

**Strategie komunitně vedeného místního rozvoje
MAS Šumperský venkov, z. s. 2014–2020**

**„Z lázní do lesů a hor,
to je náš krásný region“**

**ANALYTICKÁ
ČÁST**

Obsah

1 VYMEZENÍ ÚZEMÍ	4
2 ANALYTICKÁ ČÁST	7
2.1 Socio-ekonomická aktivity	8
2.1.1 Rozloha obcí	8
2.1.2 Obyvatelstvo	10
2.2 Zaměstnanost	20
2.3 Školství	34
2.4 Doprava	43
2.4.1 Systémovost a efektivita dopravy	45
2.4.2 Bezpečnost v dopravě	53
2.4.3 Kultura dopravy	65
2.5 Bezpečnost	70
2.6 Zemědělství, lesnictví	74
2.7 Životní prostředí	86
2.8 Cestovní ruch	93
2.8.1 Sportovně turistický cestovní ruch	95
2.8.2 Léčebný a lázeňský cestovní ruch	109
2.8.3 Kulturní cestovní ruch	115
2.8.4 Poznávací cestovní ruch	117
2.8.5 Infrastruktura a služby cestovního ruchu	126
2.8.6 Produkty CR	130
2.8.7 Organizace cestovního ruchu	133
2.8.8 Perspektivní formy cestovního ruchu	135
2.8.9 Spolupráce v cestovním ruchu	138
2.9 Sociální inkluze	140
2.9.1 Předmět sociální inkluze	140
2.9.2 Cílové skupiny a oblasti podpory	141
2.9.3 Vize sociální inkluze:	142
2.9.4 Podpora sociálního podnikání a podpora pracovního trhu	161
2.9.5 Sociální inovace	164
2.9.6 Principy sociálního a integračního sociálního podniku	165
3 SWOT ANALÝZA	170
3.1 SWOT analýza Školství	171

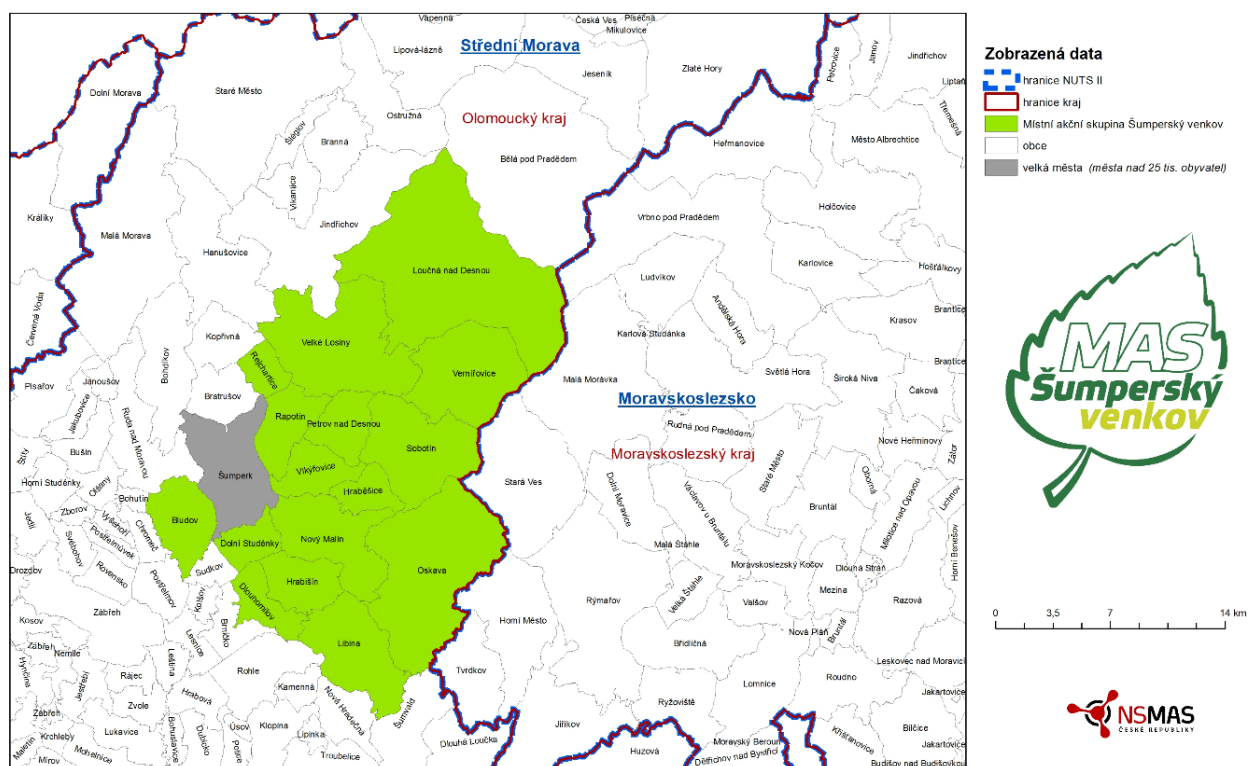
3.2 SWOT analýza Doprava.....	172
3.3 SWOT analýza Bezpečnost	173
3. 4 SWOT analýza Zaměstnanos.....	174
3.5 SWOT analýza Cestovní ruch a lázeňství	175
3.6 SWOT analýza Zemědělství a lesnictví.....	177
3.7 SWOT analýza Životní prostředí.....	178
3.8 SWOT analýza Sociální inkluze.....	179
3.9.SWOT analýzy Celková	182
4 ANALÝZA PROBLÉMŮ A POTŘEB.....	183

1 VYMEZENÍ ÚZEMÍ

Území, na němž působí MAS Šumperský venkov, z. s., se nachází v Olomouckém kraji, okrese Šumperk a je vymezeno katastrálními územími celkem šestnácti obcí: Bludov, Dlouhomilov, Dolní Studénky, Hraběšice, Hrabšíň, Libina, Nový Malín, Oskava, Petrov nad Desnou, Sobotín, Rapotín, Loučná nad Desnou, Rejchartice, Velké Losiny, Vernířovice a Vikýřovice.

Jedním ze společných jmenovatelů všech členských obcí MAS je těsné sousedství s okresním městem Šumperkem a blízkost pohoří Hrubý Jeseník. Obce Hraběšice, Sobotín, Loučná nad Desnou, Nový Malín a místní část obce Velké Losiny Maršíkov tvoří hranici CHKO Jeseníky a částečně rovněž zasahují do chráněného parku Sovinecko. Celý Šumperský okres byl usnesením vlády č. 722/2003 definován jako „hospodářsky slabý region“.

Místní akční skupina Šumperský venkov

NS MAS 2015

Obr. 1: Místní akční skupina Šumperský venkov, z. s.

Území MAS o velikosti 410,39 km² se rozprostírá z velké části v Šumperské kotlině, zasahuje do kopců Hraběšické hornatiny, podhůří Nízkého Jeseníku, Úsovské vrchoviny a po své západní hranici rovněž do Hanušovické vrchoviny. Nadpoloviční většinu rozlohy území zaujímají lesní porosty.

Průměrná nadmořská výška daného území je 425 m n. m., nejvyšším bodem je Mravenečník (1 350 m n. m.), na jehož vrcholu se nachází jedna z nejvýše položených větrných elektráren v Evropě. Průměrná teplota činí 7,3 °C a průměrné srážky dosahují hodnoty 807 mm. Zkoumané území se řadí spíše mezi chladné oblasti. Mezi charakteristické rysy regionu, pokud jde o podnebí, se řadí vysoké hodnoty srážek s poměrně vydatnými dešti, vysokou sněhovou pokrývkou v zimních měsících a dlouhodobým táním, čímž se zvyšuje vodnost v regionu pramenících vodních toků.

Krásná příroda s jedinečným množstvím lesů v sobě skrývá vysoký potenciál v oblasti rozvíjení cestovního ruchu, což umocňuje mimo jiné skutečnost, že území je doslova protkáno množstvím turistických tras a cyklostezek vedoucích k mnoha historickým a přírodním skvostům tohoto kraje. Nezanedbatelný potenciál území lze spatřovat rovněž v rozvíjejícím se lázeňství v obcích Bludov a Velké Losiny, což činí region značně atraktivním a hojně navštěvovaným. K oblíbenosti turistů přispívá bezpochyby přítomnost unikátní Ruční papírny Velké Losiny, jež se, jak napovídá sám název, zabývá výrobou tradičního ručního papíru. Dle dostupných informací se jedná o poslední papírnu tohoto druhu v Evropě. Součástí uvedeného významného objektu je i jedinečné Muzeum ručního papíru. Mezi turisticky nejatraktivnější pamětihodnosti regionu dále patří Zámek Velké Losiny, smutně proslulý čarodějnickými procesy. Jak známo, v českých zemích docházelo k čarodějnickým procesům jen lokálně a Jesenícko, resp. Losinsko, bylo jednou z takových lokalit. Další celorepublikovou raritou je přečerpávací vodní elektrárna Dlouhé Stráně, z kulturních akcí nadregionálního významu jmenujme divadelní přehlídku Losinské kulturní léto či mezinárodní hudební festival Hudba bez hranic každoročně pořádaný v Dolních Studénkách. Neméně důležitými turistickými atraktivitami jsou také lyžařské areály v obcích Loučná nad Desnou, Hraběšice či Vernířovice.

Tab. 1: Přehled počtu obyvatel a rozlohy jednotlivých obcí MAS Šumperský venkov, z. s. (2015)

Obec	počet obyvatel	rozloha (ha)
Bludov	3101	1 668
Dlouhomilov	475	1 043
Dolní Studénky	1 273	853
Hraběšice	152	823
Hrabišín	831	1 384
Libina	3 406	2 726
Loučná nad Desnou	1 661	9 429
Nový Malín	3 393	2 732
Oskava	1 362	5 947
Petrov nad Desnou	1 200	1 209
Rapotín	3 213	1 404
Rejchartice	189	681
Sobotín	1 198	3 191
Velké Losiny	2 643	4 650
Vernířovice	213	3 330
Vikýřovice	2353	1 175
Celkem	26 663	42 245

Zdroj: www.czso.cz

2 ANALYTICKÁ ČÁST

Integrovaná strategie území Místní akční skupiny Šumperský venkov 2014–2020 navazuje na Strategický plán LEADER Místní akční skupiny Šumperský venkov „Z lázní do lesů a hor, to je náš krásný region“ pro období 2007–2013. Níže uvedený dokument vznikl širokou a detailní syntézou poznatků z jednotlivých obcí, neziskových organizací, drobných podnikatelů, zájmových spolků a širokého počtu občanů území MAS Šumperský venkov. Veškeré zaznamenané informace byly důkladně analyzovány, rozpracovávány v jednotlivých pracovních skupinách, projednávány na veřejných komunitních zasedáních v průběhu několika měsíců, a to vše s jediným cílem – vytvořit dokument, jenž v sobě bude zahrnovat co možná největší spektrum problémů, s nimiž se území MAS potýká, nástinem toho, jak je úspěšně řešit. Dokument se zabývá stávajícím stavem, poohlédnutím do minulosti a historie vývoje a samozřejmě budoucností toho, kam by měly obce, jejich organizace a obyvatelé směřovat.

Integrovaná strategie se snaží být věcná, zároveň se snaží pojmout co nejširší pohled na co největší množství populace. Území MAS Šumperský venkov je svým složením pestrá škálou všeho, od malých vesnic, ve kterých společenský život funguje na velmi vysoké a efektivní úrovni, přes obce menší, okrajové. Můžeme se setkat s obcemi a jejich obyvateli, kteří si jsou vědomi vhodné polohy pro rozvoj cestovního ruchu, ale také s vesnicemi a obyvateli, kteří tento potenciál dostatečně využít zatím neumějí. Zkrátka, rozlehlé území v podhůří Jeseníků se svými charakteristikami neliší od jiných koutů naší země a celé Evropy. I z tohoto důvodu je třeba si uvědomit, že nastíněná řešení různých problémů mohou fungovat jen tehdy, když se správně pochopí, lidé jim budou chtít porozumět alespoň tak, jak se snažili tvůrci níže uvedeného dokumentu porozumět připomínkám všech, kteří se ozvali.

I přes mnoho setkání, jež byla v procesu tvorby integrované strategie uskutečněna, není možné zahrnout do výsledného dokumentu všechny potenciální rizika, hrozby a výzvy. Vždy bychom našli nějakou novou informaci, se kterou jsme se doteď nesetkali. Je to logické. Čas a vývoj se nedá zastavit a je třeba si uvědomit, že lidé se učí celý život a právě život nejednomu dodá nové výzvy a předloží novější poznatky. I z tohoto důvodu se snažíme podat co možná nejvíce různých pohledů na efektivní využití všeho kulturního, historického, přírodního, sportovního a vůbec všeobecného lidského potenciálu, kterého se v našem území – MAS Šumperský venkov ukrývá.

SOCIO-EKONOMICKÁ ANALÝZA REGIONU

2.1 Socio-ekonomická aktivity

2.1.1 Rozloha obcí

MAS Šumperský venkov je tvořena šestnácti obcemi o celkové rozloze více než 422 km², což je asi 32 % šumperského okresu (1 313 km²), necelá desetina Olomouckého kraje (5 267 km²) a v rámci celé České republiky pak MAS zaujímá asi 0,5 %. Největší obcí co do rozlohy je Loučná nad Desnou, jejíž rozloha čítá téměř 1 000 hektarů. Následuje obec Oskava, Velké Losiny, Vernířovice a Sobotín. Jedná se zejména o severní obce, které zasahují do CHKO Jeseníky. Nejmenší obcemi jsou naopak Dolní Studénky, Rejchartice a Hraběšice.

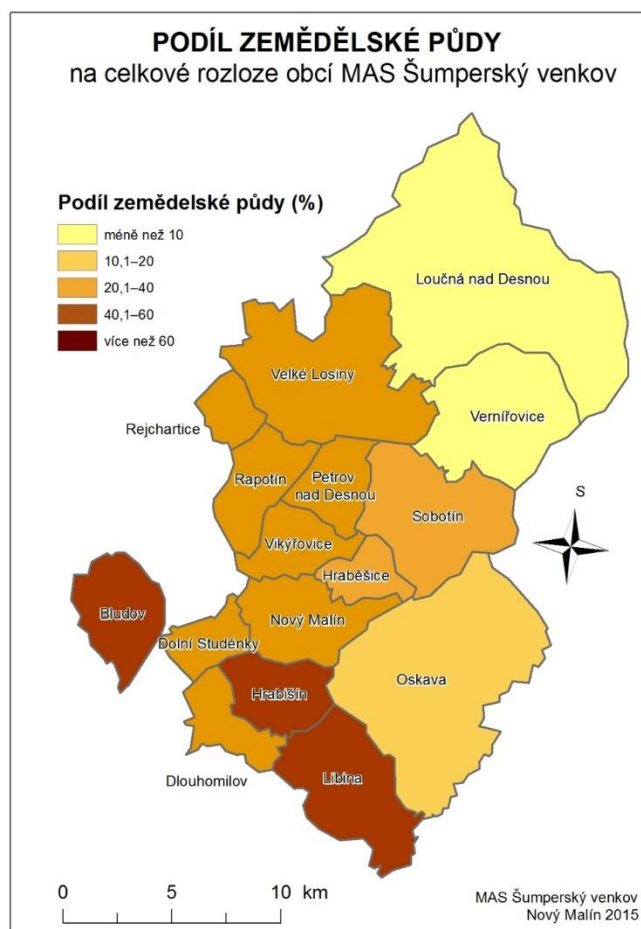
Většina obcí má mnohem větší zalesněnou plochu, než je celorepublikový průměr (30 %). Pouze obce Bludov, Hrabšíň a Libina mají lesnatost nižší. Největší lesnatost, téměř 90 % celého obecního území, má Loučná nad Desnou. Vysokou lesnatost, přes tři čtvrtiny území, mají také obce Hraběšice, Vernířovice a Oskava.

Tab. 2: Geografické charakteristiky MAS Šumperský venkov, z.s.

Obec	výměra (ha)	zemědělská půda (ha)	zem. půda (%)	lesy (ha)	lesy (%)	zastavěná plocha (ha)
Bludov	1 668	1 015	60,9	394	23,6	40
Dlouhomilov	1 043	552	52,9	430	41,2	10
Dolní Studénky	853	452	53,0	325	38,1	17
Hraběšice	823	185	22,5	593	72,1	4
Hrabišín	1 384	942	68,1	316	22,8	16
Libina	2 726	1 916	70,3	485	17,8	48
Loučná nad Desnou	9 429	641	6,8	8 407	89,2	77
Nový Malín	2 732	1 481	54,2	967	35,4	37
Oskava	5 947	1 086	18,3	4 633	77,9	26
Petrov nad Desnou	1 209	516	42,7	579	47,9	21
Rapotín	1 404	696	49,6	480	34,2	41
Rejchartice	681	346	50,8	296	43,5	4
Sobotín	3 191	859	26,9	2 098	65,7	20
Velké Losiny	4 650	2 095	45,1	2 100	45,2	44
Vernířovice	3 330	295	8,9	2 952	88,6	8
Vikýřovice	1 175	578	49,2	475	40,4	26
celkem (průměr)	42 245	13 655	42,5 %	25 530	49,0 %	439

Zdroj: czso.cz

Průměrná rozloha zemědělské půdy v území je 42,5 % rozlohy jednotlivých obcí. Při pohledu do tabulky na hodnoty zemědělské půdy je zřejmé, že málokterá z obcí by mohla být považována za zemědělsky zajímavou. Největší plochu zemědělské půdy má obec Velké Losiny (2 095 ha). V přepočtu na celou plochu obce mají nejvíce zemědělské půdy obce Libina a Bludov. Více než 50 % zemědělské půdy mají dále obce Dlouhomilov, Dolní Studénky, Hrabišín, Nový Malín a Rejchartice. Ve všech případech však většina zemědělské půdy slouží jako pastviny pro dobytek, což je logicky dáno charakteristikami podhorského klimatu, nadmořskou výškou a členitostí terénu většiny obcí.

Obr. 2: Podíl zemědělské půdy v území MAS Šumperský venkov, z.s.

2.1.2 Obyvatelstvo

Největší zastavěnou plochu mají obecně obce s největším počtem obyvatel. Populačně největší obcí je v území obec Libina. Mezi obce s více než třemi tisíci obyvateli patří také Bludov, Nový Malín a Rapotín, které jsou v těsné blízkosti města Šumperk. K středním obcím by se daly zařadit obce s počtem obyvatel kolem tisícovky - Oskava (1 362 obyv.), Dolní Studénky (1 273 obyv.), Petrov nad Desnou (1 200 obyv.) či Sobotín (1 198 obyv.). Méně, než dvě stě obyvatel pak mají obce Vernířovice (213 obyv.), Rejchartice (189 obyv.) a Hraběšice (152 obyv.). Poslední jmenované obce jsou také nejodlehlejšími územími v celém území místní akční skupiny. Celkový počet obyvatel žijících v MAS je téměř 27 000, což je asi 22 % obyvatel okresu Šumperk (123 558 obyvatel) a něco málo přes 4 % obyvatel celého Olomouckého kraje (638 848 obyvatel).

Tab. 3: Počet obyvatel MAS Šumperský venkov, z. s. k 1. 1. 2015

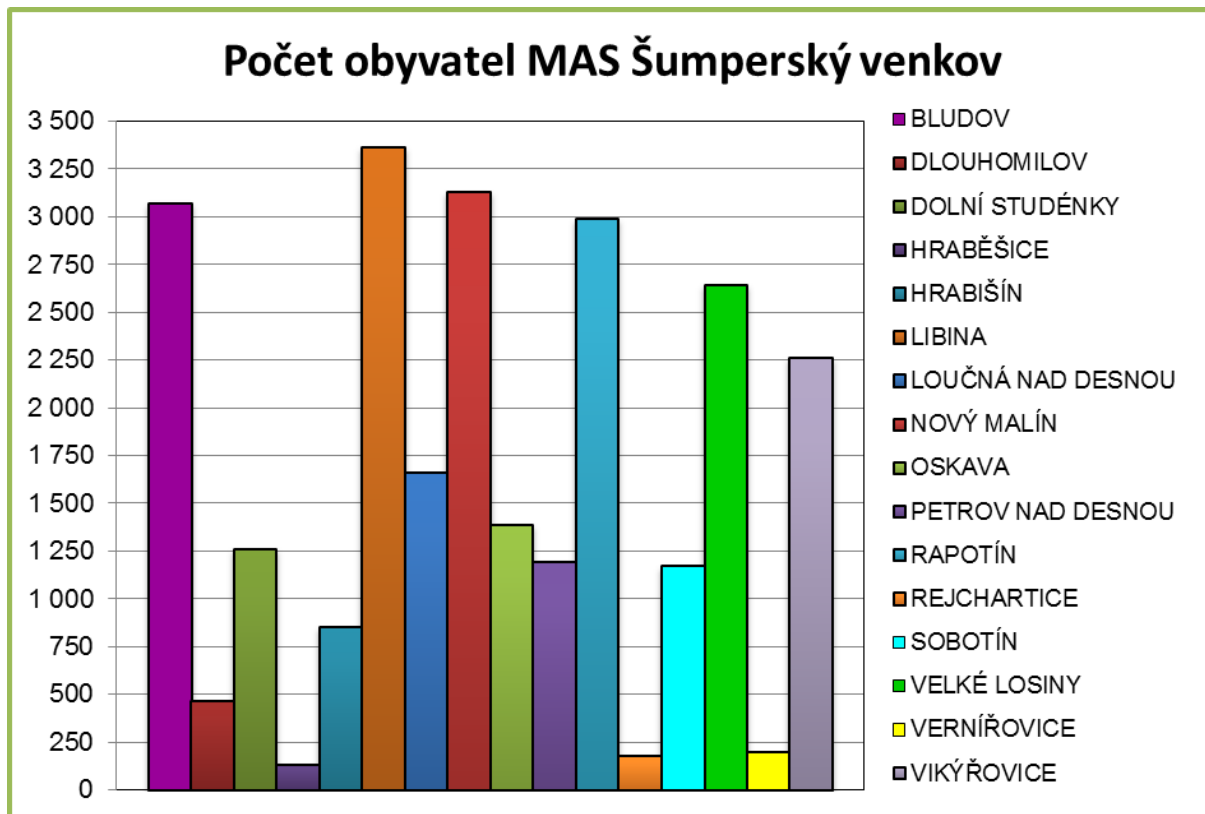
Index stáří vyjadřuje počet obyvatel ve věku 65 a více let na 100 obyvatel ve věku 14 let a méně

Obec	Počet obyvatel 2013	Počet obyvatel 2015	0-14		15-64		65 a více		Is ⁱ	Iez ¹
			abs.	%	abs.	%	abs.	%		
Bludov	3 130	3 101	466	14.9	2 117	67.6	547	17.5	117	48
Dlouhomilov	474	475	68	14.3	299	63.1	107	22.6	157	59
Dolní Studénky	1 287	1 273	185	14.4	882	68.5	220	17.1	119	46
Hraběšice	144	152	30	20.8	94	65.3	20	13.9	67	53
Hrabišín	844	831	130	15.4	604	71.6	110	13.0	85	40
Libina	3 437	3 406	531	15.4	2 302	67.0	604	17.6	114	49
Loučná nad Desnou	1 665	1 661	191	11.5	1 133	68.0	341	20.5	179	47
Nový Malín	3 367	3 393	669	19.9	2 367	70.3	331	9.8	49	42
Oskava	1 358	1 362	188	13.8	909	66.9	261	19.2	139	49
Petrov nad Desnou	1 195	1 200	170	14.2	825	69.0	200	16.7	118	45
Rapotín	3 238	3 213	518	16.0	2 220	68.6	500	15.4	97	46
Rejchartice	190	189	33	17.4	137	72.1	20	10.5	61	39
Sobotín	1 191	1 198	172	14.4	815	68.4	204	17.1	119	46
Velké Losiny	2 668	2 643	322	12.1	1 801	67.5	545	20.4	169	48
Vernířovice	213	213	33	15.5	140	65.7	40	18.8	121	52
Vikýřovice	2 360	2 353	379	16.1	1 637	69.4	344	14.6	91	44
MAS Šumperský venkov	26 761	26 663	4 085	15.3	18 282	68.3	4 394	16.4	108	46

Zdroj: Český statistický úřad

Z celkového počtu obyvatel jsou ženy rozmístěny celkem rovnoměrně, v Hraběšicích jich žije nejvíce (53,1 %), nejméně ve Vernířovicích (47,9 %). Zajímavým fenoménem je fakt, že na rozdíl od celé České republiky, ve které obyvatelstvo stárne a fakticky převažuje počet obyvatel ve věku nad 65 let nad celkovým počtem obyvatel ve věku do čtrnácti let, v MAS Šumperský venkov je tomu naopak. V celkovém přehledu žije ve věku do čtrnácti let v regionu 15,3 % (4 085 obyv.) obyvatelstva a obyvatel starších 65 let žije 16,4 % (4 394). Právě poměru mezi obyvatelstvem starším 65 let a mladším 15 let se v demografii říká index stáří. Pozitivní index stáří však nemají všechny obce. Obecně starší obyvatelstvo, tedy takové, kde je více lidí starších 65 let

než mladších 15 let, je celkově v deseti obcích. Mezi „nejstarší“ obce patří Dlouhomilov, Loučná nad Desnou, Velké Losiny a Vernířovice. Naopak v obcích Nový Malín a Rejchartice obyvatelé starších 65 let netvoří ani desetinu celkové populace. V tomto srovnání tedy patří region MAS v rámci celé republiky rozhodně k pozitivním oblastem.

Obr. 3: Počet obyvatel v území MAS Šumperský venkov, z.s. (2013)

Celorepublikový průměr hustoty osídlení je 137 obyvatel na 1 km². Z pohledu na následující tabulku je zřejmé, že průměrné osídlení regionu území MAS Šumperský venkov je 88 obyvatel na 1 km². Hustota osídlení v regionu je celkově nižší než v celém Olomouckém kraji (121 km²) i než v samotném okrese Šumperk (94,1 km²). Je to samozřejmě spojeno s tím, že území MAS se nachází v podhůří Jeseníků a v Jeseníkách samotných, kde logicky žije méně lidí. Vyšší hodnotu osídlení, než je průměr okresní i celorepublikový, mají obce Rapotín, Bludov, Vikýřovice a Dolní Studénky. Je to způsobeno zřejmě tím, že leží v údolí, a také tím, že jsou to satelitní obce okresního města, do kterých se stěhuje a staví zde původní městské obyvatelstvo. Nejnížší hustotu osídlení pak má obec Vernířovice, dále Loučná nad Desnou či Hraběšice, což je způsobeno již zmiňovanou vysokou nadmořskou výškou těchto obcí a jejich podhorským až horským charakterem.

Dalším významným faktorem charakterizujícím území je průměrný věk obyvatelstva (40,7 let), který je nepatrně vyšší než je celorepublikový průměr (ČR – 40,6 let). Bohužel to pouze potvrzuje fenomén „stárnutí“ obyvatelstva v periferních a horských oblastech celé naší republiky. Průměrný věk obyvatelstva v jednotlivých obcích se pohybuje v rozmezí od 36,1 let (Nový Malín) po 44,2 let (Dlouhomilov). Průměrný věk obyvatel jednotlivých obcí, stejně jako hodnota indexu stárnutí, je samozřejmě ovlivněn i množstvím ubytovacích kapacit pro seniory, kteří si do těchto typů bydlení převádějí svá trvalá bydliště.

Tab. 4: Vývoj počtu obyvatel v obcích MAS Šumperský venkov, z. s. (2007 – 2015)

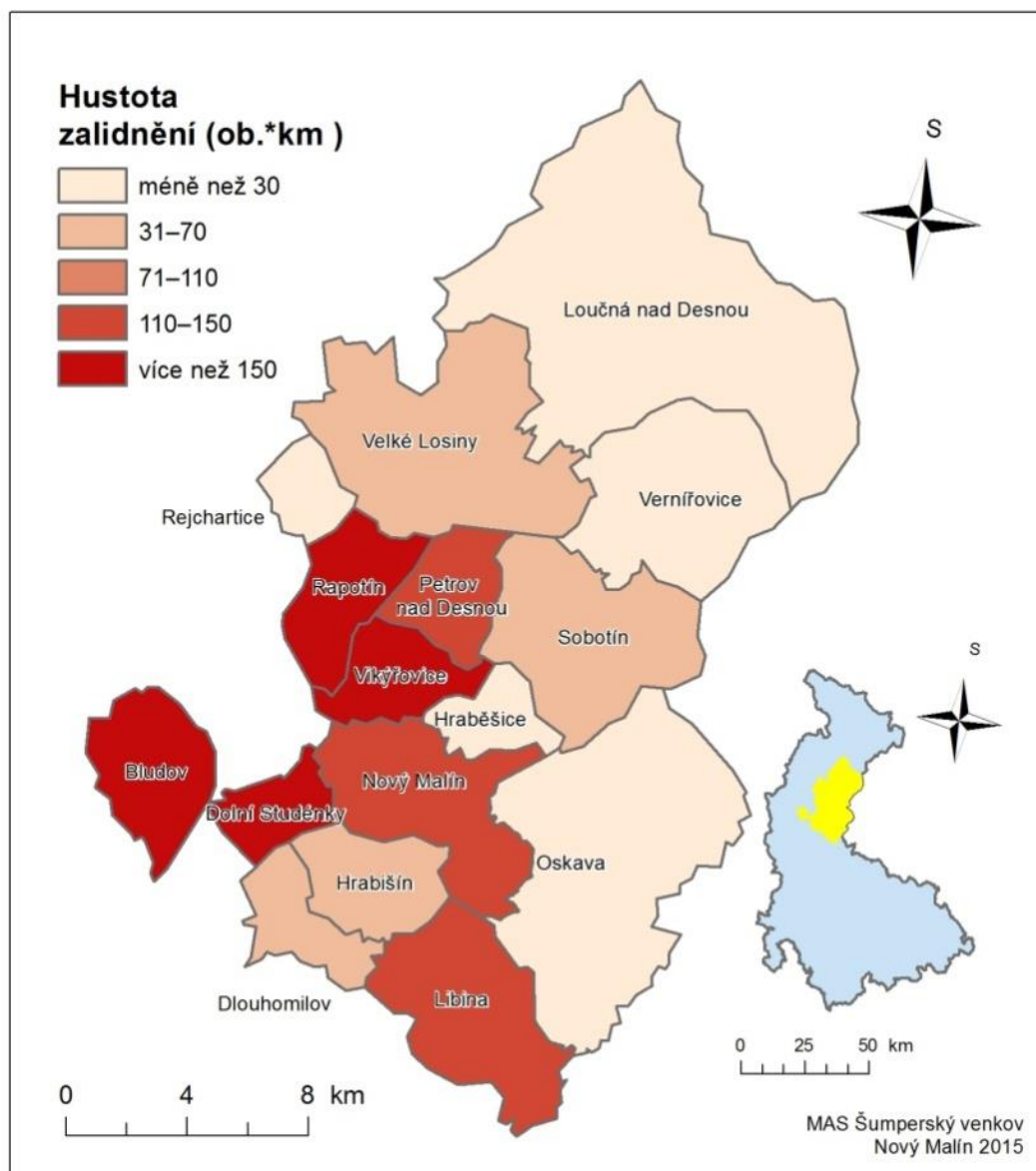
Rok	2007	2009	2011	2013	2015	index 2013/2007	index 2015/2007
Obec	počet obyvatel	počet obyvatel	počet obyvatel	počet obyvatel	počet obyvatel		
Bludov	3 139	3 181	3 127	3 130	3 101	100	99
Dlouhomilov	476	489	477	474	475	100	100
Dolní Studénky	1 313	1 307	1 296	1 287	1 273	98	97
Hraběšice	124	126	143	144	152	116	123
Hrabišín	862	865	861	844	831	98	96
Libina	3 489	3 506	3 475	3 437	3 406	99	98
Loučná nad Desnou	1 842	1 809	1 729	1 665	1 661	90	90
Nový Malín	3 008	3 172	3 293	3 367	3 393	112	113
Oskava	1 420	1 410	1 376	1 358	1 362	96	96
Petrov nad Desnou	0	0	1 186	1 195	1 200	xx	xx
Rapotín	3 196	3 252	3 236	3 238	3 213	101	101
Rejchartice	190	192	188	190	189	100	99
Sobotín	2 386	2 416	1 225	1 191	1 198	50	50
Velké Losiny	2 783	2 765	2 724	2 668	2 643	96	95
Vernířovice	199	194	194	213	213	107	107
Vikýřovice	2 129	2 236	2 296	2 360	2 353	111	111
Celkem	26 556	26 920	26 826	26 761	26 663	101	100

Zdroj: Český statistický úřad; vlastní výpočty

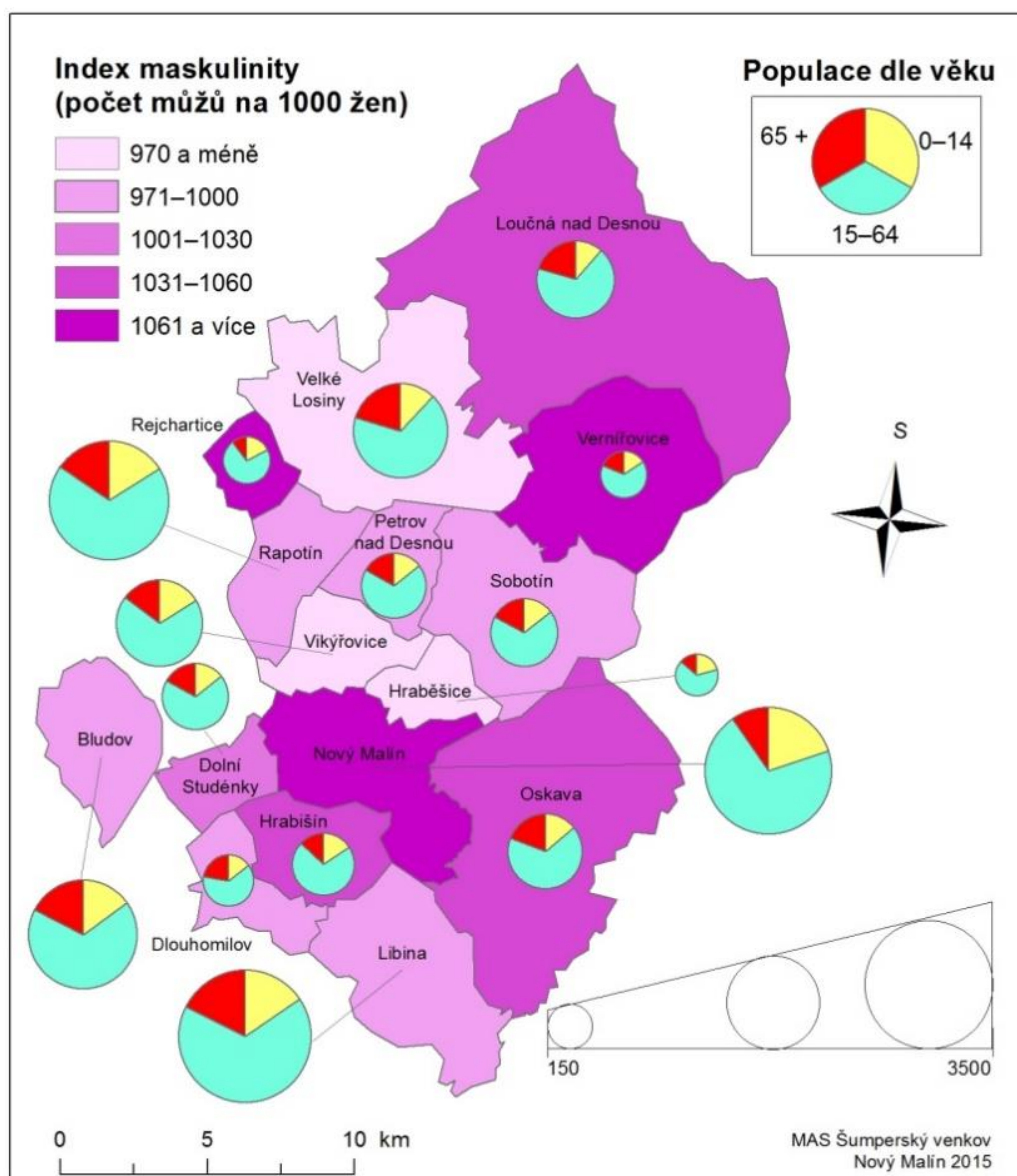
Tab. 5: Průměrné geografické charakteristiky MAS Šumperský venkov, z s. v letech 2010–2014

Obec	hustota osídlení	průměrný věk
Bludov	187,5	41,6
Dlouhomilov	45,7	44,2
Dolní Studénky	151,9	42,0
Hraběšice	17,4	36,4
Hrabišín	62,2	39,2
Libina	127,5	41,1
Loučná nad Desnou	18,3	43,0
Nový Malín	120,5	36,1
Oskava	23,1	41,9
Petrov nad Desnou	98,1	41,5
Rapotín	230,5	39,6
Rejchartice	27,6	37,0
Sobotín	38,4	41,6
Velké Losiny	58,6	43,1
Vernířovice	5,8	43,5
Vikýřovice	195,4	40,1
Průměr	88,0	40,7

Zdroj: Český statistický úřad

Obr. 4: Hustota osídlení na území MAS Šumperský venkov, z.s. v roce 2013

Obr. 5: Index maskulinity a populace dle věkových skupin v obcích MAS Šumperský venkov v roce 2013. Zdroj: Český statistický úřad, vlastní tvorba

Tab. 6: Podíl obyvatelstva ve věku patnácti a více let na území obcí MAS Šumperský venkov dle nejvyššího ukončeného vzdělání k 26. 3. 2011

Obec	Syntetický index	Z	S _{BM}	S _M	VŠ
Bludov	2.2	18.0	40.6	29.7	9.0
Dlouhomilov	2.2	22.5	43.6	27.2	5.9
Dolní Studénky	2.3	17.7	39.3	30.8	9.8
Hraběšice	2.4	21.6	26.5	28.4	20.6
Hrabišín	2.0	24.2	44.1	24.3	3.6
Libina	2.1	24.3	44.2	24.1	6.4
Loučná nad Desnou	2.1	24.5	40.5	27.2	4.9
Nový Malín	2.3	19.0	34.6	30.0	12.1
Oskava	2.0	29.3	41.0	23.4	5.0
Petrov nad Desnou	2.0	26.8	38.6	25.2	5.0
Rapotín	2.2	18.7	41.9	28.7	7.7
Rejchartice	1.8	29.6	43.0	16.3	4.4
Sobotín	2.0	28.0	41.0	19.7	7.0
Velké Losiny	2.2	21.4	41.7	26.8	7.7
Vernířovice	2.1	24.0	38.3	24.0	9.0
Vikýřovice	2.4	16.3	34.4	33.6	12.8
MAS Šumperský venkov	2.1	21.5	40.1	27.5	7.1
okres Šumperk	2.2	21.2	37.4	29.1	9.1
Česká republika	2.3	18.0	33.0	31.2	12.5

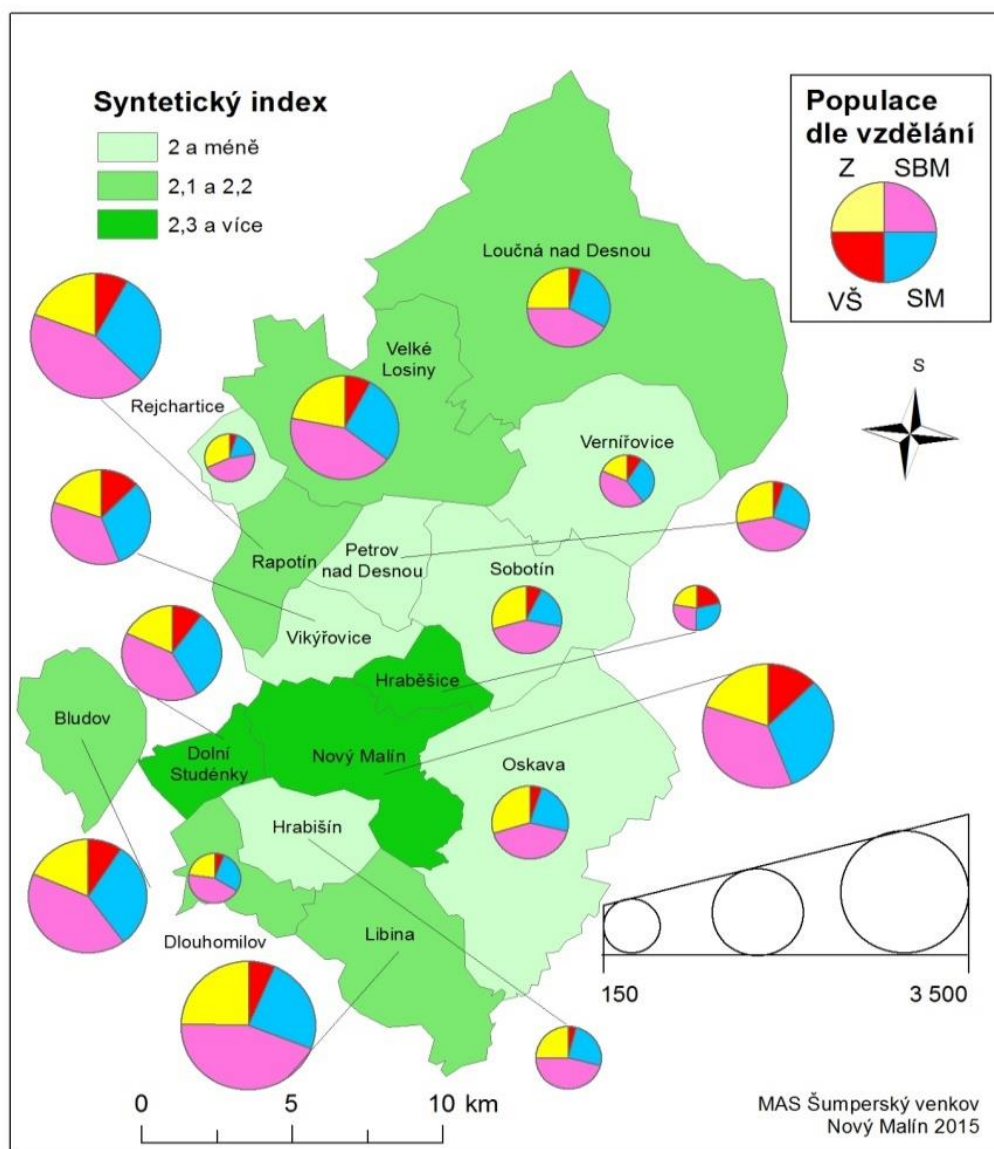
Zdroj: Český statistický úřad

Z – základní vzdělání

S_{BM} – střední vzdělání bez maturity

S_M – střední vzdělání s maturitou

VŠ – vysokoškolské vzdělání

Obr. 6: Syntetický index vzdělání a populace dle vzdělanostních skupin v obcích MAS Šumperský venkov v roce 2013. Zdroj: Český statistický úřad, vlastní tvorba

Geografický ukazatel migračního salda udává rozdíl mezi imigrací a emigrací v regionu, tedy zda-li se více lidí z území vystěhuje, nebo do něj přistěhuje. Hodnota migračního salda pro celé území MAS Šumperský venkov za rok 2013 je pozitivní v celkovém počtu 145 přistěhovaných obyvatel. Rozhodně bychom toto číslo měli zařadit za pozitivní úkaz regionu. V celém okrese Šumperk je hodnota tohoto ukazatele mínus 157 obyvatel za rok 2012. V rámci MAS jsou pak samozřejmě mezi jednotlivými obcemi významné rozdíly. Nejvíce nových obyvatel zaznamenává obec Nový Malín, kterou můžeme označit za současně nejpopulárnější obec, co se

týče přistěhovalectví. Další obcí, která má významně pozitivní migrační saldo, je obec Rapotín, která stejně jako Nový Malín velmi úzce souvisí s okresním městem. Zároveň si s výše uvedené tabulky všimneme, že z celkového počtu šestnácti obcí MAS jich pouze šest vykazuje v tomto ohledu záporné hodnoty.

Mezi další demografické ukazatele patří přirozený přírůstek, tedy rozdíl mezi celkovým počtem živě narozených dětí a celkovým počtem zemřelých obyvatel v daném území za jeden rok. V tomto směru vykazuje území MAS negativní hodnotu (-45). Celý okres Šumperk má přirozený přírůstek - 168. Celkově deset obcí vykazuje negativní přirozený přírůstek, v těchto obcích tedy více obyvatel zemřelo, než se narodilo. Zejména v obcích Libina, Sobotín a Hrabšíň je toto číslo významně záporné, naopak v obci Nový Malín je nově narozených dětí vůči zemřelým nejvíce (23).

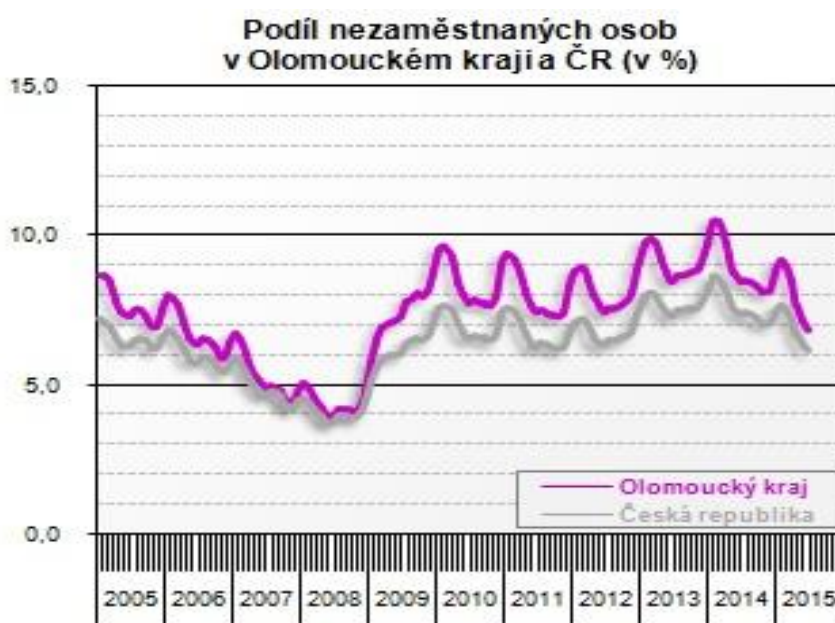
Tab. 7: Geografické charakteristiky v obcích MAS Šumperský venkov, z.s. v roce 2013

Obec	Migrační saldo	Přirozený přírůstek
Bludov	-24	-1
Dlouhomilov	6	-3
Dolní Studénky	16	-7
Hraběšice	10	2
Hrabšíň	18	-14
Libina	4	-23
Loučná nad Desnou	-15	-9
Nový Malín	107	23
Oskava	-12	-4
Petrov nad Desnou	3	-2
Rapotín	37	8
Rejchartice	-1	0
Sobotín	-10	-19
Velké Losiny	-9	3
Vernířovice	8	-1
Vikýřovice	7	2
Celkem	145	-45

Zdroj: www.czso.cz

2.2 Zaměstnanost

Významným a často připomínaným ekonomickým ukazatelem dnešní doby je nezaměstnanost obyvatel daného regionu. V časovém horizontu posledních let se nezaměstnanost celé České republiky obecně zvyšovala. Koncem roku 2013 se nezaměstnanost v kraji pohybovala v hodnotách okolo 10,5 %. Od roku 2014 díky příznivé ekonomické situaci v Česku dochází k pozvolnému poklesu nezaměstnanosti, přičemž v roce 2015 se nezaměstnanost dostala až pod úroveň 7 %. Příznivý vývoj zaměstnanosti však nemění nic na faktu, že v oblasti nezaměstnanosti Olomoucký kraj stále zůstává jedním nejvíce postižených regionů (v roce 2014 mezi 14 kraji na 11. místě).

Obr. 7: Podíl nezaměstnaných v Olomouckém kraji 2005 – 2015

Zdroj: czso.cz

Hodnota nezaměstnanosti Olomouckého kraje byla v roce 2014 6,8 %, šumperského okresu 8,89 %. Z tabulky uvedené pod textem je zřejmé, že oblast území MAS bohužel patří k území s průměrně vyšší nezaměstnaností, než je v celém Olomouckém kraji a přibližně odpovídá hodnotám šumperského okresu. V území nalezneme jen pár obcí, ve kterých je nezaměstnanost obyvatel nižší, než je okresní či krajský průměr. Jsou to především obce v těsné blízkosti okresního města (Bludov, Dlouhomilov, Hraběšice, Dolní Studénky, Vikýřovice). Pouze obec Vikýřovice a Hraběšice má lepší míru nezaměstnanosti než je krajský průměr. Tyto obce spolu s obcí Nový Malín mají jako jediné nižší hodnotu nezaměstnanosti, než je celorepublikový průměr. Je to významný fakt, který důrazně poukazuje na to, že převážná oblast MAS se nachází v hospodářské

periferii Olomouckého kraje a celé republiky a rozhodně je důležité na tuto situaci co nejvíce upozorňovat a co nejefektivněji ji řešit. Právě zajištěním co možná největšího množství pracovních příležitostí pro obyvatele jednotlivých obcí můžeme zvýšit jejich snahu o zvelebování svého okolí, o chuť nových obyvatel se v tomto území usadit pro celý život, zatraktivnit území nejen pro cestovní ruch, ale také nové investory. Proces snižování nezaměstnanosti je důležitým aspektem k růstu životní úrovně a spokojenosti obyvatel, k růstu jejich sounáležitosti s regionem a celým smyslem života v podhůří Jeseníků.

Tab. 8: Geografické charakteristiky MAS Šumperský venkov, z. s. prosinec 2014

Obec	nezaměstnanost (%)	uchazeči celkem
Bludov	7,6	160
Dlouhomilov	7,7	23
Dolní Studénky	8,8	78
Hraběšice	5,3	5
Hrabišín	9,3	56
Libina	10,4	240
Loučná nad Desnou	9,4	107
Nový Malín	7,1	167
Oskava	11,9	108
Petrov nad Desnou	12,1	100
Rapotín	9,9	219
Rejchartice	17,5	24
Sobotín	11,4	93
Velké Losiny	9,0	162
Vernířovice	10,0	14
Vikýřovice	6,5	106
Průměr	8,9	87

Zdroj: www.czso.cz

I další ukazatele v tabulce z roku 2010 (tab. 8a) potvrzují celorepublikové statistiky. Celkový počet nezaměstnaných osob je logicky v obcích s největším počtem obyvatel. Zároveň platí, že nezaměstnanost se obecně zvyšuje se vzdáleností a dostupností do větších center regionu (Vernířovice, Rejchartice, Oskava). Nejnížší počty uchazečů o zaměstnání pak vykazují absolventi vysokých škol.

Tab. 8a: Geografické charakteristiky MAS Šumperský venkov, z. s. ,2010

Obec	nezaměstnanost (%)	uchazeči celkem	uchazeči absolventi VŠ	uchazeči nad 12 měsíců
Bludov	9,8	167	8	70
Dlouhomilov	15,6	37	2	14
Dolní Studénky	12,9	87	3	37
Hraběšice	26,1	13	0	5
Hrabišín	16,6	72	6	30
Libina	15,4	269	18	101
Loučná nad Desnou	10,8	109	4	33
Nový Malín	14,4	201	6	77
Oskava	17,1	128	3	58
Petrov nad Desnou	15,2	102	5	40
Rapotín	14,6	231	10	78
Rejchartice	13,6	93	0	4
Sobotín	14,6	203	6	33
Velké Losiny	13,2	23	18	64
Vernířovice	27,9	127	3	7
Vikýřovice	12,0	13	7	44
Průměr	15,6	117,2	6,2	43,4

Zdroj: Analýza trhu práce za rok 2010 pro okres Šumperk, MPSV

Ekonomická aktivita obyvatel se dělí na obyvatele ekonomicky aktivní a ekonomicky neaktivní. Míra ekonomické aktivity se vypočítá jako podíl pracovní síly (zaměstnaných a nezaměstnaných) na počtu všech osob starších 15 let. Zajímavým ukazatelem z regionálního hlediska pro území MAS Šumperský venkov je také i sledování výjezdů, případně příjezdu do regionu za prací či vzděláním. Tento ukazatel hodnotí schopnost území MAS Šumperský venkov nabídnout dostatek pracovních příležitostí pro své obyvatele a případně pro obyvatele okolních regionů. Dále hodnotí i vybavenost území MAS Šumperský venkov z hlediska nabídky vzdělávacích zařízení s důrazem především na nabídku vyššího vzdělávání – střední, vyšší odborné a vysoké školy.

Tab. 9: Vývoj nezaměstnanosti v území MAS Šumperský venkov, z.s. (2008 – 2014)

Obec	2008	2009	2010	2011	2013	2014	2015
Bludov	5,7	12,1	11,2	9,8	8,9	7,7	5,2
Dlouhomilov	9,6	19,3	17,0	15,6	9,1	8,0	8
Dolní Studénky	5,0	11,3	12,7	12,9	11,1	9,0	7,4
Hraběšice	13,0	23,9	23,9	26,1	7,3	5,3	7,4
Hrabišín	8,6	15,2	17,8	16,6	10,5	9,5	8,0
Libina	10,5	19,7	16,0	15,4	10,1	10,8	6,5
Loučná nad Desnou	5,5	10,1	9,7	10,8	10,1	9,7	6,7
Nový Malín	8,8	15,5	17,0	14,4	8,9	7,0	6,5
Oskava	11,5	18,5	19,3	17,2	12,9	11,9	9,5
Petrov nad Desnou	xx	xx	18,8	15,2	12,9	12,2	9,7
Rapotín	8,2	17,0	15,1	14,9	11,7	10,0	7,1
Rejchartice	8,0	17,1	12,5	13,6	19,1	18,0	14,3
Sobotín	7,9	15,1	19,0	14,6	12,5	11,5	9,5
Velké Losiny	7,2	13,2	13,5	13,2	11,6	9,2	7,1
Vernířovice	10,1	22,8	24,1	27,9	13,7	9,9	11,3
Vikýřovice	8,0	12,1	11,8	12,1	7,9	6,6	4,8
Průměr – MAS Šumperský venkov	8,5	16,2	16,2	15,6	11,1	9,8	8,1
Průměr - ČR	6,0	9,2	9,6	8,6	8,2	7,5	6,2

Zdroj: czso.cz

Míra nezaměstnanosti MAS Šumperský venkov je trvale výrazně nad celorepublikovým průměrem. Z tabulky lze velmi dobře vypožorovat rapidní nárůst míry nezaměstnanosti v roce 2009 oproti roku předcházejícímu. Příčinou tohoto nárůstu byla celosvětová ekonomická krize.

Pokud porovnáme míru nezaměstnanosti mezi jednotlivými obcemi MAS Šumperský venkov, sledujeme velké rozdíly. Na území se nachází dvě obce s extrémní hodnotou míry nezaměstnanosti. Patří sem obec Hraběšice (26 % v roce 2011) a Vernířovice (cca 28 % v roce 2011). Tato situace je zejména způsobena jejich lokalizací – špatná dopravní dostupnost. Dále okolo 17–18 % se téhož roku pohybují obce Dlouhomilov, Hrabišín, Libina, Oskava a Petrov nad Desnou. Do roku 2015 je možné zaznamenat výrazné zlepšení situace. Je to zejména způsobeno příznivou ekonomickou situací v ČR. Oproti předchozím letům je možné zaznamenat i několik málo obcí, které se nachází nad republikovým průměrem (Vikýřovice 4,8 %, Bludov 5,2 %). Mírně si v roce 2015 pohoršila obec Nový Malín, která se v roce 2014 pohybovala pod celorepublikovým průměrem. To se jí v roce 2015 nepodařilo.

Ostatní obce MAS Šumperský venkov mají míru nezaměstnanosti o několik procent vyšší než má Česká republika. Nejvíce se celorepublikovému průměru vzdaluje obec Rejchartice (14,3 %). Vysoká míra nezaměstnanosti v obcích MAS Šumperský venkov s sebou přináší velké problémy. Podmínky pro život a rozvoj ekonomických činností v obcích MAS Šumperský venkov jsou ztíženy. Tato oblast je kritickou z hlediska výskytu sociálně rizikového chování – dlouhodobá nezaměstnanost, alkoholismus, drogová závislost.

Míra nezaměstnanosti odhaluje některé závažné problémy na území MAS Šumperský venkov. Relativní údaje upozorňují na nepříznivé skutečnosti. Jedná se například o vysoký počet evidovaných nezaměstnaných mladých uchazečů a vysoký počet dlouhodobě (nad 6 měsíců) evidovaných uchazečů, podnikatelé také jen minimálně využívají možností zkrácených úvazků.

Na jednání pracovních skupin a kulatých stolů označili jednotliví zástupci, ať už z řad starostů, podnikatelů, nebo NNO další problémy v oblasti nezaměstnanosti, mezi které řadí především:

- nesoulad mezi strukturou uchazečů a strukturou nahlášených volných pracovních míst (podle požadavků na vzdělání, dovednosti a znalosti),
- u pracovních míst s nízkou kvalifikací není rovnovážný stav mezi mzdou a pracovními podmínkami, a proto se uchazečům nevyplatí pracovat (výše nabízené mzdy versus výše sociálních dávek),
- zejména specifické skupiny obyvatel, jako jsou lidé v předdůchodovém věku, ženy po mateřské dovolené, romská menšina apod., se těžko vypořádávají se situací, že je potencionální zaměstnavatelé i přesto, že chtějí pracovat, permanentně odmítají, tyto lidé se po delší době evidence na ÚP přizpůsobí dané situaci a ztratí motivaci a zájem o zaměstnání dále bojovat,
- značný vliv má rodinná situace a zázemí, kdy děti přejímají životní postoje od svých rodičů, tzn., že pokud v rodině nikdo nepracuje, tak děti nemají návyk k této činnosti apod.,
- nepříznivou věkovou skladbu obyvatel MAS Šumperský venkov, která již ve střednědobém horizontu bude ovlivňovat strukturu nabídky místních zdrojů pracovních sil.

Naopak příležitostí vidí v motivaci a odstraňování bariér začínajícím podnikatelům (příspěvky na podnikání, zaměstnance, vybavení, nízkouročené půjčky...) a podporu stávajících malých živnostníků, řemeslníků a podnikatelů, jež by vedla ke zvýšení zaměstnanosti v obcích (zejména

pak i mladých lidí, kteří by se po studiích vraceli zpět do regionu). Na území MAS se také nachází množství nevyužitých pozemků, opuštěných budov a zemědělských statků, které by se daly využít například k podnikatelským aktivitám nebo jako skladovací prostory.

Lze obecně říci, že v příštích letech dle vývojového trendu bude zdrojem zaměstnanosti zejména vysoká odbornost a kvalifikovanost, vysoká flexibilita i ochota a možnost využívat zkrácené pracovní úvazky, pružné a nepravidelné pracovní doby, na což je třeba obyvatele připravit.

S vývojem nezaměstnanosti úzce souvisí vývoj počtu hlášených volných pracovních míst (VPM). Stále platí, že nejhorší uplatnění mají profese administrativního rázu. Lze k nim přiřadit účetní, ekonomy, asistenty, sekretářky, úředníky ve skladech, ve výrobě, v cestovních kancelářích, což tvoří 7,62 % z celkového počtu evidovaných nezaměstnaných osob.

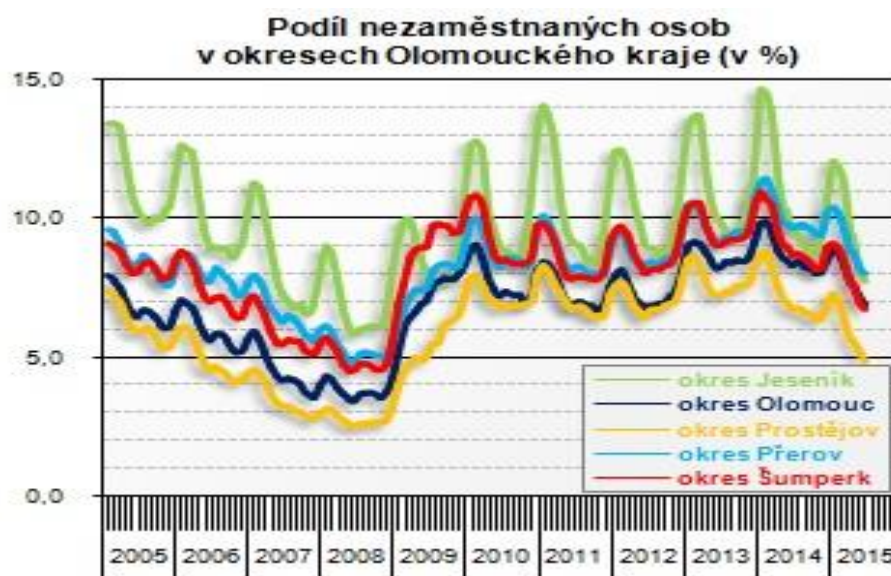
Tab. 10: Přehled profesí uchazečů o zaměstnání MAS Šumperský venkov, z.s. (2012)

Název profese	Počet VPM	Počet UOZ
Lékaři, ordináři (kromě zubních lékařů)	8	1
Ostatní techničtí pracovníci jinde neuvedení	6	33
Operátoři průmyslových robotů, NC strojů	13	5
Obchodní cestující, profesionální poradci v obchodě obchodní. zást.	24	243
Kuchaři	12	227
Číšníci/servírky	10	143
Prodavači v obchodech	6	569
Dělníci pro pěstění lesa	8	65
Instalatéři, potrubáři, stavební zámečníci, klempíři	10	92
Svářeči, řezači plamenem a páječi	29	32
Výrobci a opraváři výrobků a dílů z plechů	14	32
Montéři kovových konstrukcí	13	2
Nástrojaři, kovodeláři, kovodělníci, zámečníci	7	223
Mechanici, opraváři a seřizovači elektrických částí dopr. prostředků	14	9
Umělečtí truhláři, řezbáři a výrobci výrobků ze dřeva	7	38
Řidiči nákladních automobilů a tahačů	13	80
Pomocní uklízeči v kancelářích, hotelích, nemocnicích	13	318

Mezi nejžádanější profese patří dle výše uvedené tabulky: obchodní cestující, svářeči, řezači plamenem a páječi a výrobci a opraváři výrobků a dílů z plechů.

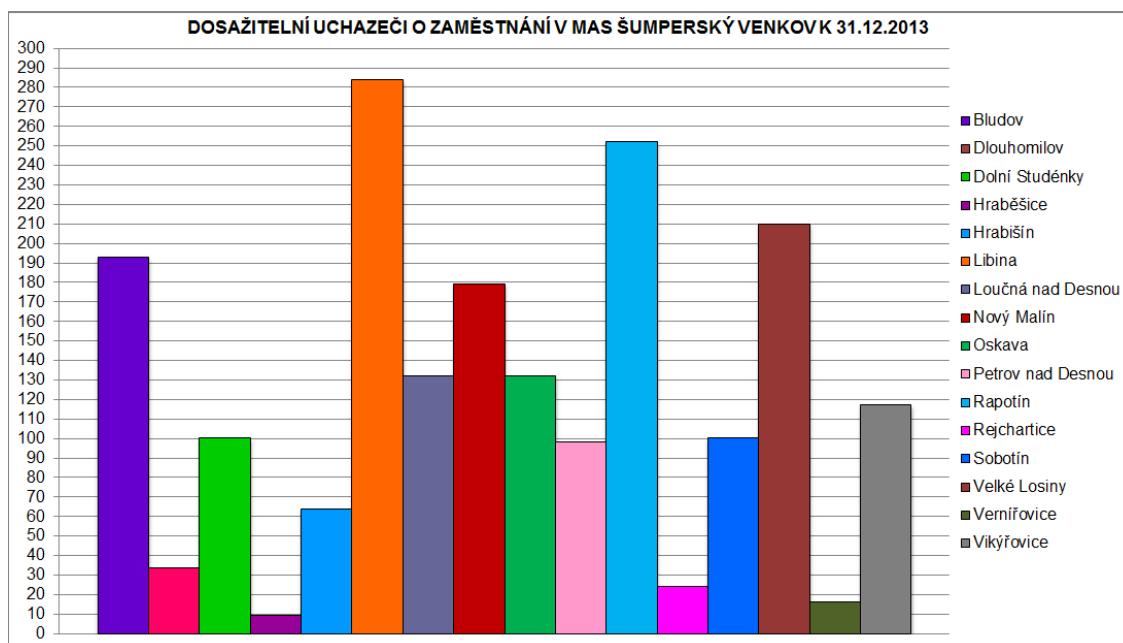
Obce v územní působnosti MAS Šumperský venkov spadají pod Úřad práce České republiky – Krajská pobočka v Olomouci, kontaktní pracoviště ÚP Šumperk. Trh práce je výrazně determinován strukturou hospodářství, sídelní strukturou, mobilitou pracovních sil a kvalitativní úrovní lidských zdrojů. Stávající situace je z hlediska klesající míry nezaměstnanosti poměrně příznivá. Ukazatel míry registrované nezaměstnanosti je od ledna 2013 dle nařízení Ministerstva

práce a sociálních věcí nahrazen novým ukazatelem registrované nezaměstnanosti v ČR s názvem „podíl nezaměstnaných osob“. Vyjadřuje podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let ze všech obyvatel ve stejném věku. Pro naši analýzu budeme tedy vycházet z tohoto ukazatele, neboť nový ukazatel podíl nezaměstnaných osob má kvůli odlišné definici jinou úroveň, a je tudíž s původním ukazatelem míry registrované nezaměstnanosti nesrovnatelný.

Obr. 8: Vývoj nezaměstnanosti v Olomouckém kraji v letech 2005–2015

Zdroj: czso.cz

Obr. 9: Ukazatele nezaměstnanosti

Nejohroženější skupinou nezaměstnaných osob v okrese Šumperk jsou osoby dlouhodobě nezaměstnané (v evidenci ÚP 12 měsíců a více). V okrese Šumperk se dle dat ÚP ke konci roku

2010 podílely osoby dlouhodobě nezaměstnané na celkové nezaměstnanosti 51,99 %. Ve srovnání s předchozími léty, kdy byla dlouhodobá nezaměstnanost záležitostí skupiny osob, které měly zpravidla kombinované důvody pro to, aby mohly nastoupit do zaměstnání (jako např. zdravotní stav, péče o osobu blízkou, dopravní dostupnost atd.), se během roku 2009, což často přetrvalo i v roce 2010, ocitly v evidenci Úřadu práce v řadách dlouhodobě nezaměstnaných osoby zasažené světovou hospodářskou krizí, které nemají žádné osobní důvody pro to, že nemohou nastoupit do zaměstnání, ale žádná vhodná pracovní příležitost pro ně prostě není. Pomoci by mohly různé podpůrné programy, rekvalifikace a kurzy zaměřené na motivaci k podnikání (např. s lokálními produkty apod).

Z tabulky níže je zřejmé, že se míra dlouhodobé nezaměstnanosti (MDN) od roku 2008 zvyšuje. Na konci roku 2012 bylo v okrese dlouhodobě nezaměstnaných o 357 uchazečů o zaměstnání více. Také podíl dlouhodobě nezaměstnaných na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání se zvýšil, a to ze 40,4 % na 41,6 %. Míra dlouhodobé nezaměstnanosti zaznamenala během let 2008 až 2012 taktéž nárůst (z 2,65 % na 5,42 %). Ve všech letech sledovaného období byla jak míra dlouhodobé nezaměstnanosti, tak podíl dlouhodobě nezaměstnaných na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání vždy vyšší, než byl celorepublikový průměr i než průměr Olomouckého kraje. Rostoucí trend u těchto statistik kopíruje vývoj jak na krajské tak národní úrovni.

Tabulka 11: Vývoj počtu dlouhodobě nezaměstnaných v okrese Šumperk, Olomouckém kraji a v ČR (2008 – 2012)

Rok	Okres Šumperk			Olomoucký kraj			ČR		
	Abs.	MDN (%)	Podíl na UoZ (%)	Abs.	MDN (%)	Podíl na UoZ (%)	Abs.	MDN (%)	Podíl na UoZ (%)
2008	1621	2,65	30,6	6347	1,96	27,0	101 524	1,81	28,8
2009	2275	3,71	24,7	8297	2,53	20,2	123 873	2,17	23,0
2010	3352	5,29	38,4	13926	4,27	33,1	178 481	3,12	31,8
2011	3222	5,37	40,2	14577	4,51	38,2	184 130	3,22	36,2
2012	3515	5,42	41,6	15401	4,67	38,2	192 234	3,39	35,3

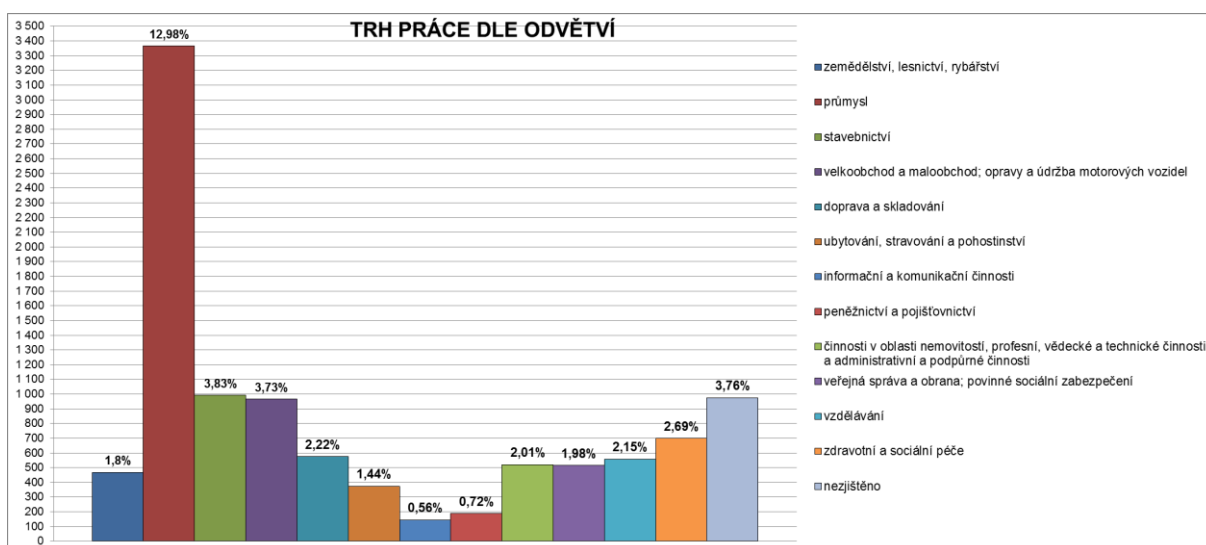
MDN = míra dlouhodobé nezaměstnanosti

UoZ = Uchazeči o zaměstnání

Abs = Absolutní hodnoty

Zdroj: Integrovaný portál MPSV (2013a), Integrovaný portál MPSV (2013b). Vlastní zpracování

Z hlediska pracovního odvětví převažuje v území MAS Šumperský venkov jednoznačně práce v průmyslu. V průmyslu pracuje přes 3 300 obyvatel. Další odvětví jsou velmi srovnatelná. Pokud tyto údaje srovnáme s okresním městem Šumperk, hodnoty jsou následující: průmysl (3 034 pracujících osob), velkoobchod a maloobchod, opravy a údržba motorových vozidel (1 145 osob), zdravotní a sociální péče (1 032 osob), vzdělávání (860 osob) atd. Na nejnižší příčce je odvětví zemědělství, lesnictví, rybářství, kde pracuje jen 128 osob.

Obr. 10: Trh práce dle odvětví území MAS Šumperský venkov, 2014

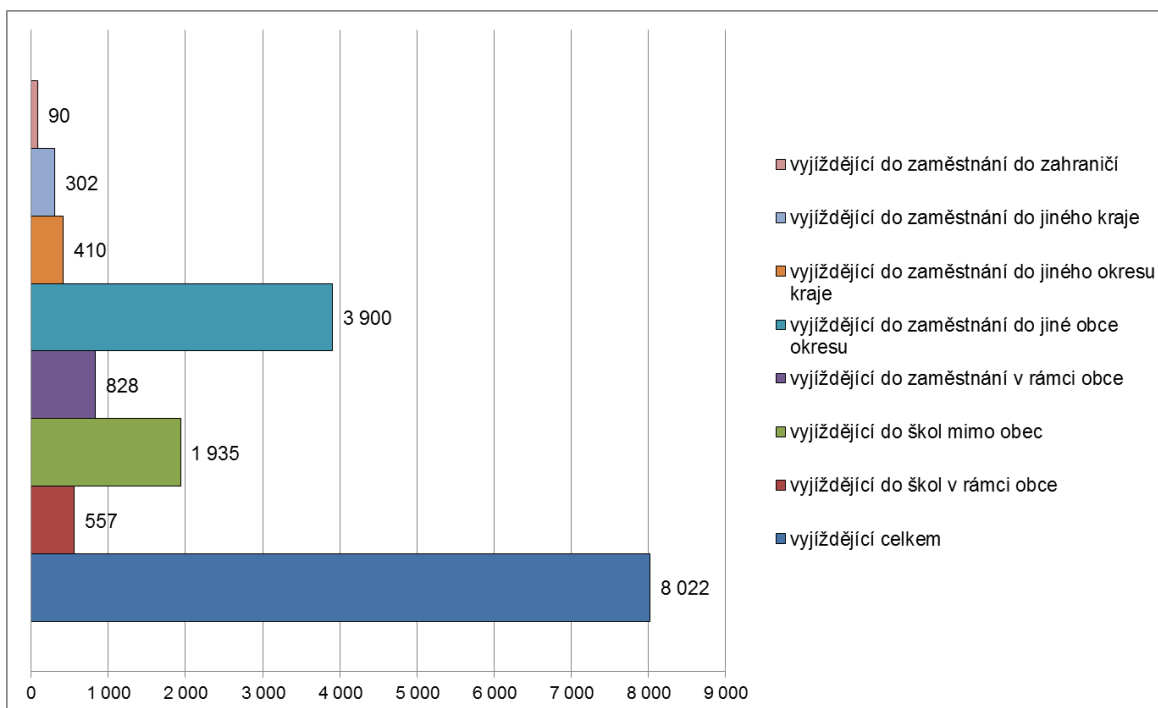
Ze srovnání vyplývá, že město Šumperk, jako okresní město a centrum regionu, v němž je sídlo mnoha institucí poskytující služby a vzdělávacích zařízení, pracuje více osob v odvětví velkoobchodu a maloobchodu, oprav a údržby motorových vozidel, dále také více osob ve srovnání s MAS Šumperský venkov pracuje v oblasti zdravotní a sociální péče a v odvětví vzdělávání.

Podíl osob pracujících v daném odvětví na celkovém počtu obyvatel MAS Šumperský venkov je následující: v průmyslu pracuje necelých 13% obyvatel MAS, ve stavebnictví 3,83 % obyvatel, velkoobchod a maloobchod, opravy a údržba motorových vozidel 3,73 % obyvatel, zdravotní a sociální péče 2,69 % obyvatel, doprava a skladování 2,22 % obyvatel, vzdělávání 2,15 % obyvatel, nejméně obyvatel MAS Šumperský venkov v průměru okolo 0,5 % pracuje v informační a komunikační činnosti.

Pokud se podíváme na podíl obyvatel pracujících v daném odvětví v jednotlivých obcích k celkovému počtu obyvatel v obci, výčet je následující: v obci Bludov pracuje nejvíce obyvatel v průmyslu, a to necelých 14 %, nejméně v peněžnictví a pojišťovnictví (0,5 %), v obci Dlouhomilov pracuje nejvíce obyvatel také v průmyslu (15%), nejméně v informační a komunikační činnosti (0,2 %), v obci Dolní Studénky nejvíce v průmyslu (13,7 %), nejméně v odvětví ubytování, stravování a pohostinství (0,5 %), v obci Hraběšice nejvíce v průmyslu (11,6 %), nejméně v odvětví doprava a skladování, peněžnictví a pojišťovnictví (0,7 %), v obci Hrabšíns nejvíce v průmyslu (13,6 %), nejméně v informační a komunikační činnosti (0,1 %), v obci Libina nejvíce v průmyslu (14,7 %), nejméně v informační a komunikační činnosti (0,4 %), v obci Loučná nad Desnou nejvíce v průmyslu (13,7 %), nejméně v peněžnictví a pojišťovnictví (0,2 %), v obci Nový Malín nejvíce v průmyslu (12,4 %), nejméně v ubytování, stravování a pohostinství (0,7 %), v obci Oskava nejvíce v průmyslu (15 %), nejméně v informační a komunikační činnosti (0,3 %), v obci Petrov nad Desnou nejvíce v průmyslu (12,8 %), nejméně v informační a komunikační činnosti (0,3 %), v obci Rapotín nejvíce v průmyslu (12,5 %), nejméně v informační a komunikační činnosti (0,5 %), v obci Rejchartice nejvíce v průmyslu (8,5 %), nejméně v odvětví doprava a skladování a informační a komunikační činnosti (0,5 %), v obci Sobotín nejvíce v průmyslu (11,2 %), nejméně v informační a komunikační činnosti (0,3 %), v obci Velké Losiny nejvíce v průmyslu (11,3 %), nejméně v informační a komunikační činnosti (0,5 %), v obci Vernířovice nejvíce v odvětví zemědělství, lesnictví, rybářství (7,8 %), nejméně ve vzdělání (0,5 %) a nakonec v obci Víkřovice nejvíce v průmyslu (12 %), nejméně v odvětví informační a komunikační činnosti (0,8 %).

Dojíždění do zaměstnání

Na území MAS Šumperský venkov je celkem 8 022 osob, které vyjíždí do zaměstnání či do škol ať už v rámci obce či okresu, popř. do zahraničí, což tvoří přes 66 % dojíždějících obyvatel na území MAS Šumperský venkov. Z toho 10 % obyvatel dojíždí v rámci obce (pracují v obci, kde žijí, avšak na jiné adrese než je bydliště), přes 48 % obyvatel do jiné obce v rámci okresu, z čehož vyplývá, že více lidí vyjíždí za zaměstnáním mimo obec, v níž bydlí. Tento jev je charakteristický především pro venkovské regiony, kterým území MAS Šumperský venkov bezesporu je.

Obr. 11: Dojezdovost do zaměstnání v okrese Šumperk

Výrazněji méně osob dojíždí do zaměstnání do jiného okresu kraje. Celkem takto dojíždějících je 410. Do jiného kraje než je kraj Olomoucký vyjíždí 302 obyvatel a 90 obyvatel vyjíždí za práci do zahraničí.

Co se týká dojíždění žáků do škol, tak v rámci obce vyjíždí 557 žáků (studují v obci, kde žijí, avšak na jiné adrese než je jejich bydliště) a mimo obec celkem 1 935 studentů. Významný podíl na počtu vyjíždějících mají také studenti vysokých škol, kteří studují po celé České republice. Nejbližší vysoká škola se nachází v krajském městě Olomouci, pokud nepočítáme detašovaná pracoviště vysokých škol v Šumperku aj.

Pokud charakterizujeme jednotlivé obce z pohledu osob, které vyjíždějí za práci v rámci obce, tak nejvíce osob vyjíždí za práci v rámci obce v Oskavě, a to přes 22 %. Dále v obci Loučná nad Desnou (14 %) a v Libině (12 %). Nejméně obyvatel vyjíždí do zaměstnání v rámci obce v Dolních Studénkách (1,18 %), ve Vernířovicích (1,20 %) a v Rejchartcích (1,32 %). Tyto obce neposkytují obyvatelům dostatek pracovních příležitostí, a proto jsou jejich obyvatelé nuceni dojíždět především do jiných obcí v rámci okresu, nebo do samotného okresního města Šumperk. Naopak výše zmiňované obce jako je Oskava, Loučná či Libina nabízejí pro své obyvatele práci

přímo v obci samotné a větší část obyvatel tím pádem není nucena dojíždět do jiných obcí nebo do okresního města Šumperka.

Co se týká dojíždění do jiné obce v rámci okresu, tak nejvíce obyvatel vyjíždí za prací do jiné obce v Dlouhomilově (přes 50 %), dále v Dolních Studénkách (45 %), v Hraběšicích (43 %) a v Novém Malíně a Vikýřovicích (41 %). Tyto obce se nacházejí v těsné blízkosti okresního města Šumperka a lidé vyjíždí za prací právě do tohoto města. Nejméně vyjíždějících do zaměstnání v rámci jiné obce je v Oskavě (13 %), v Loučné nad Desnou (17 %) a v Libině (19 %).

Za povšimnutí stojí vyjíždění do jiného okresu v rámci kraje. Nejvíce vyjíždějících je v obcích Libina (13 %) a Oskava (11 %). Ostatní obce jsou daleko pod těmito hodnotami, okolo 1,45 %. Tyto obce se nacházejí na hranici okresu Olomouc, kam i většina z obyvatel dojíždí. Jedná se především o velká města jako např. Uničov, Šternberk, Olomouc.

Nejvyšší počet obyvatel, kteří vyjíždějí do jiného kraje, má obec Oskava (3,88 %). Jedná se především o dojíždění do obcí a měst Moravskoslezského kraje, dominují zde města Rýmařov, Bruntál apod. Dále obec Vikýřovice (3,54 %), Loučná nad Desnou (3,22 %). Nejmenší počet vyjíždějících do jiného kraje má obec Rejchartice (1,32 %), Dlouhomilov (1,41 %) a Dolní Studénky (1,52 %).

Nejméně obyvatel ze všech obcí dojíždí za prací do zahraničí. V průměru je to kolem 0,8 % obyvatel v jednotlivých obcích. Nejvíce obyvatel vyjíždějících za prací do zahraničí je v obci Vikýřovice (okolo 1,7 %).

Tabulka (viz níže) slouží k porovnání hodnot vyjíždějících a dojíždějících obyvatel v rámci okresu Šumperk a dalších okresů Olomouckého kraje se samotným krajem. Podle dat Českého statistického úřadu je problematická možnost dopravy a zaměstnání v severních částech kraje. Zaměstnaní z okresu Šumperk vyjíždějí především v rámci daného okresu, stejně tak do obcí a měst tohoto okresu dojíždějí za prací obyvatelé výhradně z okolních obcí. V porovnání s ostatními okresy lze spatřit, že jižní část kraje se naopak vyznačuje poměrně velkými přesuny zaměstnaných mezi jednotlivými okresy. Určitou výjimkou je okres Olomouc s vysokou dojížděnkou do krajského města.

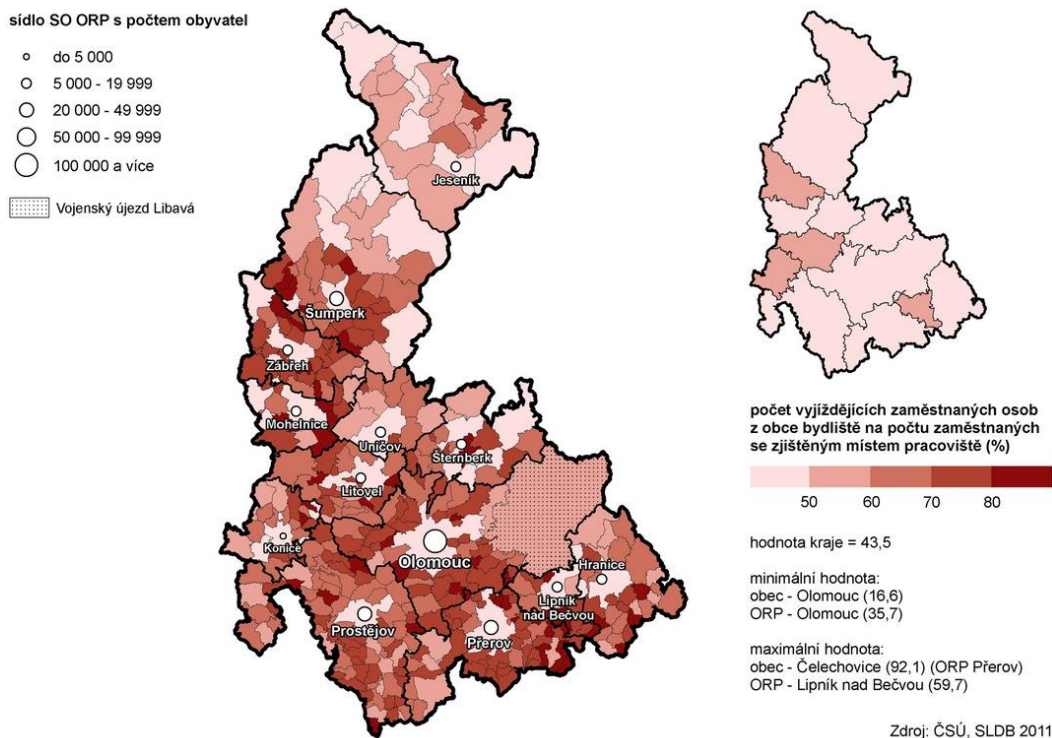
Tab. 12: Geografické charakteristiky MAS Šumperský venkov, z.s. 2011

	Vyjíždějící z obce	v tom (%)				Dojíždějící do obce	v tom (%)		
		do jiné obce okresu	do jiného okresu kraje	do jiného kraje	do zahraničí		z jiné obce okresu	z jiného okresu kraje	z jiného kraje
Kraj celkem	75 007	68,3	14,7	14,5	2,4	69 384	73,9	15,9	10,2
v tom okresy:									
Jeseník	3 578	74,1	4,5	17,9	3,4	2 887	91,9	3,3	4,8
Olomouc	26 626	76,5	11,1	10,1	2,3	30 287	67,2	23,4	9,4
Prostějov	12 479	53,6	25,2	18,6	2,6	8 892	75,2	15,4	9,4
Přerov	16 168	56,8	19,9	20,7	2,6	13 482	68,2	11,7	20,2
Šumperk	16 156	76,5	9,6	11,7	2,1	13 836	89,4	6,7	3,9

Zdroj: czso.cz

Vyjíždku za práci do zahraničí uvádí 2,4 % obyvatel Olomouckého kraje. Podíl osob vyjíždějících pracovat do zahraničí z Olomouckého kraje patří mezi nejnížší v mezikrajském srovnání.

Vyjíždka do zaměstnání podle obcí a správních obvodů ORP Olomouckého kraje (ze zjištěných hodnot)

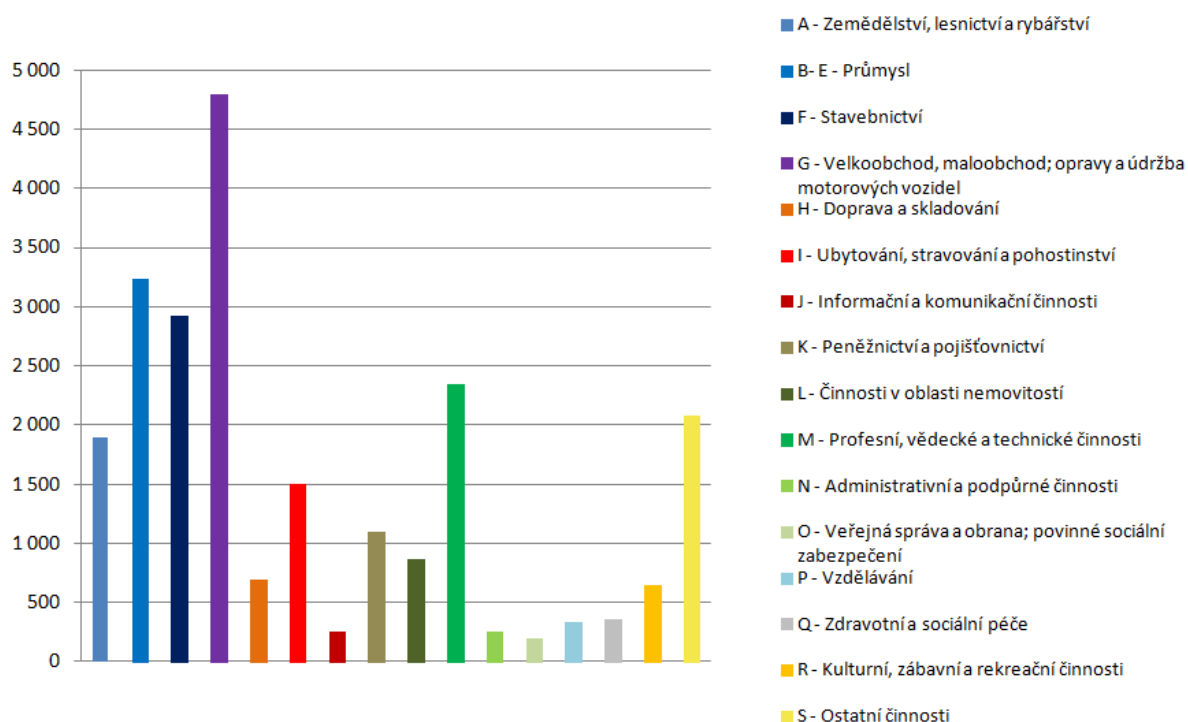
Obr. 12: Vyjíždka do zaměstnání

Klasifikace obyvatelstva dle podnikatelských aktivit

Podle Odvětvové klasifikace ekonomických činností (OKEČ, od 1. 1. 2009 nahrazena CZ-NACE) bylo nejvíce podnikatelských činností registrováno v oblasti služeb, kde má výrazné zastoupení obecné značení obchod, opravy motorových vozidel (20 % ze všech obyvatel).

Významné zastoupení má mezi podnikatelskými subjekty také oblast průmyslu (13 %), stavebnictví (12 %) a profesní, vědecké a technické činnosti (10%).

Ekonomické subjekty podle převažující činnosti CZ-NACE v okrese Šumperk k 31. 9. 2015:

Obr. 13: Odvětvová struktura zaměstnaných v okrese Šumperk

Změny ve struktuře hospodářství, ve struktuře organizací, technologický a technický vývoj pomohly vzniku nových ekonomických činností, které mohou nahradit některé staré činnosti a výroby.

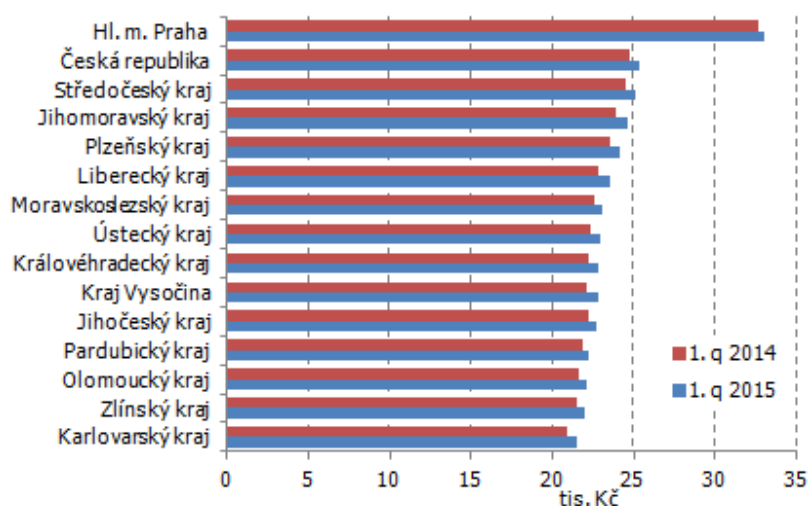
Průměrná měsíční mzda

Průměrná hrubá měsíční mzda představuje podíl mezd bez ostatních osobních nákladů připadající na jednoho přepočteného zaměstnance. Průměrná hrubá měsíční mzda v Olomouckém

kraji se ve 3. čtvrtletí 2013 v souladu s republikovým trendem meziročně zvýšila na 21 467 Kč. Stejný trend následoval i o rok později a v 1. čtvrtletí 2015 činila 22 135 Kč.

Mezi 14 kraji se za 1. čtvrtletí 2015 Olomoucký kraj v pomyslném žebříčku krajů řadí na 12. místo. Olomoucký kraj tak stejně jako v předchozích letech předběhl ve výši průměrné hrubé měsíční mzdy kraj Zlínský (21 923 Kč) a Karlovarský (21 461 Kč), naopak před Olomoucký kraj (22 135 Kč) se i přes kontinuální růst hrubé měsíční mzdy od roku 2013 dostal Pardubický kraj (22 277 Kč).

Průměrná hrubá měsíční mzda Olomouckého kraje v roce 2015 odpovídá 84 % republikového průměru (25 306 Kč).

Obr. 14: Průměrná měsíční hrubá mzda v jednotlivých krajích v 1. čtvrtletí 2015, zdroj: czso.cz

V porovnání s ostatními kraji a průměrem v ČR má tak region MAS relativně nízkou cenu pracovní síly, což na druhou stranu může být zajímavým aspektem pro investory.

2.3 Školství

Region se vyznačuje velmi silnou sítí základních a mateřských škol, uvedená školská zařízení absentují jen v obcích Dlouhomilov, Hraběšice a Rejchartice. Všechny školy v obcích regionu jsou perspektivní a je snaha o jejich uchování. S problémem nedostatku tříd z důvodu přibývajících počtu dětí se potýká obec Nový Malín. V této souvislosti jistě stojí za zmínku jeden z projektových záměrů obce Nový Malín spočívající v rekonstrukci Základní školy v Mladoňově, odlehlé místní části obce. Právě kapacitní nedostatek školy v Novém Malíně na straně jedné a

poměrně zachovalá, velice dobře dispozičně řešená budova bývalé školy v Mladoňově na straně druhé přivedla představitele obce na myšlenku tzv. „venkovské školy“ a navrácení života do osady Mladoňov. Potenciál v podobě téměř netknutého životního prostředí, malebné krajiny a v neposlední řadě zmíněnému účelu zcela vyhovujícího stavebně technického uspořádání školní budovy záměr obce podporuje.

Významným výsledkem komunitní spolupráce obcí MAS v oblasti školství je založení tzv. „svazkové školy“ – ZŠ a MŠ Údolí Desné. Myšlenka svazkového školství byla podnícena jednak snahou reorganizace školství v oblasti údolí Desné, ale také potřebou vyřešit problémy na jednotlivých školách. Mezi jednotlivými školskými zařízeními (ZŠ, MŠ, školní jídelny a vývařovny) v obcích Rapotín, Petrov nad Desnou a Sobotín byla uzavřena dohoda o spojení škol a školských zařízení ve prospěch vzniku svazkové školy. Pro dotčené obce byl stanoven společný školský obvod. ZŠ a MŠ Údolí Desné je školská právnická osoba, která vznikla transformací příspěvkových organizací, v rejstříku školských právnických osob je zapsána s účinností od 1. 1. 2008. Zřizovatelem tohoto subjektu se Svazek obcí údolí Desné a jeho přímým řízením je pověřena „kvalifikovaná valná hromada“ Svazku obcí údolí Desné. Školu navštěvují zejména žáci z obcí Rapotín, Sobotín, Petrov nad Desnou, Rejchartice a Vernířovice.

Následující tabulka uvádí existenci, resp. neexistenci daného typu vzdělávacích institucí v jednotlivých obcích. V žádné z obcí MAS se nenachází vyšší typ vzdělávací instituce, než základní škola.

Tab. 13: Přehled školských zařízení v území MAS Šumperský venkov, z.s. 2015

Obec	MŠ	1. stupeň ZŠ	2. stupeň ZŠ
Bludov	ano	ano	ano
Dlouhomilov	ne	ne	ne
Dolní Studénky	ano	ano	ne
Hraběšice	ne	ne	ne
Hrabišín	ano	ano	ano
Libina	ano	ano	ano
Loučná nad Desnou	ano	ano	ano
Nový Malín	ano	ano	ano
Oskava	ano	ano	ano
Petrov nad Desnou	ano	ano	ano
Rapotín	ano	ano	ne
Rejchartice	ne	ne	ne
Sobotín	ne	ano	ne
Velké Losiny	ano	ano	ano

Vernířovice	ne	ne	ne
Vikýřovice	ano	ano	ne

Tab. 14: Vývoj počtu žáků ve školách MAS Šumperský venkov, z.s.

		2014/2015	2013/2014	2012/2013	2009/2010	2004/2005	1999/2000
Bludov	MŠ	112	112	112	92	85	86
	I/ZŠ	164	150	142	133	xx	xx
	II/ZŠ	124	130	122	135	xx	xx
Dolní Studénky	MŠ_DS	21	21	21	18	19	20
	MŠ_Králec	28	28	28	28	26	28
	I/ZŠ	24	23	22	20	27	42
	II/ZŠ	není	není	není	není	není	není
Hrabišín	MŠ	44	50	50	50	50	40
	I/ZŠ	78	70	68	42	52	70
	II/ZŠ	38	34	39	48	88	94
Libina	MŠ	124	124	117	118	100	126
	I/ZŠ	159	154	143	158	188	203
	II/ZŠ	122	129	134	116	165	141
		2014/2015	2013/2014	2012/2013	2009/2010	2004/2005	1999/2000
Loučná nad Desnou	MŠ	30	42	56	xx	xx	xx
	I/ZŠ	69	62	57	70	100	111
	II/ZŠ	48	53	60	60	82	65
Nový Malín	MŠ	149	156	174	139	90	70
	I/ZŠ	231	221	197	163	145	121
	II/ZŠ	127	114	113	99	81	86
Oskava	MŠ	33	44	46	51	54	44
	I/ZŠ	79	76	67	68	85	82
	II/ZŠ	44	51	55	52	63	69
Vikýřovice	MŠ	56	56	50	50	50	41
	I/ZŠ	75	80	72	57	57	63
	II/ZŠ	není	není	není	není	není	není
Velké Losiny	MŠ	95	98	95	92	83	xx
	I/ZŠ	89	84	81	92	119	166
	II/ZŠ	69	71	76	79	140	167
*Rapotín	MŠ	81	81	81	75	xx	xx
	I/ZŠ	150	136	94	99	88	xx
	II/ZŠ	není	není	není	není	není	není
*Petrov nad Desnou	MŠ_č.87	49	55	55	46	xx	xx

	MŠ č.171	52	53	51	52	xx	xx
	I/ZŠ	0	0	72	60	93	xx
	II/ZŠ	156	142	156	161	145	xx
*Sobotín	MŠ	není	není	není	není	není	není
	I/ZŠ	63	66	51	60	49	xx
	II/ZŠ	není	není	není	není	57	xx

* součástí svazkové školy ZŠ a MŠ Údolí Desné

není – daný typ školní docházky v obci není zaveden

xx – nedohledaná data

Výše uvedená tabulka ilustruje počet žáků v mateřských a základních školách v obcích MAS Šumperský venkov. Z dat je zřejmé, že ve školách a školkách od Šumperka vzdálených, žáků ubývá (Loučná nad Desnou, Hrabšíšín). Opačný trend zaznamenávají v posledních letech školy v obcích bezprostředně vedle okresního města (Nový Malín, Víkřovice). Zřejmě je to způsobeno stěhováním mladých rodin z města do nejbližšího okolí. Výjimku tvoří škola v Dolních Studénkách. Obec je sice v sousedství města Šumperk, počet žáků jí ale ubývá. Novým fenoménem je pak svazková škola v údolí Desné, která funguje od roku 2008, na počty žáků v obcích Sobotín, Rapotín a Petrov se tedy musíme dívat s větším nadhledem. Počet žáků ve svazkové škole ZŠ a MŠ Udolí Desné ve školním roce 2014/2015 je 369, v roce minulém to bylo 344, v roce 2009/2010 bylo žáků 380 a o pět let dříve 344. Počet žáků tedy neustále kolísá a je třeba počkat ještě alespoň pár let pro objektivní vyhodnocení stavu vývoje počtu dětí.

Zástupci kulatých stolů oblasti vědy, výzkumu a vzdělávání se již na začátku shodli o nutnosti co nejvyšší podpory vzdělání budoucí generace (formální, neformální,...). Právě na ní závisí budoucí osud našeho regionu a celé republiky. Našemu nemocnému školství, které se většinou orientuje pouze na kvantitu vzdělávaných, chybí tak významná kvalita vzdělání. Celostátní školská politika do jisté míry znevýhodňuje ty studenty a žáky, kteří prioritně nemají zájem o studium humanitních oborů, do kterých bychom zařadili například více cizích jazyků. Naopak se vytrácí snaha podporovat tradiční řemeslné práce, praktičnost. Díky tomu se ze základních škol vytrácí tradiční předměty, jakými byly dílny, vaření či šití. To samozřejmě vede k postupnému snižování zájmu o tradiční řemesla, jež jsou nahrazována moderními informačně technologickými kompetencemi.

V systému regionálního školství chybí systematizace návaznosti jednotlivých řádů školství. O tradiční řemesla, jakými jsou instalatér, prodavač, kadeřnice či zedník, přestává být zájem, logicky na úkor oborů zakončených maturitou. Snahou všech typů škol je získat pro své

vzdělávání co největší počet uchazečů, aniž by se zohledňovalo jejich budoucí reálné uplatnění na pracovním trhu.

Je logické, že oblast výzkumu a školství v rámci regionu MAS musí být nutně propojena s okresním a regionálním centrem, Šumperkem. I proto se jednání účastnili také ředitelé středních a základních škol města Šumperka a výše zmíněné trendy potvrzovali.

Na druhou stranu je třeba zmínit, že za poslední roky byly školy vybaveny moderními informačními technologiemi. Běžný občan si může všimnout, že na velkém počtu škol došlo k vymalování interiérů, zateplení školních budov a zkvalitnění celkového vzhledu.

Pracovní skupiny zdůraznily nejvýznamnější problémy regionálního školství na území MAS:

Nefunkčnost tradičních řemeslných dílen

V posledních letech zcela vymizely předměty tradičních odvětví – školy jsou nuceny orientovat předměty pracovních vzdělávacích charakteru komunikačně technologickým směrem na úkor eliminace předmětů typu pracovních dílen, vaření, domácích prací apod. Stejně tak jsou i pedagogové nuceni adaptovat se zejména na technologický směr. Pokud nejsou žáci k tradičním řemeslům vedeni již v začátcích svého studia, je velká pravděpodobnost, že se k těmto aktivitám ani v dalších letech vracet nebudou. To samozřejmě vede k převaze jednoho typu školních kompetencí a žákům s vyššími řemeslnými kompetencemi se reálně snižuje možnost profilace a zdokonalování svého budoucího povolání.

Spolupráce školních zařízení a jednotlivých aktivit

Logickým střediskem škol je v celém regionu MAS Šumperský venkov město Šumperk. Sídlí v něm všechny typy středních škol, na něž žáci po úspěšném dokončení základní školy míří (menšina navštěvuje střední a odborné školy v Zábřehu, Mohelnici či jiném městě mimo území MAS) a zároveň i šumperské základní školy úspěšně lákají některé žáky již během devítileté povinné docházky. Právě tato skutečnost má za následek snižování počtu dětí na některých vesnických školách a budí dojem přehnané konkurence mezi vesnickými a městskými školami. Postupně vznikají struktury spolupráce mezi jednotlivými školami. Bylo by dobré, aby se vzájemná kooperace podporovala mezi školami vesnickými a městskými, aby se spolupráce zvyšovala mezi školami základními a středními. Vše povede k rozvoji větší zainteresovanosti pedagogických pracovníků, kteří budou hlouběji seznámeni s problematikou jednotlivých studijních oborů, bude se zvyšovat jejich pedagogický rozhled a tím budou schopni lépe

připravovat své žáky na budoucí studia či povolání. Stejně tak budou žáci lépe seznámeni s jednotlivými typy studií, lépe se budou rozhodovat, který typ zvolit. Díky sbližování jednotlivých škol mezi sebou bude docházet k předávání zkušeností mezi vedením škol, jejich pedagogy i samotnými žáky a studenty. Vytvoří se prostor pro rozumnou konkurenci na poli různých soutěží a může se podnítit zájem mladých obyvatel o dění v jednotlivých školách a obcích, který může vést k inspiraci přípravy a realizaci akcí, které na jiných školách a v jiných obcích fungují. Takovými aktivitami mohou být školní kluby, zájmové útvary a kroužky, sportovní kluby a další. Takovéto kluby mohou fungovat v rámci školy, ale také celé obce nebo jako mezi více obcemi dohromady.

Velkou výzvou jsou jistě čím dál tím více se rozvíjející komunitní školy pracující ve smyslu spojení školních a mimoškolních aktivit a fungující na principu toho, že škola během dopoledne funguje jako vzdělávací instituce pro své žáky a v odpoledních a večerních hodinách, aby se využil potenciál vytopené budovy, funguje jako vzdělávací instituce pro širokou veřejnost v oblastech výuky cizích jazyků, sportovních činností, univerzit třetího věku, oblastech informačně-technologických, rukodělných a mnoho dalších. Komunitní školy samozřejmě nemusejí využívat jen prostory školy, ale také jiné obecní budovy, jakými mohou být například obecní úřady, knihovny či obecní tělocvičny. Díky tomu se na tyto typy komunit mohou orientovat i menší školy, jež si jinak nemohou, díky absenci dostatečné prostorové kapacity, rozvoj komunitních škol dovolit.

Systém funkčnosti škol

Původní rozdělení toho, že každý typ školy se soustředí pouze na vybrané obory, se vlastně stalo minulostí. Stejně nebo velmi podobné obory se dají studovat na různých školách, čímž se budoucímu uchazeči přece jen zhoršuje přehled o jednotlivých školských zařízeních. Významnými rozdíly jsou pak také rozdílná hodnocení podobných oborů, což opět jednotlivým uchazečům nepřidá ve vhodnosti absolvování konkrétního zařízení. Dodejme i snahu přilákat co nejvyšší počet uchazečů.

Efektivnějšímu podporování jedinečnosti a funkčnosti různých školských zařízení by mohlo pomoci zařazení se do systému evropského hodnocení školství fungujících ne na systému srovnávání škol mezi sebou, nýbrž zaměření se na obecné silné a slabší stránky jejich fungování, zvýrazňování jejich jedinečností a autoevaluačních procesů žáků, pedagogů i vedení těchto škol.

Vytvořením systému hodnocení, kterým se dosáhne podpory regionálního školství – základního i středoškolského vzdělávání, dává možnost pozitivnímu rozvíjení všech typů škol, umožní jim zviditelnit se ve svých tradičních oblastech, sdělovat své kvalitní výsledky dalším školám i laické veřejnosti či inspirovat jiná zařízení k smysluplné činnosti. Součástí je samozřejmě i nutné předávání nabytých informací a zkušeností pro budoucí zaměstnance, studenty i jejich rodiče.

Školní kapacity

Počet dětí mladšího školního věku jednotlivých obcí Šumperského venkova v současné době stoupá, což ukazují nejen demografické charakteristiky silných ročníků současných rodiček, stěhování mladých párů na vesnice, ale i reálná zvýšená poptávka o umístění předškoláků do mateřských škol a na první stupně škol základních. Nedostatečné kapacitní prostory by měly být jedním z nejvýznamnějších řešených problémů obecních úřadů. Zároveň je třeba mít ale na mysli, že počet dětí nebude růst neustále. Do budoucna je třeba realizovat takové projekty, které umožní využívání školních budov i v případě, že dětí nebude tolik. Na mysli mějme například různá komunitní centra pro děti, rodiče s dětmi, dospívající i seniory. Je velkou chybou, že provoz školních budov v současné době stojí mnoho financí, a přesto jejich kapacity nejsou plně využívány.

Další možností, jak umožnit předání kvalitního vzdělání dětí předškolního věku, u kterých z různých důvodů není možné zajistit absolvování mateřské školy, je vytvoření dostatečných kapacit center pro rodiče s dětmi. Jedná se o pracoviště, která se starají o vzdělávací aktivity zejména maminek s malými dětmi, které nejsou z pracovních, finančních, materiálních či jiných důvodů schopni zajistit svým dětem nástup do mateřské školy. Rozšířením těchto služeb se může zvýšit i spolupráce rodičů dětí s organizačními strukturami těchto institucí, a tak umožnit realizaci různých společenských aktivit nejen pro nejmenší, což opět vede ke zvýšení atraktivity obcí jako takových.

Prostory mateřských školek, center pro maminky s dětmi, ale i další vzdělávací instituce jsou jako stvořené pro přípravu různých typů besed a setkávání různých skupin občanů. Jejich cílem může být předávání životních zkušeností, poznatků z dílčích odvětví laické vědy či zážitků z cest po celém světě. Pravidelná setkání typů „Zeměpisných čtvrtků,“ „Úterků pro nové maminky,“ „Pondělky pro seniory“ apod. by měly rozhodně pozitivní vliv na vytváření

příjemnějšího klimatu obcí, jejich obyvatel a prohlubování vzájemné sounáležitosti mezi občany a obcí a spoluobčany mezi sebou.

Vzdělání třetího věku

Trend stárnutí populace můžeme pozorovat i v území Šumperského venkova. Velmi úspěšná nabídka vzdělávání a ještě větší spokojenost absolventů tohoto vzdělávání nejen v naší republice, ale i celé Evropě otevírá širokou škálu možností využití tohoto typu vzdělávání i v našem regionu. Vzdělání populačně starších obyvatel nemusí nutně obstarávat jen vysoké školy. Zajímavým podnětem jistě bude, když se o další vzdělání a rekvalifikaci seniorů postarají pracovníci a samotní žáci středních a základních škol. Touto zvolenou vzdělávací strategií ke zvýšení zájmu obou kategorií, předávání zkušeností mezi staršími a mladšími. Žáci a studenti předáváním informací starším sami si opakují již nabyté vědomosti, učí se předávat informace jiným a zároveň naslouchat zkušeným. Senioři, uživatelé univerzit třetího věku, se naopak učí novým dovednostem, procvičují si svou paměť a tím pádem dochází k prevenci před degenerativními změnami lidského těla.

Velmi důležitou součástí tohoto vzdělávacího procesu je také nutnost komunikace mezi mladými a staršími spoluobčany obcí. Komunikace, která se v dnešní době stává velmi složitou, nerespektovanou, kdy mladí lidé často nestojí o cenné rady starších, neuznávají jejich prožitou minulost, bývají k nim neuctiví až arogantní a může u nich docházet ke sklonům zločinného úmyslu okrást či jinak ublížit fyzicky slabšímu. Z druhého pohledu se starší spoluobčané učí naslouchat méně zkušeným a mladším. Zjišťují, že jejich dřívější absolutní pravda získaná životními zkušenostmi nemusí v dnešním světě ovlivněném globalizací být pravdou jedinou a všeobecně stále uznávanou. Učí se chápat, že tradiční a konzervativní nemusí být vždy jediným možným a že dnešní styl oblékání, poslechu hudby, vzorce chování, vystupování a jednání nutně nesouvisí s hodnotou psychosomatických vlastností, sociálního postavení a dalších mimovolních vlastností mladého jedince. Hodnota vzájemné spolupráce se díky tomuto vztahu tvoří právě na základě individuálních vlastností všech zainteresovaných účastníků tohoto vzdělávacího procesu, tedy jak seniorů – účastníků vzdělání, tak studentů – učitelů vzdělání. Důležitý je pak i přesah celého typu vzdělání, neboť tyto lidé se pak v běžném životě setkávají na veřejnosti v obchodech, úřadech, zastávkách veřejné dopravy, kulturních, sportovních a dalších společenských akcích a právě zde se mohou jejich vzájemným vztahem, který upevňují školní setkávání, inspirovat další spoluobčané. V důsledku toho může docházet k přípravě a realizaci dalších akcí pořádaných napříč

všemi věkovými skupinami obyvatel různých obcí, a tak i zvyšování morálního kreditu a zájmu o dění v obci.

Asistenti pedagogických pracovníků

Z hlediska počtu žáků jasně dominují městské školy. Čím více žáků, tím větší je možná diferenciací škol dle rozdílného zaměření. Z toho plyne, že vesnické školy se snaží být institucemi zaměřenými na všechny dílčí obory základního vzdělávání. Dle Gaussovy křivky je zřejmé, že většinová populace vykazuje průměrné hodnoty všech měřitelných údajů. Nejinak tomu bude i co do složení žactva jednotlivých typů škol. Pokud ale existuje přirozený výběr, je možné, že jistá část populace, v jistém smyslu extrémně nadaná, nebo naopak limitovaná, se může soustředit do prostředí, ve kterém se budou nacházet žáci s podobnými vlastnostmi, a tudíž i tempo práce jim může být mnohem lépe přizpůsobeno. Z důvodu obecně nižších počtů žáků na vesnických školách si toto takové instituce nemohou dovolit. Možností, jak pomoci žákům s psychosomatickými poruchami, ať žáky s diagnostikovanými poruchami, nebo naopak enormně nadanými, je využití systému asistentů pedagogických pracovníků.

Pedagogičtí asistenti bývají nápomocni učitelům jednotlivých předmětů buď větší skupince žáků, kterým se snaží s učivem pomoci, nebo jim naopak učivo zpestřit, a to takovým způsobem, aby se vyučující mohl věnovat většině standardní třídy. Druhou možností je potom starání se o konkrétního žáka, který se integruje do určité třídy. Tímto způsobem umožňujeme žákům zůstat v obecní škole, eliminujeme nutnost cestovat do větších měst a zvyšujeme tak sounáležitost s vlastní obcí a zároveň učíme všechny žáky porozumění mezi sebou a učení se, že individuální odlišnosti nemají nic společného s plnohodnotným fungováním a životem.

Komunitní centra – knihovny, komunitní školy

Další ze smysluplných otázek se týká využívání morálního a edukativního potenciálu našeho území. Malé i dospívající děti se často v odpoledních hodinách bezprizorně pohybují po vesnicích, z dlouhé chvíle ničí cizí majetek, tvoří pouliční dětské party, které často z nicnedělání rozbíjejí vesnickou pohodu. Jednou z možností, jak nabídnout dětem smysluplnou činnost, je otevřít jim možnosti odpoledního využití volného času. Budovy škol nebo knihoven se mohou stát platformami pro volný čas dětí, v těchto prostorech je možno nastavit systém návštěv a práce mládeže, která bude odrážet jejich požadavky, návštěvníci se stanou přirozenou součástí těchto institucí.

Nedostatek financí na modernizaci škol

Některé, zejména větší školy již rekonstrukci budov školních zařízení mají za sebou, je však ještě mnoho těch, kterým na modernizaci a rekonstrukci finance chybí. Školy nemají dostatek financí ani v oblasti infrastruktury, zatraktivnění venkovních prostranství nebo například na zajištění bezbariérovosti budov. Bezbariérový přístup tak mnoha školám zcela chybí a handicapovaní žáci musí dojíždět do jiných specializovaných zařízení jako je např. ZŠ Pomněnka v Šumperku.

2.4 Doprava

Nejdůležitější silniční komunikací v území MAS Šumperský venkov jsou silnice I. třídy č. 11 a č. 44. Obě silnice spojují jižní a severní část celého území. Silnice č. 11 míří z východních Čech – Hradce Králové, Žamberku a Červené Vody a přes obce Bludov, Šumperk, Víkřovice, Rapotín, Petrov nad Desnou a Sobotín směřuje skrz horské sedlo Skřítek dále do Moravskoslezského kraje, do Rýmařova, Bruntálu a Ostravy. Druhá zmíněná komunikace je pokračovatelkou rychlostní komunikace R35 vedoucí z Vyškova přes Prostějov a Olomouce do Mohelnice. V Mohelnici rychlostní komunikace přechází ve dvě silnice I. třídy, jedna pokračuje do východních Čech a druhou je právě silnice č. 44 vedoucí přes Zábřeh a Postřelmov opět do Bludova, kde se spojuje s již zmiňovanou silnicí č. 11 až do Rapotína, kde se komunikace větví. Silnice č. 11 pokračuje do severního cípu území přes obce Velké Losiny a Loučná nad Desnou až na Červenohorské sedlo, kde území MAS opouští a míří přes Jeseník do polských Glucholaz. Území MAS nedisponuje žádnou rychlostní komunikací, nejbližší se nachází v úseku mezi Mohelnicí a Olomoucí.

Dalšími významnými silnicemi, které spojují jednotlivé obce MAS spolu s dalšími regionální centry je silnice II. třídy č. 446 směřující ze Šumperka přes Nový Malín, Hrabšíň a Libinu dále přes Šumvald a Uničov do Olomouce a silnice č. 370 vedoucí z Hrabšína přes Dlouhomilov do Leštiny, kde na ni navazuje další podobná silnice do Zábřehu. Mezi obce, které nedisponují žádnými silnicemi II. a vyšší třídy patří Hraběšice, Vernířovice a Oskava. Specifické postavení má v tomto směru obec Dolní Studénky, jenž také žádnou silnicí vyšší třídy nedisponuje, ale ve velmi blízké dojezdové vzdálenosti se nacházejí již zmiňované silnice I. třídy.

Celková dopravní situace území vyplývá jednak z blízkosti okresního města a také z celkové polohy území. Díky městu Šumperk většinou obcí prochází silnice I. třídy a zároveň jsou vytvořeny dvě funkční spojnice jižní a severní části celého regionu. Palčivým problémem regionu však zůstává neexistence obchvatů, které by zrychlily a zefektivnily dopravu, a tudíž by mohly urychlit přínos nových zajímavých atraktivit do regionu. Plynulostí dopravy pak lze snížit množství produkováných emisí, a tak zvýšit atraktivitu celého regionu zlepšeným životním prostředím. Dalším negativem je fyzickogeografická překážka v podobě dvou horských sedel – Červenohorské a Skřítek, jež se musí v případě dopravního spojení do sousedních okresů překonávat. Dopravu zpomalují, v zimě znesnadňují a vyprodukovanými emisemi rozhodně zhoršují životní prostředí. Naopak jižní části území mají díky své poloze v údolí dobré předpoklady k efektivnějšímu napojení na komunikace mezi dalšími regionálními i celorepublikovými centry (Olomouc, Hradec Králové), a to především vytvořením obchvatů obcí Dolní Studénky či Bludova. Neméně důležitým negativem je také již zmiňovaná neexistence komunikace vyšší třídy do některých obcí území.

Nejdůležitějším železničním uzlem celého okresu Šumperk je město Zábřeh ležící na železničním koridoru. Hlavní železniční uzel tedy leží dokonce i mimo samotné okresní město, z čehož vyplývá, že ani obce území MAS nebudou z hlediska železniční dopravy představovat významnou nadregionální roli. Nejvýznamnějším železničním uzlem území MAS je železniční stanice Bludov, ze které vede železnice do tří směrů – okresního města Šumperk, do Zábřehu a do Hanušovic. Tuto stanici však musíme brát v širším kontextu tím, že leží na elektrifikované trati č. 291 mezi Šumperkem a Zábřehem, která je nejvýznamnějším železničním uzlem celého šumperského, ale i jesenického okresu, jelikož leží na trati jednoho z železničních koridorů naší republiky. Stanice Bludov slouží především jako přestupní stanice pro cestující směrem do oblasti Hanušovic a Jeseníku. Její velkou nevýhodou je nevhodná poloha v rámci celé obce Bludov, nachází se na jejím samotném okraji.

Na železniční trati mezi Šumperkem a Olomoucí č. 290 (přes Uničov a Šternberk) leží obce Nový Malín, Hrabíšín a Libina. Po této trati v současné době jezdí pouze osobní a spěšné vlaky v celkovém počtu do čtrnácti spojů denně, většina ve spojení Šumperk - Olomouc. Pro srovnání: přes obec Bludov do Zábřehu jezdí také rychlíky (v Bludově však staví jen jeden), celkový počet spojů přes obec Bludov je více než 40 v jednom směru (nejvíce jich jezdí ve směru Šumperk –

Zábřeh, menšina potom do Hanušovic) a přímým spojením je možné dojet nejen do Olomouce, ale i do Brna a jiných moravských měst.

Po tragických povodních v roce 1997 přešla do osobního vlastnictví železniční trať č. 293 mezi Šumperkem a Petrovem nad Desnou, kde se dále větví na kratší úsek do Sobotína a delší úsek vedoucí přes Velké Losiny až do Loučné nad Desnou v celkovém úseku 15 km. Vlastníkem této železniční trati je Svazek obcí Údolí Desné a provozovatelem železniční dopravy je firma Arriva Morava, a.s., Ostrava, která na těchto tratích vypravuje více než 15 spojů v jednom směru v pracovní den.

Arriva Morava, a.s., Ostrava zajišťuje také autobusovou přepravu po celém okrese, a tudíž i po území MAS Šumperský venkov a mezi jeho jednotlivými obcemi. Všechny obce jsou autobusy propojeny zejména ve směru do Šumperka.

2.4.1 Systémovost a efektivita dopravy

Jednou ze základních potřeb lidské civilizace je pohyb z místa na místo, tedy přemísťování – doprava. Doprava je nedílnou součástí kultury člověka a zasahuje do každodenního života lidí na celém světě. Doprava je tedy cílevědomý proces přemísťování osob a věcí, který už od pradávna lidé dobrovolně či nedobrovolně podstupují. Ať už za účelem uspokojení svých vlastních potřeb, nebo z důvodů poznávání blízkých či vzdálenějších destinací. Způsob dopravy si člověk vybírá podle toho, který je pro něj v tu chvíli nejvhodnější. Někdo bude řídit osobní automobil, jiný se sveze autobusem či vlakem a jiný se opře do pedálů svého bicyklu. Volba závisí na účelu cesty, možnostech, požadavcích jedince, ale také na podmínkách, které jsou pro jednotlivé druhy dopravy vytvořeny. V dnešním globalizovaném světě jsou kladeny stále vyšší nároky na dopravu. Zejména jedná-li se o rychlost, bezpečnost a v neposlední řadě také hospodárnost.

Z regionálního hlediska je dobře fungující dopravní obslužnost velice důležitá, a to jak pro ekonomický, tak sociální rozvoj daného regionu. Kvalitně vybudovaná infrastruktura počínaje hustou sítí silnic přes cyklostezky a chodníky až po turistické stezky ovlivňuje příliv podnikatelských aktivit a s nimi spojených investic a kapitálu a v neposlední řadě také posílení cestovního ruchu a růst životní úrovně.

Dopravu můžeme teoreticky rozdělit podle toho „jak, kdy, kde a co“ přepravujeme. Z pohledu „jak“, se nejčastěji jedná o dopravu silniční, železniční, leteckou a vodní. Z pohledu „kde“ ji můžeme rozdělit na vnitrostátní a mezinárodní. Z pohledu „kdy“ se na ni můžeme dívat

z hlediska periodicity. To znamená, jestli ji vykonáváme pravidelně, příležitostně, či mimořádně. A podle toho „co“ přepravujeme, ji můžeme dělit na nákladní a osobní dopravu. Osobní dopravu můžeme rozdělit na hromadnou a individuální a veřejnou a na soukromou.

Efektivita veřejné hromadné dopravy

Z regionálního hlediska je dobře fungující dopravní obslužnost velice důležitá a to jak pro ekonomický, tak sociální rozvoj daného regionu. Kvalitně vybudovaná infrastruktura počínaje hustou sítí silnic přes cyklostezky a chodníky až po turistické stezky ovlivňuje příliv podnikatelských aktivit a s nimi spojených investic a kapitálu a v neposlední řadě také posílení cestovního ruchu a růst životní úrovně.

Mezi elementární úkoly státu, či samosprávy patří mimo jiné zajištění a dostupnost veřejné hromadné dopravy. Veřejná hromadná doprava zajišťuje hromadnou přepravu osob autobusem, vlakem, lodí, letadlem, nebo jinými dopravními prostředky určených pro hromadnou přepravu cestujících. Stále se zvyšující ceny mezd, pohonných hmot a nejrůznějších nákladů spojených s přepravou mají za následek stálé zdražování celkové ceny dopravy. Systém veřejné hromadné dopravy se z ekonomického hlediska střetává ve dvou rovinách. V první rovině se jedná především o uživatele veřejné dopravy – cestující, kteří požadují kvalitní a časově dostupné spoje za přiměřenou cenu, která bude motivovat k opakovanému využívání veřejné dopravy. Ve druhé rovině jde o poskytovatele – dopravce, kteří se snaží nastavit takovou udržitelnost, která vede k minimalizaci nákladů, ale zároveň k optimalizaci i předpokládaných výnosů. V důsledku udržitelnosti přiměřené cenové hladiny tarifů mnohdy poskytovatelům nezbývá nic jiného než šetřit náklady na úkor kvality vozového parku. Průměrné stáří autobusů v České republice je 14,31 roku. Přitom obnovení vozového parku by mělo mimo jiné i pozitivní vliv na snížení provozních nákladů. Jedná se především o snížení spotřeby pohonných hmot novými technologiemi motorů, nebo využití alternativního paliva, nebo snížení provozních nákladů za častý servis a výměny náhradních dílů u ojetého vozidla. Dalším přínosem nového vozového parku je pak snížení emisí skleníkových plynů. Snížení množství těchto škodlivých látek, které se vyskytují v přízemní vrstvě, tak sníží zdravotní a environmentální rizika, která ze stávajícího znečištění ovzduší plynou. Neméně důležitým faktorem obnovy vozového parku je pak zvýšení bezpečnosti cestujících, větší komfort cestování, a tím také zvýšení atraktivity veřejné hromadné dopravy.

Integrovaný dopravní systém Olomouckého kraje

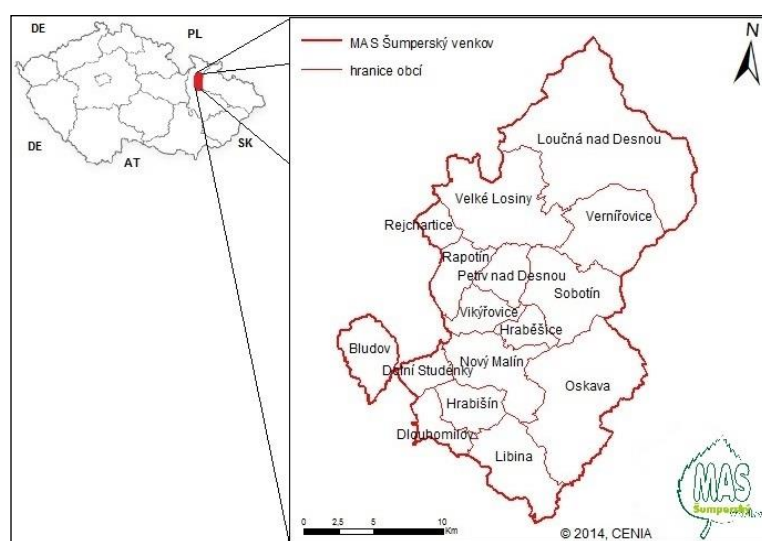
Kvalitně fungující doprava je základním předpokladem ekonomické prosperity regionu. K zajištění kvalitně a hospodárně fungující dopravní obslužnosti je za potřebí propojení všech dostupných druhů veřejné hromadné dopravy do jednoho celku, integrovaného dopravního systému. Integrovaný dopravní systém Olomouckého kraje (dále jen IDSOK) vznikl sloučením původně izolovaně fungujících integrovaných systémů. Cílem IDSOK je co nejefektivnější zajištění veřejné hromadné dopravy, rovnoměrné využití dopravních cest, uspokojení přepravní potřeby obyvatel a v neposlední řadě též zvyšování atraktivity a hospodárnosti. Dalším cílem je zajištění jednotných přepravních podmínek jednotným tarifem a jednotným jízdním řádem v daném regionu. K 1. 1. 2012 byla založena příspěvková organizace s názvem Koordinátor Integrovaného dopravního systému Olomouckého kraje (dále jen KIDSOK). KIDSOK v podstatě provádí zprostředkování komunikace mezi zřizovatelem a dopravci v jednotlivých regionech. Jeho základní premisí je centrální řízení z jednoho místa, oddělení státní správy od samosprávy a příprava a realizace výběrových řízení na dopravce. Jeho další funkcí je naplňování strategických cílů, plánování, organizování, garance jednotného tarifu, kontrola a v neposlední řadě také zajišťování dostupných informací v rámci IDSOK.

Plán dopravní obslužnosti Olomouckého kraje

V roce 2010 vstoupil v platnost zákon č. 194/2010 Sb. o veřejných službách v přepravě cestujících a o změně dalších zákonů, který ukládá krajům povinnost zajistit zpracování Plánu dopravní obslužnosti území. Tento zákon navazuje na Nařízení Evropského parlamentu a Rady ES č. 1370/2007 o veřejných službách v přepravě cestujících na železnici a silnici. Plán dopravní obslužnosti území (dále jen PDOÚ) se pořizuje na dobu nejméně pěti let a jeho cílem je vytvořit podmínky pro hospodárné a efektivní zajištění dopravní obslužnosti a vzájemnou spolupráci státu, krajů a obcí. PDOÚ Olomouckého kraje je zpracován dle metodiky Ministerstva dopravy ČR a vychází také z výhledové koncepce Generelu veřejné osobní dopravy v Olomouckém kraji (dále jen Generel). PDOÚ Olomouckého kraje uvádí, že dopravní systém by měl být budován na principu páteřních a obslužných linek. Páteřní linkou se rozumí taková drážní či autobusová linka, která vede ve směru nejsilnějších radiálních či tangenciálních přepravních vztahů v regionu. Obsluhuje nejvýznamnější sídla v příslušném směru a nabízí vysokou četnost spojení a dostatečně atraktivní cestovní rychlost, a to obvykle do 60 minut časové dostupnosti, čili zhruba 40–

70 kilometrů od jádrového města s maximálně jedním přestupem. Obslužnou linkou se rozumí taková drážní či autobusová linka, která slouží k plošné obsluze území spádového města či měst. V maximální možné míře slouží k uspokojení místních přepravních vztahů a má velmi dobrou dostupnost zastávek a cílů cest. Při plánování, organizaci a objednávce páteřních a obslužných linek by nemělo docházet k duplicitám dopravního systému. Duplicitou v dopravním systému se rozumí souběh autobusové a železniční dopravy vedené po stejné trase, respektive přes stejné obce a to ve stejném, nebo podobném časovém rozpětí.

Dopravní obslužnost na území MAS Šumperský venkov

Obr. 15: Region MAS Šumperský venkov

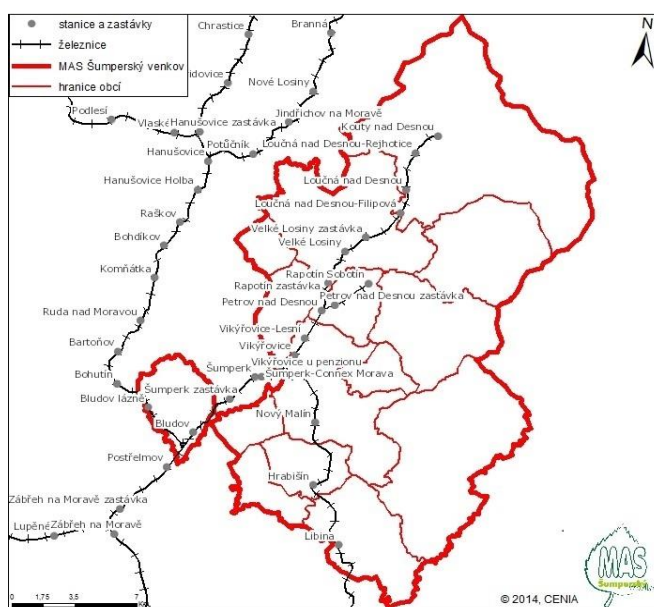
Železniční infrastruktura

Zájmové území MAS Šumperského venkova se nachází v severozápadní části Olomouckého kraje pod horami Jeseníků. Z velké části leží v údolí řek Desná a Merta severovýchodně od města Šumperk. Po celé délce údolí obou řek je postavena železnice, která prošla rekonstrukcí po ničivých záplavách v roce 1997. Ministerstvo dopravy ČR tehdy rozhodlo neobnovit poničené části tratě a ponechat spojení mezi obcemi pouze na linkovou autobusovou dopravu. S tímto rozhodnutím se ale starostové dotčených obcí nemohli ztotožnit a po dlouhých peripetiích a jednáních se jim podařilo trať znovu zprovoznit a od roku 2003 je již vlastníkem železnice Svazek obcí údolí Desné (dále jen SOÚD), který čítá nyní osm samostatných obcí. Rapotín, Velké Losiny, Loučná nad Desnou, Sobotín, Vikýřovice, Hraběšice, Rejchartice a Vernířovice. Jedná se o jednokolejovou trať o délce devatenácti kilometrů spojující obce Šumperk – Vikýřovice – Petrov nad Desnou – Rapotín - Velké Losiny - Loučná nad Desnou a Kouty nad Desnou s odbočkou do

obce Sobotín. V roce 2012 bylo ve směru do Šumperka obslouženo 762 cestujících a ve směru ze Šumperka 784 cestujících za průměrný pracovní den.

Na základě odborných studií dopravní obslužnosti a v oblasti investic PDOÚ Olomouckého kraje a komise Ministerstva dopravy ČR byl navrhnut a doporučen k realizaci projekt „Elektrizace Železnice Desná“ v úseku ze Šumperka do Velkých Losin a dále pak do Koutů nad Desnou. V současné době je již stavební část projektu realizovaná a úplné dokončení a spuštění elektrického provozu se předpokládá na jaře 2016 a ukončení kolaudačního řízení se plánuje nejpozději do konce roku 2016.

S elektrizací je také spojené objednání přímých osobních vlaků ve směru (Nezamyslice – Prostějov) – Olomouc – Zábřeh – Šumperk – Velké Losiny. Tato linka musí mít funkci rychlé páteřní regionální dopravy, a proto je nutné na ni zvýšit i traťovou rychlost, a to až na 100 km/h a stabilizovat nabídku regionální drážní dopravy nabídkovým jízdním řádem s intervalem 60 minut v období občanské části pracovního dne. Dále z dotazníkového šetření na této lince také vyplývá potřeba posílení kapacity míst pro cestující v období od června do září. Elektrizace tratě v úseku Petrov nad Desnou – Sobotín se nedoporučuje a PDOÚ Olomouckého kraje v souladu s Generelem doporučuje tento úsek obsluhovat pouze autobusovou dopravou. Pro vzdálený strategický výhled je podle PDOÚ vhodné studijně prověřit výstavbu trati ve směru Kouty nad Desnou – Jeseník s tunelovým vedením pod Červenohorským sedlem ve společné stopě se záměrem výstavby silničního tunelu.

Obr. 16: Železnice v regionu MAS Šumperský venkov

Problémem dopravní obslužnosti v okrese Šumperk je zejména časová a prostorová duplicita spojení. Jednotlivé linkové dopravní úseky nejsou svým vedením a zastavováním jasně vymezeny na páteřní a obslužné. Odstraněním duplicit a souběhů by bylo možné ušetřené prostředky využít ke zvýšení četnosti spojů a počtu linek pro místní obyvatele. K dopravním souběhům dochází v úseku Šumperk – Velké Losiny – Kouty nad Desnou, kde se dnes drážní a linková doprava účelově překrývají a zároveň se časově nedoplňují. V souladu s Generelem je zapotřebí v celém prostoru vymezit funkci drážní a linkové dopravy a optimalizovat linkovou dopravu s ohledem na extrémně vysoké množství souběhů. K duplicitě spojů dochází také na trase Šumperk – Hanušovice – Staré město pod Sněžníkem. Z analytické části Generelu vyplývá, že se jedná o jednu z nejvytíženější regionálních železničních tratí v Olomouckém kraji, a to sice v úseku Šumperk – Hanušovice. V tomto úseku trati lze doporučit v souladu s Generelem osobní vlaky přetrasovat na přímou relaci Šumperk – Hanušovice – Staré město pod Sněžníkem, protože většina cestujících ze Starého města pod Sněžníkem cestuje přes Hanušovice až do Šumperka, a návazně na to reorganizovat autobusové dopravy v této oblasti, aby nedocházelo k nežádoucím duplicitám drážní a autobusové dopravy, a posílil se tak páteřní charakter železnice v této ose. Dále se doporučuje přechod na nabídkový jízdní řád s hodinovým intervalem ve špičce pracovního dne. Pro posílení páteřní funkce železnice je nezbytné zkrácení cestovních dob, a to jak stanovením hodinového intervalu ve špičce u vytížených tratí, tak zvýšení traťových rychlostí.

Silniční infrastruktura

Z pohledu silniční infrastruktury tento region protínají dvě páteřní komunikace první třídy. Jedná se o silnici číslo 11, která je svou 354 kilometrovou délkou nejdelší a nejpřímější páteřní komunikací I. třídy v ČR a spojuje západní část republiky od Poděbrad až na východ přes Šumperk a Ostravu až na Slovensko. Další je silnice číslo 44, která vede od Mohelnice na sever republiky ve směru Bludov, Šumperk, Rapotín, Velké Losiny, Loučná nad Desnou, Kouty nad Desnou, přes průsmyk Červenohorského sedla, Jeseník až do Polska. Z toho vyplývá, že tyto dvě páteřní komunikace jsou velice zatížené dopravou a jejich kapacita už zdaleka nevyhovuje dnešnímu hustému provozu. Navíc zhoršené klimatické podmínky v této části regionu podhůří Jeseníků, zejména v zimních měsících, mají z důvodu časté úpravy, jako je solení, nebo použití jiných chemických prostředků za následek daleko rychlejší opotřebení technického stavu vozovky. Jedná se především o silnice druhých, třetích a čtvrtých tříd a místní komunikace, které spojují jak páteřní silnice prvních tříd, tak místní obce, které leží v kopcích nad údolím obou řek Desné a Merty.

Linková autobusová doprava v okrese Šumperk patří do Integrovaného dopravního systému Olomouckého kraje. V současnosti linkovou dopravu zajišťuje výhradně společnost Arriva Morava a.s., která je největším autobusovým dopravcem v České republice s více než 1300 zaměstnanci a takřka 800 autobusy.

Obr. 17: Páteří komunikace silnice č. 11 a č. 44 v regionu MAS Šumperský venkov

Na základě vypracování koncepčních materiálů Generelu veřejné osobní dopravy, PDOÚ Olomouckého kraje a střednědobé strategie KIDSOK zastupitelstvo Olomouckého kraje letos odsouhlasilo sjednocení dopravní obslužnosti a od příštího roku 2015 se chystá objednávat, koordinovat a kontrolovat dopravní obslužnost na svém území jednotně a převzít tak část odpovědnosti, kterou měly dosud obce. Obce na jednotný systém budou finančně přispívat do společné krajské pokladny ročně 70 korun na jednoho obyvatele. Předpokládá se, že úhrady od obcí dosáhnou celkové částky 45 miliónů korun a chybějících 5 miliónů korun, které činí rozdíl mezi stávající 50 miliónovou výší příspěvku od obcí v Olomouckém kraji, doplatí kraj ze svého rozpočtu. Podle KIDSOK, který tento projekt kompletně připravil, je sjednocení dopravní obslužnosti důležité pro vyhlášení veřejných soutěží na dopravce, kde se očekává aktivní spoluúčast obcí na samotném procesu objednávky dopravců, a skončí tak dosavadní složitý systém, kdy některé linkové spoje objednával kraj a jiné zase obce.

Hlavním nedostatkem českých integrovaných systémů je používání jednoho druhu dopravy a ve většině případů také jednoho dopravce. Tímto nepochopením základní myšlenky integrované dopravy se snižuje celková efektivita a atraktivita pro cestující.

Prostředí ve veřejné linkové dopravě má obecně vzato v mnoha případech monopolní, či oligopolní rysy. Nejenže je pro nově etablované dopravce obtížné získat přepravy, ale zároveň mají stávající dopravci v prostředí přímých zadání mnohdy tendence směřující ke kartelovým dohodám v oblasti stanovování výše předběžného odborného odhadu.

Tak jako u jiných odvětví tak i ve veřejné osobní dopravě otevřené a transparentní prostředí povede ke zdravé konkurenci poskytovatelů služeb a ke zjištění skutečných nákladů regionální dopravy objednatelem a tím k vyšší efektivitě vynakládaných veřejných prostředků. V neposlední řadě se také zvýší kvalita poskytovaných služeb pro uživatele, respektive cestující.

Soutěže veřejné linkové dopravy jsou doporučeny v souladu s Generelem provádět v Olomouckém kraji dle jednotlivých okresů s využitím spádovosti regionů s tím, že součástí příslušné optimalizace bude i požadavek na zajištění páteční dopravy na jednotlivých pátečních linkách.

Svazková spolupráce „aneb jak dělat správné věci správně“

Svazková spolupráce obcí v údolí Desné se od svého založení také rozšířila o tzv. svazkové školství. Sloučením všech školních i předškolních zařízení a jídelen v katastru obcí Rapotín, Sobotín, Vernířovice a Rejchartice SOÚD založil v roce 2008 nový školský subjekt s názvem Základní škola a Mateřská škola Údolí Desné. Tento subjekt byl založen za účelem zkvalitnění výuky, zefektivnění využívání školních budov, zvýšení úrovně pedagogické práce a možného vyřešení náhlého úbytku žáků. Od roku 2013 zajišťuje subjekt svůj vlastní školní „svazkový“ autobus, díky kterému se žáci mohou přesunovat mezi jednotlivými zařízeními svazkové školy. Díky tomuto přesunu tak dochází k efektivnímu využívání školních budov, kdy není zapotřebí, aby v každé svazkové škole byla tělocvična s přilehlým hřištěm, nebo například prostory pro odbornou dílenskou výuku i s odborným pedagogem. Školní autobus také ráno sváží děti ke školám v Sobotíně, Petrově nad Desnou i v Rapotíně a odpoledne je opět rozváží domů.

Podle místního šetření formou dotazníku by starostové spádových svazkových obcí Vernířovice, Rejchartice a Velké Losiny velice uvítali, kdyby jejich obcí také projížděl školní autobus a svážel místní děti do svazkových škol, ať už z důvodu nevyhovujících časových

intervalů a jízdního řádu stávající dopravní obslužnosti v dotčených obcích, tak z důvodů větší bezpečnosti při přepravě dětí do školy a zpět domů. Bohužel v dnešní situaci si obecní rozpočty dotčených obcí nemohou dovolit financování školního autobusu, který by svážel místní děti do svazkových škol. Z dotazníkového šetření, ale vyplynulo, že starostové místních obcí by byli ochotni finančně přispívat na školní autobus, kdyby byl projektem spolufinancován.

Obr. 18: Školní autobus svazkových škol Údolí Desné

Obr. 19: Železnice Desná

Další formou dopravy dětí do svazkových škol, kterou by starostové zejména vzdálenějších svazkových obcí, jako jsou Velké Losiny, Loučná a Kouty nad Desnou uvítali, je využití místní Železnice Desná. Ráno v čase začátku školní výuky a odpoledne v čase ukončení školní výuky by byl vypraven z Koutů nad Desnou přes Loučnou nad Desnou, Velkých Losin „školní vagón“ do svazkových škol v Rapotíně, Petrově nad Desnou a v Sobotíně. Po celé trase by byl školní vlak pod dohledem školního vychovatele, který by se staral o bezpečnost dětí na cestě do i ze školy.

2.4.2 Bezpečnost v dopravě

Obecní silnice, ulice, místní komunikace a jiná veřejná prostranství neslouží pouze automobilové dopravě, je to místo, kde se každodenně setkávají lidé a odehrává se zde velká část společenského dění. Proto utváření těchto prostorů by mělo být velice pečlivě navrhované tak, aby nesloužilo pouze jedné skupině a ostatní by byly přehlíženy. Velice často se bohužel setkáváme s nadřazeným postavením automobilové dopravy na úkor chodců, cyklistů a zejména na úkor celkové bezpečnosti. Jedním z řešení těchto problémů, které se pokoušejí sladit bezpečnost, kvalitu a funkci příslušné komunikace, je tak zvané zklidňování dopravy. Zklidňováním dopravy tedy rozumíme řadu opatření, která nám pomohou zvýšit uživatelskou hodnotu a kvalitu komunikací a zejména pak zvýšit bezpečnost při jejím provozu. Cílem zklidňování dopravy by

mělo být především přizpůsobení automobilové dopravy konkrétnímu území a prostředí například snížením rychlostí projíždějících automobilů, nebo jejich omezením, či v některých případech úplným zákazem vjezdu a tím poskytnutí většího prostoru pěším, cyklistům a životu obce. Z toho také vyplývá snaha o snížení zátěže komunikací, zvyšování bezpečnosti cyklistů a nejvíce ohrožených skupin obyvatel, jako jsou děti a senioři. V neposlední řadě jde o estetické zlepšení veřejného prostoru. Proces zklidňování dopravy se samozřejmě nesnaží automobilovou dopravu zcela eliminovat, ale dosáhnout kvalitního řešení a určitého konsenzu mezi automobilovou dopravou a jinými skupinami účastníků, a z toho důvodu je potřeba pojmout tuto problematiku komplexně tak, aby vyhovovala všem uživatelům, včetně obyvatel s hendikepem.

Prvky zklidňování dopravy

Mezi základní prvky zklidňování dopravy patří dopravní značení. Bohužel toto dopravní značení je v mnoha případech nerespektováno, a proto je vhodné je doplňovat dalšími doplňujícími prvky, které mohou mít fyzický, či psychologický charakter. Nejvhodnější řešení ke zvýšení celkové účinnosti je kombinace jak fyzických, tak psychologických zklidňujících prvků.

Fyzické prvky zklidňování dopravy

Směrové vychýlení jízdního pruhu

Velice významným bezpečnostním opatřením ke zklidnění provozu jsou tak zvané vjezdové ostrůvky, které jsou vytvořené na komunikaci v místě vjezdu a současně výjezdu vozidel z obce. Ostrůvkem se zabezpečuje oboustranné vychýlení jízdních pruhů v obou směrech, a zajišťuje se tak redukce rychlosti na 50 km/h jak ve směru do obce, tak při výjezdu z obce. Vytvořením vjezdového ostrůvku tak dochází k upozornění na změnu dopravního režimu příjezdu do obce a dále ke zklidnění dopravního proudu a znemožnění nebezpečného předjíždění vozidel v místě výskytu chodců při vjezdu a výjezdu z obce.

Zúžení komunikace v obci

Další možností, jak snížit rychlost projíždějících vozidel v obci je umělé zúžení komunikace na jeden jízdní pruh. Toto opatření je velice vhodné použít v místech, kde je komunikace často nežádaně využívána jako zkratka průjezdů automobilů. Jejím zúžením tak dochází ke snížení atraktivity průjezdu automobilů, a naopak zde dochází k větší atraktivitě ulice

pro pěší a cyklisty. Další velkou výhodou zúžení vozovky na jeden jízdní pruh je využití odstraněného pruhu pro výstavbu chodníku, cyklotrasy, nebo parkoviště.

Obr. 20: Směrové vychýlení jízdního pruhu

Obr. 21: Mimokružní křižovatka

Přestavba křižovatek na mimokružní křižovatky

Další prostředek ke snížení rychlosti je mimokružní křižovatka, která je výbornou alternativou k okružní křižovatce. Princip přednosti v jízdě je stejný jakou u okružní křižovatky a liší se pouze velikostí a provedením vnitřního ostrůvku, který zde umožňuje větším vozidlům jeho úplné přejetí. Hlavní nespornou výhodou je jednoduchá možnost přestavby kterékoliv klasické křižovatky na mimokružní křižovatku a stavební a finanční nenáročnost ve srovnání s okružní křižovatkou.

Zpomalovací prahy

Jedním z nejčastěji používaných opatření ke snížení rychlosti projíždějících vozidel jsou zpomalovací prahy a retardéry. Hlavní výhodou je jejich snadná instalace na komunikaci nízká cena pořízení. Nevýhodou naopak bývá hlučnost při průjezdu automobilu a relativně krátká životnost. Umístění těchto zpomalovacích prahů je zejména v oblastech s vysokou intenzitou pěšího provozu, jako jsou obytné zóny, školy atd.

Zvýšené plochy

Alternativou zpomalovacích prahů jsou zvýšené plochy vozovky. Jedná se o dokonalejší variantu prahů. Výhodou je jejich dlouhá životnost a téměř žádná hlučnost při přejíždění vozidly. Naopak nevýhodou je jejich stavební a finanční náročnost. Nicméně vzhledem k jejich výborným vlastnostem je jejich využití v dnešní době stále více populární.

Obr. 22: Zvýšená plocha vozovky donutí řidiče zpomalit

Psychologické prvky zklidňování dopravy

Radary a digitální informační tabule

Dalším významným dopravním prvkem, který působí na snížení rychlosti projíždějících vozidel, jsou rychlostní radary a digitální informační tabule pro měření rychlosti. Umístění těchto měřičů je zase zejména v oblastech s vysokou intenzitou pohybu obyvatel, jako jsou obytné zóny, školy a při vjezdech do obcí. Výhodou je jejich jednoduchá montáž a psychologický efekt působící na řidiče automobilů.

Opakování svislé dopravní značky nakreslením na vozovku

- Nakreslením symbolu svislé dopravní značky na vozovku se zdůrazní důležitost svislé dopravní značky.

Zdůraznění svislých dopravních značek

- Reflexní značky
- Prosvětlené značky

Zvýraznění značky blikajícím oranžovým světlem

- Vytvoření dojmu místa vyžadující zvýšenou pozornost řidiče - například použitím jiného materiálu, nebo barvy povrchu vozovky

Optické zúžení

- Například osázením křovin podél hran vozovky

Optické a zvukové brzdy

- Příčné pruhy na vozovce se zkracující se vzdáleností, provedené ze zvukícího materiálu

Speciální vodorovné dopravní značky

- Šipky, trojúhelníky, upozorňující nápisy

Bezpečnostní prvky na ochranu chodců

Dělené přechody

Dělený přechod je rozdělení dvou jízdních pruhů ostrůvkem, nebo jiným pevným bezpečnostním prvkem. Dochází tak k výraznému zlepšení bezpečnostních podmínek pro přecházení vozovky. Zkracuje se tak délka přecházení vozovky a rozdělený ostrůvek motivuje chodce k používání přechodu, protože tak může chodec frekventovanou komunikaci překonat nadvakrát. Dalším přínosem rozdělení komunikace ostrůvkem je zúžení jízdních pruhů a tím zpomalení průjezdu vozidel.

Obr. 23: Dělený přechod

Obr. 24: Osvětlení přechodu pro chodce

Dopravně bezpečnostní prvky

Dalším důležitým prvkem bezpečnosti a ochrany chodců je úprava dopravního prostředí stavebně technickým opatřením, jako jsou zábradlí, sloupky, nebo jiné pevné bariéry na místech, kde hrozí nebezpečí vběhnutí dětí na komunikaci, například v okolí škol, mateřských školek, či jiných kulturních zařízení.

Osvětlení přechodů

Přechody pro chodce jsou jedním z nejrizikovějších míst na komunikacích, a proto v posledních letech se velice zpříšňují požadavky na provedení přechodů. Účinnou možností, jak

zvýšit bezpečnost chodců ve večerních a nočních hodinách, je osvětlení přechodů použitím odlišné barvy a intenzity světla.

Dopravní výchova

Cílem dopravní výchovy je zvyšování ochrany života dětí a patří dlouhodobě mezi klíčové aktivity v oblasti bezpečnosti silničního provozu. Dopravní výchovu je třeba začít u malých dětí a mládeže, kdy se začínají formovat dopravní návyky jednotlivců. Dopravní výchova spočívá jednak v teoretické výuce základních pravidel provozu na pozemních komunikacích pro cyklisty i pro chodce, ale hlavně v praktickém procvičování těchto pravidel na dětských dopravních hřištích. Dopravní výchova dětí na dětských hřištích je považována za jednu z nejefektivnějších forem výchovy nových účastníků dopravního provozu a budoucích řidičů. V této oblasti mohou obce velice dobře realizovat spoustu aktivit týkající se bezpečnosti a dopravní výchovy. Například obce, jako zřizovatelé základních a mateřských škol, mohou ovlivnit, jakým způsobem je na školách kladen důraz na dopravní výchovu, nebo doplnit aktivity obecní policie zřízením dopravního hřiště.

Cyklistická doprava

Samostatnou kapitolou v tématu bezpečnosti v dopravě je cyklistická doprava. Cyklistika je plnohodnotnou formou dopravy. Cyklistická doprava pozitivně ovlivňuje nejen dopravní situaci a dopravní obslužnost, ale také má pozitivní vliv na zdraví jedince a ochranu životního prostředí. V neposlední řadě cykloturistika jako součást cestovního ruchu přináší regionální rozvoj. V České republice je rozvoj cyklistické dopravy a cykloturistiky velice podceňovaný jak z hlediska vybudované cyklo-infrastruktury, tak z hlediska legislativních překážek a zejména pak v oblasti investic a financování výstavby cyklotras. To se samozřejmě odráží na celkové bezpečnosti cyklistické dopravy. Cyklisté a chodci jsou v porovnání s jinými účastníky provozu velice zranitelní. Často jsou označováni jako měkkí či slabí a nechránění účastníci provozu, protože v případné kolizi s autem je cyklista náchylnější k vážným zraněním.

Cyklistickou dopravu můžeme obecně rozdělit podle účelu dopravy na dvě kategorie:

1) *Cyklistická doprava:* Jedná se o nejrozšířenější formu dopravy na kole. Jde především o jízdu na kole do práce a do zaměstnání, či účelovou jízdu z jednoho místa na druhého. Můžeme ji chápat jako alternativu k automobilové, nebo hromadné dopravě. Cyklisté při takové jízdě využívají

nejkratších cest a v případě, že nemohou využít cyklostezku, tak se většinou pohybují na silničních komunikacích. Jízda na kole po silnici prvních nebo druhých tříd znamená velké bezpečnostní riziko zranění cyklisty při kolizi například s automobilem, zejména pak ve večerních, nebo nočních hodinách a za snížené viditelnosti. Z tohoto důvodu je na místě plánovat a budovat takovou cyklo-infrastrukturu, která spojuje spádové obce se svým spádovým centrem. Cyklistická doprava je závislá především na místních podmínkách dostupnosti jiného dopravního spojení. Průměrná délka dojíždění na kole do zaměstnání činí zhruba 3 – 5 kilometrů, delší vzdálenosti už překonávají při cestě do zaměstnání jen ti nejzapálenější cyklisté a při delších trasách nad 10 kilometrů už lidé používají většinou automobily, nebo hromadnou dopravu. Dále pak závisí na geografické úpravě regionu, jestli jde o kopcovitý, či rovinný terén.

2) *Cykloturistika:* Je turistická a rekreační jízda na kole z důvodů poznávání nových míst, relaxace a aktivního odpočinku, kde cyklisté většinou využívají vyznačené turistické cyklotrasy, cyklostezky, lesní a polní komunikace anebo silnice třetích tříd. Tyto cyklotrasy nejsou využívány pouze cyklisty, ale například místními obyvateli a turisty pro pěší turistiku, nebo lidmi na kolečkových bruslích. [9]

V praxi se můžeme setkat s několika typy cyklotras:

1) *Cyklistická stezka:* Je samostatná oddělená pozemní komunikace vyznačená svislou značkou „Stezka pro cyklisty“, která je určena především cyklistům.

2) *Cyklistický pruh:* Je pruh vedený po komunikaci společně se silniční dopravou, který je oddělen vodorovným značením „Jízdní pruh pro cyklisty“

3) *Stezka pro cyklisty a chodce:* Je stezka sloužící dohromady chodcům i cyklistům, kde se nesmějí vzájemně ohrožovat. Mohou být sloučené s neodděleným provozem, nebo rozdělené s odděleným provozem. Jsou označeny svislou značkou „Stezka pro chodce a cyklisty.“ Výstavba těchto smíšených stezek je realizována velice často, a to z důvodů úspory místa a úspory financí.

4) *Ostatní komunikace určené pro cyklistický provoz:* Jsou takové komunikace, na kterých je z velké části, či dokonce omezen provoz automobilům.

Cyklistická doprava MAS Šumperský venkov

Území MAS Šumperský venkov zahrnuje obce v okolí města Šumperk. Město Šumperk je spádovým centrem těchto obcí a denně tam dojíždějí tisíce lidí za prací, do zaměstnání, nebo studentů do základních či středních škol. Většina dojíždějících používá individuální osobní dopravu, nebo hromadnou dopravu autobusem a částečně vlakem.

Podpora cyklodopravy v tomto regionu by tedy měla být směřována k vybudování propojené cyklo-infrastruktury s přímou vazbou na spádové město Šumperk. Dále pak k podpoření cykloturistiky jako součástí cestovního ruchu v tomto regionu je nezbytné propojení cyklotras mezi sebou a zároveň jejich protnutí s turisticky zajímavými místy tak, aby se mohl stát tento region turisticky atraktivním místem a vyhledávanou destinací milovníků cykloturistiky spojené s přírodou podhůří Jeseníků.

V současnosti zde postupně dochází k propojování a navazování jednotlivých cyklotras. Dobrým příkladem je realizace výstavby cyklistických tras vedoucí z obce Sudkov, přes obec Dolní Studénky až do Šumperka, dále cyklostezka z Bludova přes Bludoveček do Šumperka, nebo tolik potřebná cyklostezka spojující obci Nový Malín se Šumperkem. K dalšímu postupnému propojování dochází mezi obcemi Šumperk – Rapotín – Velké Losiny. A chystá se projekt „Cyklotrasy Desná“, který by měl propojit Kouty nad Desnou podél toku řeky Desné přes katastry obcí Loučná nad Desnou, Velké Losiny, Rapotín, Vikýřovice, Šumperk a celkově tak vytvořit „cyklo-magistrálu“ od obce Sudkov, přes Šumperk až po obec Kouty nad Desnou v délce několika desítek kilometrů.

Realizované cyklostezky na území MAS Šumperský venkov

Cyklostezka Šumperk – Nový Malín

Cyklostezka byla realizována ve čtyřech etapách. V roce 2005 byla vybudována první etapa této stezky v délce 418 metrů a jedná se o společnou stezku pro cyklisty i chodce, umístěnou mimo komunikaci č. II/446. Díky vybudovanému osvětlení umožňuje bezpečnou jízdu i ve večerních hodinách či za snížené viditelnosti. V průběhu dalších let 2006 až 2009 byly realizovány další návazné etapy cyklostezky Novým Malínem kolem komunikace č. II/446. Jedná se o Obousměrnou, společnou stezku pro pěší i cyklisty. Cyklostezka slouží zejména cyklistům a chodcům k efektivnímu spojení obce s městem, kde většina cyklistů dojíždí do města za prací.

Cyklostezka Mostkov – Václavov

Realizátor obec Oskava, přiznána dotace ze SFDI ve výši 7 679 tis. Kč

Cyklostezka Šumperk – Rapotín

První etapa této cyklostezky proběhla v roce 2012 a je součástí výše zmiňované „Cyklotrasy Desná“.

Cyklostezka je vybudována na samostatném tělese vedle frekventované hlavní silnice I/11 a to v délce 1,5 kilometru od odbočky ze silnice I/11 na Holubí vrch a končí u restaurace Zlatá hvězda. Druhá, návazná část výstavby cyklostezky byla realizována v roce 2013, která vede dál Rapotínem v délce 1,67 kilometrů, a to v úseku od autobusové zastávky U Ptáčka až k nově zrekonstruovanému obecnímu úřadu a turistickému informačnímu centru obce Rapotín. Jedná se o Obousměrnou, společnou stezku pro pěší i cyklisty.

Cyklostezka Šumperk – Bludov

Cyklostezka vede od bludovského kostela přes tzv. „Bludoveček“ do Šumperka, kde je možné dojet na ulici Bludovská, nebo je možné odbočit na ulici Polní a vyjet na ulici Zábřežská.

Cyklostezka Bludov – Sudkov (podél železniční tratě)

Jedná se o vyasfaltovanou bývalou polní cestu vedoucí podél železniční tratě od Lázní Bludov, přes komunikaci I/44 kolem Habrmanovy vily a dále směrem k účelové komunikaci propojující Bludov se Sudkovem s celkovou délkou 2,7 kilometrů. Výstavba byla realizována v roce 2014 pod názvem „Realizace výstavby polní cesty HC2 v k. ú. Bludov.“

Cyklostezka Šumperk – Dolní Studénky

Cyklostezka Šumperk – Dolní Studénky byla realizována v roce 2014 v celkové délce 1,9 kilometru a je součástí výše zmiňované „Cyklotrasy Desná“.

Cyklostezka vede od bývalého areálu ČSAD v Šumperku, přes vodní náhon až na hranici katastrů obou obcí, kterou tvoří řeka Desná, kde je přes řeku Desnou vybudována nová lávka o šířce 3 metry a trasa dále pokračuje katastrem obce Dolní Studénky až ke křižovatce „u křížku“ směrem na Králec, zhruba uprostřed obce Dolní Studénky. Cyklostezka je Obousměrná, smíšená a je stavebně oddělena na samostatném tělese podél krajské komunikace vlevo ve směru od Šumperka

do Dolních Studének. Díky vybudovanému osvětlení umožňuje bezpečnou jízdu i ve večerních hodinách či za snížené viditelnosti.

Cyklostezka Dolní Studénky – Sudkov

Jedná se o další část „Cyklotrasy Desná“, která navazuje na cyklostezku Šumperk – Dolní Studénky. Cyklostezka o celkové délce 1,1 kilometru byla realizována v roce 2014 a začíná na katastrální hranici mezi Dolními Studénkami a Sudkovem a končí před začátkem obce Sudkov. Cyklostezka je obousměrná, smíšená a je stavebně oddělena na samostatném tělese podél krajské komunikace. Slouží zejména cyklistům a chodcům k efektivnímu spojení blízkých obcí a spojení s městem Šumperk, pro dojíždění do zaměstnání i do škol.

Plánované projektové záměry na cyklostezky na území MAS Šumperský venkov

Cyklostezka Nový Malín

Úsek 0,5 km od samoobsluhy CBA Nový Malín na konec obce směrem na Libinu.

Cyklostezka Libina – vlakové nádraží Libina

Vybudování cyklostezky v Libině k vlakovému nádraží, které leží mimo obec. Využití zejména vzhledem k budoucímu většímu významu kolejové regionální dopravy.

Cyklostezka Rapotín (KKC) – rapotínské sklárny

Vychází ze zpracované studie „Cyklotrasy Desná“ a jedná se o třetí etapu cyklostezky v Rapotíně, která bude navazovat na již vytvořené úseky, která bude pokračovat dále od KKC Rapotín a končit u rapotínských skláren.

Cyklostezka Šumperk - Bratrušov

Cyklostezka vedoucí podél komunikace II/446 Šumperk – Bratrušov.

Cyklostezka Bludov – Chromeč

Dle Koncepce cyklistické dopravy je doporučuje vybudovat samostatnou cyklostezku podél I/11. Předpokládaná délka má činit min. 1,5 km a vybudováním této cyklostezky je možné navázat na regionální "Moravskou stezku".

Cyklostezka Šumperk - Vikýřovice

Vychází ze zpracované technické dokumentace „Cyklotrasa Desná“ a navrhuje vybudovat cyklotrasu z Vikýřovic u mostu před křižovatkou u Jirsáka, která povede po levém břehu řeky k zahrádkářské kolonii, na most přes řeku Desná a na lávku přes náhon. Dále trasa povede k železničnímu přejezdu na Hybešově ulici a podél železniční trati ulicí Příčnou až k Lidické, po níž bude pokračovat ke krytému bazénu. U bazénu by nová stezka pro cyklisty měla navázat na stávající stezku pro chodce a cyklisty ve směru na Nový Malín. Trasa Šumperkem bude pokračovat dále ulicí Uničovskou směrem do města až k "viaduktu", dále ulicí Dolnostudénskou k PARSu.

Cyklostezka Rapotín - Velké Losiny

Vychází ze zpracované studie „Cyklotrasy Desná“ a navazuje na cyklostezku u rapotínských skláren.

Cyklostezka Libina - Šumvald

Projektový záměr obce Libina. Vazba na cyklostezky ITI Olomoucké aglomerace.

Cyklostezka Sudkov - Bludov

Projektový záměr obce Sudkov v rámci přeložky R11 na obchvat obce Bludov.

Cyklostezka Rapotín - Petrov nad Desnou - Sobotín

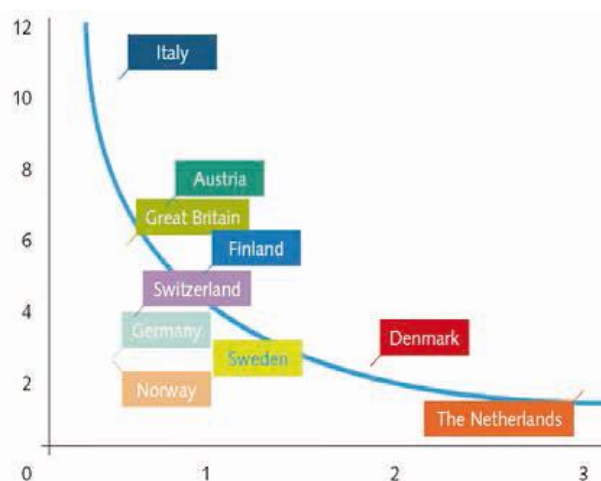
Vychází ze zpracované studie „Cyklotrasy Desná“, (nepáteční cyklostezka).

Cyklostezka Sudkov – Postřelmov

Vazba na studii „Cyklotrasa Desná“.

Zajímavé postřehy cyklistiky v Evropě

Celoevropské zkušenosti ukazují, že čím více se pohybují chodci a cyklisti na silnicích, tím je jejich bezpečnost větší. Důvodem je zvýšená pozornost ze stran motoristů, kteří očekávají přítomnost cyklistů na silnici a dávají na ně proto při řízení větší pozor.

Obr. 25: Usmrcení cyklisté

vertikála: usmrcení cyklisté na 100 mil. kilometrů ujetých na kole

horizontála: průměrná denní vzdálenost ujetá na kole na osobu a den

Za zmínku zde také stojí uvést dvě statistické studie z Dánska a z Norska, kde dánská studie ukazuje, že přináší značné úspory ve zdravotnictví, které jsou daleko větší než investované finanční prostředky na výstavbu infrastruktury cyklistické dopravy. Norská studie zase uvádí, že z důvodu pozitivního vlivu na zdraví obyvatel při jízdě na kole a chůzi je výstavba cykloinfrastruktury mnohem efektivnější než investice do klasické automobilové infrastruktury.

Obr. 26: Legislativní paskvil

2.4.3 Kultura dopravy

Dopravní kultura je velice široký pojem, který si můžeme představit jako množinu faktorů, jež ovlivňují atraktivitu a kvalitu dopravy. Můžeme zde zařadit zejména:

- přirozenost dopravy,
- pohodlí, kvalita a stáří vozidel,
- dostupnost dopravy,
- čistotu vozidel,
- spolehlivost dopravy,
- pohodlí cestujících,
- ekologičnost vozidel,
- čistotu a dobrý technický stav zastávek, stanovišť a nádraží,
- bezpečnost dopravy,
- přehlednost a pochopitelnost pro cestující.

Nebudou-li alespoň z větší části dodržené výše uvedené faktory a nebude-li kvalita dopravy na dostatečné úrovni, bude řada lidí nucena zvolit jiný způsob cestování než veřejnou hromadnou dopravou, anebo ji bude považovat za obtížně pochopitelnou, či nespolehlivou a značně se tak bude snižovat její atraktivita pro potenciální nové cestující a zákazníky.

Autobusové a železniční zastávky a stanoviště

Zastávky jsou označené místo, určené k vystupování a nastupování cestujících do dopravních prostředků. Kultura prostředí, čistota a technický stav autobusových, či železničních zastávek představuje jeden z významných faktorů ovlivňující kvalitu a atraktivitu veřejné hromadné dopravy. Povinností vlastníka zastávky je zajistit údržbu zastávky včetně jejího označení a dalšího zastávkového vybavení, jako je přístřešek, nebo zařízení pro umístění jízdního řádu atd. Mezi nejčastější problémy a neduhy autobusových a železničních zastávek, patří:

- nevyhovující technický stav zastávek,
- čistota zastávek,
- vybavenost zastávek,
- absence bezbariérového a bezpečného přístupu na zastávku,
- zajištění bezpečnosti na zastávce.

Do povinné výbavy každé zastávky patří označení označníkem zastávky, musí zde být uveden název zastávky a musí být vybavena jízdním řádem, případně dalšími informacemi o dopravním systému a přepravních podmínkách. Zastávky mohou být dále vybaveny čekárnou, nebo přístřeškem s lavičkami, odpadkovými koši, osvětlením zastávky a jízdního řádu a dalším provozním vybavením v závislosti na frekvenci jejich využití.

Velice praktickým, jednoduchým a finančně dostupným řešením rekonstrukcí, či zbudování nových zastávek, respektive přístřešků je využití ke stavbě tak zvaných segmentových dílů. Zastávka je z velké části postavená z jednotlivých dílů, které se samozřejmě běžným užíváním více, či méně opotřebují. V případě opotřebení, nebo poškození nějaké části zastávky stačí vyměnit příslušný segment za nový.

Použitím tohoto typu zastřešených zastávek má mimo praktické i estetickou funkci, a to zejména sjednocením a zatraktivněním vzhledu zastávek ve všech obcích daného regionu.

Velmi šikovným způsobem se dá také vyřešit osvětlení zastávky, nebo jízdního řádu pomocí solárního panelu umístěného například na stříšce zastávky. Toto řešení osvětlení najde uplatnění zejména tam, kde zastávka není vybavená elektrickým přívodem.

Obr. 27: Rozdílné zastávky

Analýza autobusových zastávek na území MAS Šumperský venkov

Záměrem analýzy autobusových zastávek na území působnosti MAS Šumperský venkov bylo zjistit vytíženost jednotlivých zastávek podle intenzity jejich využití. Intenzita využití byla zjišťována podle frekvence autobusových spojů, které na zastávkách zastavují na základě databáze dopravní společnosti ARRIVA Morava, a. s. Cílem analýzy je tedy ukázat na nejvytíženější zastávky v tomto regionu a dále pak zhodnotit jejich stav a navrhnout opatření k jejich zkvalitnění, či celkové rekonstrukci. [14]

Tab. 15: Seznam nejvytíženějších autobusových zastávek v regionu MAS Šumperský venkov (jako kritérium vytíženosti bylo stanoveno minimálně 2000 nástupů a výstupů)

Název zastávky
Velké Losiny_hotel Praděd
Libina_náměstí
Nový Malín_obchod
Rapotín_restaurace U skláren
Bludov_zámek
Bludov_škola
Petrov_ObÚ
Nový Malín_Plechý
Dolní Studénky_kostel
Velké Losiny_hřbitov
Dlouhomilov_u Langrů
Bludov_dolní konec
Rapotín_pila
Bludov_Nealko
Dolní Studénky_ObÚ
Rapotín_U Ptáčka
Nový Malín_kostel
Libina_domov důchodců
Loučná n.Desnou_ObÚ
Nový Malín_škola
Oskava,Mladoňov_náves
Rapotín_kostel
Libina_u Cásků
Název zastávky
Oskava_hotel Rabštýn
Vikýřovice_pod Holubím vrchem
Dolní Studénky_Králec rozcestí
Hrabišín_Fibich
Vikýřovice_železniční zastávka
Hrabišín_škola
Libina_horní škola
Rapotín_č.167
Dolní Studénky_Králec
Oskava_ObÚ
Vikýřovice_nové sídliště
Libina u Lišáka

Parkování jízdních kol

Jedním z klíčových bodů v rozvoji cyklistické kultury je zajištění bezpečného a kvalitního parkování jízdních kol. Parkování jízdních kol hraje tedy velmi důležitou roli v rozhodnutí člověka

používat kolo jako alternativní, nebo kombinovaný prostředek ke každodenním cestám do zaměstnání či k dosažení nejrůznějších destinací. Systém kombinované dopravy znamená návaznost cyklodopravy na veřejnou dopravu. Jízdní kolo je využito k dopravě na zastávku, nebo autobusové, či vlakové nádraží, tam jej majitel odstaví a dále pak pokračuje hromadnou dopravou.

Tato kombinace je velice výhodná, neboť jízdní kolo oproti pěším až desetkrát rozšiřuje spádovou oblast zastávek hromadné dopravy. Nezbytnou podmínkou je tedy vytvoření kvalitních parkovacích míst na spádových zastávkách a u každého autobusového, či vlakového nádraží. Kvalitní a bezpečné parkoviště pro jízdní kola by měla být rovněž zřízena u škol, sportovišť, obchodů, turistických destinací a nejrůznějších kulturních a občanských zařízení. V současné době je parkování kol v kompetenci obcí, popřípadě u nádraží pak v kompetenci Českých drah.

Vybudování parkovacích míst musí samozřejmě odrážet účelnost, využití a potřeby cyklistů. Parkování jízdních kol dle časového rozdělení: **krátkodobé parkování** (nákup, úřad) a **dlouhodobé parkování** (zastávka, nádraží, škola).

Obr. 28: Parkování pro cyklisty

Zatímco krátkodobé parkování si vyžaduje pouze bezpečný a stabilní stojan na kola, u dlouhodobého parkování musíme myslet na bezpečnost, kvalitu, dostatek místa, zastřešení atd. Dlouhodobé parkování znamená několik hodin, kdy je jízdní kolo vystaveno povětrnostním podmínkám, vandalismu, či odcizení. Proto mezi minimální požadavky dlouhodobého parkování patří zejména zastřešení plochy parkoviště, dobré osvětlení, oplocení popřípadě kamerový systém z důvodu bezpečnosti.

Doplňková infrastruktura

Pod pojmem doplňková infrastruktura si můžeme představit nejrozličnější stavby, které ji doplňují, doprovázejí, nebo jsou součástí dopravní infrastruktury. Jedná se především o chodníky, osvětlení, značení, parkovací plochy, točny pro linkové autobusy, protihluková opatření atd.

Chodníky

Pěší doprava je nejpřirozenějším druhem dopravy, ale bohužel se na ni neklade dostatečný důraz ohledně jejího vývoje. Jedná se zejména o zanedbané chodníky, které jsou v mnoha případech technicky bezpečnostně nevyhovující, nemluvě o jejich estetickém vzhledu. Nejčastěji se vyskytují problémy spojené se špatným technickým stavem chodníků, bariérami, bezpečností, nezajištěnou návazností, nedostatečným osvětlením a atraktivností.

Parkovací plochy pro motoristy

S rostoucí automobilovou dopravou samozřejmě souvisí i nároky na parkovací plochy. Jedná se zejména o nároky na rozmístění a časové využití parkovacích ploch. Budování, či zřízení parkovacích ploch je potřebné zejména v blízkosti center občanské vybavenosti, jako jsou školy, sportoviště, úřady, turistické atrakce, ale i u bytových domů, nebo na sídlištích. Kromě výstavby nových parkovacích ploch, lze efektivního využití parkovacích stání docílit například vhodným návrhem dopravního značení, nebo vyznačením vyhrazeného stání.

Točny pro linkové autobusy

Podle současných bezpečnostních pravidel nesmějí linkové autobusy hromadné dopravy při běžném otáčení couvat a potřebují na otočení točnu. Jedná se v podstatě o plochu, kde se linkový autobus může otočit, bez toho, aniž by musel při otáčení couvat.

Závěrečná doporučení

- Rekonstrukce a zastřešení zastávek.
- Vybudování kvalitního a bezpečného parkování pro jízdní kola.
- Rekonstrukce chodníků.
- Osvětlení chodníků.
- Vybudování a zřízení parkovacích ploch pro motoristy.
- Vybudování točny pro autobusy v příslušných obcích.
- Protihluková opatření v místech silného automobilového provozu.

2.5 Bezpečnost

2.5.1 Integrovaný záchranný systém

S dopravou a bezpečností úzce souvisí také bezpečnost obyvatel v regionu jako taková. Na území MAS se nenachází žádné stanice státní ani městské policie, ty se nachází v okresním městě Šumperk. Bezpečnost na území MAS zajišťují zejména Sborny dobrovolných hasičů. Každá obec má dle §68 zákona o požární ochraně č. 135/195 Sb., o požární ochraně, povinnost zřídit jednotku Sboru dobrovolných hasičů. Tyto sbory se na venkově pyšní dlouhou historií a jejich význam hraje roli nejen v oblasti bezpečnosti, ale i ve společenském životě obce.

Sborny hasičů se dělí do 7 kategorií, podle územní působnosti:

- **Jednotka požární ochrany I** - zasahuje i mimo území svého zřizovatele, jednotka hasičského záchranného sboru kraje s územní působností zpravidla do 20 minut jízdy z místa dislokace a dobou výjezdu jednotky od vyhlášení poplachu do 2 minut,
- **Jednotka požární ochrany II** - zasahuje i mimo území svého zřizovatele, jednotka SDH obce, s územní působností zpravidla do 10 minut jízdy z místa dislokace, která zabezpečuje jeden (JPO II/1) nebo dva (JPO II/2) výjezdy družstva minimálně o zmenšeném početním stavu a zřizuje se ve vybrané obci s počtem obyvatel zpravidla nad 1000 a dobou výjezdu jednotky od vyhlášení poplachu do 5 minut,
- **Jednotka požární ochrany III** - zasahuje i mimo území svého zřizovatele, jednotka SDH obce s územní působností zpravidla do 10 minut jízdy z místa dislokace, která zabezpečuje jeden (JPO III/1) nebo dva (JPO III/2) výjezdy družstva minimálně o zmenšeném početním stavu a zřizuje se ve vybrané obci s počtem obyvatel zpravidla nad 1000 a dobou výjezdu jednotky od vyhlášení poplachu do 10 minut,
- **Jednotka požární ochrany IV** - zasahuje zejména na území svého zřizovatele, pokud není v případě rozsáhlých mimořádných událostí požadován výjezd jednotky jinam v souladu s právním předpisem, jednotka HZS podniku,
- **Jednotka požární ochrany V** - zasahuje zejména na území svého zřizovatele, pokud není v případě rozsáhlých mimořádných událostí požadován výjezd jednotky jinam v souladu s právním předpisem, jednotka SDH obce s působností zpravidla pro území obce, která ji zřizuje.

- **Jednotka požární ochrany VI** - zasahující zejména na území svého zřizovatele, pokud není v případě rozsáhlých mimořádných událostí požadován výjezd jednotky jinam v souladu s právním předpisem, jednotka SDH podniku,
- **Jednotka požární ochrany N** - zasahující zejména na území svého zřizovatele, pokud není v případě rozsáhlých mimořádných událostí požadován výjezd jednotky jinam v souladu s právním předpisem, jednotka SDH obce nebo podniku, která není zařazena do plošného pokrytí území kraje jednotkami. Požadavky na tuto jednotku jsou stejné jako u jednotky kategorie JPO V. Nezařazena do plošného pokrytí je také požární hlídka.

Tabulka 16: Základní údaje k JPO na území MAS Šumperský venkov

Jednotka	Zřizovatel	Typ jednotky	Počet členů
SDH Bludov	Obec Bludov	JPO III/1	19
Jednotka požární ochrany Dlouhomilov – zásahová	Obec Dlouhomilov	JPO III/1	12
JSDH Dolní Studénky	Obec Dolní Studénky	JPO V	14
Hraběšice	Obec Hraběšice	Nefunkční, jedná se o připojení k Novému Malínu nebo Víkřovicím	
Hrabišín	Obec Hrabišín	JPO V	11
Libina	Obec Libina	JPO II/1	29
JSDH Loučná nad Desnou	Obec Loučná nad Desnou	JPO III/1	14
SDH Nový Malín	Obec Nový Malín	JPO III/1	17
JSDH obce Oskava	obec Oskava	JPO III/1	14
Petrov nad Desnou	Obec Petrov nad Desnou	JPO III/1	28
JSDH Rapotín	Obec Rapotín	JPO V	11
Rejchartice	Nemají jednotku, její funkci plní na základě smlouvy mezi obcemi JSDH obce Petrov nad Desnou		
Sobotín	Obec Sobotín	JPO V	13
SDH Velké Losiny	Obec Velké Losiny	JPO II/1	15
Vernířovice	Nemají jednotku, její funkci plní na základě smlouvy mezi obcemi JSDH obce Petrov nad Desnou		

Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, Sbor dobrovolných hasičů Vikýřovice	Obec Vikýřovice	JPO V	13
--	-----------------	-------	----

Zdroj: vlastní šetření

Personální obsazení SDH je poměrně dobré. Technika je však u jednotlivých SDH na různé úrovni, v každém případě, i když není stále využívána, morálně i technicky zastarává a jednotky SDH mají problém být vždy dobře vybaveny (v minulosti došlo k situacím, kdy byla technika celého regionu potřeba, a musela být půjčena i z jiného území). Hrozbou je například vodní tok Desná, dále pak nadmořská výška, která dosahuje ve spoustě místech přes 600 m n. m. Na území MAS je velké množství lesů a povětrnostní podmínky (síla větru, v zimě námrazy) často působí kalamity. Nevypytatelnou přírodní hrozbou jsou v tomto směru také přívalové deště.

Region potřebuje budovat lepší komunikační systém, propojený nejen mezi obcemi, ale až k jednotlivým občanům a také budovat novou sílu formou jednotek mladých hasičů, kteří se v současné době věnují hasičskému sportu. Právě tato mládež bývá předchůdcem profesionálních jednotek nebo jedinců, kteří se hasiči stanou.

Na základě projednávání hasičům chybí nebo potřebují doplnit/vyměnit tento typ vybavení:

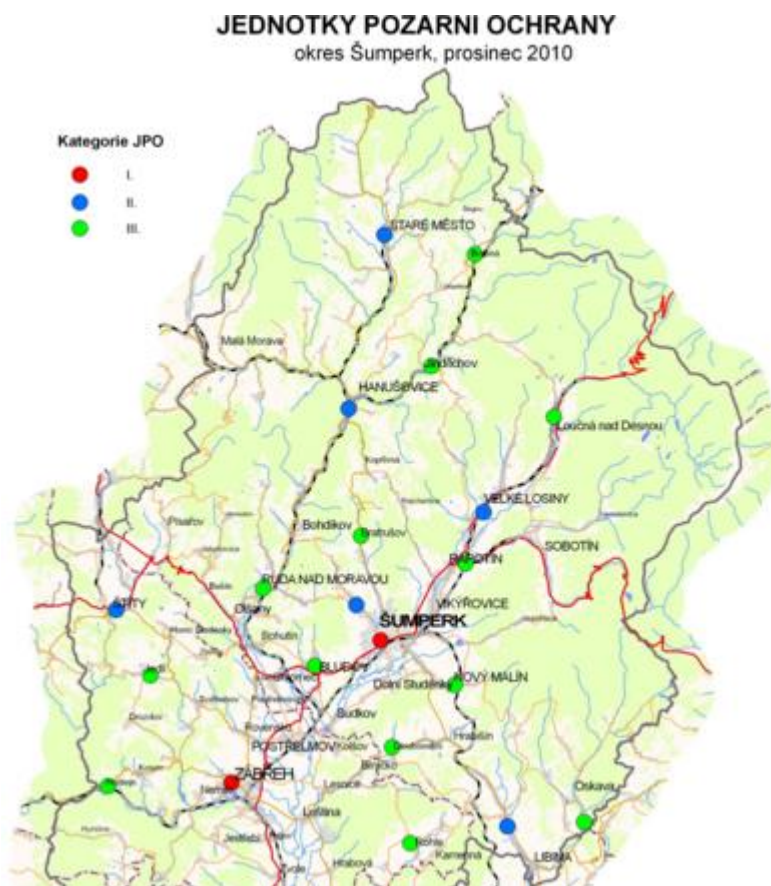
- Požární automobil a příslušenství k němu (lanový naviják, elektrocentrála, osvětlovací stožár, sedadlo spolujezdce s držákem na dýchací přístroj, vnější clona proti slunci)
- Vybavení k výcviku a činnosti požárního sportu (stříkačky, čerpadla, nádrže na vodu, svítilny, vysílačky a jejich příslušenství...),
- Vybavení k činnosti zásahových jednotek (zásahové oblečení, ochranné pomůcky, nástroje pro vyprošťování, zdravotnické vybavení, nafukovací krizové stany..)

Mimo vybavení také zázemí pro jejich výcvik a výkon služby:

- Vybavení k výcviku a činnosti požárního sportu (stříkačky, čerpadla, nádrže na vodu, svítilny, vysílačky a jejich příslušenství...)
- Modernizace stávajícího zázemí JPO a zajištění důstojných podmínek k výkonu práce
- Vybudování a obnova sportovního areálu včetně potřebného zázemí, výstavba dráhy pro trénink a soutěže, revitalizace dráhy, bariéry a kladiny
- Vybavení na kulturní akce (Párty stan a pivní sety, výčep, atrakce pro děti)
- Revitalizace a zatraktivnění hasičských zbrojnic a budov SDH

- Renovace historických hasičských vozů

Díky stále větším výkyvům počasí v důsledku globálního oteplování je potřeba, aby bylo území dobře technicky připraveno na neočekávané výkyvy počasí, vč. menších sídel, kde aktuálně chybí podpora JPO IV, V a mládeže ze strany státu.

Obr. 29: Jednotky požární ochrany v okresu Šumperk, 2010

Zdroj: Hasičský záchranný sbor Olomouckého kraje

2.5.2 Bezpečnost v oblasti kybernetiky

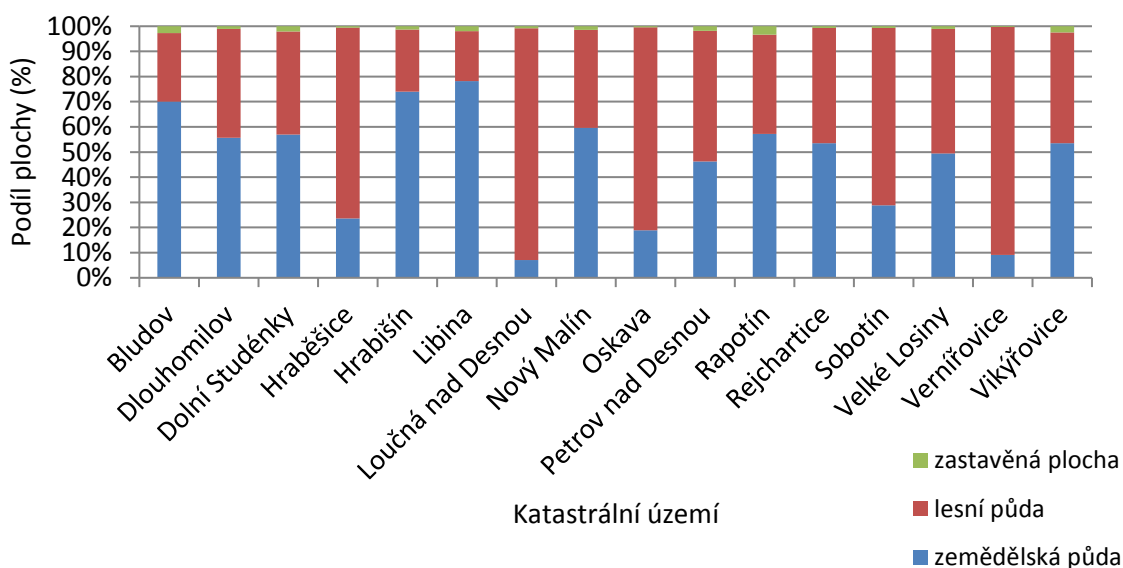
Významná část činností lidí dnes probíhá prostřednictvím internetu. S tím souvisí ochrana osobních údajů i dat, které zveřejňují sami uživatelé. Nejvíce ohrožené ve smyslu úniku osobních údajů jsou různé evidence osob, bankovních účtů - v ohrožení mohou být informační systémy obcí, atd., kdy může dojít k nabourání se do systému, zveřejnění osobních dat nebo citlivých údajů a jejich zneužití. Proto je třeba klást důraz na kybernetickou bezpečnost a šířit o ní povědomí mezi veřejnost, uživatele IT, internetu a mobilních telefonů. Důležité je lepší zabezpečení a archivace dat ze strany obcí, organizací a státních orgánů.

2.5.3 Energetická bezpečnost

V této oblasti hrozí zejména pozastavení dodávky energií do domácností díky katastrofám nebo kalamitám, ať již jde o nejvýznamnější o energii elektrickou, v její návaznosti připojení na internet (zdroj informací) nebo o plyn.

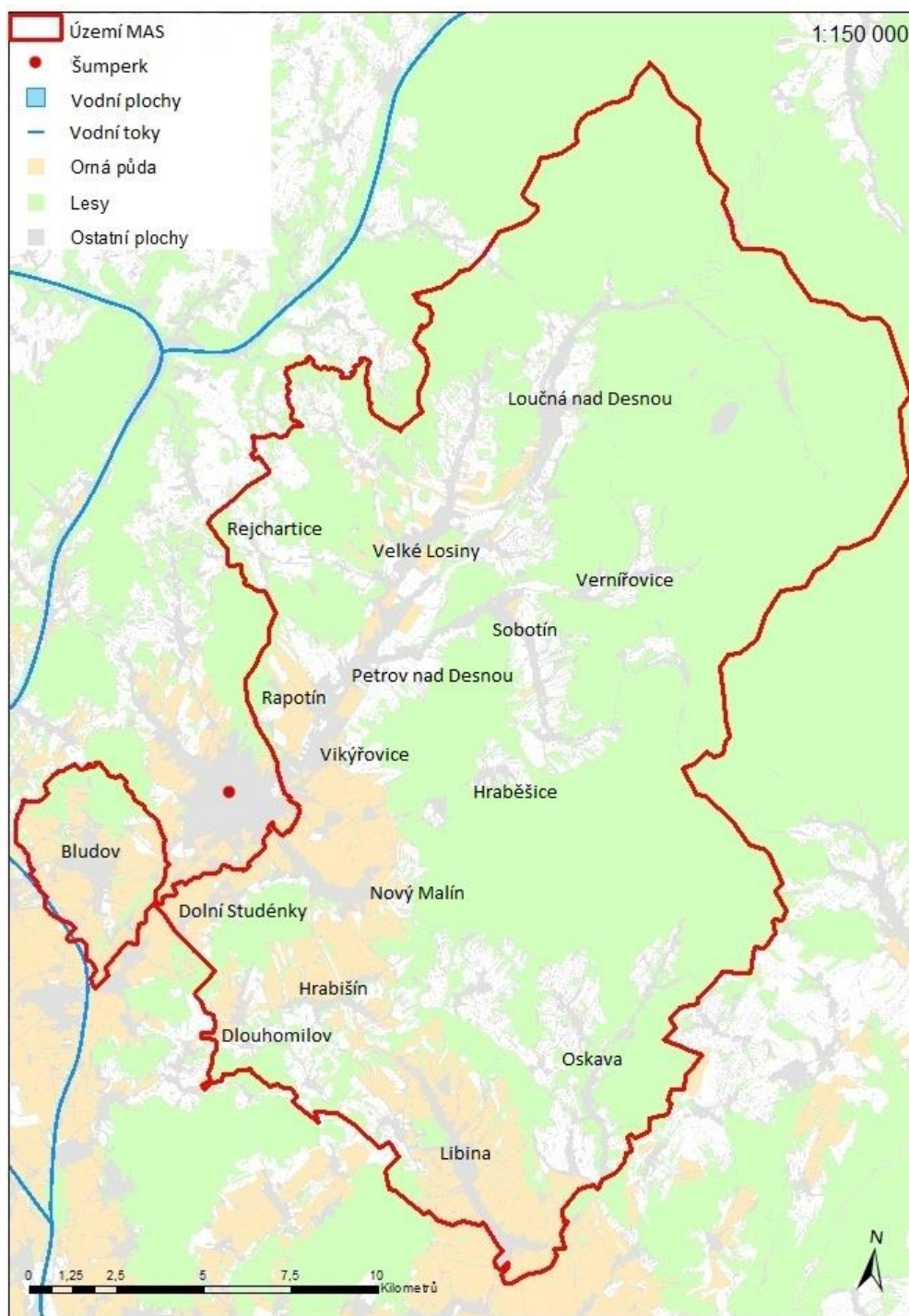
2.6 Zemědělství, lesnictví

Na HDP České republiky se zemědělství (1,32 %) a lesnictví (0,73 %), včetně potravinářského průmyslu a rybolovu, podílí 4,4 % a tato hodnota má dlouhodobě klesající charakter. Nicméně představuje prvořadou složku života na venkově a je s ním i historicky svázána. Díky zeměpisné lokalizaci území Šumperského venkova je 60 % rozlohy pokryto lesní půdou a cca 32 % tvoří půda zemědělská. Potenciál zemědělského a lesnického využití má tedy min. 90 % rozlohy zájmového území, a proto je třeba této kapitole věnovat maximální pozornost. Obsáhlост kapitoly je navíc dána elementárním postavením oboru hospodářské činnosti, jež sehrává důležitou roli v rámci dalších lidských aktivit, které z využívání krajiny a její estetické hodnoty vychází (odvětvový průmysl, kultura, ochrana přírody, cestovní ruch apod.). Na níže uvedených konkrétnějších tématech se spolupodílela řada odborníků ze zemědělské i lesnické praxe, myslivosti, dřevozpracujícího průmyslu, výzkumných ústavů, univerzit, ale i fyzických a právnických osob, jež se v dané problematice pohybují a orientují. V neposlední řadě byla konzultována s vlastníky půdy jako osobami přímo dotčenými zmiňovanými tématy.

Obr. 30: Plošný podíl polí, lesů a zastavěných území

Zemědělství a lesnictví jsou činnosti časově i ekonomicky náročné, pracné, vysoce závislé na vnějším prostředí, státní (evropské) zemědělské (lesnické) a dotační politice, která je administrativně náročnější a náročnější.

Obr. 31: Využití půdy na území MAS Šumpeřský venkov

Lesy a pole jako dominanty našeho prostředí

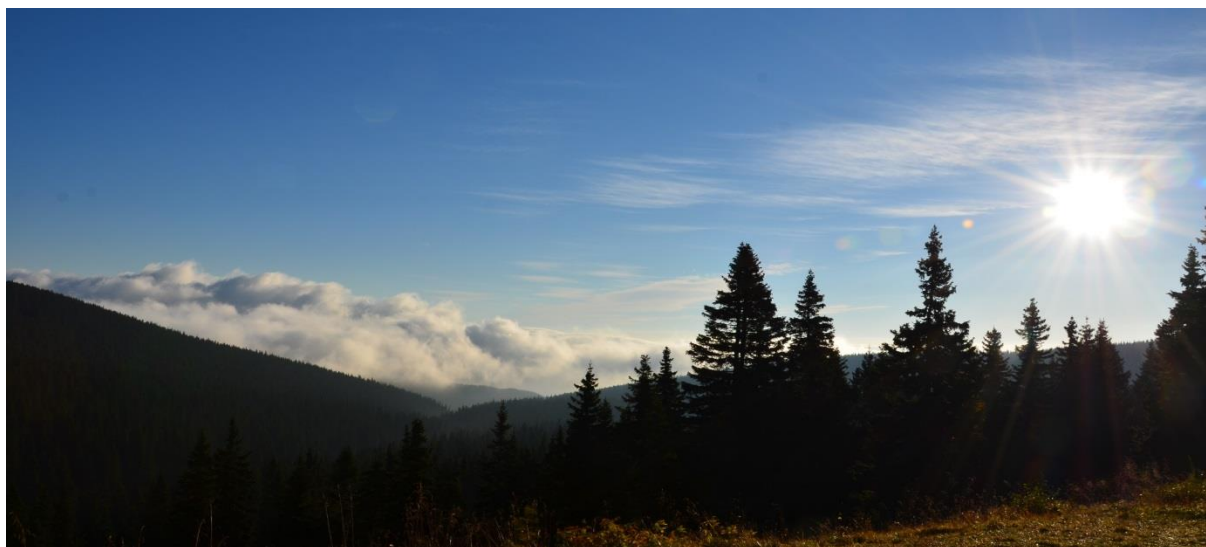
Lesnictví a zemědělství má v rámci zájmového území zcela dominantní postavení, co se záboru půdy týče. Za několik posledních let jsme se stali svědky úbytku množství chovaných hospodářských zvířat (zejm. skotu a prasat) v živočišné výrobě, snížení produkce rostlinné výroby (žito, brambor, cukrovky), přeměny orné půdy na trvalé travní porosty a nárůstu podílu plodin pro výrobu bionafty a energie (řepky, kukuřice apod.).

Za jev „obecně prospěšný“ je možné označit rozvoj ekologického zemědělství, jehož produkce se stává součástí moderního životního stylu – skrze konzumaci místních biopotravin a využívání přírodě šetrných výrobních technologií. MAS Šumperský venkov považuje za jednu z hlavních priorit právě rozvoj zemědělské činnosti, která kromě produkční oblasti významně ovlivňuje také oblast demografickou a sociální a ekologickou a krajinotvornou.

Průměrná lesnatost katastrálních území obcí Šumperského venkova je 49 %, což je o 15 % více než celorepublikový průměr. Zcela převažují lesy hospodářského charakteru s dominantním zastoupením smrku ztepilého a buku lesního. S ohledem na celorepublikové statistiky za rok 2012 lze konstatovat, že se rozloha lesů neustále zvyšuje a stejně tak roste i porostní zásoba, takže i přes zdánlivě vysoké hodnoty těžby v řádném případě nelze hovořit o devastaci lesů. V současné době dochází i k maximalizaci přirozené obnovy podrostními a násečnými způsoby, takže skrze upozadování holosečného způsobu nedochází k přerušení plnění mimoprodukčních funkcí lesa. Mezi ty lze zařadit skupinu funkcí ekologických: stabilizační, vodohospodářská, půdoochranná, klimatická; a společenských: rekreační, zdravotní, kulturně-naučná a obranná. Nabízí se i řešení v podobě přírodě blízkého obhospodařování lesů s aplikací výběrných obnovných prvků. S ohledem na šetrné obhospodařování lesů a zajištění jejich maximální ekologické i ekonomické stability je důležitá jejich dostupnost a dostatečné zpřístupnění porostního nitra (vč. porostů problematicky lokalizovaných, např. horské svahy, neúnosné terény). Lesní dopravní síť musí být pravidelně udržována (svodnice, příkopy, propustky) a obnovována, což představuje ekonomicky nákladnou investici. Je důležitá jejich celoroční sjízdnost a také kvalita musí odpovídat technologickým požadavkům odvozních cest, na řadě míst i cyklistickému vyžití. Při zpřístupňování lesních komplexů je třeba mít na zřeteli také využití těžkou těžební a pěstební technikou v případě kalamit, protipožární či záchrannou technikou, servisem produktovodů, dopravou osob, materiálu apod.

Na hranici mezi lesy a poli se nachází řada významných dřevinných formací, které lze charakterizovat jako remízky, aleje či břehové porosty. Plní taktéž řadu významných mimoprodukčních funkcí (např. protideflační, půdoochranná, infiltrační, estetická, bio-ekologická), a proto je na místě jejich zakládání a řádné opečovávání. Z dlouhodobého hlediska je nejrozsudnější řešení v podobě výkupu pozemků a při péči o stanoviště využít spolupráci se základními a středními školami v rámci environmentální výchovy či občanskými sdruženími (např. myslivci, hasiči, včelaři).

V turisticky atraktivních místech nelze opomenout tvorbu vyhlídek, stavbu studánek, odpočinkových míst, zabezpečených ohnišť a pohyb vozidel usměrňovat pomocí závor či značek „zákaz vjezdu“.

Obr. 32: Jesenícká smrková společenstva v zářijovém odpoledni

Usměrnování přírodních živlů

Jeseníky a jejich podhůří vynikají malebnou krajinou s řadou úchvatných scénérií, nicméně i s nimi si příroda dokáže zahrávat. Historicky známými negativními událostmi přírodního charakteru jsou například povodně (rok 1997), sesuvy půdy (u Vřesové studánky v roce 1921) a větrné kalamity (Kyrill v roce 2007).

V případě běžného úhrnu srážek je většina ihned infiltrována lesními porosty a v rámci desukce transpirována zpět do atmosféry. Při lesním obhospodařování je tedy třeba minimalizovat holé seče, využívat spíše podrostních způsobů hospodaření, udržovat druhovou pestrost dřevin, dbát o zdraví a funkčnost lesních ekosystémů, aplikovat zpevňovací seče a realizovat hrazení

bystřin. U dlouhotrvajících a přívalových dešťů se však současná krajina nedokáže vypořádat s takovým množstvím vody a může dojít k povodním, jejichž ničivé účinky lze eliminovat rekultivací vodních toků, budováním vodních nádrží, protipovodňových hrází, obnova zaniklých rybníčních ploch, suchých a polosuchých poldrů. Na polích lze infiltraci zvýšit zatravněním příkrých svahů (či technickými řešeními: geomříže, gabiony, garnisáž, klejonáž apod.), čímž mj. dojde k jejich stabilizaci a ochraně před sesuvem a odnosem. Zcela by se v podobných lokalitách mělo vyloučit pěstování kukuřice, brambor apod. Význam má také obnova mezí s dřevinou vegetací či zakládání sadů zaměřených převážně na místní a historické odrůdy ovocných dřevin.

K akumulaci vod dochází také na antropických stanovištích s povrchovým zpevněním (např. parkoviště, střechy budov, náměstí). Tyto lokality je třeba rekultivovat a zvýšit absorpční a retenční schopnosti půdního povrchu, např. pomístním osázením ploch zahradními rostlinami.

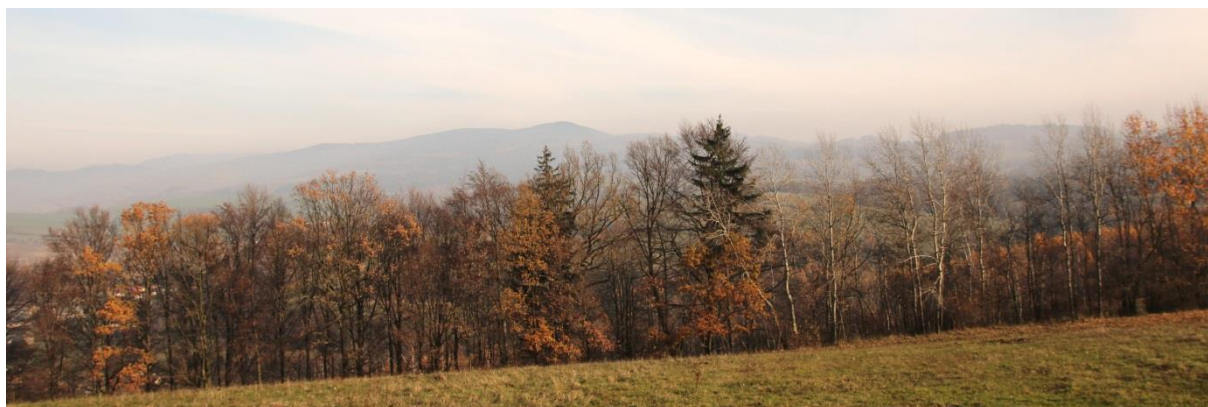
Na jedné straně je problémem přebytek vody, na straně druhé už dnes se hovoří o nutnosti ochrany vodních zdrojů a maximálním zadržení vody v krajině. Řešení se nabízí v již zmiňovaných opatřeních: rekultivace vodních toků, hrazení bystřin, budování vodních nádrží a jezírek, výsadba břehových porostů a větrolamů, zalesňování obnažených horských partií, zvyšování obsahu organických látek v zemědělské půdě, rozdělování zemědělských polí mezemi na menší bloky atd.

S ohledem na poslední sušší roky dochází obecně k chřadnutí smrkových porostů, které se sníženou obranyschopností podléhají útokům lýkožrouta smrkového (mladší porosty – lýkožrout lesklý) a nově s k nám ze severu rozšířil lýkožrout severský, proti kterému je současná ochrana lesa nedostatečná. Náprava se tedy nabízí v úpravě druhové skladby ve prospěch listnatých dřevin (v našich podmínkách zejm. buku) a celkovém zlepšení zdravotního stavu lesů. S ohledem na globální klimatickou změnu a vědecké predikce vývoje klimatu se jedná o výhodnou investici do budoucna. Na závěr této podkapitoly je třeba ještě zmínit bohaté zásoby spodní vody, které se pod Jeseníky ukrývají.

Eliminace odpadů ze zemědělských podniků

Zemědělská výroba je historicky vnímána jako bezodpadové hospodářství, kde veškeré meziprodukty a odpady z výroby jsou využívány ke hnojení zpět do půdy. Je však zcela nepřípustné, aby se tyto látky dostaly nekontrolovaně do volné přírody či vodních toků. Zejména živočišná výroba (kravíny, vepříny, stáje, slepičárny atd.) se neobejde bez hnojišť, skladů kejdy,

kompostovišť, sběrných jímek na močůvku, hnojůvku a silážní šťávy. Tato zařízení musí být budována jako nepropustná a včetně kontrolních zařízení proti úniku. Je také vhodné upravovat a zabezpečovat pohyby odpadů ve stájích a chlévech, což představuje poměrně nákladná opatření. V porovnání s náklady na likvidaci případných ekologických škod se však jedná o částky nepatrné. Ekologicky šetrný přístup se také nabízí v rámci anaerobní fermentace organických odpadů a produkce bioplynu, jež lze dále využívat (např. k vytápění chlévů, stájí či administrativních budov).

Obr. 33: Listopadová kulturní krajina pod Kamenným vrchem

Zemědělství jako rekreační prvek

Krajinného a hospodářského rázu Šumperského venkova lze využít k nabídce požitku z prostého venkovského života v pradávném rytmu střídajících se ročních období a maximálního soužití s přírodou, tzn. k agroturistice. Jde o příležitost pro rodinné farmy, ale i zemědělské podniky, které mohou návštěvníkům nabídnout „ochutnání“ tradičního venkovského života zemědělců. Pro hospodařící subjekt se může jednat o získání pracovní síly, vedlejšího příjmu, reklamu, obhajobu čistoty venkovského života či rozšíření portfolia stálých zákazníků a partnerů. Na druhou stranu mohou návštěvníci utéci před klasickým shonem moderního městského života a rekreovat se při aktivitách v souladu s přírodou, hospodářskými zvířaty a zemědělskou krajinou. Zemědělský subjekt však musí návštěvníkům nabídnout kvalitní zázemí a příjemné prostředí k rekreačním účelům, protože na ně nelze pohlížet jako na levnou pracovní sílu, nýbrž jako na zákazníky. Praktická forma nabídky může zahrnout jak prosté návštěvy a prohlídky farem, projížďky na koních, tak podílení se na kosení luk, až po balíčky komplexních služeb pro náročné návštěvníky. Podhorská oblast Šumperského venkova je také vhodná pro rozvoj jezdecké turistiky

(hippoturistiky), která využívá projížďky na koních spojené s kocháním se krajinou a různými přírodními scenériemi.

Primární sektor a zaměstnanost

Zemědělství a lesnictví vykazuje 3–4% podíl na zaměstnanosti, což je v porovnání s ostatními zeměmi EU (5–6 %) hodnota nízká. Příčinou může být pracnost těchto odvětví, ale spíše i nepříznivý vývoj státní zemědělské a lesnické politiky ČR. Je třeba vzkřísit tradiční, k přírodě šetrné využívání přírodních zdrojů a vytvořit tak v oblasti s vyšší mírou nezaměstnanosti nová pracovní místa. Nutností je podpora drobných zemědělských podnikatelů, začínajících rolníků či poskytování finanční příspěvků na vytvoření pracovních míst. Potenciál se nalézá také v ekologickém zemědělství či přírodě blízkých způsobech obhospodařování lesů, obnovení chovů hospodářských zvířat, rekonstrukcích a využití bývalých chlévů a stájí zemědělských družstev, modernizaci stávajících zemědělských a lesnických infrastruktur, apod. Naše oblast je mj. historicky svázána s dřevozpracujícím průmyslem, který v minulosti představoval výrobní článek v produkci dříví a jeho exportu či přímém zpracování v dalších místních průmyslových sektorech. Většina manipulačních a expedičních skladů ztratila na významu a došlo k jejich zániku, z důvodu přesunu transportu dříví z kolejí na silnice. Železniční doprava je však vhodnější s ohledem na přepravu na větší vzdálenosti, je energeticky méně náročná a ekologicky příznivější. Došlo by tak k využití poměrně husté železniční sítě s jejím napojením na manipulačně-expediční sklady dříví, vytvoření nových pracovních míst a odlehčení zátěže pozemních komunikací. Zvýšení nízkého platového ohodnocení zaměstnanců a dělníků v lesním hospodářství by přispělo k růstu zaměstnanosti i kvalitě odvedené práce, čímž by se navýšila kvalita a stabilita lesních ekosystémů s celou řadou již zmiňovaných mimoprodukčních i produkčních funkcí.

Osvěta a racionální přístup

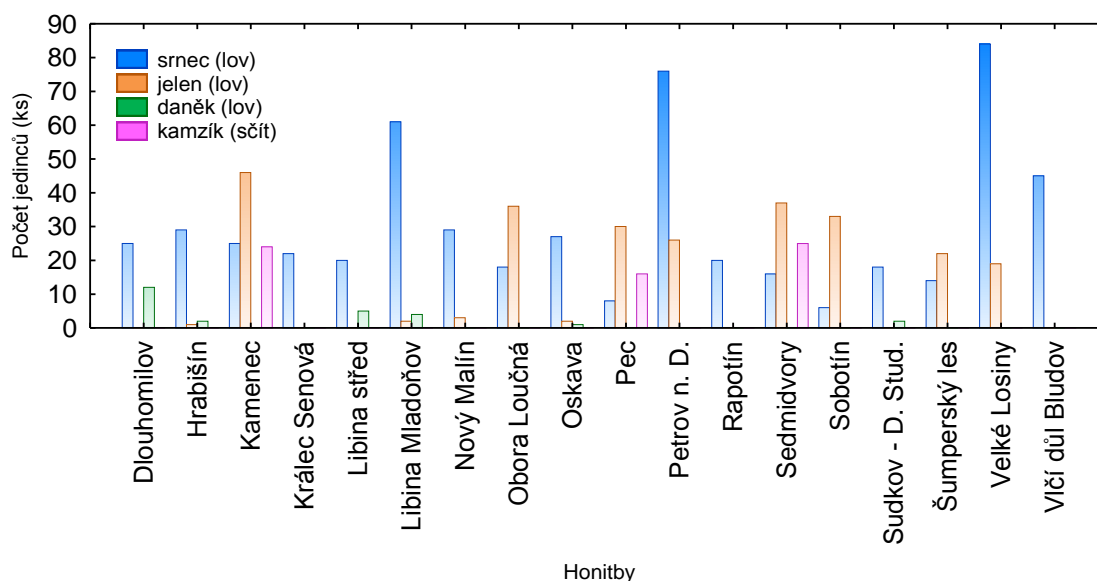
Důležité postavení polí, lesů a krajiny obecně bylo zmiňováno již několikrát, je však třeba zajistit jejich trvale udržitelné obhospodařování, racionální přístup vyplývající z praktických znalostí, ze zkušeností, vědeckého výzkumu a vývoje, z optimalizace poměru „náklady a výnosy“ a tvorby ideálního výsledku hospodaření. Toho lze docílit pravidelným školením hospodářů a pracovníků v dotčených výrobních oblastech, pořádáním pracovních setkání a demonstrací praktických opatření v terénu, zintenzivněním kontaktu mezi dodavatelem a odběratelem,

spoluprací výroby s vědecko-výzkumnými institucemi, spolky i vzdělávacími organizacemi. S ohledem na optimalizaci hospodaření je vhodné, aby všichni znali nejen své povinnosti, ale i práva a aby byly jasně vymezeny kompetence zúčastněných stran (tzn. vlastníci půdy, zemědělstí hospodáři, agronomové, zootechnici, kontrolori, lesníci, lesní dělníci, držitelé a uživatelé honiteb, spolky apod.). Nelze žít v uzavřené bublině „Šumperského venkova“, ale plně vnímat moderní trendy a přístupy v zemědělství a lesnictví v širším měřítku (např. přírodě blízké způsoby obhospodařování lesů výběrným způsobem) a maximálně je aplikovat v našich podmínkách. Současný vývoj je směřován ekologicky šetrnými přístupy trvale udržitelného hospodaření, které jsou místy ve střetu s ekonomickými požadavky výroby, nicméně právě praktické ověřování poznatků musí vyústit v optimalizaci výroby se zachováním ekologické stability a biodiverzity přírodních kulturních společenstev (stabilita a odolnost lesních porostů, infiltrační schopnost luk a polí, udržování vody v krajině, eliminace povodňových vln, zpomalování rychlosti větru, ochrana ohrožených druhů atd.). Budoucnost, charakteristickou efektivním využíváním strojů a minimalizací pořizovacích a udržovacích nákladů, lze spatřovat v oboustranně výhodných spolupracích mezi podniky.

Do této podkapitoly lze zahrnout i dobrovolné občanské aktivity venkovského života, mezi něž patří skupiny myslivců, včelařů, zahrádkářů, holubářů, ochránců přírody ale i sportovní kluby a hasiči. Tito všichni se více, či méně podílejí na kvalitě prostředí a účastní se zemědělské či lesnické výroby (např. brigády na sběr kamení, zalesňovací a pěstební práce v obecních lesích), a proto je lze zahrnout do osvěty či propagace tradičního venkovského života v kombinaci s moderními poznatky. Tyto jejich aktivity je třeba podporovat a rozvíjet s nimi spolupráci, protože právě spolupráce je základem každého fungujícího systému.

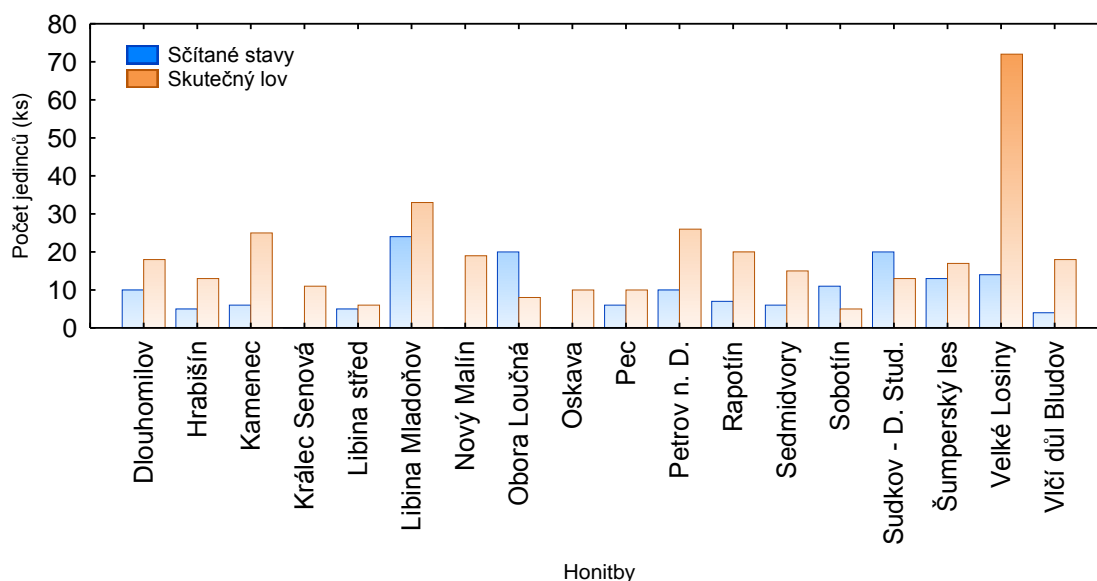
Management volně žijících zvířat a myslivost

Nedílnou součástí našeho životního prostředí jsou populace volně žijících živočichů, zejména zvěře. V oblasti Šumperského venkova se můžeme setkat s celou řadou významných druhů: srncem obecným, jelenem lesním, daňkem skvrnitým, prasetem divokým, kamzíkem horským, ale také zajícem, kachnami, bažanty, liškami, jezevci apod. Vybrané údaje o odlovu zvěře za rok 2012 naleznete na níže uvedeném obr. 5.

Obr. 34: Výše lovu srnce, jelena daňka a sčítané stavy v roce 2012 (MAS Šumperský venkov)

Myslivost, jako soubor činností prováděných v přírodě ve vztahu k volně žijící zvěři jako součástí ekosystému, se nachází na hranici mezi zemědělskou a lesní výrobou, ochranou přírody, potravinářstvím, kulturou, střelectvím atd. Jde tedy o širokospektrální komplex činností, jehož středobodem je zvěř. Multidisciplinarita myslivosti představuje právě její obrovský potenciál využití v různých směrech lidských aktivit na venkově. Myslivost je v rámci Šumperského venkova vykonávána převážně uživateli mysliveckých honiteb, kterými jsou myslivecká sdružení – dobrovolné spolky zapálených myslivců z místních obcí. Je tedy běžnou součástí života mnoha rodin. Držiteli honiteb jsou zase vlastníci honebních pozemků, převážně zemědělci a fyzické osoby z řad občanů příslušné obce. Na území MAS se nachází 18 honiteb, jejichž myslivci mají za úkol chovat zvěř v takových stavech, aby byla běžnou součástí naší krajiny a představovala její „živý náboj“, ale aby nepůsobila nadměrné škody na polních plodinách a lesních porostech (okus, ohryz, loupání...). Je pravdou, že v některých částech Evropy i republiky se v posledních letech mluví o přemnožení divokých prasat, která způsobují vysoké škody na zemědělských kulturách, nicméně jde o fenomén lokální a v oblasti Šumperského venkova nejsou škody až tak markantní (viz obr. 6).

Obr. 35: Sčítané stavy a lov prasete divokého v roce 2012 (MAS Šumperský venkov)

Aby bylo docíleno kvalitního managementu, je zapotřebí spolupráce zejména zemědělských subjektů a příslušných mysliveckých sdružení. Je třeba zvěř v době nouze dostatečně přikrmovat, vytvářet průseky v kukuřičných a řepkových lánech, atraktivní pozemky chránit repelenty, oplocením, zradidly, ohradníky apod., zkrátka zajistit ochranu zvěře a umožnit myslivcům selektivní odlov, aby byla zachována či zvyšována kvalita zvířecích populací. V první řadě je třeba zlepšovat klidové, krytové a potravní možnosti honiteb (políčka pro zvěř, okusová políčka, výsadba dřevin na meze, tvorba malých vodních zdrojů, vytvářet prvky ÚSES, dostatečně chránit významné krajinné prvky, podporovat biopásy a rozdělování polí, stavět dostatek příkrmovacích zařízení, zajišťovat krmivo na období nouze, v případě nutnosti předkládat medikovaná krmiva, vhodně realizovat práce na polích, omezovat používání herbicidů a insekticidů...), na straně druhé dostatečně razantně redukovat vysoké stavy zvěře, aby nevznikaly nadměrné škody na lesních a zemědělských porostech (oplocení, pletiva, ohradníky, zradidla, repelenty, intenzivní odstřel, odváděcí přikrmování...). Je vhodné také provést osvětu mezi vlastníky půdy (příp. členy honebních společenstev), aby dostatečně využívali svých zákonných práv k ochraně svého vlastnictví a na managementu se zvěří s myslivci spolupracovali. Je nutné eliminovat množství dopravních kolizí se zvěří, které představují ohrožení života a zdraví účastníků silničního provozu a zvěří mohou způsobit bolestivá zranění či úhyn. Efektivita dopravního značení „pozor zvěř!“ se míjí účinkem, lze tedy využít i dalších technických možností jako např. retardéry, oplocování kritických úseků, budování přechodů a podchodů pro zvěř,

výsadby živých plotů, umístování svodidel, zavádění a údržba pachových, zvukových a optických zradidel.

Myslivost kromě péče o zvěř zahrnuje i spolkovou činnost obyvatel našich obcí a pořádání různých společenských akcí (plesy, myslivecká odpoledne, přednášky ve školách, semináře, střelecké závody, kynologické akce apod.), které jsou organizačně i finančně náročné, nicméně mají význam pro zachování nehmotného kulturního dědictví a součásti života na venkově. Těchto akcí lze využít pro propagaci venkova a zemědělských či lesnických aktivit, protože se na ně sjíždí řada zájemců z města, zejména pak za kvalitními pokrmy ze zvěřiny. Jistý příjem finančního kapitálu do našich honiteb je možné získat skrze poplatkové odstřely trofejové zvěře a pořádání poplatkových společných lovů. Potenciál rozšíření lovecké turistiky pak nese převážně severní část Šumperského venkova, kde se nachází ojedinělé populace kamzíka horského a říjiště jelení zvěře. Druhy nepůvodní zvěře (psík mývalovitý, norek americký, mýval severní, nutrie říční) je nutné maximálně redukovat a ve spolupráci s orgány ochrany přírody činit nutná opatření při managementu s bobrem evropským či vydrou říční.

Lze sem zahrnout i podporu včelařů či rybářů, a jejich aktivit.

Obr. 36: Letecký snímek území MAS Šumperský venkov

2.7 Životní prostředí

Životní prostředí představuje veškerý prostor kolem našich sídel, obcí i nás samotných. Evolučně je přírodního charakteru a s rozvojem lidské společnosti byl přetvářen v kulturní krajinu až do dnešní podoby. Životní prostředí nám poskytuje veškeré nezbytné životní zdroje k uspokojování našich potřeb, a proto je třeba jej chránit a pečovat o něj. V posledních 200 letech jsme se přesvědčili, že dokážeme prostředí natolik zdegradovat a zlikvidovat, že není vhodné k životu byť těch nejprimitivnějších organismů. Lidská populace se zvětšuje a životního prostoru ubývá, nelze se tedy k přírodě chovat macešsky, nýbrž ji maximálně podporovat. Stále totiž oplývá schopnostmi, vůči kterým je naše společnost slabá a bezmocná. Ochranu životního prostředí implementujeme do výrobních procesů, technologických přístupů, metodik vzdělávání a výchovy i obecného trvale-udržitelného hospodaření.

CHKO Jeseníky

Šumperský venkov se nachází v těsném sousedství CHKO Jeseníky a také do ní zasahuje. Ochrana přírody tedy provází veškeré naše aktivity a je třeba význam ochrany přírody vtisknout našim obyvatelům i turistům do podvědomí, aby ji nejen respektovali, ale i chápali a hájili. Posláním CHKO Jeseníky je předat krajinu a přírodní dědictví v co nejzachovalejším stavu dalším generacím. Toto poslání však nespočívá v konzervaci současného stavu, ale v udržování systému v dynamice a chodu skrze lesní hospodářství a cestovní ruch. Měl by být brán více zřetel na požadavky a názory veřejnosti, ne však laické, ale veřejnosti poučené a znalé. Občané budou snáze dodržovat pravidla, která budou jejich vlastním dílem a nebudou jimi pouze omezováni. Je čas na spolupráci ochrany přírody (CHKO Jeseníky) a moderní venkovské společnosti 21. století. Mezi palčivá aktuální témata patří vyjmutí území intravilánů obcí z CHKO, což by usnadnilo výstavbu budov i infrastruktury a ulehčilo rozvoj obcí. Do ochrany přírody patří i prevence a zabránění v šíření invazivních druhů, které v tomto území nejsou původní a zachovat tak přirozenou biodiverzitu.

Určitým novým prvkem v ochraně přírody jsou geoparky. Jak název napovídá, jde o geologicky cenná území, kde jsou ve spolupráci s místními obyvateli a organizacemi (státními, neziskovými i soukromými) rozvíjeny aktivity na podporu rozvoje oblasti, návštěvnosti a vzdělanosti. Prioritou jsou cenné geologické prvky, ale také kulturní a ekologické fenomény,

archeologické a historické památky. Jde o prvek v přírodě, který zastřešuje současné aktivity a umožňuje jejich další rozvoj.

Cestovní ruch a sport

Jeseníky jsou vyhledávanou turistickou destinací s dostatkem rekreačních center pro mladou i starší generaci. Pěší turistika je provozována v rozsáhlé síti turistických chodníků a tras, přístupné jsou také lesní komunikace a prostory mimo I. zónu a přírodní rezervace. Je zde také množství naučných stezek. Nelze opomenout vhodné podmínky pro cykloturistiku, běh na lyžích (Skřítek, hřebeny, příměstské trasy), horolezecké aktivity (Rabštejn) či zmiňovanou hippoturistiku. Sjezdové lyžování (Loučná nad Desnou, Klepáčov, Hraběšice) patří mezi sporty s největším negativním dopadem na horské lesní porosty, který se snižuje usměrňováním pohybu lyžařů a vhodným načasováním použití techniky či zahájení a ukončení sezóny. Při zachování požadavků na ochranu přírody je však nutné nabídnout zájemcům o sporty co nejširší paletu turistických a sportovních aktivit (služeb), které budou kráčet ve šlépějích moderních trendů a požadavků náročných návštěvníků. Nelze opomenout i zážitkové poznávání Jeseníků, lanovky, vodní elektrárny apod. Při investicích do cestovního ruchu musí být vše realizováno šetrným způsobem k přírodě CHKO Jeseník. Vše důsledně zváženo a prokalkulováno, aby se nejednalo o zbytečné náklady s negativním dopadem na ŽP. Především nesmí dojít k narušení koloritu a estetiky horské a podhorské krajiny, jako tomu bývalo v dřívějších dobách (např. vysílač na Pradědu, přečerpávací elektrárna Dlouhé Stráně, větrné elektrárny na svazích Mravenečníku), i když dnes jsou tyto stavby jedinečnými díly a oplývají značným turistickým zájmem.

Jeseníky a oblast Šumperského venkova mohou nabídnout neopakovatelný výjem podhorské krajiny s dominantou jesenických hřebenů, čehož můžeme využívat tím déle, čím více se dobré životní prostředí bude udržovat. Náklady na skloubení požadavků ochrany ŽP a rozvoj cestovního ruchu jsou především dlouhodobou „nejen ekonomickou“ investicí, kterou by si měli všichni uvědomovat a k jejich realizaci i přistupovat. Smyslem všech výše uvedených opatření je zajištění přítoku financí do našeho regionu, které se budou znovu vkládat do ochrany ŽP a bude tak zajištěna jeho trvalost a vyrovnanost.

Obr. 37: Jedinečná estetika masívu Dlouhých Strání a Mravenečnicku

Průvodci a autory projektů rozvoje cestovního ruchu by měli být místní občané, dobře znalí zdejších podmínek, zajímavostí a zvláštností, ochotní se na péči o návštěvníky podílet. Moderní trendem je tzv. georanger, tedy člověk který se vyzná v okolí, je adaptabilní, flexibilní a dokáže se přizpůsobit i požadavkům a přáním náročných turistů. Zároveň působí jako ochránce přírody, skrze přímé působení na obyvatelstvo. Nejvhodnějšími lidmi pro tuto činnost jsou „patrioté“, kteří externisty zasvěť i do historických souvislostí a navodí jim pocit momentálního srdečného soužití s místním venkovem.

Obec jako součást domova

Naše životní prostředí nezahrnuje jen prostor za plotem našich zahrad, ale i území, které se nachází v intravilánech obcí. Je tedy důležitá péče o veřejná prostranství, zejména jejich ozeleňování, výsadba dřevin, keřů a okrasných rostlin, udržování trávníků, minimalizace zpevněných povrchů ke zlepšení infiltrační schopnosti půdy, udržování břehů a staveb na vodních tocích. Nelze opomenout lokálně rozšířené problematické porosty bolševníku velkolepého a křídlatky – invazivních druhů, se kterými je třeba aktivně bojovat. V rizikových obcích a jejich částech je také nutné eliminovat hluk z dopravy.

Povinnou součástí každé obce by měla být dostatečně dimenzovaná kanalizační síť, napojená na čistírny odpadních vod, v této oblasti nacházíme nedostatky zejména v menších

sídlech. Je třeba zřetelně odlišovat komunální a průmyslovou odpadní vodu od vody dešťové, která do systému stok nepatří. Je bezpodmínečně nutné ji v krajině nejen zadržovat, ale i využívat. Průměrná spotřeba vody je 110 l na obyvatele a přitom by k polovině spotřeby postačovala voda užitková (dešťová). Trh nabízí řadu různých systémů k zajištění sběru, filtrace a skladování těchto vod (filtrační šachty, vsakovací boxy a jímky, čerpací systémy), jež lze dále využít při zalévání zahrad, praní prádla, splachování, úklidu a mnoho dalších.

S ohledem na kvalitu životního prostředí, udržování trvalých hodnot, ale převážně zvýšení finančního kapitálu je vhodné přistupovat k šetření energií. Realizace se provádí skrze snižování energetické náročnosti spotřebičů, zvyšování účinnosti využití použité energie (např. tepelné izolace), využívání nových technologií (rekuperace tepla, kondenzační kotle) a využívání obnovitelných zdrojů energie (solární a větrné elektrárny, stroje zpracovávající biomasu, geotermální energie). Toto jsou možnosti aplikovatelné v každodenním životě a lze na ně pohlížet jako na možné alternativy, jejichž význam bude s ohledem na ceny energií narůstat. Prvořadě je zajištění snížení spotřeby energií ve veřejných budovách (státní správa a samospráva, školy atd.), čímž dojde k úspoře veřejných financí a omezení nedokonalého spalování v lokálních topeništích.

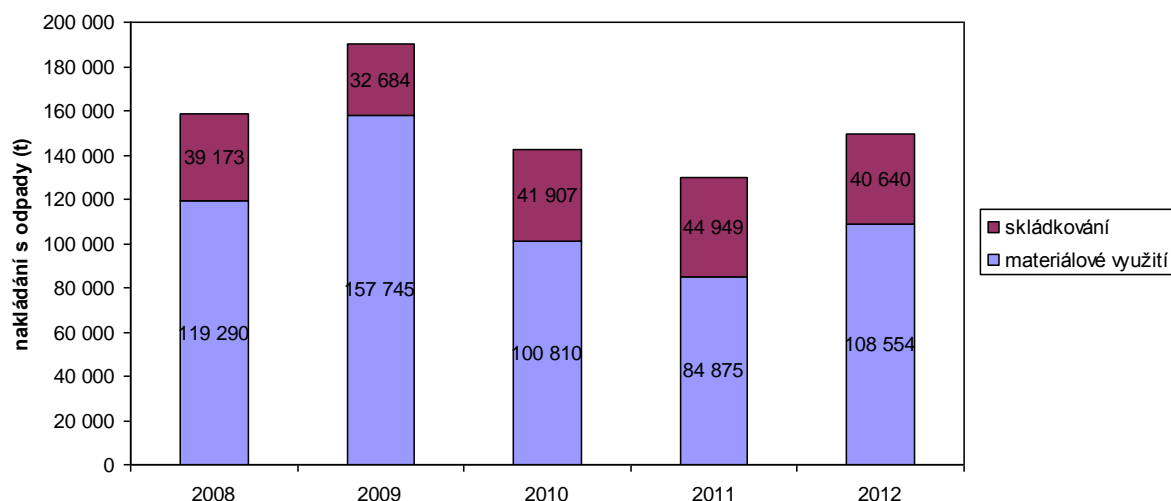
Současná společnost klade stále větší důraz na potřebu třídění odpadů a jeho recyklaci. Podpora maximálního množství separovaného odpadu skrze dostatek nádob je prioritou každé obce a je zcela na místě tuto aktivitu občanům osvětlit a zdůrazňovat její význam nejen s ohledem na šetrnost k přírodě, ale i vliv na tvorbu finální ceny recyklovaných výrobků. Problémem jsou i staré ekologické zátěže, tzv. černé skládky. Jejich plošná likvidace a rekultivace je neodkladná.

Lokalizace Šumperského venkova podél řeky Desné a na ní napojené vodní toky představují určité ohrožení majetku, zdraví i života v podobě povodní. Za největší místní povodeň je možné považovat tu, která nás postihla v červenci 1997. S ohledem na ochranu obyvatel a majetku bylo od té doby vystavěno mnoho protipovodňových prvků a ty jsou budovány a realizovány stále (viz usměrňování přírodních živlů). Stále však nedošlo ke koncepční ochraně obcí Rapotín, Vikýřovice, Petrov nad Desnou, Sobotín apod., přitom návrh projektu na 3 revitalizační a 1 odlehčovací rameno řeky Desné, ochranné zídky, hráze a poldry byl již v řešení. Je bezpodmínečně nutné projekt v této či upravené podobě uskutečnit. Riziko na našem území také představuje řeka Merta a Rudoltický potok. Větší masa vody mohou přijít jak při přívalových deštích, tak i na jaře při tání sněhu v Jeseníkách. Poldry by se zkrátka měly stát běžnou součástí naší krajiny.

Nakládání s odpady

Veškeré lidské aktivity jsou zdrojem odpadu různého charakteru. Primárně je třeba, a je to trend národní i mezinárodní odpadové politiky, předcházet vzniku odpadů, či jej v maximální možné míře minimalizovat. Zákon o odpadech vylišuje několik způsobů nakládání s odpady: předcházení vzniku odpadů, příprava k opětovnému použití, recyklace odpadů, jiné využití odpadů (např. energetické využití) a odstranění odpadů. Všechny tyto způsoby zahrnují řadu možností, jak se s výslednou ekologickou zátěží více, či méně vyrovnat. V rámci této podkapitoly je maximálně vhodné provést analýzu odpadového hospodářství v zájmovém území (viz dále).

Průměrná produkce komunálního odpadu je v ORP Šumperk 424,9 kg/obyvatele a směsného komunálního odpadu 248,9 kg/obyvatele. Velká část těchto odpadů je materiálově využita (průměr za poslední roky se pohybuje nad 75 %, v roce 2012 bylo využito dokonce 86,88 %) a je ku prospěchu rozvoje území, pokud toto využití bude narůstat. Na území OS ORP Šumperk se nenachází žádná spalovna odpadů ani žádné zařízení pro jiné uložení odpadu, proto je jediným způsobem odstraňování odpadů skládkování (na něž připadá kolem 40 000 tun odpadů). Převážná většina odpadů vyprodukovaných na území Šumperského venkova a určených ke skládkování je soustředěna na jedinou velkou skládku, jež se nachází v Rapotíně (na nebezpečný odpad a odpad kategorie ostatní) a kterou provozuje soukromá společnost SITA CZ a.s. Ta mimo jiné zajišťuje také odvoz a likvidaci směsného komunálního odpadu i separované složky u většiny obcí v obvodu ORP Šumperk. Dále je využívána skládka v Medlově (kterou vlastní obce Uničov a Medlov, a provozuje společnost EKO–UNIMED s.r.o.), kam je svážen odpad z Oskavy a Libiny. Průměrné náklady obcí na likvidaci komunálního odpadu dosáhly na území Šumperského venkova hodnoty 600 Kč/obyvatele, což je částka o 87 Kč nižší než průměr za SO ORP Šumperk, a dokonce o 302 Kč nižší vůči celostátnímu průměru (za rok 2012). Při pohledu na časovou řadu má tato hodnota nákladů lehce vzestupnou tendenci. Nejvyšší částky na likvidaci komunálního odpadu za 1 obyvatele vykazují obce Hraběšice a Sobotín, naopak nejnižší náklady mají Rapotín a Vikýřovice (za rok 2012).

Obr. 38: Celkové produkce a nakládání s odpady v ORP Šumperk

Na území MAS Šumperský venkov působí tyto svozové společnosti: SITA CZ a.s., JK Morava spol. s r.o., ECOPAK, spol. s r.o., EKO servis Zábřeh s.r.o., REMIT, s.r.o., EKO–UNIMED s.r.o.; sběrné dvory provozuje SITA CZ a.s. a JK Morava spol. s r.o. (které sídlí v Šumperku). Sběrná místa se nachází v Bludově (Obec Bludov), Novém Malíně (Provozní Nový Malín s.r.o.), Oskavě (Obec Oskava), Rapotíně (SITA CZ a.s.), Sobotíně (Obec Sobotín) a Velkých Losínách (Obec Velké Losiny). Dostupných je pět výkupen odpadů, z toho 4 se nacházejí v Šumperku a jedna v Libině. Třídící linky pro separovaný odpad provozují společnosti ECOPAK, spol. s r.o., SITA CZ a.s. a EKO servis Zábřeh, s.r.o. Zařízení pro nakládání s biologicky rozložitelným odpadem vlastní SITA CZ a.s., František Zatloukal (Bludov), Obec Libina, Obec Nový Malín (komunitní kompostárna jen pro Nový Malín), ŠPVS s.r.o. a První bioplynová Šumperk, s.r.o. V rámci OS ORP Šumperk působí 6 autovrakovišť a jedna společnost zabývající se drcením odpadů. Je vhodné maximálně podporovat aktivity směřující ke kvalitnímu a účinnému třídění odpadů (např. pytlový sběr, motivační systém sběru recyklovatelných odpadů), odstraňování nebezpečných odpadů a likvidaci nepovolených skládek, a využívání bioodpadu ke kompostování v místě vzniku (domácí a komunitní kompostování).

Problémem všech obcí jsou víceméně staré ekologické zátěže v podobě černých skládek a také ty nově vznikající. V obou případech je nezbytné jejich vytrídění a ekologické zaskládování, včetně sanace a výsadby (travních či dřevinných porostů) na zasažených plochách.

Eliminace odpadů ze zemědělských podniků

Zemědělská výroba je historicky vnímána jako bezodpadové hospodářství, kde veškeré meziprodukty a odpady z výroby jsou využívány ke hnojení zpět do půdy. Je však zcela nepřípustné, aby se tyto látky dostaly nekontrolovaně do volné přírody či vodních toků. Zejména živočišná výroba (kravíny, vepřiny, stáje, slepičárny atd.) se neobejde bez hnojišť, skladů kejdy, kompostovišť, sběrných jímek na močůvku, hnojůvku a silážní šťávy. Tato zařízení musí být budována jako nepropustná a včetně kontrolních zařízení proti úniku. Je také vhodné upravovat a zabezpečovat pohyby odpadů ve stájích a chlévech, což představuje poměrně nákladná opatření. V porovnání s náklady na likvidaci případných ekologických škod se však jedná o částky nepatrné. Ekologicky šetrný přístup se také nabízí v rámci anaerobní fermentace organických odpadů a produkce bioplynu, jež lze dále využívat (např. k vytápění chlévů, stájí či administrativních budov).

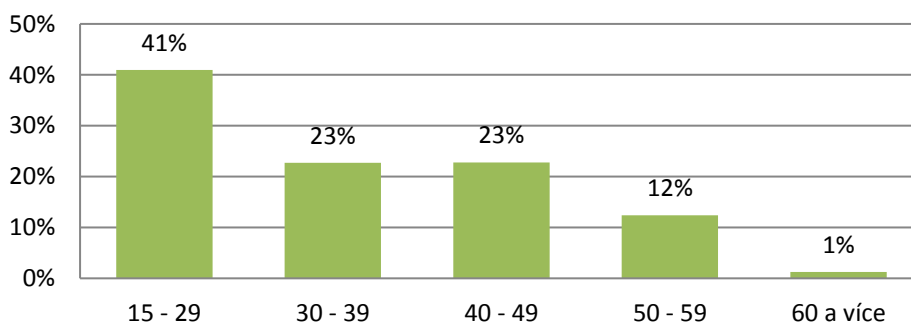
V posledních letech se také stále často diskutuje o společném a komplexním řešení problematiky svozu, třídění a likvidace odpadů. Je samozřejmostí, že jakákoli dohoda musí nutně odpovídat moderním ekologickým trendům a možnostem. Je otázkou, zda se přiklonit ke společnému řešení nadregionálního významu, které bude odpad koncentrovat mimo naše území, ale jeho transport bude ekologicky velmi náročný, navíc náklady spojené s tímto řešením budeme jen stěží mozní regulovat, protože budeme vtaženi pod větší regiony s podstatně větším počtem obyvatel a tlakem ovlivňovat cenu ke svému prospěchu. Druhou možností je kvalitní a efektivní využívání našich regionálních možností, s tlakem na větší ekologičnost a zachování environmentálních procesů. Toto řešení je samozřejmě bližší možností ekonomické kontroly, snížením nákladů na transport a logicky také možnostmi zaměstnání nemalého počtu místních obyvatel na skládkách a další infrastruktuře, která je pro nakládání s odpady nezbytná.

2.8 Cestovní ruch

Cestovní ruch je nejen pro region, stejně jako pro celou ČR důležitou součástí hospodářství. Jde o oblast, kde se generují nemalé peníze (v ČR tvoří 2–3 % HDP). Podobné platí pro zaměstnanost (podíl cestovního ruchu na celorepublikové zaměstnanosti se pohybuje mezi 4–5 %). Přímou i nepřímou ovlivňuje další odvětví regionu. Společným cílem regionu by tedy mělo být dosažení co možná nejvyšší návštěvnosti a maximalizovat tak efekty, které s sebou cestovní ruch přináší.

Na Šumpersku je v oblasti pohostinství a ubytování ekonomicky aktivních více než 2 tis. obyvatel (3 % z celkového počtu ekonomicky aktivních v okrese). 61 % z toho přitom tvoří ženy. Co se týče věkové struktury těchto lidí nejvíce (41 %) ekonomicky aktivních obyvatel patří do věkové skupiny 15–29 let.

Ekonomická aktivita v pohostinství a ubytování podle věkových skupin na Šumpersku

Obr. 39: Ekonomická aktivita v pohostinství

Zdroj: czso.cz

Východiska cestovního ruchu

Cestovní ruch je jednou z hlavních priorit regionu. Potenciál rozvoje cestovního ruchu však ještě stále není plně využíván.

Za posledních několik let dochází dle subjektů, působících v cestovním ruchu k poklesu návštěvnosti a cestovního ruchu obecně. Lidé méně utrácejí, zvyšují se náklady na živobytí i podnikání, tím se dále snižují reálné mzdy. Zhoršující se životní úroveň je charakteristikou, kterou jsme mohli zaznamenat i na celonárodní úrovni. Situaci nezlepšuje ani odliv mladých lidí

z regionu do větších měst, kde hledají lepší pracovní příležitosti, než ty, které jim dokáže nabídnout region a jeho bezprostřední okolí. Přestože je nezaměstnanost vysoká, podnikatelé se paradoxně setkávají s tím, že nemohou sehnat místní pracovní sílu, kdy důvodem je neochota pracovat spojená se sociálním systémem v naší republice. Problémem je také sehnat vhodného zaměstnance, kterého by práce bavila a který by vydržel pracovat delší dobu, stejně jako kvalifikace a vzdělání v oblasti cestovního ruchu.

Obce a atraktivita prostředí

Svůj význam pro úroveň cestovního ruchu má kvalita služeb a atraktivita prostředí, v němž je cestovní ruch sledován. S tím souvisí péče o obce a jejich upravenost. V obcích by také nemělo chybět vyžití pro děti, ať už jde o hřiště, atrakce zábavního nebo vzdělávacího charakteru. V regionu by se měly i nadále rozvíjet doprovodné služby a infrastruktura typu hřiště a vyžití pro děti, parkoviště, bazény apod.

Klíčové pilíře území z hlediska cestovního ruchu:

- množství přírodních, historických a významných technických památek
- široké možnosti pro trávení volného času a vyžití v regionu ve všech ročních obdobích
- letní sporty – zejména turistika a cykloturistika
- zimní sporty – zejména lyžování
- lázeňství v obcích Velké Losiny a Bludov

Nabídka a služby cestovního ruchu

Pro rozvoj turistického ruchu, který s sebou přináší především cykloturistika, jsou v regionu vytvořené relativně příznivé podmínky. V regionu vzniká množství cyklostezek a turistických tras propojující historicky a přírodně významné atraktivity území. Stále je však co vylepšovat, především v možnostech ubytování a souvisejících službách - stravování a občerstvení, kulturní a sportovní vyžití. Obyvatelstvo v celé oblasti Jeseníků, tedy i území MAS Šumperský venkov, je na turistickém ruchu do jisté míry závislé. Potýká se totiž s vysokou nezaměstnaností a cestovní ruch a služby s ním spojené tak dávají možnost využití lidského potenciálu, které se na tomto území nachází. V posledních letech je zaznamenáno rozšiřování ubytovacích služby „střední kategorie“ – ubytování v domech a bytech, malých penzionech, dokonce nejvíce z celého Olomouckého kraje. Především cyklisté tento typ ubytovacích služeb vyhledávají, protože většinou nabízejí dobré služby za přijatelnou cenu.

Nabídka ubytovacích služeb je různorodá – od chat pro několik málo osob až po tři a čtyřhvězdičkový hotel s kapacitou pro víc jak 100 lidí. Region návštěvníkům může nabídnout místní speciality v podobě regionálních produktů. Kvalitu nejen místních produktů, ale i gastronomických služeb stvrzují regionální značky. Rozvoji některých obcí brání nepřízeň místní samosprávy, slabinou je vysoká sezonnost - s tím souvisí i typy CR - letní rekreace u vody, a v horách, venkovský cestovní ruch, hory v zimě.

Cestovní ruch a propagace

Podnikatelé, kteří v cestovním ruchu působí, se shodují v tom, že by celý region potřeboval větší propagaci, a to jak Jeseníků, tak samotného regionu území MAS Šumperský venkov.

KLÍČOVÉ FORMY CESTOVNÍHO RUCHU

2.8.1. Sportovně turistický cestovní ruch

Krajina je svým rázem příznivě nakloněna jak zimním, tak letním sportům. K těm nejvyhledávanějším a z pohledu cestovního ruchu nejvýznamnějším patří cykloturistika, turistika a lyžování. Velký příliv turistů přineslo regionu vybudování střediska v Koutech nad Desnou.

2.8.1.1. Cykloturistika

K nejvýznamnějším volnočasovým aktivitám Šumperského venkova patří cykloturistika. Šumpersko díky své poloze nabízí možnosti všem typům cyklistů. Zajímavá je tato oblast jak pro úplné začátečníky, tak pro zdatnější cyklisty a milovníky adrenalinu. Rozvoji cykloturistiky v regionu nahrává fakt, že se lidé stále více zajímají o své zdraví a životní styl.

Obr. 40: Cyklisté na cestě k nádrži Dlouhé Stráně

Pro rozvoj turistického a cestovního ruchu, který s sebou přináší cykloturistika, jsou již v kraji částečně vytvořeny podmínky. Díky dostatečnému pokrytí cyklotrasami (viz kapitola

Cyklotrasy a cyklostezky), ubytovacích a stravovacích služeb, případně jiného kulturní a sportovní využití je cykloturistika v regionu na solidní úrovni. A neustále se rozvíjí. Cyklotrasy, zvláště pak cyklistické stezky, mají navíc možnost dvojího využití: v letním období k jízdě na kole a v zimním období k běžeckému lyžování. Pro rozvoj turistického ruchu je nezbytný dobrý stav komunikací a kvalitní dopravní spojení. Zde je i nadále co zlepšovat, aby bylo dosaženo evropského standardu. Stále totiž platí, že sebelepší služby nebudou využity, pokud se k nim návštěvník nedostane. Do budoucna by bylo například vhodné rozšířit značení cyklotras.

Dle místního šetření počet cyklistů v regionu s vybudováním střediska v Koutech nad Desnou vzrostl. Podobný trend se očekává ve spojení s otevřením termálního aquaparku ve Velkých Losinách, ke kterému došlo v roce 2015.

Horší cyklisté, které láká „něco ostřejšího“ by neměli vynechat návštěvu **Bike parku ve středisku Kouty nad Desnou**. Připraveny jsou tři trasy, rozdělené dle obtížnosti podle barev jako sjezdovky - modrá, červená a černá - pro silniční a trekingová kola, pro horská kola a náročnější trasy pro celoodpružená kola, freeride a sjezdové speciály. Lanovkou se mohou nechat vyvézt až pod Dlouhé Stráně.

Poměrně novou záležitostí jsou **elektrokola**. Tato lehčí forma cykloturistiky umožňuje cílit na další skupiny jako například seniory (50+) nebo méně sportovně založené jedince. V regionu už několik poskytovatelů služeb rozšířilo svou nabídku o e-kola. Slabou stránkou je prozatím nedostatečná infrastruktura (vhodné cyklotrasy, dostatečný počet kol k půjčení, různé nabíječky, značení tras, nebo třeba možnost vrácení kola v místě jiném, než si jej turista půjčil apod.). Vhodné by v tomto směru bylo vybudovat síť e-kol, kdy by v kooperaci jednotlivých subjektů vznikaly nové cyklotrasy vyhovující e-kolům, na nichž by se těmto cyklistům dostávalo potřebných doprovodných služeb. Aby bylo možné e-kola vracet na jiných místech, než si je návštěvník půjčil, bylo by třeba shodnout se na jednotných kolech v celém regionu, nebo alespoň kolech se stejnou nabíječkou. Osvětu o e-kolech si vzalo na bedra i samo sdružení MAS Šumperský venkov, které tento sport propaguje a dává možnost lidem vyzkoušet.

Obr. 41: Bike park v Koutech nad Desnou

Cyklotrasy a cyklostezky

Jen mezi léty 2004–2011 vzniklo, nebo bylo rekonstruováno v Olomouckém kraji celkem 56 cyklostezek o souhrnné délce 55 km. I díky tomu se Olomoucký kraj řadí ke krajům s rozvinutou sítí cyklostezek. V ČR jejich délka k roku 2011 celkově překročila 1900 km. Stejně jako zájem o kolo roste i počet plánovaných realizací nových tras. Od roku 2011 na Šumpersku vznikly například cyklostezka Sudkov - Dolní Studénky - Šumperk a další jsou ve výstavbě nebo se jejich rozvoj teprve plánuje.

Tab. 17: Seznam cyklotras na území MAS Šumperský venkov (2015)

Označení	Cyklotrasa	Délka (v km)	Náročnost
6158	Tetřeví chata – U Obrázku	7	Střední
6157	Petrovka - Kouty nad Desnou – Poniklý potok – Přemyslov	20,5	Těžká
6156	Kouty nad Desnou U Obrázku – Pod Přemyslovským sedlem	14,5	Střední
6155	Kouty nad Desnou Ucháč – Tetřeví chata – Kouty nad Desnou	49	Těžká
6155	Velké Losiny - Tři kameny - Hanušovice - Velké Losiny	40	Střední
6143	Skřítek – Skály (Sobotín)	16	Střední
6032	Uničov – Rabštejn	24	Střední
	Branná – Jindřichov – Kouty nad Desnou	25	Střední
	Šumperk – Skřítek – Velké Losiny – Šumperk	45	Střední

	Velké Losiny, lázně – Maršíkov – Sobotín – Rapotín – Velké Losiny, zámek – Velké Losiny, lázně – Žárová	28	Střední
	Šumperk – Kopřivná – Potůčník – Velké Losiny – Šumperk	74	Těžká
	Sudkov – Dolní Studénky – Šumperk	7	Snadná

Zdroj: Vlastní šetření, 2015

Další populární trasy pro cyklisty

- **Čarodějnická cyklostezka** – tematická naučná cyklotrasa propojující místa spjatá s čarodějnickými procesy na Jesenicku – celková délka trasy 138 km s převýšením 824 m. Část z ní spadá do území regionu, konkrétně trasou: Červenohorské sedlo – Loučná – Vernířovice – Losiny – Rapotín – Šumperk – Dolní Studénky.
- **Cyklostezky v okolí Šumperka** – cyklostezka podél hlavní cesty do Rapotína, do Nového Malína, ve výstavbě je také cyklostezka spojující Šumperk s Dolními Studénkami, v dalších letech se plánuje propojení až do Sudkova a propojení cyklotrasy: Bludov – Šumperk

Náročnější cyklisty, milovníky adrenalinu a horské cykloturistiky, láká region do Bike parku v Koutech nad Desnou, kde jsou pro ně připraveny 3 trasy různých náročností.

2.8.1.2. Pěší turistika

Šumperský venkov je územím s mnoha přírodními, historickými i technickými poklady. V létě je k dispozici několik desítek dobře značených tras pro pěší turistiku a nordic walking. Toto české značení turistických tras nám závidí i jinde v Evropě. Ty návštěvníky zavedou do krásných přírodních scenérií i k unikátním muzejním expozicím a architektonickým památkám regionu. Několik tras pro ty, kteří si libují v chůzi s hůlkami, je připraveno v areálu Kouty nad Desnou. Trasy začínají po výjezdu šestisedačkovou lanovkou do horní stanice lanovky, odkud si turista může vybrat trasu dle požadované náročnosti.

Pro děti i dospělé je v regionu připraveno hned několik naučných stezek s různou tematikou. Ve Velkých Losinách jsou připraveny 2 okruhy pro vozičkáře. Obojí by bylo dobré do budoucna rozvíjet.

g) Turistické trasy a okruhy

Region Šumperský venkov je územím s mnoha přírodními, historickými i technickými poklady. V létě je k dispozici několik desítek dobře značených tras pro pěší turistiku a nordic walking. Ty návštěvníky zavedou do krásných přírodních scenérií i k unikátním muzejním expozicím a architektonickým památkám regionu. Několik tras pro ty, kteří si libují v chůzi s hůlkami, je připraveno v areálu Kouty nad Desnou. Trasy začínají po výjezdu šestisedačkovou lanovkou do horní stanice lanovky.

Nejznámější turistické trasy na Šumpersku:

- Červenohorské sedlo – Praděd – Jelení studánka
- Loučná nad Desnou – Skřítek – U Škaredé jedle
- Loučná nad Desnou - Hanušovice
- Šumperk – Rabštejn

Tab. 18: Další vybrané oblíbené trasy a turistické okruhy

Trasa, okruh	Přes území MAS Šumperský venkov	Délka (v km)	Náročnost
Šumperk – Bludov – rozhledna Háj – Šumperk	Bludov	24	Těžká
Šumperk – Holubí vrch – Rejchartice – Velké Losiny – Šumperk	Velké Losiny, Rejchartice	32	Střední
Šumperk – Anenský dvůr – Vikýřovice – Šumperk	Vikýřovice	14	Snadná
Velké Losiny - Sobotín – Rapotín – Žárová – Velké Losiny	Velké Losiny, Sobotín, Rapotín	19	Těžká
Vycházka za církevními památkami směrem Maršíkov	Velké Losiny	3	Snadná
Skřítek – Jelení studánka – Vernířovice – Sobotín	Vernířovice, Sobotín	19	Těžká
Kouty nad Desnou - Vřesová Studánka	Kouty nad Desnou	16	Střední
Nový Malín – Malinská rokle – Kamenný vrch – Krásné – Hraběšický potok – Anenský dvůr – Nový Malín	Nový Malín, Hraběšice	16	Střední
Kouty – chata Švýcárna – Vysoký vodopád – Kamzík – ČHS – Kouty	Červenohorské sedlo, Kouty nad Desnou	29	Těžká

Zdroj: Vlastní šetření, 2015

Naučné stezky

Naučné stezky spojují zajímavé atraktivity Šumperského venkova a nabízejí zajímavé spojení pohybu a poznání. Oblíbené jsou mezi dětmi i dospělými. V regionu si můžete vybrat hned z několika z nich:

- **Lesní ekostezka Švagrov** - informuje o místním lese, jeho fauně i flóře. Některá stanoviště přibližují hornickou činnost v blízkosti Vernířovic.
- **Naučná stezka Rysí skála** - vychází z příběhu zbloudilé rysice s mládřaty, jež nalezne úkryt na vrcholu Medvědí hory. Naučnou stezku tvoří dřevěné plastiky zvířat i lesních bytostí, chýše Praděda, doupe rysice a zejména interaktivní prvky prolézaček a her pro děti. Stezka volně navazuje na dřevěný skanzen Koutecký les.
- **Koutecký les** - přírodní skanzen soch zachycujících tradiční řemesla horské oblasti, ideální pro procházku s dětmi.
- **Mineralogická naučná stezka Sobotín – Maršíkov** - potěší všechny milovníky jesenických nerostů. Stezka své návštěvníky provází po kopcích v okolí Sobotína. Je možné zde nalézt granáty, kolumbity, zirkony, akvamaríny nebo třeba topazy.
- **Naučná stezka Velké Losiny** - stezka po přírodních a historických zajímavostech Velkých Losin – obec pevně spjatá s rodem Žerotínů. Stezka začíná u kostela sv. Jana Křtitele a na celkové délce 6 km má 9 zastávek.
- **Po stopách tradičních jesenických výrobků** - územím MAS Šumperský venkov prochází také trasa seznamující s certifikovanými výrobci značkou Jeseníky originální produkt. Ty může návštěvník navštívit, zhlédnout, nebo si vytvořit vlastní suvenýr na památku.
- **Ochutnejte Jeseníky** – výlet pro zdatné turisty. Trasa začíná v Karlově Studánce a končí v Koutech. Propojuje subjekty, které jsou vlastníky značky „Ochutnejte Jeseníky“.

Okruhy pro vozíčkáře

Ve Velkých Losinách jsou připraveny 2 okruhy pro vozíčkáře.

Tab. 19: Okruhy pro vozíčkáře

Okruh	Území MAS Šumperský venkov	Délka (v km)	Náročnost
Ludvíkovský okruh ve Velkých Losinách	Velké Losiny	3	Střední
Špýcharský okruh ve Velkých Losinách	Velké Losiny	9,5	Snadné

Zdroj: navstivtejeseniky.cz, 2015

Podpora naučných stezek je cestou jak více zatraktivnit méně využívané krajiny Jeseníků.

Poměrně novou příležitostí je vznik geoparků v České republice, pro které má území regionu skvělé předpoklady.

2.8.1.3. Agroturistika a hipoturistika

S celoevropským „boomem“ agroturistiky a s ní spojenou hipoturistikou vzniklo v regionu několik nových hipotras alokovaných do překrásné přírody Šumperského venkova. Ze sedla koní se tak mohou nejen návštěvníci kochat netknutou přírodou podhůří Jeseníků.

Tab. 20: Hipotrasy na území MAS Šumperský venkov

Hipotrasa	Délka (v km)	Převýšení (v m)	Náročnost
Stezka napříč Jeseníky: Vernířovice – Vlčí sedlo – Loučná nad Desnou - Pekařov – Bukovice – Přemyslov – Branná – Ostružná – Ramzová – skiareál na Miroslavi – Na Pomezí – Studniční vrch – Sokolí vrch – Černá hora – Česká ves	60	527	Těžká
Vernířovice – Ztracený potok – Mravencovka – Karlov pod Pradědem – Malá Morávka a zpět	30	632	Střední
Velké Losiny: Žárová – Ludvíkov	8,5	187	Snadná

Zdroj: Vlastní šetření, 2015

Agroturistika, hipoturistika a hipoterapie v regionu:

- Velké Losiny - Stáj Petra – dostihové závody, agrofarma, hipoturistika
- Loučná nad Desnou - Ranč Mustang - výcvik koní, výuka jízdy, jezdecký klub
- Nový Malín – Na dobré cestě, o.p.s. – hipoturistika, léčba dětí s autismem

- Dolní Studénky – Hipoturistika a hipoterapie Bureš
- Libina - Farma Jeníček
- Kouty nad Desnou - Horský hotel Primavesi – jízďárna, vyjížďky na koních
- Rapotín - Certifikovaná ekologická rodinná farma - zaměřená na chov strakatých huculských koní
- Vernířovice – M Ranch – hipoturistika

Cestovního ruchu v regionu by pomohla podpora a další rozvoj aktivit ve prospěch venkovského cestovního ruchu. Stejně tak důležitá je spolupráce s dalšími poskytovateli služeb při tvorbě tematických balíčků pro turisty vyhledávající tuto specifickou formu cestovního ruchu.

2.8.1.4. Zimní sportovní aktivity

Strategická poloha regionu přináší každoročně dobré podmínky pro zimní sporty (běžky, snowboard, sjezdové lyže). Lyžařská střediska tak mohou nabídnout návštěvníkům dostatek sněhu v průběhu celé zimy. Na území regionu se nachází lyžařská střediska národního až mezinárodního významu. Oblíbená jsou především zahraničními turisty z Polska a Německa.

a) Lyžování a snowboarding

- **Skiareál Kouty nad Desnou** - největší skiareál na Moravě s první šestisedačkovou lanovkou v ČR s možností nočního lyžování. V provozu je od prosince 2010. K dispozici jsou lyžařům 4 sjezdovky o celkové délce 11,5 km. Součástí střediska je dětský park, pojízdný pás, snowpark, běžecké trasy, restaurace, prodejna, půjčovna, servis, test centrum lyží a snowboardů nebo třeba lyžařská škola. Do skiareálu pravidelně jezdí skibus z Ostravy. Vybudování tohoto střediska v zimních měsících přináší do regionu nárůst návštěvníků až o 50%
- **Lyžařské středisko Červenohorské sedlo** – druhé největší lyžařské středisko Jeseníků. Lyžaři mohou okusit všech 10 sjezdovek, které jsou zde k dispozici. Červenohorské sedlo je vybaveno širokou nabídkou ubytovacích a stravovacích služeb. Zárukou dobrého lyžování od začátku prosince do konce března je nadmořská výška sjezdovek v rozmezí od 862 do 1164 m. n. m, která zaručuje dostatečnou sněhovou pokrývku. Celková délka sjezdovek je 4,64 km. Převážná kapacita vleků je 6000 osob/hod.
- **Skiareál Přemyslov** – oblíbené středisko vybavené čtyřsedáčkovou lanovkou o kapacitě 2400 osob/hod. a se čtyřmi sjezdovkami o celkové délce 2,4 km.

Tab. 21: Vleky menšího charakteru v regionu

Název	Počet sjezdovek	Celková délka sjezdovek (v m)	Území obce MAS Šumperský venkov
Lyžařský areál Hraběšice	4	1830	Hraběšice
Lyžařský areál Klepáčov	4	1190	Sobotín
Skiareál Kareš	4	800	Loučná nad Desnou
Lyžařský areál Vernířovice	1	500	Vernířovice
Skiareál Kocián	1	320	Loučná nad Desnou
Skiareál Penzion Oáza	1	320	Loučná nad Desnou
Skiareál Šindelná	1	300	Loučná nad Desnou
Lyžařský areál Brněnka	1	300	Vernířovice

Zdroj: Vlastní šetření, 2015

Menší lyžařská střediska jsou již po generace dějištěm školních výcviků. Ty však mají v posledních letech díky rostoucí finanční náročnosti klesající tendenci co do počtu účastníků. Děti tak méně sportují, mnohé z nich se naučí lyžovat až v dospělosti, nebo se nenaučí lyžovat vůbec. Sami podnikatelé v této oblasti jsou názoru, že zvýšení návštěvnosti lyžařských středisek v regionu by pomohla podpora výchovy dětí k lyžování. Do budoucna je třeba vychovávat vlastní místní lyžaře, kteří tato střediska budou navštěvovat.

Menší sjezdovky nabízejí dobré podmínky pro rodiny s dětmi a začátečníky, obvykle jsou zde mírnější kopce vhodné k učení, lepší povětrnostní podmínky, levnější vstupné. Přesto především menším vlekařům od vybudování střediska v Koutech nad Desnou významně ubylo klientely.

Diskutovanou záležitostí je jednotný odbavovací systém lyžařských středisek tak, jak jej známe z Rakouska. Jeho realizace však není jednoduchá, ať už kvůli disproporcím ve vybavení jednotlivých skiareálů, nebo ochotě spojit se a investovat do nového vybavení.

Menším lyžařským areálům často nedostačuje nebo chybí infrastruktura, co se týče parkovišť, toalet, nebo stárí vybavení. Náročné je pro menší vlekaře také údržba kvality sněhu, kdy by byly třeba sněžné rolby a další potřebná technika. Aby byly velkým střediskům konkurenceschopné, potřebovaly by rozšířit a modernizovat.

Potenciálem by v tomto směru mohla být spolupráce mezi menšími areály při organizování sportovních akcí spojených s lyžováním a závody.

b) Běžecké lyžování

Ve vyšších nadmořských výškách jsou k dispozici upravované běžecké stopy pro lyžaře na běžkách.

Oblíbené běžecké trasy:

- **horské sedlo Skřítek** – poblíž Klepáčova se nachází sedlo Skřítek, kde na běžkaře čekají upravené běžecké okruhy „Bud' fit“ různých náročností.
- Šumperk – Nový Malín – Hraběšice
- další běžecké trasy v rámci lyžařských středisek

Ve spolupráci s informačními centry (IC) by mělo dojít k vyšší informovanosti o stavu běžeckých stop a kvalitě sněhu. Podle veřejného mínění by turismu prospělo propojení obcí ve vyšších nadmořských výškách běžeckými trasami. Potenciál by mohla mít trasa od Sobotína – Vernířovice – napojení na běžeckou trasu na Skřítek, nebo dál podél Švagrova.

V posledních letech zaznamenáváme převážně teplejší zimy s malým množstvím sněhové pokrývky. To znemožňuje provoz a údržbu dříve oblíbených běžeckých stop.

Při své poloze by bylo možné realizovat stopu od Šumperka až do podhůří Jeseníků. Sníh je zde však jen několik týdnů do roka a údržba takových tras by byla pro jejich provozovatele finančně náročná. Provozovatelé údržby tras se také potýkají s absencí potřebné techniky pro udržení stop. Napojení běžeckých tras na Šumperk se aktuálně věnuje J-SCR, přičemž je nutné brát v potaz klimatické podmínky a fungující systém údržby lyžařských běžeckých tras, kterou financuje Olomoucký kraj.

c) Lanovky

Rychlou a komfortní variantu přepravy v každém ročním období nabízí nová **šestisedačková lanovka v Koutech nad Desnou**. Její přepravní kapacita je až 3 200os./hod. Využívají ji nejen pěší turisté, ale i cyklisté, in-line bruslaři při cestě na nejvýše položenou in-line stezku, ale i lyžaři v zimě. Lanovka je dlouhá 2000 m, spodní stanice je ve výši 588 m n. m. a vede

na vrchol sjezdovky Medvědí do výše 1095 m n. m. Lanovky je možné najít i v jiných areálech, ty však nemají celoroční provoz.

Obr. 42: Šestisedačková lanovka a Bike park v Koutech nad Desnou

2.8.1.5. Letní volnočasové aktivity a rekreace

a) Sportovní a rekreační areály

- **Sportovně rekreační areál Kociánov v Loučné nad Desnou** - součástí areálu je minigolf; multifunkční hřiště s umělým povrchem, ideální pro malou kopanou; Paintball KMsport; Skatepark; dětské hřiště s velkým hradem a lanovkou; Rybářská bašta s rybníkem Kocián; lyžařský areál Kocián.
- **Areál zdraví ve Velkých Losinách** – víceúčelová sportovní hala s kapacitou až 400 míst k sezení, dějiště kulturních a sportovních událostí.

b) In-line trasy

Území regionu naopak nenabízí příliš možností, kam se vydat na in-line bruslích, přestože je o ně v posledních letech velký zájem. Díky špatné úrovni dopravních komunikací a nedostatečné infrastruktury určené pro tuto cílovou skupinu tak bruslaři musí dojíždět za svým oblíbeným sportem až několik kilometrů do vedlejších regionů.

Nejnavštěvovanější in-line trasy regionu:

- **Horní nádrž Dlouhých Strání - 2,5 km** - nejvýše položený okruh pro in-line bruslaře v nadmořské výšce 1350 m, s překrásným výhledem na celé Jeseníky. Na okruh bruslaře z Koutů vyveze šestisedačková lanovka.
- **Šumperk - Vikýřovice - Rapotín (koupaliště)** - trasa o délce 7 km, je vhodná pro zkušenější bruslaře, které nezaskočí místy nepříznivý povrch.

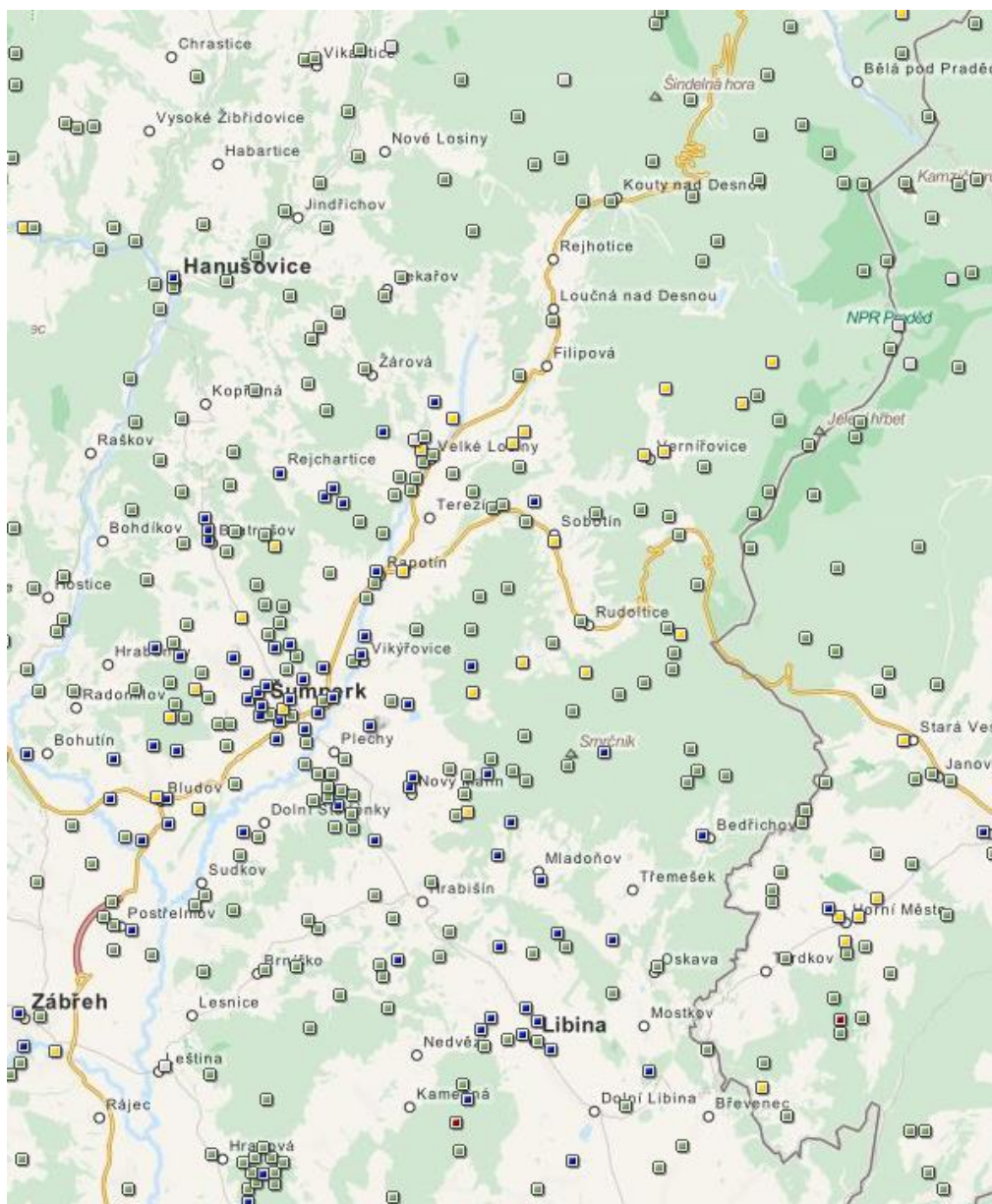
Obr. 43: In-line stezka na Dlouhých Stráních

c) Geocaching

Geocaching - hra založená na principu ukrytování a hledání pokladů na zajímavých místech pohltila hráče celého světa napříč věkovým spektrem. Pomocí GPS signálu se snaží najít ukryté krabičky - poklady. Svě zázitky z odlovu kešky poté sdílejí s ostatními na internetu.

Geocaching je jednoznačně spojen s cestováním. Hráči rádi prozkoumávají místa blízká, ale i vzdálená. Dá se navíc jednoduše kombinovat s cestováním, cyklistikou, turistikou, vodáctvím, ale i jakoukoliv jinou aktivitou. Dodává tak běžným volnočasovým aktivitám zcela nový rozměr. Jenom v Česku hraje tuto dobrodružnou hru víc jak 100 tisíc lidí (celosvětově 6 milionů), na českém území se nachází víc než 45 tisíc kešek a řadíme se tak k zemím s nejvyšší aktivitou v této hře na světě. Z pohledu cestovního ruchu jde tedy o zajímavý segment, na který mohou obce a regiony cílit. Konkrétně na území MAS je ukryto kolem 150 kešek. A není divu. Zajímavých míst, atrakcí a nezapomenutelných výhledů je na území regionu spousta.

Dnes už má navíc internet a navigaci každý na chytrých telefonech a hra je tak lidem stále dostupnější. Proč toho tedy nevyužít a nezkusit zapracovat na tom, aby region hráčům ukázal maximum z toho, co nabízí?

Obr. 44: Geocaching v regionu MAS Šumperský venkov, 2016

d) Koupání

- **Vodní nádrž Krásné** - původně sloužila jako zdroj zavlažování pro zemědělce. Dnes je oblíbenou lokalitou ke koupání, odpočinku, ale i rybolovu. Občerstvení v horkých letních dnech nabízí místní restaurace.
- **Koupaliště Vlčí důl** - přírodní koupaliště se skluzavkou na okraji obce Bludov
- **Termální koupaliště Velké Losiny** – nový, v ČR jedinečný termální komplex, který byl otevřen koncem roku 2015, je součástí lázeňského areálu. Vznikl na místě tehdejšího

venkovního termálního koupaliště, zdejší voda pozitivně působí na nervové a pohybové ústrojí, oběhové a kožní onemocnění.

e) Horolezectví

- **Horolezecká oblast Rabštejn** – oblast se dělí na Přední a Zadní skály. Přední skály se nalézají na jihozápad od horské chaty Rabštejn. Tvoří ji devět věží a skalních svahů. Jejich výška je do 20 metrů. Mezi nejvyhledávanější patří Druhá věž, Třetí věž a Květina. Tyto jsou také nejvyšší. Zde se nacházejí převážně lehčí cesty, takže si přijdou na své hlavně začínající lezci.

2.8.1.6. Další volnočasové aktivity

- **Diskgolf v Loučné nad Desnou** - hru podobnou golfu s frisbee talíři. Hráč se trefuje do kovových košů, které jsou rozmístěny ve svahu u horní stanice lanovky areálu v Koutech. Na svahu je celkem 9 jamek s celkovým parem 29.
- **Sportovní letiště Šumperk** – tandemový seskok, program „jeden den pilotem“
- **Horské minikáry a koloběžky** - v Koutech nad Desnou si turisté z řad dětí i dospělých mohou půjčit koloběžky nebo projížďku na horských minikárách a obdivovat krásy Jeseníků. **Paintball KMSport** - součást sportovně-rekreačního areálu v Loučné nad Desnou.

2.8.1.7. Přeprava turistů - Skibusy a cyklobusy

Oblíbenými turistickými spoji jsou sezónní autobusy sloužící pro přepravu jízdních kol a samotných turistů do nejčastěji navštěvovaných destinací, jakými jsou například Červenohorské sedlo, Kouty nad Desnou, Ovčárna či Skřítek (největší lyžařská střediska).

Turistickému ruchu by do budoucna pomohlo rozšíření skibusů i do menších lyžařských středisek a zintenzivnění spojení v hlavních turistických sezonách, přičemž integrovaný systém dopravy turistů by se odvíjel od potřeb poskytovatelů služeb a vytíženosti nástupních turistických bodů.

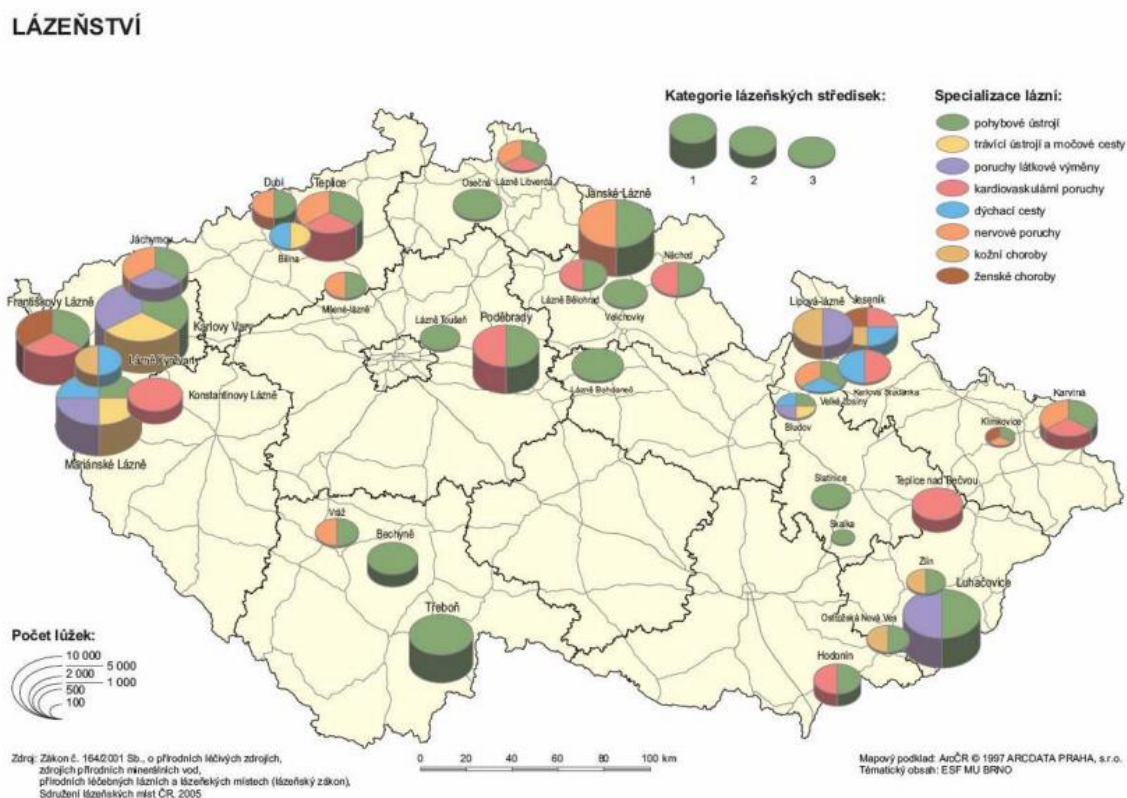
Významnou část klientely subjektů působících v cestovním ruchu v regionu tvoří turisté z Polska (až 30 % klientely), případně i z Rakouska. Slabinou regionu je však nízká úroveň propojení s těmito sousedy. Ne ani tak co se týče infrastruktury, jako spíše dostupných spojení (především pro

turisty bez automobilu). V minulosti mezi Polskem a územím MAS Šumperský venkov soukromí dopravci několik málo spojů provozovali (soukromí dopravci do Koutů nad Desnou), nebyly však efektivně využívány z důvodu absence spolupráce při jejich financování i do jiných míst regionu. Potenciál by podle podnikatelů mělo přímé spojení Polsko – Vídeň (obdobně jako u předchozího návrhu, systém dopravy by se odvíjel od potřeb a vytíženosti spojů).

Další možnosti přepravy turistů jsou blíže specifikovány v kapitole Doprava.

2.8.2. Léčebný a lázeňský cestovní ruch

Významnou roli v cestovním ruchu regionu MAS Šumperský venkov hraje lázeňský cestovní ruch. Na jeho území se nachází hned dvoje lázně – Lázně Bludov a Lázně Velké Losiny (celkově je v ČR 28 lázeňských zařízení).

Obr. 45: Mapka českých lázní

2.8.2.1. Termální lázně Velké Losiny

Lázně ve Velkých Losinách patří k nejstarším a nejznámějším moravským lázním (z roku 1562). Významné jsou nejen pro svou dlouhou tradici, ale i léčebné výsledky a jedinečné sirné termální prameny. Rozvoj lázní je spojen s rodem Žerotínů, kteří ve své době losinské panství vlastnili. Na území Velkých Losin vyvěrají léčivé termální sirné prameny, které mají blahodárné účinky na pohybový aparát, nervovou soustavu a kožní nemoci (lupénka, ekzém). Od roku 1950 se zde léčí také následky neuroinfekcí, zejména dětské obrny. Místa areálu losinských lázní jsou oblíbenou lokalitou pro pořádání kulturních a hudebních akcí (např. tradiční Losinský jazzový festival).

Léčebné zdroje a indikace

V Termálních lázních Velké Losiny se k léčbě využívají přírodní léčivé zdroje v podobě pěti minerálních pramenů, které můžeme rozdělit na sirné prosté teplice a sirné studené prameny. Sirná prostá teplice je odebírána z pramenu Žerotín, nacházejícím se v lázeňském parku v hloubce 1000 m. U vývěru se teplota této termální vody pohybuje kolem 36 °C. Jde o zcela přírodní, slabě mineralizovanou, sirnou vodu bez zbarvení a s charakteristickým sirovodíkovým zápachem. Sirné studené prameny jsou jímány z pramene Karel, nacházejícím se u venkovního termálního koupaliště. Stejně jako termální voda i studený pramen je přírodní, sirnou, čistou vodou se sirovodíkovým zápachem, který je bohatý na vápník, sodík, hořčík, draslík a železo.

Obr. 46: Lázně Velké Losiny, vlevo - v roce 1929, vpravo - současnost

Tyto prameny mají prokazatelné příznivé účinky na léčbu, hned v několika léčebných oblastech. Proto se v Termálních lázních Velké Losiny léčí nemoci pohybového aparátu, nemoci kožní, neurologické nemoci, nemoci oběhové, nemoci onkologické v remisi. Jedná se tak například o léčbu bolestí zad a kloubů, onemocnění pohybového aparátu, ortopedických, neurologických a revmatologických onemocnění, lupénky, ekzémů, akné, nemoci obvodových

nervů, stavů po mozkových příhodách, stavů po operacích mozku a míchy, roztroušené sklerózy, Parkinsonovy nemoci, krevního tlaku, srdce, cév nebo léčbu po prodělaných onkologických onemocněních.

Léčba klientů lázní se uskutečňuje ve dvou balneoprovozech umístěných v hlavním hotelu Eliška a lázeňském sanatoriu Šárka. V každém z těchto objektů je také termální bazén s vodou z přírodního léčebného zdroje. Termální lázně Velké Losiny nabízí svým klientům více jak 50 léčebných procedur a to koupele (vířivé, s přísadou, olejové, atd.), masáže (konopným olejem, klasické, reflexní, aroma, horkými kameny, čokoládové, baňkami, medové, anticelulitidní, atd.), zábaly (rašelinový, parafínový, dynaterm, atd.), fyzioterapii (individuální a skupinové cvičení, cvičení na přístrojích, relaxační cvičení, Nordic walking, atd.), relaxační techniky (audiovizuální stimulace, atd.), fyzikální léčba (elektroléčba, magnetoterapie, ultrazvuk, fototerapie, atd.), inhalace, akupunktury, suché uhličitě koupele, plynové injekce. Součástí areálu lázní je také venkovní termální koupaliště.

Termální lázně Velké Losiny nabízí také ucelené balíčky služeb ve formě wellness. Jedná se například o balíčky wellness pro relaxaci, pro zdraví, pro seniory, víkendové balíčky a podobně.

V roce 2015 se v lázeňském areálu otevřel Termální park, který vyrostl na místě tehdejšího venkovního termálního koupaliště. Realizace tohoto projektu, který je spolufinancován z fondů EU slibuje příliv turistů do celého regionu. Součástí nově vybudovaného termálního parku je 9 bazénů (5 vnitřních a 4 venkovní termální bazény, s teplotou vody od 30 °C do 36 °C), 4 sauny (finská, solná, parní, aromatická, ledová komora), 2 tepidária, vodní atrakce (2 tobogány, divoká řeka, jeskyně, vodopád, chrliče, skluzavky, masážní trysky, perličkové a vířivé lehátka a sedátka), masáže (exotické, odborné, sportovní atd.), pohybové aktivity, zázemí pro děti (dětský koutek, animační programy) a restaurace – to vše s bezbariérovým přístupem.

Ubytovací kapacity

Součástí Termálních lázní Velké Losiny je 5 hotelů. S výjimkou Wellness hotel Diana (vzdálený 1,5 km) se všechny nachází uvnitř lázeňského areálu.

Tabulka č. 22 - Ubytovací zařízení Termálních lázní Velké Losiny k roku 2016

	Lázeňský komplex Eliška ****	Lázeňské sanatorium Šárka ***	Lázeňská vila Gazárka ***	Lázeňský dům Chaloupka	Wellness hotelu Diana*** (1,5 km)
Celkový počet pokojů	69	34	11	13	53
Celkový počet lůžek	146	60	25	30	139
Jednolůžkové pokoje	5	8	-	-	2
Dvoulůžkové pokoje	54	26	8		34
Apartmá	10	0	3		13
Balneoprovoz	ano	ano	ne	ne	ano
Vnitřní bazén	ano	ano	ne	ne	ano
Restaurace	ano	ano	ne	ne	ano
Kavárna	ano	ne	ne	ne	ne

Zdroj: Vlastní šetření

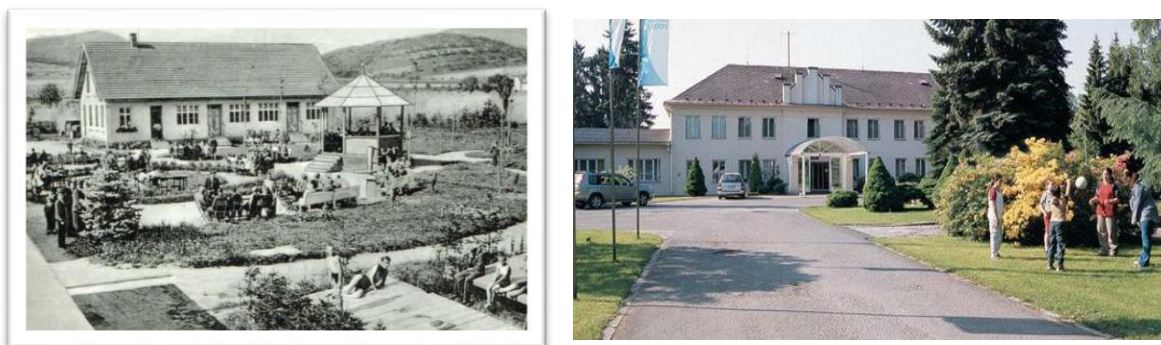
2.8.2.2. Lázně Bludov

Lázně v Bludově byly založeny v roce 1929, kdy vznikly jako radioaktivní a sírné lázně. Dnes jsou známé hlavně díky skvělým výsledkům a profesionální lázeňské péči založené na nejnovějších lékařských poznatcích v oborech balneologie, obezitologie a léčebné rehabilitace.

Léčebné zdroje a indikace

Přírodním léčivým zdrojem je minerální termální voda, sírano-chlorido-sodného typu, pramenící přímo v lázeňském areálu (ze dvou pramenů - Nový vrt s teplotou 24 °C a pramen BVJ 2 s teplotou 19 °C). Voda tohoto typu má prokazatelné léčivé účinky při léčbě onkologických onemocnění, nemocí z poruchy výměny látkové a žláz s vnitřní sekrecí a nemocí pohybového ústrojí. Jedná se tak například o léčbu nemocí jako je diabetes mellitus, artritida, Bechtěrevova nemoc, osteoporóza, bolestivé syndromy šlach, svalů a kloubů, stavy po úrazech pohybového ústrojí a po ortopedických operacích. Lázně Bludov jsou též známé svou specializací na léčbu

dětské obezity, ledvin a močového ústrojí, onemocnění pohybového ústrojí, páteře, pooperační stavy, nemoci ledvin.

Obr. 47: Lázně Bludov, vlevo - historická fotografie, vpravo - současnost

Součástí nabídky lázní jsou také relaxační, rehabilitační, detoxikační a wellness programy. Vybírat je možné z mnoha druhů masáží (brusinková, s lymfodrenáží, s baňkami, konopná, podvodní, havajská, aromatická, lávovými kameny, thajská, medová, klasická, atd.), termálních koupelí (brusinková, jodová, konopná, vířivá, s rašelinou, bylinná, hydromasážní, perličková, atd.), zábalů (skořicový, bylinný, brusinkový, břechťanový, konopný, parafínový, atd.) či dalších služeb - inhalace, hydrokolon, infrasauna, skotský střík, in-body analyzátor, akupunktura, plynové injekce, fyzikální léčba, fyzioterapie, ozonoterapie a další. Součástí lázní je i vnitřní termální bazén.

Kromě tradičních procedur, se specializují například také na metodu tejpování, cvičení SM Systém (proti bolesti zad). Návštěvníci se zde mohou zapojit také do zdravotního cvičení, aquaerobiku, jógy, využít mohou i kosmetických služeb. Důležitou součástí služeb je ambulantní péče.

Lázně nabízí také ucelené balíčky služeb, například dětský letní tábor, víkendový pobyt pro ženy, ochutnávka lázeňských procedur, wellness a relax v lázních, regenerujeme a rehabilitujeme, víkend pro tělesnou a duševní pohodu, balíček procedur pro seniory, detoxikujeme a čistíme a další. Příjemné prostředí areálu lázní je jako stvořené ke konání kulturních akcí (Lázeňské dřevosochání, Lázeňský běh pro zdraví, koncerty v rámci festivalu Hudba bez hranic, apod.).

Ubytovací kapacity

Lázně Bludov disponují celkem čtyřmi ubytovacími zařízeními.

Tabulka č. 23 Ubytovací zařízení Lázní Bludov k roku 2015

	Hlavní budova lázní	Zahradní pavilon	Lesní pavilon	Lázeňská vilka
Celkový počet pokojů	40	5	13	6
Celkový počet lůžek	93	12	33	18
Jednolůžkové pokoje	0	0	0	0
Dvoulůžkové pokoje	27	3	6	0
Třilůžkové pokoje	13	2	7	6
Apartmenty	0	0	0	0
Balneoprovoz	ano	ne	ne	ne
Vnitřní bazén	ano	ne	ne	ne
Restaurace	ano	ne	ne	ne
Kavárna	ano	ne	ne	ne

Zdroj: Vlastní šetření

Současné nedostatky v lázeňství

Současným největším nedostatkem místního lázeňství je nedostatečné dopravní spojení vzhledem k ostatním městům a je nutné absolvovat i několik přestupů, než se návštěvníci dostanou do Šumperka, ze kterého už je spojení dobré. Tento problém se týká i zahraničních návštěvníků, zejména polských klientů, kteří například v lázních Velké Losiny tvoří ze zahraničních návštěvníků největší podíl. Pravidelná autobusová doprava s polskými městy prakticky neexistuje. Vlakové spojení s Polskem je uskutečňováno pouze s městy Východních Čech (např. Ústí nad Orlicí, Choceň) a Ostravou a doprava do lázní je tedy možná jen s množstvím složitých přestupů.

Dalším problémem je stav silnic a značení nejen lázní, ale i dalších turistických cílů v regionu. Mnohé z cest jsou ve velmi špatném technickém stavu, což nejenže komplikuje dopravu návštěvníků do lázní, ale je to i špatnou vizitkou regionu. Při projíždění regionu je také nedostatečné značení obou lázní, chybějící poutače na lázně jsou tedy také velkým nedostatkem. V některých případech je problémem i neochota ke spolupráci s ostatními subjekty.

Z lázeňství nejvíce čerpají obce údolí Desné (Velké Losiny, Rapotín, Loučná nad Desnou), které tvoří zároveň nejprogresivnější oblast celého regionu. Pro region jako celek by bylo prospěšné propagovat se jako lázeňská oblast, což by umožnilo čerpat z lázeňství i dalším blízkým obcím (Vernířovice, Sobotín apod.).

V konkurenci celé republiky je však třeba nabídku, služby a vyžití pro návštěvníky neustále rozšiřovat a držet krok s novými trendy.

2.8.3. Kulturní cestovní ruch

Podporou sportovních a kulturních událostí (závody, festivaly, kulturní akce, soutěže) nadregionálního významu lze podporovat a rozvíjet kulturní cestovní ruch v regionu. Jeho nevýhodou je však jednorázovost. Na místě je podpora akcí a událostí odkazujících na tradice a zvyky regionu.

Kulturní a sportovní události - „Šumperský venkov žije“

Strategická poloha regionu dává příležitost k pořádání nejrůznějších sportovní akcí jak v období letních, tak zimních měsíců.

Jesenický terén nabízí skvělé podmínky pro pořádání stále oblíbenějších extrémních a adrenalinových závodů, ale i mistrovství ČR a Evropy v nejrůznějších disciplínách – například Mistrovství ČR ve sjezdovém i klasickém lyžování, Mistrovství ČR v motokrosu a Mistrovství ČR čtyřkolek (v obci Rapotín), Mistrovství Evropy družstev horské služby a záchranářů (v oblasti Červenohorské sedlo), Mistrovství ČR ve sjezdu na horských kolech (v Koutech nad Desnou), mezinárodní cyklistický Závod míru (etapa výjezdu na Dlouhé Stráně) apod. Díky podobným akcím každoročně do regionu zavítají tisíce zahraničních turistů.

Významné sportovní akce

- Horská výzva - seriál závodů v horském běhu a trekingu
- Spartan Race – překážkové závody se startem v Koutech nad Desnou
- KoutyMan - extrémní horský duathlon pro všechny výkonnostní skupiny, závodí se v běhu a na kole, trasa vede mimo jiné kolem přečerpávací elektrárny Dlouhé Stráně
- Jesenická 70 – závod v běhu na lyžích na tratích 70 km a 40 km napříč Jeseníky
- Jesenická stovka - dálkový běžecký závod vedoucí přes celý hlavní hřeben Jeseníků se startem a cílem v Šumperku
- oblastní kolo Trampské porty – pořádané v obci Bludov
- Šumperský pohár horských kol – tvořený sérií cyklistických závodů. Některé z nich vedou územím MAS – Mrtvý muž, O cenu Rapotína, Rábl bike cup, Petrovské studánky.
- plachtařské závody Jarní pohár Jeseníků
- Kouty MTB maraton – vysokohorský cyklistický závod

- Beer Tracking – mistrovství ČR v pivním trekingu

Území MAS má co nabídnout i v kulturní oblasti. Jednotlivé obce jsou k pravidelným dějištěm regionálních akcí, které se těší vysoké návštěvnosti. Za zmínku stojí akce nadregionálního až mezinárodního významu jako jsou například hudební festival Hudba bez hranic, který tradičně v Dolních Studénkách sdružuje několik národností, nebo divadelní přehlídka Losinské kulturní léto v krásném prostředí areálu zámku Velké Losiny.

Významné kulturní akce a události:

- divadelní, hudební a filmový festival Losinské kulturní léto – jedna z nejvýznamnějších kulturních akcí Olomouckého kraje. Každoročně ho navštíví víc jak 40 tisíc návštěvníků
- mezinárodní hudební festival Hudba bez hranic pořádaná obcí Dolní Studénky – akce mezinárodního významu, které se ročně účastní stovky zahraničních účastníků.

Další zajímavé akce národního významu:

- Čarodějnická Noc na Rabštejně – oblíbená akce, která tradičně připadá na 30. dubna
- Festival mažoretok pořádaný v obci Libina
- Pekařovská pout' ve Velkých Losinách
- Svatojánské slavnosti,
- Čokoládové lázně ve Velkých Losinách - první festival v ČR, který propojuje gastronomické a pohybové zážitky
- Léto v papírně,
- a jiné pestré hudební a kulturní akce.

Akce místního významu

Nejen pro příměstský cestovní ruch (město Šumperk, Zábřeh, Jeseník) jsou významné kulturní a sportovní akce místního významu, jako například kulturní akce pořádané hasiči, myslivci, a dalšími spolky, sportovní turnaje apod., které nemají takové možnosti v získávání finanční podpory jako akce národního a nadnárodního významu.

Přestože region nabízí místním i návštěvníkům bohatý program, převažuje velká roztržitost informací o těchto událostech. Mnoho akcí se z toho důvodu kryje, podnikatelé nemají přehled o událostech v okolí a nemohou je tak nabídnout svým klientům. V tomto směru by mělo dojít ve spolupráci s obcemi a informačními centry k centralizaci těchto informací.

2.8.4. Poznávací cestovní ruch

2.8.4.1. Příběhy a historie

Oblast regionu Šumperský venkov je oblastí s pestrou historií, o níž dává vědět velkým množstvím historických pamětihodností. S historií území jsou úzce spojeny významné české a moravské šlechtické rody Žerotínů, Langerů nebo Tunklů a podnikatelská rodina Kleinů. Ti zde měli svá panství a za své doby se výrazně podíleli na rozvoji území.

K území regionu se pojí také několik historicky významných příběhů, které prosluly spíše svým smutným koncem. O jedinečnosti regionu z tohoto pohledu svědčí spojitost s tragickými čarodějnickými procesy z 16. století. Ty se z největší části odehrávaly na losinském panství, především pak na zámku ve Velkých Losínách. Tehdy zámek plnil funkci inkvizičního tribunálu, na který byl pozván Jindřich Boblig ze Šumperka, který odstartoval tzv. „hon na čarodějnice“. O nechvalně známých čarodějnických procesech pojednává kniha, o něco později i natočený film „Kladivo na čarodějnice“ z prostředí losinského zámku. Dodnes je možné při prohlídce Zámku Velké Losiny zhlédnout dechberoucí rekvizitu z filmu v podobě mučícího křesla posetého hřebíky, které však vzniklo jen pro účely tohoto filmu. Čarodějnické procesy dodnes připomíná několik křížů a památníků alokovaných především ve Vernířovicích, Velkých Losínách a Sobotíně, které byly centrem těchto nechvalně známých procesů.

Filmově zpracovaný byl ještě jeden smutný příběh regionu z válečného období (1938 až 1945). Ten se týkal obce Bludov, tehdejších severomoravských Sudet, ve kterých žil německý mlynář Hubert Habermann, který byl po osvobození území zavražděn. Příběhem se inspirovali tvůrci filmu „Habermannův mlýn“. Film se však natáčel jinde, skutečná budova mlýna a Habermannova vila se nacházejí na okraji obce Bludov.

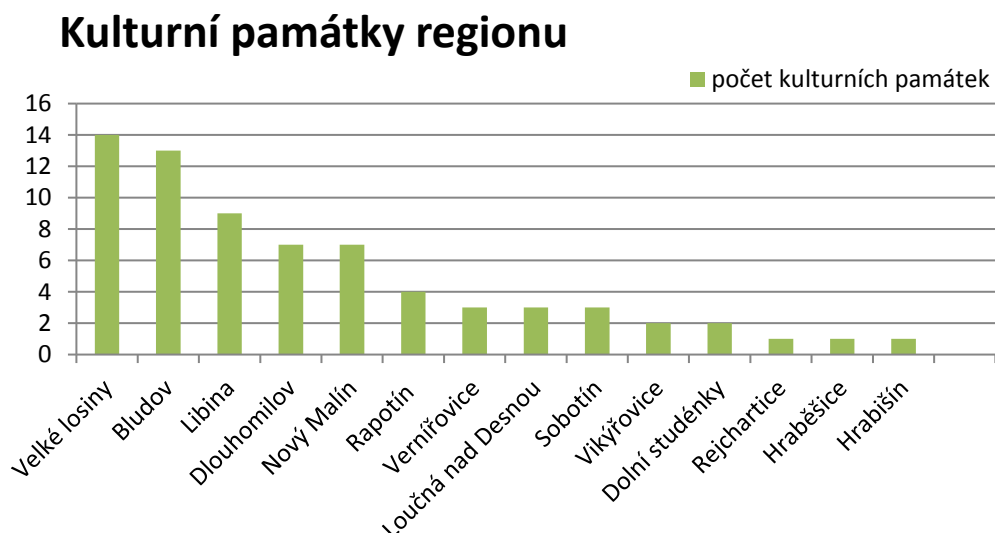
2.8.4.2. Kulturně historické atraktivity

a) Chráněné památky regionu

Památková zóna (2016): Vesnická památková zóna Dlouhomilov.

Národní kulturní památka (2016): v regionu celkem 2: Velké Losiny - zámek, ruční papírna.

Kulturní památky chráněné Ministerstvem kultury ČR (2016): v regionu celkem 70.

Obr. 48: Kulturní památky regionu (2016)

Zdroj: <http://monumnet.npu.cz/pamfond/hledani.php>

Na seznamu ohrožených památek je možné najít dům č. 204 v Libině nebo Mauzoleum rodu Kleinů v Sobotíně.

Nutno zmínit, že nejen atraktivity na seznamu ohrožených památek jsou ve špatném technickém stavu, finance na jejich opravu se však shánějí jen velmi obtížně. To se týká i infrastruktury spojené s těmito atraktivitami, která v mnoha ohledech zdaleka nesplňuje potřeby dnešních turistů.

b) Další kulturně historické atraktivity

Lidová architektura

- stavby lidové architektury v Dlouhomilově – stavení v horní části obce jsou vesnickou památkovou zónou.
- stavby lidové architektury v Bludově
- empírová architektura v Libině z roku 1827

Bludov

- Žerotínská hrobka – postavena v roce 1838 v dobách, kdy byl Bludov sídlem rodu Žerotínů, součást východní části kostela sv. Jiří. V 19. století sem byly přeneseny ostatky min. 13 Žerotínů tzv. „Brandýské“ větve.
- Bludovský zámek z 16. století a zámecký park s mnoha druhy vzácných dřevin a rostlin
- Bludovské zvony z let 1598 a 1599.

Loučná nad Desnou

- zámek Loučná nad Desnou - v minulosti lovecký zámček s dochovanými renesančními klenbami, založený rodem Žerotínů v 15. století. Zámek je obklopen rozlehlým anglickým parkem se sochami a ohradní zdí. Kvůli špatnému technickému stavu nebyl léta veřejnosti přístupný, v současnosti se však pracuje na jeho rekonstrukci.

Oskava

- zřícenina hradu Rabštejn – zmínky o hradu pocházejí z roku 13. století. Opuštěn byl v 17. až 18. století a dnes je oblíbeným turistickým místem s krásnou vyhlídkou do okolí. Zachovalé jsou části hradeb, brány a zdiva, bašty s příkopem.

Rapotín

- kostel Nanebevzetí Panny Marie – novogotická stavba, jejíž zmínky se datují k roku 1873, kdy byl postaven jako náhrada tehdejšího stejnojmenného dřevěného kostelíku z 16. století. Ve věži kostela jsou umístěny dva zvony o váze 900 a 450 kg z poválečného období. Chloubou místních jsou i velké mechanické varhany s elektrickým pohonem.

Sobotín

- zámek Sobotín s přilehlým parkem a rybníkem - vznikl přestavbou bývalé zbrojovky v 19. století, je vystavěn v romantizujícím historickém pojetí.
- V současnosti slouží jak rekreační středisko a hotel. V zámeckém parku je k vidění řada exotických dřevin a rostlin.

Velké Losiny

- Losinský zámek se zámeckým areálem - krásný renesanční zámek je chloubou Velkých Losin i celého regionu, je zapsán na seznamu národních kulturních památek. Turisty lákají trojpodlažní arkády, sgrafitová výzdoba, rytířský sál a cenné obrazy, nechal jej vybudovat

Jan mladší ze Žerotína v roce 1589. Nechvalně proslulý je také zámecký soudní sál, v němž při čarodějnických procesech zasedal inkviziční tribunál.

- Lázně Velké Losiny a lázeňský park - v parku se nachází léčebný pramen Karel a termální bazén se sirnými prameny, na jehož místě je vybudován unikátní termální aquapark.
- Ruční papírna Velké Losiny (viz níže, technické atraktivity)
- bývalá žerotínská sýpka - monumentální barokní hospodářská stavba z poloviny 18. století s barokní sochou sv. Floriána, která sýpku chrání před požárem, dnes se zde prodává archivní víno a ovoce.

Obr. 49: Velké Losiny - zámek, ruční papírna a muzeum ručního papíru, dřevěný kostelík

c) Náboženské a poutní atraktivity

- dřevěný kostel sv. Michaela v Maršíkově - malebný dřevěný kostelík z počátku 17. století. Pozoruhodné jsou nejen roubené části stavby, ale i krásné obrazy, které jsou v něm umístěny. Zachované jsou kazetový strop, klenba a potiskové zdobení stěn a zvon.
- dřevěný kostelík z roku 1611 v části Žárová, zasvěcený sv. Martinovi.
- kostel Nanebevzetí Panny Marie v Rapotíně - novogotická stavba, jejíž zmínky se datují k roku 1873, kdy byl postaven jako náhrada tehdejšího stejnojmenného dřevěného kostelíku z 16. století. Ve věži kostela jsou umístěny dva zvony o váze 900 a 450 kg z poválečného období. Chloubou místních jsou i velké mechanické varhany s elektrickým pohonem.
- kostel sv. Vavřince v Sobotíně - renesanční stavba z roku 1605, s ohradní zdí z konce 18. století, se třemi vestavěnými edikulami a klasicistní kostnicí a márnicí.
- farní kostel sv. Jana Křtitele ve Velkých Losinách – z roku 1600–1603, pozdně renesanční stavba s pozdně gotickou věží. V roce 1725 k němu byla přistavěna barokní kaple Žerotínů. Uvnitř kostela je k vidění cenná křížová cesta od F. A. Sebastioho z období kolem roku 1784.

2.8.4.3. Technické atraktivita

- Ruční papírna a muzeum ručního papíru – skutečný unikát, který nemá ve střední Evropě obdoby. Ruční papírna byla založena v roce 1596 Janem ml. ze Žerotína. Dodnes je zde zachována tradiční ruční výroba papíru. Agentura CzechTourism tuto památku vyhlásila jako turisticky nejlákavější místo Olomouckého kraje. Ruční papírna je národní kulturní památkou, a do budoucna se plánuje aspirace na památku UNESCO.
- Přecherpávací elektrárna Dlouhé Stráně - unikátní elektrárna, která je nejnavštěvovanější technickou památkou v ČR. Každoročně se stává cílem tisíce turistů. Komplex tvoří Horní (1348 m n. m.) a Dolní nádrž (822 m n. m.), které jsou propojeny šachtou s podzemní elektrárnou. Přecherpávací elektrárna je označována jako největší technický div ČR a pyšní se hned několika prvenstvími. Má největší reverzní vodní turbínu v Evropě, největší spád a instalovaný výkon ve vodní elektrárně. Hlavním úkolem elektrárny je vyrábět elektřinu z obnovitelných zdrojů energie. Princip elektrárny je založen na přecherpávání vody z dolní nádrže do horní v období přebytku a naopak. Pro turisty jsou připraveny zajímavé exkurze, které ročně navštíví tisíce návštěvníků.
- Muzeum silnic ve Víkřovicích - jediné svého druhu v České republice v gesci Správy silnic Olomouckého kraje.
- Letiště Aeroklubu Šumperk (k. ú. obce Nový Malín) - Pro zájemce letiště pořádá vyhlídkové lety v různých strojích nebo zážitkový balíček „Jeden den pilotem“.
- Zemědělský skanzen v Rapotíně - součástí areálu skanzenu je zoopark a muzeum veteránů. Zoopark se snaží zachovat ráz venkova, fauny a flory podhůří Jeseníků včetně kulturních tradic pro budoucí generace. Muzeum veteránů nabízí k vidění rukodělné výrobky, malotraktory či sovětský tank od konce 16. století až po období socialismu. Všechny vystavené kousky jsou funkční a je možné si je zapůjčit.

Obr. 50: Český unikát Přečerpávací elektrárna Dlouhé Stráně v zimě

V této části strategie je uvedený pouze zestručněný výběr nejvýznamnějších kulturně historických památek, celý přehled je pro jeho obsáhlost uveden v Přílohách. Zapomínat by se nemělo ani na drobnější památky (sousoší, sochy, památníky, sudetské památky, křížky, kostely), které jsou mnohdy v zanedbaném stavu, přestože jsou nedílnou součástí identity obcí a odkazem historie celého regionu. Rekonstrukce není nezbytná jen u samotných památek, ale i související infrastruktury, která by umožnila snazší přístup k těmto památkám.

2.8.4.4. Přírodní atraktivity

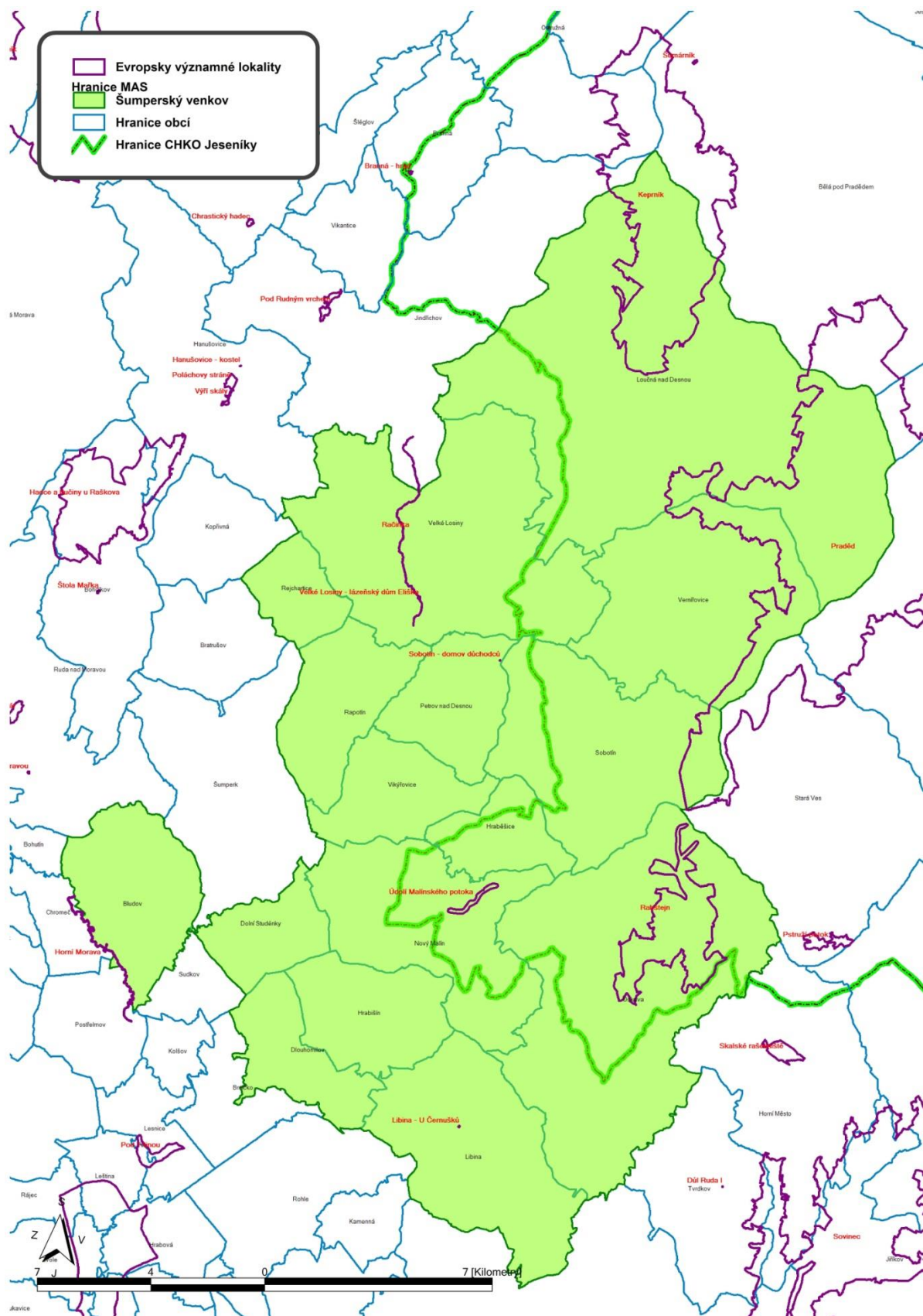
a) Chráněná příroda

K přednostem regionu patří bezpochyby přírodní atraktivity a unikáty. Územím regionu prochází chráněná krajinná oblast (CHKO) Jeseníky. Chráněná je však zdejší příroda i na úrovni národní památkové rezervace (NPR), přírodní rezervace (PR) a přírodní památky (PP).

Tab. 24: Maloplošné zvláště chráněné území MAS Šumperský venkov, z.s. (2015)

Chráněné území	Katastrální území obcí MAS
NPR Praděd – část	Loučná nad Desnou
NPR Rašeliniště Skřítek – část	Sobotín
PR Břidličná – část	Vernířovice, Loučná nad Desnou
PR Bučina pod Františkovou myslivnou	Loučná nad Desnou
PR Rabštejn	Oskava
PP Smrčina	Sobotín
PP Zadní Hutisko	Vernířovice

Krajina a příroda těchto území je chráněna zákonem (Zákon o ochraně přírody a krajiny č. 114/92 Sb.). To s sebou ze střednědobého hlediska do jisté míry nese omezení pro další rozvoj cestovního ruchu. Existence této bariéry však nemá jednoznačně negativní dopad na cestovní ruch. Čistá krajina a nezničená příroda je atraktivní z hlediska volnočasových aktivit.

Obr. 51: Obrázek CHKO Jeseníky zasahující do území regionu MAS Šumperský venkov

b) Další přírodní atraktivita:

- Okolí Nového Malína
- Hradisko - archeologická oblast s nálezy z doby lužické a slovanské kultury.
- Malínská rokle - opuštěná štola zvaná Walihloch (Vlašský důl), pozůstatek po dolování hledači drahých a barevných kovů.
- zajímavé skalní útvary - na vrchu Volyně. Příjemné místo k procházkám a turistice jsou například skalní útvary U Dobré nálady, Kamenný vrch, Bílé kameny, Smrčník nebo Mrtvý muž z fylitu, křemenců a kvarcitů.
- vodní přehrada Krásno - ideální místo ke koupání či rybolovu. K dispozici jsou návštěvníkům šlapadla a restaurace. Přehrada je vyhledávaná výletníky ze Šumperka a okolí, pravidelně se zde konají akce a grilování.

Okolí Vernířovic

- přírodní rezervace Bučina - pralesní porost buku, jedinečná lokalita mravenců.
- Zadní Hutisko – přírodní památka v těsné blízkosti obce v údolí říčky Merty. Nachází se zde druhé největší krupníkové těleso v ČR.

Okolí Dolních Studének

- Třemešské rybníky – poslední zachované rybníky velkého severomoravského komplexu, který patří k soustavě tunklovských rybníků z 15. století. Třemešské rybníky jsou výskytem mnoha živočišných a rostlinných druhů. Dřeviny na hrázích rybníků spolu se stromoradiemi v blízkosti zámků v Třemešsku a v Bludově patří mezi nejstarší a nejmohutnější stromy na Šumpersku vůbec.

Okolí Loučné nad Desnou

- vodopády na Borovém potoce - pod romantickými skalami Medvědí hory se nachází nejvyšší vodopád okresu Šumperk o výšce 14 m, nejvyšší stupeň dosahuje téměř 8,5 metru. Borový potok pramení v sedle mezi Dlouhými Stráněmi a Mravenečnickem 1280 m n. m.

Na území MAS Šumperský venkov se nachází významná naleziště nerostů (kamenolom v Hraběšicích, bývalé lomy v Rejcharticích apod.)

2.8.4.5. Rozhledny a vyhlídky

Krajina Šumperského venkova je rozmanitá a nabízí tak spoustu zajímavých míst a výhledů, které mají potenciál pro budování vyhlídek a rozhleden. Na území MAS se nacházejí pouze čtyři rozhledny:

- Rozhledna Háj na okraji Bludova – vznikla v meziválečném období na nejvýraznějším kopci obce a nabízí okouzlující výhled na celý region i jeho sousedství.
- Rozhledna Brusná u Bludova - byla vybudována v rámci výstavby Dětských naučných stezek v lázeňské obci Bludov. V provozu je od září 2015.
- Bradlo u Libiny – nejvyšší hora Úsovské vrchoviny a zároveň státní přírodní rezervace s mohutnou soustavou skal a skalek. Patří k nejkrásnějším svého druhu na Moravě. Na hřbetu Bradla je vyhlídka, která nabízí s překrásným výhledem do okolí.
- Rabštejn u Oskavy – oblíbený turistický cíl s vyhlídkou. Oblíbili si jej nejen pěší a cyklisté ale i horolezci, které láká nejen na romantický výhled po okolní krajině.

2.8.5. Infrastruktura a služby cestovního ruchu

Kupní síla, zkušenosti s cestováním, změny preferencí účastníků cestovního ruchu tlačí na růst kvality služeb, inovaci produktů a růst úrovně infrastruktury. Právě na ně musí region reagovat. Cestovní ruch na území regionu se soustředí největší mírou v okolí Velkých Losin a Loučné nad Desnou. V těchto obcích a jejich těsné blízkosti se nachází převážná část ubytovacích a stravovacích kapacit regionu.

2.8.5.1. Stravovací služby

Na území MAS se nachází více než 30 restaurací. Čtyři z nich jsou držitelem certifikátu Ochutnejte Jeseníky. Jedno z těchto restauračních zařízení je držitelem označení Jeseníky originální produkt (motorest Permoník).

Nejvíce restauračních zařízení se koncentruje v obcích Loučná nad Desnou, Velké Losiny a Rapotín (celkově 60 %), což přibližně odpovídá i rozvinutosti cestovního ruchu v těchto obcích. Pokrytí regionu stravovacími zařízeními je dostatečné, jejich kvalita je však rozdílná.

2.8.5.2. Ubytovací služby

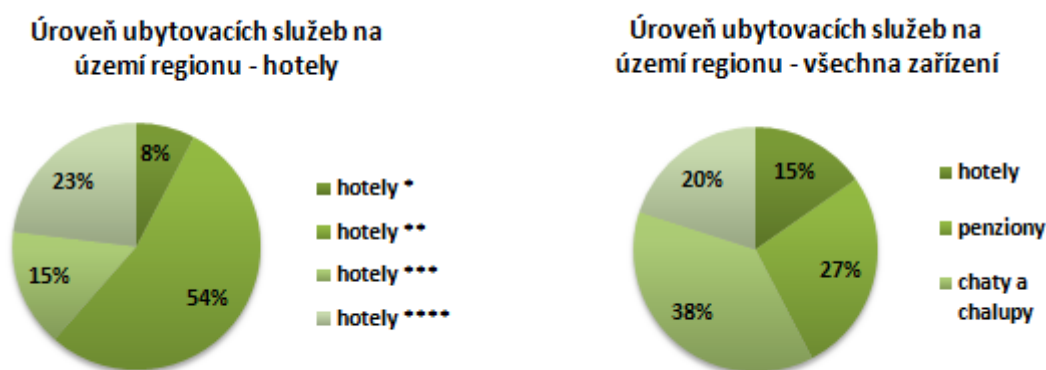
V regionu se dle ČSÚ nachází 74 hromadných ubytovacích zařízení. V turisticky známých oblastech se nachází také množství ubytovacích kapacit soukromého charakteru. Tento typ ubytování je obtížněji dohledatelný, je možné na ně narazit na zmiňovaných databázích chalup a chat. Mnoho z nich nemá své webové stránky. Nejvíce (60 %) z nich se koncentrují v turisticky známých oblastech (Velké Losiny, Loučná nad Desnou).

Tab. 25: Ubytovací kapacity dle statistik ČSÚ (2014)

Obec MAS Šumperský venkov	Počet hromadných ubytovacích zařízení	Obec MAS Šumperský venkov	Počet hromadných ubytovacích zařízení
Loučná nad Desnou	30	Vernířovice	4
Velké Losiny	14	Hraběšice	3
Sobotín	6	Vikýřovice	3
Bludov	4	Nový Malín	1
Oskava	4	Petrov nad Desnou	1
Rapotín	4	Libina	-

Zdroj: ČSÚ

Na území regionu se nachází celkem 13 hotelů, z nichž jeden je **** hotel (Lázeňský komplex Eliška ve Velkých Losinách). K jeho službám mimo restauraci s tradičními místními pokrmy patří i wellness a lázeňské balíčky. Zákazníci sem jezdí hlavně do místních lázní, svými kapacitami vyhovuje pořádání konferencí a dalších obdobných centů. V kategorii hotelů v regionu převažují *** hotely (celkem 7).

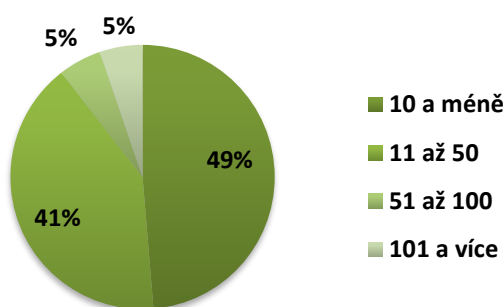
Obr. 52: Úroveň ubytovacích služeb
Zdroj: Vlastní šetření, 2014

Kapacita ubytovacích zařízení

Z pohledu kapacity ubytovacích zařízení jasně převažují ubytovací zařízení do 50 lůžek, nejvíce je v regionu zařízení s 10 a méně lůžky, na čemž se podílejí především možnosti ubytování v soukromí. V regionu je pouze 8 zařízení, která jsou schopna nabídnout kapacitu nad 50 lůžek.

S kapacitou a úrovní nabízených služeb souvisí **kongresový a incentivní cestovní ruch**, jakožto perspektivní a ekonomicky zajímavá forma turismu. Na území MAS Šumperský venkov se nachází tři subjekty, jež mají pro tuto formu cestovního ruchu předpoklady.

Kapacita ubytovacích zařízení na území regionu

Obr. 53: Kapacita ubytovacích prostor

Zdroj: Vlastní šetření, 2014

Tab. 26: Kapacity pro kongresový cestovní ruch na území MAS Šumperský venkov (2016)

Zařízení	Úroveň	Místo	Kapacita	
			pokojů	lůžek
Hotel Dlouhé Stráně	***	Kouty nad Desnou	300	700
Wellness Hotel Diana	***	Velké Losiny	53	139
Lázeňský komplex Eliška	****	Velké Losiny	69	146

Zdroj: APRCR OK 2007 – 2009, aktualizováno k roku 2016

Oblíbeným typem ubytování je již zmíněné ubytování v soukromí, kromě chat a chalup, sem spadají i další zařízení (apartmány, chaty, horské chaty, hostinské pokoje v domech, letní bungalovy apod.), která svými službami nedosahují požadavků, které jsou kladeny na hotely a penziony. Kapacita tohoto typu ubytování je obtížně zjištěitelná. Ve statistikách ČSÚ nejsou zachyceny, a v regionu chybí databáze, která by kompletně nebo alespoň přibližně zachycovala tato zařízení. Jednotlivá ubytovací zařízení je tak možné dohledat pouze přes tematické webové

stránky, které tyto ubytovatele sdružují, případně weby některých obcí. Těch je však velké množství a údaje jsou tak roztržštěné na různých portálech, mnohdy neaktuální. Ubytovací zařízení jsou navíc v různých zdrojích uváděna pod odlišnými názvy, což může vést nejen ke snižování přesnosti statistik, ale zejména matení turistů. V tomto směru by pomohlo vytvoření kompletní a ucelené databáze ubytovacích kapacit, která by zlepšila orientaci v této oblasti (např. ve spolupráci s IC či J-SCR).

Na Šumpersku se podle průzkumu z počátku roku 2016 nachází minimálně 150 zařízení, která nabízí ubytování v soukromí, orientační kapacita lůžek přesahuje 2 tisíce lůžek. Tento typ ubytování se koncentruje zejména v obcích s nějakou turistickou atraktivitou, zejména Velké Losiny (lázně, zámek, historie) a Loučná nad Desnou (lyžařské středisko, zámek) a v těsném okolí města Šumperk. Nutno zmínit, že tento typ ubytování nabízí napříč regionem velmi rozdílnou kvalitu a služby a některá ubytovací zařízení neodpovídají požadavkům dnešních turistů.

2.8.5.3. Specifika regionu

Hlavní sezóna většiny ubytovacích zařízení v regionu probíhá v zimních měsících a o jarních prázdninách. Oblíbené jsou turisty také prodloužené víkendy a letní prázdniny. Za posledních 5 let sledují poskytovatelé služeb změnu spotřebitelského chování. Zatímco dříve si např. party lidí pronajímaly chatu na celý týden, dnes si stěží objednájí víkendový pobyt. Obdobně platí u pobytů v ubytovacích zařízeních typu penzion nebo hotel. Tento trend kopíruje cestovní ruch na národní úrovni.

Úroveň ubytovacích služeb pozvolna roste, i tak má však region v této oblasti stále rezervy. Úroveň ubytovacích služeb se totiž napříč regionem výrazně liší – ať co se týče kvality služeb nebo vybavení. Některá, i když třeba v minulosti vyhlášená střediska zastarala. Nikdo se o ně nestará a jejich zašlá sláva tak kazí pověst současných služeb. Pokrytí regionu ubytovacími kapacitami je dostačující. Spíše než na podporu nových by se měl region soustředit na modernizaci a zatraktivňování stávajících ubytovacích kapacit a jejich nabídky.

Na co lidé slyší, je relaxace a wellness. V Evropě, ale i ve větších městech u nás se pomalu ale jistě stávají wellness služby standardní součástí nabídky hotelů a penzionů. Wellness je turisty vyhledáván a bývá to často jeden s hlavních motivů při volbě konkrétního ubytovacího zařízení.

Wellness služeb mohou turisté využít např. ve Wellness hotel Diana, v lázních Bludov, penzionu U Jirsáka Vikýřovice, nově pak v termálním parku Velké Losiny.

Pokud se podaří do regionu návštěvníka přivést, je třeba zajistit, aby se zde bavil a užil si svůj volný čas. V regionu by se měly i nadále rozvíjet doprovodné služby a infrastruktura typu hřiště a vyžití pro děti, parkoviště, bazény apod. Stejně jako akce a možnosti, jak trávit volný čas, ideálně trochu jinak než jinde.

Pro zatraktivnění regionu je třeba rozšířit nabídku a dát možnost klientům využít doprovodné služby, něco navíc (prohlídky s výkladem na segway, e-kola apod.). Příležitostí, jak turismus v regionu podpořit je zajištění vyšší informovanosti mezi jednotlivými subjekty - region má co nabídnout, ale poskytovatelům služeb chybí funkční jednotný kanál, kde by zjistili, co všechno se aktuálně v regionu děje, a z čeho mohou dát turistovi vybrat, podle jejich potřeb.

Velkou příležitostí pro rozvoj služeb v cestovním ruchu jsou dotační programy. Podnikatelé mohou čerpat z několika titulů, problém je v tom, že o nich neví, nebo se o nich dozví pozdě. V tomto případě by pomohlo vyhledání všech těchto možností například ve spolupráci s informačními centry o nich informovat, ideálně jednotným centrálním kanálem.

2.8.6. Produkty CR

V regionu vzniklo několik místních produktů, kterými se snaží region oproti jiným odlišit a nalákat nové návštěvníky, ale i ty, kteří již v regionu byli – motivovat k návratu. Tyto produkty vznikají většinou ve spolupráci s okolními regiony.

2.8.6.1. Regionální značení a věrnostní programy

a) Jeseníky originální produkt, služba a zážitek

Smyslem značky je zejména garance místního původu výrobků, služeb a zážitků a vazby na region Jeseníků, do něž území regionu MAS Šumperský venkov spadá. Značka zaručuje kvalitu výrobků a služeb a jejich šetrnost k životnímu prostředí.

Objekty na území MAS Šumperský venkov (k r. 2016): motorest Permoník Sobotín, exkurze do přečerpávací vodní elektrárny Dlouhé Stráně, Pekařovská pouť ve

eVelkých Losínách, textilní výrobky a keramika z Libiny, Velkolosinské pralinky, umělecky zdobené medové perníčky z Oskavy, ruční papír “Losín” z Velkých Losin, ovocné destiláty a likéry Velké Losiny, pekařské výrobky Libina, drátové výrobky z Petrova nad Desnou, svíčky z parafinu Petrov nad Desnou, loučenské pivo Kvasslav., festival Hudba bez Hranic, bludovské masné výrobky, ubytování Stará Škola, které provozuje TJ Sokol Dolní Studénky.

b) Značka Ochutnejte Jeseníky

Restaurace s touto značkou kromě svého klasického menu nabízejí svým zákazníkům také několik tradičních jeseníckých pokrmů, které

musí splňovat určité podmínky. Musí se připravovat podle tradičního receptu pocházejícího z kuchařek původních obyvatel Jeseníků a k přípravě je nutné použít alespoň jednu základní surovinu, která pochází od místních producentů.

Objekty na území MAS Šumperský venkov: restaurace hotelu Dlouhé Stráně, restaurace Lyžárna - Kouty, Wellness hotel Diana Velké Losiny, motorest Permoník v Sobotíně.

c) Zážitková karta Jeseníky Pass

Novinkou, kterou již několikátým rokem vyvíjí Jeseníky – Sdružení cestovního ruchu, je karta Jeseníky (prozatím pracovní název). Nemělo by jít o klasickou slevovou kartu. Jejím cílem je spojit subjekty působící v cestovním ruchu a společně motivovat návštěvníky k tomu, aby využili co nejširšího spektra služeb a atraktivit, prodloužili délku svého pobytu a vrátili se zpět do regionu. Karta je prozatím ve vývoji a měla by řešit všechny současné nedostatky regionu Jeseníky. Nemělo by jít o klasickou slevovou kartu. Jejím provozovatelem je organizace Jeseníky – Sdružení cestovního ruchu.

d) Slevová karta Olomouc Region card

Turistická slevová karta, která umožňuje navštívit zdarma sedmdesát osm nejzajímavějších míst na Střední Moravě a v Jeseníkách. Společně s ní může návštěvník dále čerpat slevy v dalších 101 atraktivních místech. Zvýhodněné vstupy se týkají hradů, zámků, muzeí, zoo a dalších historických a kulturních památek. Slevy je možné čerpat také na vstup do sportovních a relaxačních zařízení, na dopravu, restaurace nebo ubytování v zařízeních, která na projektu spolupracují.

Objekty na území MAS Šumperský venkov: zámek a papírna Velké Losiny, výstava v Kouteckém lese, skanzen v Rapotíně, přečerpávací elektrárna Dlouhé Stráně, termální koupaliště Velké Losiny, Lázně Bludov, adrenalinové centrum v Loučné nad Desnou, Skiareál, ubytování a wellness studio Kareš v Koutech nad Desnou, penzion Fialka, Wellness hotel Diana, Hotel Dlouhé Stráně, hotel Losinka v Rapotíně, chata U Pelikána Kouty nad Desnou, hotel Červenohorské sedlo, horské centrum zábavy a sportu v Koutech nad Desnou a hotel Praděd Velké Losiny (k roku 2014).

- e) **Portál Navštivte Jeseníky** - portál shromažďující informace pro turisty o celém regionu Jeseníky, jehož je region součástí (kapitola Informace pro turisty).

2.8.6.2. Regionální producenti

V regionu je mnoho místních producentů, ať už jde o ruční, řemeslné výrobky, nebo tradiční pokrmy. Několik z nich jsou vlastníky certifikace. V místním šetření bylo zjištěno, že mezi poskytovateli služeb převažuje absence znalosti místních producentů. Přitom návštěvníci regionu sami u ubytovatelů tyto produkty poptávají.

Cestovnímu ruchu by v tomto ohledu podpořilo zaměření se na jeho zviditelnění a podporu spolupráce místních producentů s poskytovateli služeb cestovního ruchu. Cílem regionu by mělo být poskytnout návštěvníkovi vytoužený zážitek z toho, co před tím ještě neokusil, neviděl, což může být jedna z motivací, proč se do destinace vrátit.

Řešením by mohlo být vytvoření sítě biofarem a místních producentů a motivovat je k tomu, aby přijímali turisty. Nezbytná je také jejich propagace.

Snahou by nemělo být tvořit nové produkty, ale využít ty, které na trhu jsou a zapracovat na nich tak, aby odpovídaly potřebám svých uživatelů (informační kanály, slevové karty apod.).

2.8.7. Organizace cestovního ruchu

Region MAS Šumperský venkov je součástí oblasti Jeseníky, které zastřešuje organizace Jeseníky - Sdružení cestovního ruchu.

Na území regionu se nachází celkem 5 informačních center pro turisty (IC). Většina z nich by si zasloužila modernizaci tak, aby byla pro turisty atraktivnější – jak svými službami, tak zázemím v IC. S narůstajícím počtem zahraničních návštěvníků rostou nároky na jazykovou vybavenost pracovníků IC.

Tab. 27: Informační centra v území, 2015

Informační centra	Území MAS Šumperský venkov	Provozní doba
Místní informační středisko, Kulturní dům Bludov	Bludov	Po 10:00 - 16:00, Út, St, Pá 10:00 - 12:00, Čt 10:00 - 17:00
Informační centrum Velké Losiny	Velké Losiny	Po 7.00 - 15.00, Út - Pá 8.00 - 16.00
Turistické informační centrum Rapotín	Rapotín	Po-Pá 9:00-17:00, So 9:00-13:00
Infocentrum - pokladny lyžařského areálu Kouty nad Desnou	Kouty nad Desnou	Po - Ne 7:30 - 17:00
Informační centrum Přecherpávací vodní elektrárny Dlouhé Stráně	Kouty nad Desnou	Po – Ne 7:30 – 15:30

Zdroj: Vlastní šetření

Většina infocenter (IC) má provozní dobu pouze v pracovní dny. Zpravidla do 17 hodin (Velké Losiny do 16 hodin, Dlouhé Stráně do 15:30). I to je jeden z důvodů jejich nízké návštěvnosti. Turisté do regionu jezdí převážně o buď víkendech, nebo na prodloužený víkend a v tuto dobu služeb informačních center využít nemohou. Výjimkou je IC v Koutech nad Desnou a

na Dlouhých Stráních, které je spojené s pokladnami zdejšího lyžařského areálu a elektrárny a přístupné je i o víkendu.

Možností jak zatraktivnit region by mohlo být vytvoření regionální cestovní kanceláře, která by nabízela balíčky, zážitky a možnosti, jak strávit dovolenou v regionu, ve spolupráci s IC.

Portál www.navstivtejeseniky.cz - souhrn informací pro turisty o celém regionu Jeseníky online, pod taktovkou J – SCR. Snaží se na jednom místě turistům ukázat, co všechno jim může region nabídnout, včetně nejrozumnějších možností, jak trávit svůj volný čas. Turisté zde najdou informace o obcích, možnostech ubytování a stravování, ale i jiných zajímavostech a možnostech, jak se při návštěvě regionu zabavit.

Slabinou regionu je fakt, že jsou informace příliš roztrženy do mnoha malých informačních zdrojů. To znesnadňuje nejen vyhledávání turistům, ale také samotným podnikatelům, kteří chtějí svým turistům nabídnout možnosti, kam v regionu vyrazit, případně jaká akce se zrovna v okolí koná. Služby cestovního ruchu by v tomto směru podle nich pozvedlo vytvoření centrály informací, kam by se naučily všechny subjekty regionu informace poskytovat, aby se o nich měli možnosti lidé dozvědět. Na obdobný problém narazili podnikatelé i ve společné diskusi, kdy se přišlo na to, že poskytovatelé služeb v regionu neví o produktech, akcích, které region nabízí. Tato centrála by se tedy mohla zaměřovat i na shromažďování informací, pro subjekty, působící v cestovním ruchu.

Informační centrála přitom v regionu již funguje – zmiňované www.navstivtejeseniky.cz (J - SCR). Aby správně splňovala svůj účel je potřeba rozšířit její obsah o potřebné informace. To se neobejde bez spolupráce jak ze strany místních, podnikatelů, infocenter, tak i dalších subjektů regionu. Převažuje však nízká znalost jejího účelu mezi poskytovateli služeb a s tím spojená nízká úroveň spolupráce s informačními centry. Jedním z důvodů špatné spolupráce a pasivity ze strany poskytovatelů služeb je neznalost efektivního využívání informací a webů, které IC shromažďují a zajišťují, prezentace sebe a svých služeb, případně jak pracovat s reklamou. U starších poskytovatelů pak také neznalost práce na PC a internetu (někteří poskytovatelé nemají vlastní webové stránky). To by bylo možné do budoucna podpořit semináři a workshopy k těmto tématům.

2.8.8. Perspektivní formy cestovního ruchu

Jako každé jiné odvětví i cestovní ruch se neustále vyvíjí a vedle jeho „klasických“ forem (kapitola Klíčové formy cestovního ruchu v regionu) se objevují nové formy cestovního ruchu, které reagují na vývoj životního stylu a potřeb populace. Turisté hledají neustále něco nového. S tím je spojen vznik nových, netradičních produktů zaměřených na zážitky, které si z dovolené návštěvníci odnesou z regionu.

Obr. 54: Území regionu MAS Šumperský venkov má skvělé předpoklady pro rozvoj agroturistiky a hipoturistiky

2.8.8.1. Příměstský cestovní ruch

Území regionu MAS Šumperský venkov má příznivé předpoklady k příměstské rekreaci. Tento typ cestovního ruchu se vyznačuje krátkou dobou pobytu (max. 2 dny) a dojezdem 45 – 60 minut autem nebo veřejnou dopravou, která se týká měst Šumperk, Zábřeh a Jeseník. Region nabízí spoustu možností k aktivnímu i pasivnímu odpočinku, kulturu, lázně, historické zajímavosti, letní i zimní sportovní aktivity a další (viz. kapitoly Sportovně turistický cestovní ruch, léčebný a lázeňský cestovní ruch, kulturní cestovní ruch, poznávací cestovní ruch). Příležitostí je v tomto směru rozvíjení infrastruktury, která posílí potenciál tohoto typu cestovního ruchu.

2.8.8.2. Venkovský cestovní ruch

Stylová dovolená „tak trochu jinak“, jízda na koni spojená s cykloturistikou a pěší turistikou, rybolov, tradiční kuchyně a ochutnávky místních specialit – tedy venkovský cestovní

ruch - nabývají na oblibě. Region má pro tuto formu cestovního ruchu velký potenciál díky své nedotknuté přírodě a množství zemědělské plochy. Tento potenciál však doposud není plně využitý a v místní oblasti je spojován spíše s hipoturistikou (viz. kapitola Agroturistika a hipoturistika).

2.8.8.3. Gastroturistika

Jen minimálně využité příležitosti se regionu nabízí v oblasti gastroturistiky, jejíž popularita neustále stoupá. Z gastronomického hlediska je v regionu zajímavá například „Rybářská bašta“ s přilehlým rybníkem Kocián v Loučné nad Desnou, kde si návštěvníci mohou sami vyzkoušet chytání ryb a ty poté předat šéfkuchaři, který je profesionálně dle vlastního přání přichystá. Pokud chce návštěvník ochutnat kousek regionu, může jít po stopách restaurací označených značkou „Ochutnejte Jeseníky“. Takto označené restaurace mají ve svém jídelníčku tradiční pokrmy z Jesenicka nebo z jesenických surovin.

Regionální gastronomie a produkty:

- restaurace označené Ochutnejte Jeseníky a Jeseníky – originální produkt,
- ovocné destiláty a sirupy - Velké Losiny, Libina,
- Velkolosinské pralinky,
- loučenské pivo Kvasslav.

Jídlo je cestou, jak poskytnout návštěvníkovi autentický prožitek z návštěvy regionu. Na místě je tedy podpora šíření místní kuchyně, receptů a produktů, rozšiřování nabídky poskytovatelů služeb o tyto produkty a jejich propagace, festivaly apod.

2.8.8.4. Další specifické formy cestovního ruchu

Velké Losiny cílí nejen na „klasické“ turisty, ale i turisty handicapované. Připraveny pro ně má dva okruhy o dvou úrovních náročnosti. **Cestovní ruch pro handicapované** je poměrně novým trendem odvětví. O to větší v sobě může skrývat potenciál, nejen co se týče tras pro tuto cílovou skupinu, ale i produktů a služeb cestovního ruchu.

Mezi perspektivní a ekonomicky zajímavé formy cestovního ruchu patří i **kongresový a incentivní ruch**. Aktuálně region svými kapacitami pro tyto účely vyhovuje dvěma ubytovacími

zařízeními. S výstavbou nového termálního aquaparku by mohla atraktivita regionu i v této formě cestovního ruchu narůst.

Obchodní cestovní ruch je spojován s pracovními cestami a cestováním za prací. Koncentruje se především do okolí Šumperka, kde ubytovací zařízení v těchto obcích (Vikýřovice, Rapotín) zaznamenávají největší množství této klientely. Ti zde nejčastěji hledají levnější alternativy ubytování v porovnání s Šumperkem. Potenciál by mohly mít pro tuto cílovou skupinu věrnostní programy, které by vedly klienty k opakovaným pobytům v daném zařízení.

Trendem na regionální úrovni je **golfová turistika** a podobné **netradiční sporty**. Golfové hřiště na území regionu prozatím není, vyzkoušet si zde turisté však mohou např. discgolf (Loučná nad Desnou). Kromě golfu jsou pro turisty vyhledávané i další netradiční sporty.

Diskutovanými tématy je ekologie a environmentální výchova. Jde o oblast, která má své místo i v cestovním ruchu, tzv. **ekoturismus**. Ve Vernířovicích došlo k rekonstrukci táborové osady Švagrov, která byla přebudována na středisko ekologické výchovy a volného času. V roce 2014 byla opět otevřena dětem a mládeži, pro které jsou zde pořádány akce s ekologickou a environmentální tematikou. Součástí osady je moderní informační centrum, lesní učebna nebo například art-dílna. V celém Olomouckém kraji je možné najít pouze 3 zařízení s podobným zaměřením. Osada Švagrov je výchozím bodem lesní ekostezky Švagrov. S učením, jak být šetrný k životnímu prostředí, je nezbytné začít již v dětství. Proto by měl region usilovat o šíření povědomí o ekologii a podporovat projekty s touto tematikou.

Mladí lidé často vyhledávají odpočinek spojený se zábavou, akční nejlépe **adrenalinovou aktivitou**. Již nyní si mohou vybrat z několika aktivit (např. horská cyklistika – Bike Park v Koutech nad Desnou, Paintball v Loučné nad Desnou, Sportovní letiště Šumperk - vyhlídkové lety, zážitkový balíček „Jeden den pilotem“, tandemový seskok padákem apod.) Je však dobré tyto příležitosti vytvářet i nadále, neboť právě tyto atrakce lákají zpravidla nejvíce návštěvníků.

Téměř v každé obci je možné najít minimálně jednu architektonickou památku spojenou s náboženstvím. Region má tedy ty nejlepší předpoklady pro **rozvoj poutního a náboženského cestovního ruchu**. Zaujmout tuto cílovou skupinu může region například vytvořením turistických okruhů a tematických stezek na základě propojení památek s touto tematikou nebo tvorbou specifických balíčků souvisejících s poutní a náboženskou tematikou.

Lidé mají od pradávna v oblibě příběhy, obzvláště ty zfilmované. A **příběhy** prodávají. Region má za sebou bohatou historii a nabízí spoustu příběhů, které zatím zcela nevyužily svůj potenciál. Částečně se to podařilo v případě čarodějnických procesů, ani z těch však ještě nebylo vytěženo maximum.

Stejně tak vyhledávané jsou příležitosti, jak zkusit něco nového, něco co si jinde vyzkoušet nemohou, nebo jen omezeně. Potenciál tak může mít **pořádání tematických workshopů** na zajímavá témata – nejen pro návštěvníky regionu.

2.8.9. Spolupráce v cestovním ruchu

Spolupráce poskytovatelů služeb mezi sebou, neziskového a veřejného prostředí je kapitola sama o sobě. Zmiňovaná byla v textu již několikrát. Přestože se postupně rozvíjí a je na lepší úrovni než před lety, z celkového pohledu je napříč regionem na nízké úrovni, a to nejen v oblasti cestovního ruchu a propagace regionu. Přitom má při poskytování informací, služeb a tvorbě turistických produktů obzvláště velký význam.

Aby bylo možné nabídnout turistům to, co chtějí, je třeba spojit síly. Celý region (poskytovatelé služeb, obce a další organizace) musí pochopit, že je třeba se semknout a snažit se vymýšlet produkty a balíčky, které návštěvníka zaujmou, rozšiřovat infrastrukturu, pečovat o obce a prostředí, pořádat kulturní či sportovní akce, vzájemně se informovat o různých příležitostech, vystupovat jako celek. Jen tak budou o regionu mluvit, budou se do něj vracet a přinesou mu tak další finance. V tomto ohledu má region stále co dohánět. Stejně jako v jednotném marketingu a propagaci regionu ve spojení s jinými produkty a službami.

Spolupráce mezi poskytovateli služeb

Bariéry spolupráce

- pasivita obyvatelstva
- rivalita mezi konkurenty - neochota spolupracovat
- problém spolupráce velkých a malých "hráčů" - velcí nevidí takový prospěch a nemají takový zájem podílet se na spolupráci
- špatná komunikace příčina nízké úrovně spolupráce

Kombinované pobyty

Prodloužení doby pobytu strávené v regionu by mohla pomoci spolupráce na kombinovaných pobytech, kdy by měl možnost návštěvník procestovat několik míst v regionu a spát v několika různých ubytovacích zařízeních na trase výletu.

Spolupráce s veřejným prostředím

Podpora cestovního ruchu ze strany obcí je napříč regionem rozdílná. Územní plány některých obcí významným způsobem preferují funkční využití jednotlivých rozvojových ploch ve prospěch cestovního ruchu jako dlouhodobě perspektivního odvětví národního hospodářství. Tento princip však neplatí plošně.

Přeshraniční spolupráce

Polští turisté tvoří poměrně velkou část návštěv regionu, pro cestovní ruch v regionu by tedy bylo přínosné navázat spolupráci s polskými sousedy ve vymýšlení cest, jak přilákat polské turisty do regionu, např. formou česko-polské spolupráce.

Z pohledu příhraniční spolupráce roste potenciál spolupráce s jinými evropskými MAS, např. projekty spolupráce s Rakouskem a Estonskem, kde to dobře funguje.

2.9 Sociální inkluze

2.9.1. Předmět sociální inkluze

Na území „MAS Šumperský venkov“ sociální služby poskytuje přesněji nezjištěný počet organizací, z nich sídlo organizace na území MAS má celkem šest různých poskytovatelů sociálních služeb (v celém regionu v obcích: Sobotín, Vikýřovice, Libina) a dále jsou zde celkem čtyři „Domy s pečovatelskou službou“ (v celém regionu v obcích: Nový Malín, Sobotín, Rapotín, Loučná). Ve zmíněných, ale i dalších obcích regionu MAS další sociální služby zajišťují pracovníci center se sídlem v Šumperku (jako např. Charita Šumperk, PONTIS, Armáda spásy a další). Informace o sociálních službách se snaží sdružovat webové stránky města Šumperk (adresář poskytovatelů sociálních a návazných služeb na území správního obvodu ORP Šumperk – <http://katalog.sumperk.cz>) a e-katalog poskytovatelů sociálních služeb v Olomouckém kraji (<https://kissos.kr-olomoucky.cz/katalog/>).

Příkladem dobré praxe komunikace poskytovatelů sociálních služeb (dále jen KPSS) vzájemně mezi sebou a současně směrem k veřejnosti je současné komunitní plánování sociálních služeb města Šumperk. Opakovaně v posledních letech bylo realizováno setkání s veřejností, kde se prezentovali poskytovatelé sociálních služeb, a samotná akce byla zpestřena doprovodným kulturním programem. V rámci KPSS města Šumperk byli osloveni i poskytovatelé z přilehlých obcí s nabídkou spolupráce, nicméně byla využita pouze Diakonií ČCE střediskem Sobotín. Současně z analýz KPSS v Šumperku vyplynulo, že poskytovatelé sociálních služeb různou měrou poskytují své služby také občanům z přilehlých obcí, a to i občanům na území MAS Šumperský venkov.

Sociální inkluze znamená nejen formální zahrnutí do společnosti nebo organizace, nýbrž také přijetí ze strany ostatních členů skupiny, přičemž hlavním smyslem a obsahem je začleňování osob sociálně vyloučených (nebo sociálním vyloučením ohrožených) do většinové společnosti.

Cílem níže popsaných opatření je aktivní podpora produkující zajištění pomoci potřebným v rámci kvalitní sociální sítě v průběhu celého období s možností dynamiky ve smyslu možné reakce na vývoj potřeb v rámci regionu MAS.

Primární důraz ve všech procesech je kladen na spokojenost obyvatel regionu prostřednictvím zajištění podpory a péče, která vytváří podmínky pro co možná nejvyšší možnou

míru samostatného života sociálně slabých. V případě potřeby pak kvalitní odbornou péči. Smyslem nabídky sociálních služeb je vytvářet podmínky pro „aktivní život“ sociálně potřebných, včetně vzdělávání a využití jejich volného času, a aktivní podpora rozvoje místních komunit.

2.9.2. Cílové skupiny a oblasti podpory

Cílem tohoto textu není vyjmenovat a přesně stanovovat služby, které by měly v regionu MAS Šumperský venkov působit. Participující organizace a odborníci konstatují, že to není ani možné, protože rozsah služeb může být natolik pestrý, že omezovat se na jednu jejich část, např. sociální služby, by diskriminovalo ostatní služby (rozličné spolky, komerční aktivity apod.).

Pro potřeby strategie se vychází z několika zdrojů, které se autoři pokusili zcelit a nabídnout cesty (možnosti), které by bylo možné v rámci integrované strategie využít. Cílem je přiblížení toho, o jaké cílové skupině zde hovoříme, jaká má specifika a jaké druhy služeb a podpory mohou být pro tuto cílovou skupinu poskytovány. Nicméně jejich kompletní výčet nemůže být konečný nebo uzavřený. Nelze zde ani pojmut odlišnosti a potřeby specifických podskupin v rámci jedné z cílových skupin (např. služby pro osoby s poruchou autistického spektra). Tyto služby fungují většinou centrálně pro širší území.

Jako prioritní vidíme vznik komunitních center, která by zajišťovala buď jednotlivé cílové skupiny, nebo by napomáhala k cílenému směřování jednotlivých služeb k občanům (uživatelům / klientům služeb).

Cílem je mít co nejvíce informací shromážděných na jednom místě – forma poradenství, nebo také poskytovat služby tak, aby občan nemusel v rámci řešení jednoho problému přecházet mezi službami a jednotlivými poskytovateli, ale byla mu nabídnuta forma stability a jistoty jedné společnosti – vznik komunitního centra. Tímto by se mohl odstranit i poměrně významný negativní jev, což je přepečovávání uživatele / klienta služeb, který zpravidla vychází ze snahy poskytovatelů služeb získat klienta za každou cenu, nebo zneužívání služeb ze strany uživatele / klienta služeb.

2.9.3. Vize sociální inkluze:

- nastavování sítě sociálních služeb a dalších služeb podporujících setrvání občanů v regionu bez ohledu na jejich věk, případné zdravotní postižení.
- přijímat taková opatření pro cílové skupiny tak, aby všechny zapojené služby (sociální, následné, komerční ...) působily preventivně proti sociálnímu vyloučení. Tedy, aby všechny služby předcházely vzniku nepříznivé sociální situace, nebo pokud už vznikne, dokázaly nabídnout účinnou pomoc. Nepříznivou sociální situaci lze zjednodušeně vnímat jako situaci, která je pro danou osobu nepříjemná a s jejím řešením se neumí poradit vlastními silami.
- pravidelně analyzovat potřeby cílové skupiny a získaná data promítat ve strategických dokumentech, které budou podporovat krátkodobé plánování (max. 2 roky).
- podporovat proces vyhodnocování kvalitních a efektivních služeb – vynaložené prostředky, vzdělávání zaměstnanců, prostředí a podmínky poskytovaných služeb, plánování v rámci jednotlivých poskytovatelů služeb, komunikace s MAS.
- podpora komunitních služeb, především s ohledem na uživatele/ klienty, případné zájemce, rodinné příslušníky, veřejnost a obce. To znamená z jednoho místa, kde by všichni zainteresovaní mohli obdržet potřebné informace a zorientovat se tak v mnohdy složité nabídce služeb. Ze strany poskytovatelů služeb to klade nárok na kooperaci a sdílení.
- podpora především stabilních služeb, které mají za sebou historii a zkušenost, u méně zkušených služeb nastavit systém metodické podpory, především z pohledu naplňování cíle, analýzy potřeb cílové skupiny, finanční plán, vznik projektového záměru apod. S tím souvisí i potřeba vzniku a rozvoje návazných služeb a služeb pro specifické cílové skupiny (alkohol, psychické problémy..)

Pro efektivnější rozvrhnutí potřeb se občané často rozdělují do následujících cílových skupin, kterými se budeme dále v textu zabývat:

1. Osoby se zdravotním postižením, senioři

Osoby se zdravotním postižením jsou osoby s tělesným, mentálním, duševním, smyslovým nebo kombinovaným postižením, jehož dopady činí nebo mohou činit osobu závislou na pomoci jiné osoby, ohrožují tyto osoby sociálním vyloučením, nebo zabraňují těmto osobám v sociálním začleňování. Jedná o skupinu spoluobytel, kteří jsou i v dnešní době stále velmi silně ohroženi

vytvořením ze společnosti, a to často z důvodů neznalosti veřejnosti s problémy, s jakými se tyto osoby potýkají. Stále neexistuje dostatečné množství praktických materiálů, se kterými by byla nevytvořená veřejnost, jak se k těmto osobám chovat, jak umožnit co nejširší možnosti jejich společenské inkluze.

V regionu MAS Šumperský venkov se setkáváme se zdravotně postiženými dětmi, osobami v produktivním věku i seniory. Díky demografické křivce (viz. kapitola sociální charakteristiky analytické části) je zřejmé, že v našem regionu z těchto tří skupin převažují senioři a jejich počet bude v budoucnu vzrůstat. Společným cílem je vytvořit kvalitní prostředí pro usnadňování pohybu těchto skupin, což umožní jejich zapojení do běžné společnosti a zároveň vhodný a dostatečně objemný výběr kompenzačních pomůcek pro všechny zdravotně postižené skupiny obyvatel. Každá ze zmíněných skupin pak představuje specifikum na trhu práce a společnosti obecně, a proto uvádíme doporučení specifických cílů a potřeb zvlášť.

Doporučení pro usnadnění péče o zdravotně postižené děti

- podpora rodiny (psychologická, terapeutická pomoc),
- podpora vzniku sdružení rodin s podobným problémem,
- podpora specifických služeb, které se věnují problematice postižených dětí,
- podpora integrace zdravotně postižených dětí v rámci místní komunity, školy apod.,
- vzdělávací programy pro rodiče a děti
- podpora poradenství v rámci výběru kompenzační pomůcky pro osoby se zdravotním postižením,
- podpora půjčoven kompenzačních pomůcek

Doporučení pro usnadnění péče a možnosti pracovního trhu pro postižené osoby v produktivním věku

- podpora sociálního podnikání,
- poradenství pro osoby, které by chtěly samy podnikat,
- vzdělávací programy pro zdravotně postižené osoby
- psychologická a psychiatrická podpora pro osoby s tímto typem postižení
- vytipovávání veřejných míst, které nejsou uzpůsobeny pro pohyb osob se zdravotním postižením a to z pohledu postižení pohybového aparátu, smyslových orgánů

- podpora aktivit přibližujících život zdravotně postižených osob
- podpora poradenství v rámci výběru kompenzační pomůcky pro osoby se zdravotním postižením,
- podpora půjčoven kompenzačních pomůcek

Doporučení pro usnadnění péče o postižené seniory

- podpora širší rodiny,
- podpora aktivit pro seniory,
- podpora krátkodobých pobytových služeb usnadňujících péči o zdravotně postiženou osobu, především z pohledu úlevy pečujícím osobám
- podpora poradenství v rámci výběru kompenzační pomůcky pro osoby se zdravotním postižením,
- podpora půjčoven kompenzačních pomůcek

2. Senioři

Pojem senior je velmi často používaný termín v odborné i laické literatuře a jeho vysvětlení není zrovna jednoduché. Osoby seniorského věku, která je v rámci evropských slovníků vyjádřena věkem 55 let, je často zcela individuální. V našem popisu je třeba vycházet z praktických zkušeností lidí, terénních pracovníků, kteří se se staršími lidmi denně setkávají. Z toho důvodu nebudeme určovat žádnou přesnou věkovou hranici, nýbrž použijeme jiné charakteristiky této skupiny. Senioři jsou osoby seniorského věku, které se ocitly z důvodu věku, zdravotního stavu, krizové situace, sociálně nevyhovujícího prostředí v nepříznivé sociální situaci. Nepříznivou sociální situací lze zjednodušeně vnímat, jako situaci, která je pro danou osobu nepříjemná a s jejím řešením se neumí poradit vlastními silami.

Stejně, jako v celé České republice, tak i v Olomouckém kraji i regionu šumperského venkova se dá očekávat, že množství seniorů bude v následujících letech strmě stoupat, a to na úkor mladší populace. Je proto více než důležité, aby nabídka služeb pro aktivní i pasivní starší věk byla dostatečná a kvalitní. Jelikož se za posledních dvacet let průměrná naděje na dožití výrazně prodloužila (u mužů je to v současnosti více než 75 let, u žen 82 let), tak je logické, že lidé v seniorském věku mají různé nároky na žití a jiné vlastní fyzické a psychické možnosti. Je těžké rozlišit, kteří lidé seniorské věku jsou aktivní a kteří pasivní. Mnohem těžší je pak navíc

rozlišit tuto skupinu obyvatel podle věku. Seniorský věk je velmi specifický v individuálních schopnostech a možnostech každého jedince. Z toho důvodu následující členění cílových skupin pomoci neodráží žádnou věkovou strukturu, nýbrž individuální vlastnosti.

Členění seniorů z pohledu poskytovatelů sociálních služeb podle jejich aktivity

Aktivní senioři (usnadnění vstupu na důchodu) - senioři, kteří se dokáží o sebe postarat, jde jim pouze o sdílení a aktivní prožívání (zde se jedná především o stabilizaci v nové životní situaci, pocit potřeby, usnadnění hledání nové životní role); aktivní je vnímáno z pohledu seniora, nikoliv z pohledu poskytovatele služeb.

Doporučení na typy poskytovaných služeb:

- podpora služeb, které jsou zaměřeny na volnočasové aktivity pro seniory,
- podpora místních sdružení, kde se setkávají senioři a nejlépe samy rozhodují o své činnosti,
- vytváření prostoru pro setkávání a sdílení,
- podpora vzdělávání seniorů,
- podpora aktivit zapojujících seniory do aktivního života v obci,
- podpora mezigeneračních setkávání.

Senioři s potřebou podpory - senioři, kteří vzhledem ke svému zdravotnímu stavu, nebo sociální situaci (ztráta partnera) potřebují podporu v situacích, které nedokáží řešit vlastními silami, ale na této podpoře nejsou zcela závislí.

Doporučení na typy poskytovaných služeb:

- podpora „sousedské“ výpomoci,
- podpora vzdělávání pro pečující osoby,
- podpora služeb terénních, ambulantních služeb zajišťujících setrvání seniora ve svém přirozeném prostředí,
- podpora aktivit zapojujících seniory do aktivního života v obci,
- podpora vzniku bydlení pro seniory s prvky mezigeneračního soužití.

Senioři s potřebou pomoci - senioři, kteří se o sebe již nedokáží postarat a potřebují pomoc druhé osoby (poskytovatele, sousedská výpomoc, rodina ...), zde je patrná již úplná závislost na pomoci druhé osoby.

Doporučení na typy poskytovaných služeb:

- podpora „sousedské“ výpomoci ve spojení s poskytováním sociální služby,
- podpora krátkodobých pobytových služeb usnadňujících péči o seniora, především z pohledu úlevy pečujícím osobám,
- podpora terénních sociálních služeb poskytujících službu blížíci se provozní době nepřetržitého provozu,
- podpora terénních sociálních služeb dlouhodobého charakteru (minimální rozsah služby 2 hodiny nepřetržitého denního dohledu u jednoho uživatele služby).

Senioři na sklonku života - senioři, kteří potřebují provázet v posledních chvílích svého života, aby dostali svého životního úkolu, cíle (jde především o vyrovnání se s touto situací a přijetí příchodu smrti).

Doporučení na typy poskytovaných služeb:

- podpora terénní formy sociální služby – paliativní péče.

Obě výše uvedené skupiny (osoby se zdravotním postižením a senioři) mají společné a přesto specifické potřeby, které budou naplněny následujícími doporučeními. V rámci analýzy jednotlivých potřeb občanů, které můžeme díky výše uvedeným charakteristikám zařadit do jedné z obou skupin, vyvstalo několik potřeb, které by ve společnosti neměly chybět a které umožňují efektivnější začleňování do běžné společnosti. Společně s koordinací se zástupci sociálních služeb na území šumperského venkova a města Šumperk jsme vytvořili přehlednou skupinu specifických cílů a opatření, kterých je třeba se snažit dosáhnout.

Tabulka č. 28. Specifické cíle a potřeby – senioři a osoby se zdravotním postižením

Specifický cíl	Popis specifického cíle
Podpora odborného sociálního poradenství + půjčovny kompenzačních pomůcek	<p>Podpora, pomoc v orientaci nepříznivých životních situací. Zajištění této podpory co možná největšímu okruhu potřebných osob v jejich přirozeném prostředí.</p> <p>Nabídka vhodných kompenzačních pomůcek, které poslouží k začlenění potřebných zpět do společenského života, případně usnadní práci pečujícími osobám.</p>
Návrh opatření k jeho naplňování	<ul style="list-style-type: none"> • osobní konzultace, • telefonické konzultace, • návštěvy klientů v místě bydliště, • písemné kontakty, • zapůjčování kompenzačních pomůcek
Specifický cíl	Popis specifického cíle
Podpora dostupnosti aktivizačních služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením	<p>Podpora dostupnosti aktivizačních programů poskytovaných osobám v důchodovém věku, nebo osobám se zdravotním postižením ohroženým sociálním vyloučením.</p>
Návrh opatření k jeho naplňování	<ul style="list-style-type: none"> • poskytovat základní úkony dle zákona o sociálních službách, • předcházet vyloučení seniorů a osob se zdravotním postižením ze společnosti, • podpořit integraci seniorů a osob se zdravotním postižením do společnosti, • prodloužit aktivní a nezávislý život seniorů a osob se zdravotním postižením, • obnovit či udržet komunikační dovednosti seniorů a osob se zdravotním postižením, • udržet stávající schopnosti a dovednosti seniorů a osob se zdravotním postižením, • vytvořit nabídku aktivizačních a nácvikových programů tak, aby přispěla k rozvoji fyzických a psychických schopností seniorů a osob se zdravotním postižením, • podpořit přirozené společenské vztahy (kontakt s vrstevníky). • ambulantní a terénní psychologická nebo psychiatrická pomoc v regionu

Specifický cíl	Popis specifického cíle
Podpora pečovatelských služeb	Podpora zajištění dostupnosti a rozvoje pečovatelských služeb pro osoby seniorského věku a osoby se zdravotním postižením, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné osoby. Služba je poskytována v domácnostech osob.
Návrh opatření k jeho dosažení	<ul style="list-style-type: none"> • poskytování základních úkonů dle zákona o sociálních službách, • motivace ve využívání běžně dostupných návazných služeb ve svém okolí, • zapojení uživatele do péče, aby se neprohlubovala závislost na poskytovaných službách, individuální péče na základě rozsahu poskytovaných služeb, • práce a podpora pečující rodiny, • rozšíření počtu pracovníků poskytujících službu ve večerních hodinách, o víkendech a svátcích.
Specifický cíl	Popis specifického cíle
Podpora dlouhodobé péče	Podpora zajištění dostupnosti a rozvoje služeb osobní asistence pro vymezenou cílovou skupinu. Jde o službu poskytovanou v přirozeném sociálním prostředí osob, bez časového omezení a při činnostech, které osoba potřebuje.
Návrh opatření k jeho dosažení	<ul style="list-style-type: none"> • poskytování základních úkonů dle zákona, • aktivity zaměřené na činnosti péče o svou osobu, • aktivity zaměřené na činnosti běžného chodu domácnosti, • výchovné, vzdělávací a aktivizační programy, • práce a podpora pečující rodiny.
Specifický cíl	Popis specifického cíle
Podpora rozvoje odlehčovací služby	Podpora rozšíření stávající pobytové odlehčovací služby poskytované osobám, o které je jinak pečováno v jejich přirozeném sociálním prostředí. Cílem služby je především umožnit pečujícím osobám nezbytný odpočinek.
Návrh opatření k jeho naplnění	<ul style="list-style-type: none"> • poskytování základních úkonů dle zákona o sociálních službách, • aktivity zaměřené na podporu, rozvoj a udržení psychických a tělesných funkcí uživatelů,

	<ul style="list-style-type: none"> • aktivity zaměřené na činnosti běžného života v domácnosti, • podpora samostatného rozhodování uživatelů (sami zváží a rozhodnou, do kterých aktivit a činností se zapojí či ne), • v případě potřeby zajistit podporu tak, aby uživatelé pociťovali jistou míru soběstačnosti a bylo zamezeno vzniku závislosti na sociální službě, podpora a práce s pečující rodinou
Specifický cíl	Popis specifického cíle
Podpora dostupnosti služeb denního stacionáře	Podpora dostupnosti již fungujících služeb denního stacionáře. Služba je poskytována ambulantní formou, osobám, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné osoby
Návrh opatření k jeho naplňování	<ul style="list-style-type: none"> • poskytování základních úkonů dle zákona o sociálních službách, • aktivity zaměřené na podporu, rozvoj a udržení psychických a tělesných funkcí uživatelů, • aktivity zaměřené na činnosti běžného života v domácnosti, • podpora samostatného rozhodování uživatelů (sami zváží a rozhodnou, do kterých aktivit a činností se zapojí, či ne), • v případě potřeby zajistit podporu tak, aby uživatelé pociťovali jistou míru soběstačnosti a zamezili jsme tak vzniku závislosti na sociální službě, podpora a práce s pečující rodinou.
Specifický cíl	Popis specifického cíle
Podpora rozvoje služeb paliativní péče	Podpora rozvoje služeb, které dopomohou pečujícím osobám a osobám v poslední fázi svého života k vyrovnání se touto těžkou životní etapou a důstojnému odchodu

Zdroj: vlastní šetření

3. Děti, mládež a rodina

Postavení rodiny v současné době prochází dramatickými změnami, rozvádí se prakticky každé druhé manželství, zvyšuje se podíl dětí narozených mimo manželství, vedení rodinného života se stává poměrně nákladnou záležitostí. Podpora fungující rodiny by proto měla být zásadní a významnou prioritou veřejného zájmu.

V sociologickém prostředí je rodina solidární skupina osob navzájem spjatých manželstvím, příbuzenstvím nebo adopcí, které spolu dlouhodobě žijí a jejíž dospělí členové jsou odpovědní za výchovu dětí. Další definice vymezují rodinu prostřednictvím jejích funkcí: funkce reprodukční, sociálně ekonomické, kulturně výchovné, sociálně psychologické a emocionální.

Tato cílová skupina zahrnuje velmi široký okruh osob, patří sem všechny rodiny s dětmi na území MAS Šumperský venkov, děti předškolního a školního věku, mládež do 26 let, včetně dětí a mládeže žijící mimo rodinu. Pro lepší pochopení vzájemných vztahů a potřeb jsme opět cílovou skupinu rozdělili na menší celky, a to děti a mládež a rodiče, kam kromě tradičních rodičů zařadíme i nesezdaného partnera, zákonného zástupce dítěte nebo druha či družku.

Z pohledu výchovy a života dětí jsou nejvýznamnější sociální podpory v oblasti edukativní a trávení volného času.

Podpora edukativní (školní) musí nutně vycházet z následujících pohledů:

- podpora z pohledu školy,
- podpora z pohledu rodiny,
- podpora z pohledu volby povolání a přípravy na pracovní proces,
- podpora z pohledu služeb – doučování, příprava,
- podpora integrace menšin / sociálně slabých v rámci místní komunity nebo např. školy.

Sociální podpora trávení volného času vychází z následujících úhlů pohledu:

- podpora z pohledu spolků – např. dobrovolní hasiči, jiné zájmové spolky – organizované činnosti,
- podpora z pohledu služeb – neorganizovaná mládež a děti ze sociálně slabého prostředí.

Specifickým problémem určitého okruhu dětí a mladistvých, která může nastat v ohledu edukace i volného času, je podpora při krizových a životně obtížných či nepříznivých situacích, kde je třeba klást důraz na psychosociální pomoc specializovanými institucemi a organizacemi.

Stejně jako děti, tak i jejich rodiče v širším slova smyslu jsou často skupinou obyvatel našeho regionu, kteří jsou odkázáni na sociální výpomoc. Zároveň, a to v dnešní době čím dál častěji, sami využívají sociálních služeb jako možnost navazování nových sociálních vztahů a

interakcí v podobě volnočasových aktivit, jenž rozvíjejí jejich vztah mezi sebou samými, ale i mezi nimi a dětmi. Zaměření sociálních aktivit rodičů můžeme rozdělit následovně:

- podpora vzdělávání a podpora rodičů při výchově dětí / péči o děti,
- podpora spolkové činnosti, např. mateřská centra, komunitní školy
- podpora relaxačních a sportovních aktivit pro rodiče,
- podpora v rámci psychosociální pomoci specializovaných institucí a organizací pro rodiče ze sociálně nepříznivé situace.

Pro obě výše uvedené skupiny je společné, že jejich sociální potřeby vycházejí z velmi podobných důvodů. Nejčastěji se jedná buď o nutnost krajního řešení vycházejícího z potíží ze strany zaměstnání, školy nebo domova, druhým důvodem pak často bývá, v tom lepším případě, potřeba rozvíjet své sociální vztahy v úzkých rodinných komunitách, ale i v komunitách obce, části obce, pracovního nebo studijního kolektivu nebo dobrovolného spolku. Vhodná sociální interakce jsou základem pro úspěšné fungování rodiny a společnosti, a proto je více než důležité zachovat a podporovat aktivity, které zmíněné interakce a sociální rozvoje podporují. V následující tabulce uvádíme doporučení cílů, které je třeba v regionu šumperského venkova, pro kvalitní sociální inkluzi, rozvíjet.

Tabulka č. 29: Specifické cíle a potřeby – děti, mládež a rodina

specifický cíl	popis specifického cíle
Podpora dostupnosti volnočasových aktivit pro děti a mládež	Podpora zajištění dostupnosti volnočasového zařízení a volnočasových aktivit pro děti a mládež ve věku od 6 do 26 let ohrožených společensky nežádoucími jevy. Cílem opatření je nabídnout dětem a mládeži smysluplné trávení volného času, zlepšit kvalitu jejich života předcházením nebo snížením sociálních a zdravotních rizik souvisejících se způsobem jejich života, umožnit jim lépe se orientovat v jejich sociálním prostředí a vytvářet podmínky k řešení jejich nepříznivé sociální situace

návrh opatření k jeho naplňování	<ul style="list-style-type: none"> • podpora aktivit k vybudování nebo rekonstrukci objektů pro vznik zařízení pro trávení volného času, vzdělávací nebo výchovnou činnost, • podpora aktivit směřujících k vzniku a rozvoji sportovního, kulturního a volnočasového vyžití – budování a rekonstrukce ploch pro vznik dětských, sportovních nebo multifunkčních hřišť.
specifický cíl	popis specifického cíle
Podpora zajištění dostupnosti terénních služeb	<p>Podpora zajištění dostupnosti vzniku a rozvoje terénních služeb pro cílovou skupinu děti, mládež a rodina, popř. rozšíření kapacit dostupnosti stávajících služeb. Cílem služby je vyhledávat osoby, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženy, a minimalizovat tak rizika jejich způsobu života. Služby jsou určeny pro problémové skupiny osob, osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách a jiné sociálně ohrožené skupiny. Služba těmto skupinám osob nabízí pomoc při zprostředkování kontaktu se společenským prostředím a při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí</p>
návrh opatření k jeho naplňování	<ul style="list-style-type: none"> • vybudování administrativního zázemí pro službu pro spádovou oblast (stavební úpravy prostor a vybavení nábytkem, software a hardware), • na základě prokázané potřeby zvýšení personálních kapacit

specifický cíl	popis specifického cíle
Podpora dostupnosti aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi	<p>Podpora vzniku služby nebo zajištění dostupnosti již fungujících sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi. Služby jsou poskytovány rodinám s dítětem, u kterého je jeho vývoj ohrožen v důsledku dopadů dlouhodobě krizové sociální situace, kterou rodiče nedokáží sami bez pomoci překonat, a u kterého existují další rizika ohrožení jeho vývoje.</p> <p>Služba zahrnuje tyto základní činnosti: výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, sociálně terapeutické činnosti a pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí</p>
návrh opatření k jeho naplňování	<ul style="list-style-type: none"> • podpora aktivit k vybudování nebo rekonstrukci objektů pro poskytování služby, včetně vybavení těchto prostor (vybavení nábytkem, software a hardware), • na základě prokázané potřeby zvýšení personálních kapacit
specifický cíl	popis specifického cíle
Podpora rozvoje sociálního a dostupného bydlení	<p>Zajištění cenově dostupného bydlení, včetně sociálních a startovacích bytů, pro občany v bytové nouzi, pro osoby sociálně vyloučené nebo ohrožené sociálním vyloučením. Cílem opatření je zajištění bydlení pro osoby, které se ocitly v nepříznivé sociální situaci a nejsou schopny zajistit si bydlení vlastními silami. Sociální bydlení je poskytováno zpravidla na dobu určitou za zvýhodněné nájemné</p>
návrh opatření k jeho naplňování	<ul style="list-style-type: none"> • podpora aktivit k vybudování nebo rekonstrukci budov/bytů, • podpora rozšíření dostupnosti stávajících pobytových sociálních služeb (např. azylové domy)

Zdroj: vlastní šetření

4. Osoby sociálně vyloučené nebo ohrožené sociálním vyloučením (osoby bez přístřeší, osoby v krizi)

Zákon 108/2006 Sb., o sociálních službách, definuje sociální vyloučení jako vyčlenění osoby mimo běžný život společnosti a nemožnosti se do něj zapojit v důsledku nepříznivé sociální situace, kterou je myšleno oslabení nebo ztráta schopnost řešit vzniklou situaci tak, aby toto řešení podporovalo sociální začlenění, tedy jedná se o stav, kdy jedinec nebo kolektivita neparticipuje plně na ekonomickém, politickém a sociálním životě společnosti, anebo kdy jejich přístup k příjmu a ostatním zdrojům jim neumožňuje dosáhnout životní standard, který je považován ve společnosti, v níž žijí, za přijatelný, a dosáhnout i té míry participace na životě společnosti, která je v ní pro její plnoprávné členy považována za žádoucí.

Osoby, které označujeme jako sociálně vyloučené, jsou obvykle náchylné k nezvládnutí krizových situací. Mohou být příliš naivní, nedostatečně vzdělaní, neschopní uplatnit se na trhu práce, se špatným rodinným zázemím, lidé z menšin, cizinci a další. Mezi osoby, které jsou ohroženy sociálním vyloučením, můžeme zahrnout osoby bez přístřeší, osoby propuštěné z výkonu trestu, osoby užívající návykové látky (alkohol, drogy), osoby závislé nebo přímo ohrožené závislostí, osoby opouštějící kvůli zletilosti zařízení ústavní výchovy, cizinci, příslušníci národnostních a etnických menšin.

I tuto cílovou skupinu sociální inkluze si pro lepší roztrídění přímých specifických cílů rozdělíme na několik podskupin, které se v regionu MAS Šumperský venkov vyskytují a jimž by podpora měla pomoci vypořádat se s obtížnými životními situacemi. Nikdo to však nepůjde, aniž by sami zástupci těchto podskupin byli ochotni něco obětovat a do socializačního procesu se zapojit.

Cílené členění sociálně vyloučených obyvatel šumperského venkov dle specifických cílů individuálních potřeb:

- Osoby bez přístřeší,
- Osoby propuštěné z výkonu trestu,
- Osoby užívající návykové látky (alkohol, drogy), osoby závislé nebo přímo ohrožené závislostí,
- Osoby opouštějící kvůli zletilosti zařízení ústavní výchovy,
- Příslušníci etnických nebo národnostních menšin.

Výše zmíněné členění není náhodné, ale odráží specifické znaky jednotlivých vyloučených osob nebo skupin osob. Každou ze zmíněných skupin bychom mohli dále rozdělovat dle ještě větší a hlubších charakteristik. Osoby bez přístřeší, dle evropské typologie bezdomovství a vyloučení z bydlení (ETHOS) můžeme rozlišovat dle toho, zda-li jsou vyložené bez „střechy“ nad hlavou nebo bez bytu. Ve společnosti se dále vyskytuje jistá skupina spoluobčanů, kteří sice bydlení v současné době mají, ale zařadíme je do skupiny lidí, kteří mají bydlení nejisté nebo bydlení nevhodné. Důvodem může být například špatná vidina stálého zaměstnání, vlastnictví současného bydlení jinou fyzickou nebo právnickou osobou či neudržitelná rodinná situace či ekonomické obtíže.

Velmi specifickou skupinou našeho regionu je i několik osob, které se dříve dopustili nějakého trestného činu a na základě odsouzení se po nějaké době očistili a opět se snaží začlenit do běžné společnosti. Není možné objektivně hodnotit každého takového jedince, ale je více než nutné, aby byla široká veřejnost připravena takovým lidem nabídnout kvalitní a efektivní inkluzi k nastalému problému, a t začlenění se do běžné společnosti. Je zřejmé, že společnost neovlivní, zda takový jedinec pomoci využije či nikoliv, podpůrné aktivity by však byly chybou nepodporovat. K nejvýznamnějším aktivitám v tomto směru jsou vzdělávací aktivity, speciálně výchovné aktivity, podpora zájmových aktivit, podpora pracovních aktivit a utváření vnějších vztahů, které navazují na ty staré a nebo se tvoří ve zcela nové.

Velmi ohroženou sociální skupinou našeho regionu jsou, čím dál více ve společnosti častěji, osoby užívající návykové látky (alkohol, drogy), tzn. osoby závislé nebo přímo ohrožené závislostí na návykových látkách. Z posledních průzkumů vyplývá, že boj proti návykovým látkám je velmi náročný a v mnoha ohledech sporadicky úspěšný. Trendem v dnešní společnosti je, že k návykovým látkám se přiklání čím dál mladší skupiny populace, což má neblahý vliv na intelektuální rozvoj těchto jedinců a skupin v jejich budoucím životě. Zároveň víme, že je velmi složité, energeticky i finančně náročné přesvědčit již závislé jedince o pokus k návratu k životu bez závislosti. U mladší populace je to tím více náročnější, neboť známky závislosti přicházejí mnohem dříve a ve větší míře poškození vlastního psychologického i fyzického vývoje. Z toho důvodu je velmi důležité klást důraz na prevenci k tomu, aby se do závislosti dostávalo co nejmenší počet dětí a mladistvých. V rámci této skupiny sociálně determinované populace je velmi důležitá

podpora a spolupráce nejbližších postižených jedinců. Mezi nejvýznamnější způsoby podpory patří:

- Podpora individuální terapie,
- Podpora a poradenství pro rodiče a příbuzné,
- Podpora poradenství pro rodiny,
- Podpora sociální práce,
- Podpora individuálních programů s klienty po ukončené léčbě.

Další ohroženou skupinou vyloučených osob jsou takové, které z důvodu své zletilosti opouštějí zařízení ústavní výchovy. Často se jedná o skupiny zletilých, kteří stěží mají vydané místo ve společnosti. Většinou mají okruh známých, ale tito stejně, jako oni, procházejí podobnými obtížemi a neexistuje dostatek kvalitních podpůrných sociálních systémů, které by jim umožnily běžný chod budoucího života. Tato skupina spoluobčanů může být podporována následujícími aktivitami:

- Podpora vzdělávací aktivity,
- Podpora speciálně výchovných aktivit,
- Podpora zájmových aktivit,
- Podpora utváření vnějších vztahů.

V posledních měsících a letech je zřejmě nejčastěji opakovaným tématem problematika příslušníků etnických a národnostních menšin. Těžko se hodnotí správný postoj jejich sociálního začleňování. Smyslem sociální inkluze šumperského venkova však není primárně řešit problém globálně, ale lokálně. Na základě dostatečné erudovanosti, připravenosti obyvatel a podpůrných systémů se může náš region vyhnout extrémním chováním vůči imigračním tendencím, budeme schopni pružně reagovat na potřebné změny a případné začleňování bude snadnější a efektivnější. Mezi nejvýznamnější podpory rozhodně patří jednak podpora v edukativní rovině a dále v oblasti volného času. První zmíněná je důležitá v ohledu získávání základních a odborných dovedností, druhá potom z pohledu sociálního začleňování, smysluplného využívání volna a orientaci v našem prostředí.

a) Podpora edukace

- podpora z pohledu školy,
- podpora z pohledu rodiny,
- podpora z pohledu volby povolání a přípravy na pracovní proces,
- podpora z pohledu služeb – doučování, příprava,
- podpora integrace menšin / sociálně slabých v rámci místní komunity nebo např. školy.

b) Podpora trávení volného času

- podpora udržení vlastních tradic, folkloru a zvyklostí plynoucích z rodilého prostředí etnické či národnostní menšiny jako příležitost pro obohacení kulturního života v regionu,
- podpora integrace do místního prostředí z pohledu spolků – např. dobrovolní hasiči, jiné zájmové spolky – organizované činnosti,
- podpora integrace do místního prostředí z pohledu služeb – neorganizovaná mládež a děti ze sociálně slabého prostředí,

Uvedená ohrožená skupina bude podporována na základě těchto doporučení:

Tabulka č. 30: Specifické cíle a potřeby - Osoby sociálně vyloučené nebo ohrožené sociálním vyloučením (osoby bez přístřeší, osoby v krizi)

specifický cíl	popis specifického cíle
Podpora dostupnosti volnočasových aktivit	Podpora zajištění dostupnosti volnočasového zařízení a volnočasových aktivit. Cílem opatření je nabídnout osobám v rámci cílové skupiny smysluplné trávení volného času, zlepšit kvalitu jejich života předcházením nebo snížením sociálních a zdravotních rizik souvisejících se způsobem jejich života, umožnit jim lépe se orientovat v jejich sociálním prostředí a vytvářet podmínky k řešení jejich nepříznivé sociální situace a umožnit jejich integraci do většinové společnosti

návrh opatření k jeho naplňování	<ul style="list-style-type: none"> • podpora aktivit k vybudování nebo rekonstrukci objektů pro vznik zařízení pro trávení volného času, vzdělávací nebo výchovnou činnost, • podpora aktivit směřujících k vzniku a rozvoji sportovního, kulturního a volnočasového využití
specifický cíl	popis specifického cíle
Podpora zajištění dostupnosti terénních služeb	Podpora zajištění dostupnosti vzniku a rozvoje terénních služeb pro cílovou, popř. rozšíření kapacit dostupnosti stávajících služeb. Cílem služby je vyhledávat osoby, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženy a minimalizovat tak rizika jejich způsobu života. Služby jsou určeny pro problémové skupiny osob, osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách a jiné sociálně ohrožené skupiny. Služba těmto skupinám osob nabízí pomoc při zprostředkování kontaktu se společenským prostředím a při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.
návrh opatření k jeho naplňování	<ul style="list-style-type: none"> • vybudování administrativního zázemí pro službu pro spádovou oblast (stavební úpravy prostor a vybavení nábytkem, software a hardware), • na základě prokázané potřeby zvýšení personálních kapacit
specifický cíl	popis specifického cíle
Podpora dostupnosti aktivizačních služeb	Podpora vzniku služby nebo zajištění dostupnosti již fungujících sociálně aktivizačních služeb. Služba zahrnuje tyto základní činnosti: vzdělávací a aktivizační činnosti, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, sociálně terapeutické činnosti a pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí
návrh opatření k jeho naplňování	<ul style="list-style-type: none"> • podpora aktivit k vybudování nebo rekonstrukci objektů pro poskytování služby, včetně vybavení těchto prostor (vybavení nábytkem, software a hardware), • na základě prokázané potřeby zvýšení personálních kapacit.

specifický cíl	popis specifického cíle
Podpora rozvoje sociálního a dostupného popř. prostupného bydlení	Zajištění cenově dostupného bydlení, včetně sociálních a startovacích bytů, pro občany v bytové nouzi, pro osoby sociálně vyloučené nebo ohrožené sociálním vyloučením. Cílem opatření je zajištění bydlení pro osoby, které se ocitly v nepříznivé sociální situaci a nejsou schopny zajistit si bydlení vlastními silami. Sociální bydlení je poskytováno zpravidla na dobu určitou za zvýhodněné nájemné
návrh opatření k jeho naplňování	<ul style="list-style-type: none"> • podpora aktivit k vybudování nebo rekonstrukci budov/bytů, • podpora rozšíření dostupnosti stávajících pobytových sociálních služeb (např. rozšíření kapacit nocleháren a azylových domů v rámci spádové oblasti).

Zdroj: vlastní šetření

Tabulka č. 31: Vyplacené dávky státní sociální podpory v okrese Šumperk (v tisících Kč).

rok	dávky celkem	z toho						
		přídavek na dítě	sociální příplatek	příspěvek na bydlení	rodičovský příspěvek	pěstounská péče	porodné	pohřebné
2006	462 051	163 783	66 463	33 513	164 244	7 905	18 705	6 136
2007	617 867	152 731	65 954	18 043	338 817	10 841	24 366	6 279
2008	513 078	95 853	42 848	16 639	327 174	11 681	18 345	795
2009	495 381	70 804	41 098	24 601	327 152	13 039	18 486	200
2010	494 847	56 907	45 879	42 400	318 046	13 932	17 420	265
2011	418 126	52 685	10 988	51 435	286 641	13 496	2 652	230
2012	398 199	49 892	689	60 874	270 507	14 315	1 788	135
2013	411 081	49 658	-20	77 636	258 887	22 852	1 879	190
2014	411 025	48 434	-27	91 756	243 424	25 729	1 573	135

Zdroj: vdb.czso.cz

Tabulka č. 32: Počet sociálních služeb (první údaj) a počet míst v zařízeních sociální péče (druhý údaj) v obcích MAS Šumperský venkov, z. s. a městě Šumperk k 31. 12. 2014

	Bludov Dlouhomilov Dolní Studénky Hrabišín Hraběšice Loučná nad Desnou Nový Malín Oskava Rapotín Rejchartice Velké Losiny Vernířovice	Libina	Petrov nad Desnou	Sobotín	Vikýřovice	Šumperk
Domovy pro seniory		1/45		1/78		1/176
Domovy se zvláštním režimem		1/28		1/54		1/54
Chráněné bydlení						2/55
Azylové domy						2/45
Domy na půl cesty			1/12			
Týdenní stacionáře					1/11	
Stacionáře denní					1/-	
Zařízení pro krizovou pomoc						1/-
Nízkoprahová denní centra						1/-
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež						1/-
noclehárny						1/-
Sociální poradny						3/-
Centra sociálně-rehabilitačních služeb						1/-

Zdroj: vdb.czso.cz

V žádné z obcí nejsou vytvořeny tyto sociální služby:

- služby následné péče
- intervenční centra
- služby rané péče
- sociálně-terapeutické dílny
- terapeutické dílny
- centra denních služeb
- domovy pro osoby se zdravotním postižením

2.9.4. Podpora sociálního podnikání a podpora pracovního trhu

Sociálním podnikem se rozumí „subjekt sociálního podnikání“, tedy právnická osoba, její součástí, nebo fyzická osoba, která splňuje principy sociálního podnikání. Sociální podnik akcentuje sociální rozměr podnikání, a tak naplňuje veřejně prospěšný cíl. Vzniká a rozvíjí se na konceptu tzv. trojího prospěchu – sociálního, ekonomického a environmentálního.

V rámci současné praxe není téměř žádný sociální podnik zakládán z iniciativy občanů v právním smyslu. Největší procento sociálních podniků je zakládáno podnikateli – jednotlivci, nebo skupinami, jejichž podnikatelskou motivací je uspokojování společenských potřeb. Pokud běžný podnikatelský projekt výrazně zlepší život lidí v regionu a zároveň splňuje ostatní podmínky sociálního podnikání, tak může být také považován za sociální podnik.

Sociální podnikání klade důraz na zvýšení veřejného prospěchu a působí ve všech sférách hospodářství a na rozdíl od běžných podniků, založených na maximalizaci zisku, důsledně dodržují etické principy podnikání včetně principu rovných příležitostí.

Sociální podnik uplatňuje demokratické rozhodování uvnitř podniku, je založen na základě veřejné potřeby, provozuje činnosti, které prospívající společnosti nebo specifické skupině lidí (např. zdravotně či sociálně znevýhodněným osobám), je nezávislý na veřejných či jiných soukromých institucích, poskytuje alespoň minimální podíl placené práce, využívá případný zisk z podnikání přednostně pro rozvoj sociálního podniku či pro naplnění veřejně prospěšných cílů, aplikuje inovativní přístupy a řešení, zohledňuje environmentální aspekty svých činností, podporuje sociální odpovědnost firem na místní úrovni, upřednostňuje uspokojování místních potřeb a využívání místních zdrojů.

Kromě zaměstnanců nějakým způsobem znevýhodněných ovšem sociální podnik zaměstnává i zaměstnance bez znevýhodnění. Podle standardů platných pro sociální podnikání by měl být poměr znevýhodněných zaměstnanců v sociálním podniku minimálně 25 % a maximálně 55 %. Také je nutné splňovat rovnost pracovních podmínek na základě uzavřených smluv.

Sociální podnik musí mít alespoň 50 procent příjmů ze svého podnikání, jelikož však zaměstnává znevýhodněné jedince a mnohdy spolupracuje s neziskovými organizacemi, tak může získat podporu veřejných (domácích i evropských) zdrojů a dále samozřejmě také využívá firemního a sponzorského dárcovství. Navíc výhodou pro zaměstnavatele, jenž zaměstná

znevýhodněné osoby, je možnost získat podporu na zřízení a provoz takového pracovního místa od příslušného úřadu práce.

Možné rozdělení podle klíčového iniciátora vzniku sociálního podniku:

- A. budoucí nebo současní zaměstnavatelé, kteří chtějí realizovat nebo realizují podnikatelské záměry v oblasti sociálního podnikání na území MAS Šumperský venkov, právní forma není rozhodující,
- B. NNO (provozovatelé sociálních služeb, církevní organizace apod.) působící v oblasti sociální integrace,
- C. sociální podniky vznikající z iniciativy obcí.

Pojetí sociálního podnikání v České republice je poměrně široké a zpravidla zahrnuje tyto oblasti činností:

- zaměstnávání znevýhodněných osob (tzv. integrační sociální podniky),
- poskytování obecně prospěšných služeb v oblasti sociálního začleňování a místního rozvoje včetně ekologicky orientovaných činností,
- jednotlivce ze znevýhodněných skupin věnující se podnikání,
- doplňkové činnosti NNO s cílem použití výnosů v hlavní obecně prospěšné činnosti.

Podporovanými cílovými skupinami v rámci sociální ekonomiky jsou osoby sociálně vyloučené nebo ohrožené sociálním vyloučením. Tato cílová skupina obyvatel se dále člení:

- a) osoby se zdravotním postižením – osoby, jejichž zdravotní postižení představuje určité znevýhodnění ve vztahu k ostatním členům společnosti; definice této cílové skupiny vychází ze z. č. 108/2006 Sb. o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů nebo ze z. č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů
- b) mládež a mladí dospělí – mládež ohrožená sociálně patologickými jevy, mladí dospělí opouštějící ústavní zařízení, věková skupina 15-26 let; jedná se o mladé lidi, kteří např.:
 - pocházejí ze sociálně slabých rodin,
 - volný čas tráví převážně pasivně či neorganizovaně a proto jsou ve vyšší míře ohroženi sociálně nežádoucími jevy (jako např. poruchy chování, násilí,

- vandalismus, šikana, kriminalita, rasismus, drogové závislosti, alkoholismus, gamblerství atd.),
- nacházejí se v obtížné životní situaci příp. konfliktu se sociálním okolím a společenskými normami,
- selhávají v profesní přípravě a jsou ohroženi nezaměstnaností.
- c) osoby bez přístřeší – osoby, které nemají ubytovací možnosti, popř. obývají nouzová obydlí; osoby opouštějící zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy a osoby opouštějící výkon trestu odnětí svobody
- d) oběti trestné činnosti, oběti domácího násilí, oběti obchodu s lidmi, osoby komerčně zneužívané
- e) osoby pečující o osobu blízkou – osoby pečující o osobu blízkou z různých příčin ohroženou sociálním vyloučením, které se samy díky této péči dostávají do situací, kdy jsou znevýhodněny v přístupu ke službám či na trh práce
- f) osoby se zkušeností se závislostí na návykových látkách – osoby s diagnostikovanou závislostí na návykových látkách, které:
 - úspěšně ukončily ambulantní či pobytovou léčbu,
 - prokazatelně poslední 3 měsíce souvisle abstinují.
- g) osoby, které jsou dlouhodobě nezaměstnané
- h) další nespecifikované sociálně vyloučené nebo sociálním vyloučením ohrožené osoby, které byly či jsou uživateli registrované sociální služby podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů

Podpora projektů sociálního podnikání, které napomáhají v rámci základních principů k využívání místních zdrojů, podporují služby a výrobu šetrnou k životnímu prostředí, zapojení do spolupráce v lokálním a regionálním prostředí se stakeholdery, podílejí se na aktivním řešení lokálních a regionálních problémů, reflektují regionální rozvojové strategie, vytváří příležitosti pro zapojení dobrovolníků, aktivně napomáhají k identifikování místních tradic a možnosti jejich využití a obnovení.

Mezi nejvýznamnější oblasti podpory v ohledu sociálního podnikání můžeme zahrnout následující aktivity:

- podpora sociálních firem zaměstnávající znevýhodněné cílové skupiny

- využívání sociálních družstev jako vhodné formy podnikání za účelem místního rozvoje obcí a mikroregionů
- využití neziskových organizací k zaměstnání sociálně znevýhodněných obyvatel regionu (mikroregiony, církevní instituce, MAS)
- podpora místních projektů, které mají ekologický rozměr

2.9.5. Sociální inovace

V rámci této oblasti by měla vzniknout podpora projektů, které jsou inovativní, tzn. neotřelé, nestandardní a reagují velice rychle na měnící se potřeby cílové skupiny. Jedná se o projekty s vysokou mírou rizika selhání (nenaplnění předem definovaných výstupů), především protože je zde zvolena cesta, která doposud nebyla vyzkoušena, ale nabízí velice zajímavé možnosti řešení určitého problému v dané lokalitě.

Z dlouhodobého hlediska může jít o projekty, které budou nabízet efektivnější cestu řešení daného problému, než jsou doposud ustálené postupy.

Sociální inovace (tj. inovace sociální v účelu i prostředcích jejich dosažení) představují v tomto pojetí nové a oproti dostupným alternativám lepší řešení (tj. účinnější, efektivnější, udržitelnější, spravedlivější), která naplňují naléhavé sociální (resp. společenské) potřeby a zároveň vytvářejí nové sociální vztahy nebo spolupráce.

Sociální inovace mohou zahrnovat:

- nové produkty,
- nové procesy,
- nové služby,
- nové organizační uspořádání,
- nové technologie,
- nové ideje,
- nové regulace,
- nové institucionální formy,
- nové funkce a role,
- nová sociální hnutí a další formy řešení sociálních potřeb.

Sociální inovace nejsou primárně motivovány podnikatelskými zájmy, komerčními příležitostmi nebo zisky, ale mohou je zahrnovat. Nejdůležitějším aspektem smysluplné sociální inovace je podpora projektů pro začlenění cílových skupin do společnosti a na trh práce. Toho lze dosahovat například následujícími aktivitami:

- vytváření inovačních nástrojů k zajištění vícezdrojového financování sociálních služeb,
- vytvoření a zavedení udržitelných nových řešení, což mohou být produkty, procesy, služby, organizační uspořádání atd. pro poskytování sociálních služeb, které budou představovat alternativu či doplněk k sociálním službám poskytovaným dle zákona o sociálních službách,
- nová řešení pro poskytování služeb prospěšných sociálnímu začleňování s důrazem na návrat do společnosti a na trh práce (-> služby se společensky prospěšným charakterem).

2.9.6. Principy sociálního a integračního sociálního podniku

Co je TESSEA?

- tematická síť pro sociální ekonomiku TESSEA,
- názorová platforma sdružující jednotlivce, podnikatele, nestátní neziskové organizace, vysoké školy a další instituce, které spojuje společný zájem – prosazovat sociální ekonomiku a sociální podnikání do povědomí laické i odborné veřejnosti,
- podporuje vznik nástrojů a infrastruktury pro rozvoj sociální ekonomiky.

Principy sociálního podniku

Tabulka č. 33: Úprava principů z roku 2011 schválena expertním výborem TESSEA ze dne 10. 10. 2014

PRINCIPY SOCIÁLNÍHO PODNIKU	1. Sociální prospěch	2. Ekonomický prospěch	3. Environmentální a místní prospěch
Obecná definice: Veřejně prospěšný cíl formulován v základacích dokumentech a naplňován prostřednictvím konkrétních aktivit.	1a) Provozování aktivity prospívající společnosti či specifické skupině (znevýhodněných) lidí. 1b) Účast zaměstnanců a členů na směřování podniku.	2a) Případný zisk používán přednostně pro rozvoj sociálního podniku a/nebo pro naplnění veřejně prospěšných cílů. 2b) Nezávislost (autonomie) v manažerském rozhodování a řízení na externích zakladatelích nebo zřizovatelích. 2c) Alespoň minimální podíl tržeb z prodeje výrobků a služeb na celkových výnosech. 2d) Schopnost zvládat ekonomická rizika. 2e) Omezení nakládání s majetkem (tzv. asset lock). 2f) Vykonávání soustavné ekonomické aktivity. 2g) Trend směrem k placené práci.	3a) Přednostní uspokojování potřeb místní komunity a místní poptávky. 3b) Využívání přednostně místních zdrojů. 3c) Zohledňování environmentálních aspektů výroby i spotřeby. 3d) Spolupráce sociálního podniku s místními aktéry.

Principy integračního sociálního podniku

Tabulka č. 34: Úprava principů z roku 2011 schválena expertním výborem TESSEA 10. 10. 2014

PRINCIPY SOCIÁLNÍHO PODNIKU	1. Sociální prospěch	2. Ekonomický prospěch	3. Environmentální a místní prospěch
Obecná definice: Veřejně prospěšný cíl zaměstnávání a sociálního začleňování osob znevýhodněných na trhu práce formulován v základacích dokumentech a naplňován prostřednictvím konkrétních aktivit.	1a) Zaměstnávání a sociální začleňování osob znevýhodněných na trhu práce. 1b) Účast zaměstnanců a členů na směřování podniku. 1c) Důraz na rozvoj pracovních kompetencí znevýhodněných zaměstnanců.	2a) Případný zisk používán přednostně pro rozvoj sociálního podniku a/nebo pro naplnění veřejně prospěšných cílů. 2b) Nezávislost (autonomie) v manažerském rozhodování a řízení na externích zakladatelích nebo zřizovateli. 2c) Alespoň minimální podíl tržeb z prodeje výrobků a služeb na celkových výnosech. 2d) Schopnost zvládat ekonomická rizika. 2e) Omezení nakládání s majetkem (tzv. asset lock).	3a) Přednostní uspokojování potřeb místní komunity a místní poptávky. 3b) Využívání přednostně místních zdrojů. 3c) Zohledňování environmentálních aspektů výroby i spotřeby. 3d) Spolupráce sociálního podniku s místními aktéry.

Tab. 35: Sumář podnětů k řešení problematiky sociálního vyloučení a sociální inkluze vytvořených v průběhu zasedání „kulatých stolů“ sociální oblasti MAS Šumperský venkov, z. s.

Oblast	
Etická výchova	<ul style="list-style-type: none"> výchova mládeže (respekt k odlišnostem & pocit sounáležitosti), komunitní školy, kvalitní primární prevence na školách, zlepšení základního a středoškolského vzdělávání, dobrovolnická činnost, mateřské školy (navýšení počtu volných míst).
Podmínky pro poskytovatele	<ul style="list-style-type: none"> nedostatek proškolených pracovníků pro soc. služby (pro specifické cílové skupiny), stabilní systém pro poskytovatele (legislativa, financování, materiálně technické zázemí), motivace obyvatel finančně se podílet na soc. službách.

Aktivizační programy	<ul style="list-style-type: none"> • nabídka obcím pro své seniory a OZP aktivizační programy se zaměřením na trénování paměti ... (<i>udržování psychické a fyzické kondice</i>), • kulturní akce, • objekty k setkávání zdravých a postižených lidí k tvůrčí práci, (postižení jedinci jsou izolováni od společnosti - to mi vadí).
Informovanost a spolupráce	<ul style="list-style-type: none"> • zvyšování informovanosti o již existujících službách, • informovanost veřejnosti o soc. službách, • nedostatečná spolupráce mezi podnikateli a NNO v sociální oblasti.
Podpora pečujících	<ul style="list-style-type: none"> • podpora pečujících rodin, • nedostatečná podpora pro pečující osoby, • rozšíření odlehčovací služby pro seniory a OZP, • k udržení seniorů v domácím prostředí podpora pečujících rodin (terénní pečovatelská služba včetně zaměření na paliativní péči).
Terénní / preventivní služby	<ul style="list-style-type: none"> • prevence v terénu = programy pro mladé přímo v obcích, na školách, • nízkoprahové služby pro děti a mládež (volnočasové aktivity), • návaznost na azylové služby pro rodiče s dětmi v tísní, • terénní soc. aktivizační služby pro rodiny s dětmi, • ztížená dopravní obslužnost z některých obcí (nízké množství možností k trávení volného času mládeže v obcích).
Začlenění na trhu práce	<ul style="list-style-type: none"> • málo pracovních příležitostí zejména pro sociálně slabé občany v okolních obcích, • chybí možnost pracovního uplatnění pro mladé, ohrožené sociální exkluzí, • sociální podniky a podporované zaměstnávání, • rekvalifikace zacílená na existující poptávku (volná pracovní místa), • nabídka zaměstnání pro osoby s psychickým nebo fyzickým hendikepem - chybí obecně, • pracovní příležitosti (náhrada za tradiční průmysl: textilní, dřevozpracující, papírenský, strojírenský, elektrotechnický...)

3 SWOT ANALÝZA

Z veřejných projednávání, jednání pracovních skupin, analýzy území a jeho potřeb a statistických údajů vyplynuly silné a slabé stránky území (analýza vnitřních faktorů, které působí na region) a příležitosti a hrozby (analýza vnějších faktorů, které působí na region) území MAS Šumperský venkov. Nejprve byly zpracovány dílčí analýzy pro jednotlivé oblasti:

- Školství
- Doprava
- Bezpečnost
- Zaměstnanost
- Cestovní ruch a lázeňství
- Zemědělství a lesnictví
- Životní prostředí
- Sociální inkluze

Závěrem byla vytvořena souhrnná SWOT analýza, která shrnuje nejvýznamnější faktory.

3.1 SWOT analýza Školství

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Dostatečná kapacita nabídky základních a mateřských škol • Dostatečná nabídka volno časového vzdělávání, školních klubů, uměleckých škol (ve spolupráci s městem Šumperk) • Fungující ekologické středisko Švagrov v obci Vernířovice • Podpora sportovních a kulturních aktivit prostřednictvím organizací jako např. TJ Sokol, Sokol, Sborny dobrovolných hasičů, Junák, Skaut, rodinná centra atd. • Spolupráce mezi školami, školskými zařízeními a obcemi 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatek finančních prostředků na rekonstrukce škol a školských zařízení a jejich infrastruktury (hřiště, tělocvičny...) • Sociálně patologické jevy u sociálně vyloučených obyvatel (neplnění povinné školní docházky, spolupráce se zákonnými zástupci, plnění povinností) • Malý počet škol a školských zařízení s bezbariérovým přístupem • Nízká nabídka možností celoživotního vzdělávání
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Efektivní využívání evropských podpůrných fondů • Zapojení se do strategického plánování (MAP, komunitní školství...) • Podpora environmentální výchovy mládeže • Podpora volno časových aktivit žáků všech typů škol • Spolupráce mezi školami (svazkové školství, finanční ulehčení v řízení škol) • Podpora tradičních řemeslných odvětví (práce se dřevem, plasty, sklem – řemeslné dílny, komunitní školství) • Modernizace škol a jejich vybavení, venkovního prostranství • Vznik specializovaných tříd • Zpřístupnění škol dětem s hendikepem • Vzdělávání učitelů • Podpora celoživotního vzdělávání • Vznik jeslí a dětských skupin (umožní rodičům dřívější nástup do práce) • Neformální vzdělávání 	<ul style="list-style-type: none"> • Demografická situace (nízká porodnost, úbytek dětí) • Nízká motivace pedagogických pracovníků, nenaplnění kariérních řádů a postupů, syndromy vyhoření pedagogů, stagnace platů ve školské sféře • Nedostatečná kapacita předškolních a školních zařízení (výkyvem v demografickém vývoji) • Nedostatečná odbornost personálu • Odliv dětí do škol ve větších městech

3.2 SWOT analýza Doprava

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Stabilita počtu osob přepravených veřejnou hromadnou dopravou v průběhu posledních let • Kulturní i přírodní potenciál pro rozvoj cestovního ruchu • Nadprůměrná kvalita životního prostředí • Atraktivní prostředí zejména pro milovníky zimních sportů • Aktivní spolupráce obcí v rámci regionu MAS Šumperský venkov • Možnost čerpání prostředků z fondů EU na rozvoj dopravní infrastruktury 	<ul style="list-style-type: none"> • Duplicita vlakového a autobusového spojení • Stav komunikací (chodníky, silnice) • Nadřazené postavením automobilové dopravy na úkor chodců, cyklistů a zejména na úkor celkové bezpečnosti • V některých oblastech nedostatečná kapacita parkovacích míst • Neoznačené a neosvětlené přechody pro chodce • Není komplexně řešena bezbariérovost a návaznost chodníků • Slabá cyklistická infrastruktura a chybějící zázemí pro cyklisty • Neutěšený stav autobusového nádraží a zejm. autobusových zastávek
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Podporování zdravé konkurence v dopravě a zvyšování efektivity a kvality pro cestující. • Elektrifikace železnice • Podpora cykloturistiky a pěší turistiky a tím spojený růst zájmu o služby cestovního ruchu • Rozvoj hippostezek a jiných volnočasových aktivit (jezdeckví) • Podpora kombinované dopravy a udržení zdravého životního stylu (kolo – hromadná doprava) • Bezpečná doprava, bezpečné komunikace • Zkulturnění a zatraktivnění dopravy – zastávky, parkoviště 	<ul style="list-style-type: none"> • Zvyšování koncentrace individuální dopravy • Útlum veřejné hromadné dopravy • Nedostatek finančních zdrojů na rekonstrukce a rozvoj infrastruktury • Odkládání dostavby rychlostních komunikací páteřních tras a obchvatů obcí • Zhoršování dopravní obslužnosti, zejména malých obcí • Nezatraktivnění veřejné hromadné dopravy

3.3 SWOT analýza Bezpečnost

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • tradice hasičského sportu • dobré personálního obsazení JPO i v malých obcích 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatečné vybavení JPO v obcích • nedostatečné speciální vybavení JPO II+III+IV, V • klesající zájem dětí a mladých o zapojení se do hasičského sportu • nízká finanční podpora na vybudování, rekonstrukci a modernizaci hřišť a sportovišť • nízká gramotnost obyvatel regionu v oblasti kybernetické bezpečnosti
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • modernější vybavení JPO, které odpovídá dnešním požadavkům při práci JPO • budování nového a modernizace stávajícího zázemí a budov JPO • motivace mladých k požárnímu sportu • dokonalejší komunikační systém – obce + obyvatelé • vzdělávání obyvatel v oblasti kybernetické bezpečnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • podcenění rizika bezpečnosti obyvatel při živelných pohromách ze strany obcí i obyvatel (vodní toky, kalamity v lesích, sněhové a větrné kalamity...) • absence podpory u požárního sportu v malých obcích JPO V a podpory mládeže ze strany státu • úniky důležitých dat • negramotnost obyvatel v oblasti kybernetické bezpečnosti

3. 4 SWOT analýza Zaměstnanost

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> relativně nízká cena pracovní síly – pod celorepublikovým průměrem (zajímavé pro investory) dostatek volných lokalit a objektů k podnikatelskému či jinému využití, dostatečné množství dosud nevyužitých stavebních ploch vysoká úroveň portfolia podnikatelských aktivit v regionu (zejména cestovní ruch, lázeňství) tradice ve zpracování místních surovin v sektoru zemědělství příznivé podmínky pro živočišnou výrobu – chov jatečného skotu a ovcí 	<ul style="list-style-type: none"> začlenění části území do CHKO, což v určité míře negativně ovlivňuje rozvoj podnikatelských aktivit nízký ekonomický potenciál regionu daný nižší než průměrnou kupní silou místních obyvatel nedostatečně rozvinutá technická infrastruktura pro podnikání, nepřipravenost podnikatelských/průmyslových zón výjezd za prací mimo region málo pracovních příležitostí pro mladé lidi nízký počet zaměstnavatelských subjektů v obcích, málo rozvinutá řemesla a živnosti absence zahraničního kapitálu nízká flexibilita a adaptabilita pracovní síly na měnící se ekonomickou strukturu regionu, což se odráží hlavně v nízké ochotě samostatně podnikat nedostatečné podmínky pro zajištění potřebného rozvoje malého podnikání
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> zapojení mladých lidí do rozvoje regionu, zkvalitnění a rozšíření mimoškolních i vzdělávacích aktivit využití volných pozemků a budov pro rozvoj podnikání pokračování trendu stěhování se z měst do přilehlých venkovských oblastí rozvíjení a posílení spolupráce mezi představiteli veřejné správy a místními aktéry regionu zapojení „novousedlíků“ do dění a rozvoje regionu a vytvoření životních podmínek tak, aby přilákaly mladé rodiny k bydlení a práci na venkově posílení regionální identity vytvoření příznivých životních podmínek pro život na venkově (dostatek pracovních příležitostí, kulturního a společenského vyžití, podmínky pro zdravý růst a výchovu dětí) podpora malých a středních podnikatelů, kteří díky tomu budou moci nabídnout více pracovních míst podpora začínajících podnikatelů příprava a pomoc se začleněním nezaměstnaných na trh práce sociální inkluze péče o děti v předškolním věku se snahou pomoci rodičům s dřívějším nástupem do práce z rodičovské dovolené 	<ul style="list-style-type: none"> pokračování odlivu kvalifikované pracovní síly, odchod vzdělaných lidí dojíždění lidí za prací mimo region – lidé získají možnost bydliště v místě zaměstnání, tedy ve městě snížování počtu pracovních příležitostí negativně ovlivní demografickou strukturu obyvatel ve smyslu stárnutí obyvatelstva na venkově nezájem a strach obyvatel z realizace podnikatelských záměrů, ti stávající směřují aktivity spíše do měst růst nákladů na život na venkově, snižující se životní úroveň obyvatelstva, pasivita, rezignace

3.5 SWOT analýza Cestovní ruch a lázeňství

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Poloha – relativně výhodná poloha s krásnou přírodou • Přírodní zdroje – příroda ve spojení s příjemným prostředím území vytváří předpoklady pro jezdeckou turistiku a agroturistiku. • Množství historických a kulturních atraktivit – lidová architektura, zámky, sakrální stavby, technické památky • Lidové zvyklosti • Technické památky • Značené cyklostezky, podmínky pro turistiku • Vynikající podmínky pro cyklistiku – pro začátečníky i náročné • Možnosti celoroční vyžití • Dvoje Lázně – Velké Losiny, Bludov 	<ul style="list-style-type: none"> • Dopravní dostupnost • Ekonomická situace • Lidské zdroje – nedostatek lidí se zkušenostmi • Nízká zkušenost se zahraničními návštěvníky a jazyková vybavenost • Úroveň služeb a infrastruktury regionu • Roztříštěnost informací o regionu • Špatný stav některých kulturních památek • Nízká informovanost a propagace regionu v ČR a v zahraničí • Nízká úroveň spolupráce • Omezená dostupnost pro osoby se zdravotním postižením • Nízká informovanost o zavedených věcech a aktivitách – slevové karty, nové atrakce, apod. • Neochota investovat do nových technologií • Absence jednotného odbavovacího systému v lyžařských areálech
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Využití místních historických příběhů a hrdinů k marketingovým účelům –Čarodějnické procesy.. • Podpůrné programy a granty • Pořádání tematických workshopů • Prohloubení spolupráce uvnitř regionu i napříč sousedními regiony, česko-polská spolupráce • Zdokonalování služeb pro návštěvníky regionu • Rozvoj lázeňské turistiky • Rozvoj cestovního ruchu v regionu způsobený přílivem turistů ze zahraničí (zejména Rakousko a Polsko) • Podpora podnikatelů v oblasti cestovního ruchu • Vyšší propagace regionu a zvýšení image regionu • Efektivnější využití přírodních zdrojů v regionu • Zvelebování území obcí – rekonstrukce drobných kulturních památek, péče o zeleň, dopravní infrastrukturu • Zatraktivnění a zpřístupnění národních kulturních památek a jejich infrastruktury • Obnova památek a odkazů historie • Zpřístupnění komunikací do Polska - rozšiřování a rekonstrukce • Vyšší zájem o domácí cestovní ruch a rozvoj příměstského cestovního ruchu • Stavba cyklotras a in-line tras a jejich značení 	<ul style="list-style-type: none"> • Stárnutí obyvatelstva na venkově spojené s odlivem mladých pracujících lidí • Nepříznivé sněhové podmínky v zimních měsících • Nedostatečná péče o kulturní památky a jejich zastarávání • Neorganizovanost cestovního ruchu • Pokles životní úrovně obyvatelstva, nezájem z jejich strany o dění v regionu • Růst daňového zatížení obyvatelstva a podnikatelů • Zhoršení legislativního prostředí pro podnikatele v odvětví cestovního ruchu • Vyšší atraktivita sousedních regionů, pokles úrovně kvality nabídky ve srovnání s těmito regiony • Neschopnost vytvořit atraktivní nabídku pro návštěvníky regionu – nedostatečné přizpůsobení aktuálním trendům, neschopnost se odlišit od jiných regionů • Neschopnost spolupráce • Ustupující zájem o lázeňství • Trend zkracující se dovolené

<ul style="list-style-type: none"> • Rostoucí zájem o zdravý životní styl, relaxaci a wellness aktivity • Zájem o regionální gastronomii, tradiční výrobky a produkty z přírodních materiálů • Podpora biofarem a ekofarem ve vztahu k cestovnímu ruchu – motivace producentů, aby přijímali turisty • Vzdělávání v přírodě, rozvoj naučných stezek, atrakcí spojených s poznáním přírody a regionu, geoparků • Rozvoj stávajících zavedených produktů • Jednotná informační centrála s informacemi o regionu pro potřeby návštěvníků i obyvatele regionu • Vytvoření sítě e-kol – páteřní trasa + související služby • Podpora místních tradic a zvyků • Nadregionální kulturní a sportovní akce, ale i podpora místních akcí • Vybudování „lázeňské oblasti“ zahrnující nejen lázeňské obce, ale i jejich širší okolí • Podpora náboženského a poutního cestovního ruchu • Rozvoj agroturistiky, hipoturistiky, venkovského cestovního ruchu a ekoturistu • Modernizace a sjednocení úrovně ubytovacích kapacit napříč regionem • Rozvoj infrastruktury a služeb pro handicapované • rozvoje a modernizace středisek zimních sportů • Zvýšení atraktivity IC pro turisty, modernizace vybavení IC • Rozšíření služeb IC, podpora vzdělávání zaměstnanců IC a zvýšení jejich jazykové vybavenosti • Rozvoj rozhleden a vyhlídek • Motivace dětí ke sportu • Správné zacílení produktů, přizpůsobování nabídky potřebám cílových segmentů • Regionální cestovní kancelář, podpora příměstského cestovního ruchu • Tvorba netradičních diferencovaných produktů pro nové segmenty návštěvníků (např. sdílené skipasy s výhodami apod.) • Termální aquapark ve Velkých Losinách 	
--	--

3.6 SWOT analýza Zemědělství a lesnictví

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Výhodné podmínky pro zemědělství i lesnictví • Zemědělství, lesnictví a dřevozpracující průmysl jako tradiční obory • Podhorský charakter venkovské krajiny • Přítomnost silných zemědělských a lesnických subjektů • Dobrá úroveň spolupráce s místními samosprávami a spolky • Velká zásoba dřevní hmoty • Trvalá poptávka po surovém dříví • Aktivita malých firem a mikropodniků (rodinné farmy) • Silné zastoupení lesů zvláštního určení • Výhodné podmínky pro ekologické zemědělství a agroturistiku 	<ul style="list-style-type: none"> • Nezaměstnanost • Málo rozvinutý zpracovatelský sektor • Rostoucí cena půdy • Klesající zájem lidí o práci v zemědělství a lesnictví • Pokles živočišné výroby • Malá biodiverzita pěstovaných plodin • Zastaralé strojní vybavení a řada nevyužívaných zemědělských objektů • Negativní dopady konvenčního hospodaření na půdu • Zanedbané místní komunikace zejm. ve vyšších polohách • Lokalizace části lesních porostů v problematicky dostupných podmínkách • Časté dopravní střety se zvěří v lesních úsecích silnic a na méně frekventovaných komunikacích
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Zavádění moderních nízko-emisních technologií • Diverzifikace zemědělských činností • Spolupráce obcí s podnikateli a turistickým ruchem • Trend podpory rekonverze nevyužívaných objektů na plochy pro rozvoj podnikání • Rozvoj ekologického přístupu k zemědělství • Rostoucí zájem o produkty venkovského a eko původu a o produkty z přírodních a tradičních materiálů • Možnosti čerpání dotací • Využití místních surovin ke zpracování • Zvýšení podílu přirozené obnovy lesních porostů • Lepší využití sítě železniční dopravy • Aplikace přírodě blízkých způsobů obhospodařování lesů • Zakládání remízů, alejí, větrolamů, břehových porostů, obnova mezí a tvorba ÚSES • Podpora environmentálních aktivit včelařů, myslivců, rybářů a dalších spolků • Úprava druhé skladby lesů s ohledem na globální klimatickou změnu • Vzdělávání v oblasti zemědělství, potravinářství a lesnictví, tematické workshopy • Zkvalitnění poľní a lesní infrastruktury 	<ul style="list-style-type: none"> • Klimatické změny projevující se nepříznivými podmínkami (sucho, teplo) a extrémy • Odliv mladých lidí z regionu vlivem nedostatku pracovních příležitostí • Prohlubování negativních demografických trendů • Znehodnocování půdy v důsledku intenzivního hospodaření • Znečištění vodních zdrojů • Nejistota s nestabilitou v přidělování zemědělských dotací • Složitá administrativa spojená s čerpáním dotací • Vysoké procento nahodilých těžeb • Šíření lýkožrouta severského a dalších lesních škůdců • Sesuvy nestabilních svahů

3.7 SWOT analýza Životní prostředí

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Přítomnost a vysoká kvalita území zachovalé přírody • Vysoká lesnatost území • Značný přírodní potenciál území • Bohaté zásoby podzemní vody • Vysoká úroveň třídění odpadů • Existence CHKO a dalších institutů ochrany přírody • Obecná environmentální uvědomělost 	<ul style="list-style-type: none"> • Vysoký podíl lokálních topenišť • Neodkanalizování menších sídel, znečištění vodních toků • Dopravní zátěž v obcích ležících na silnici I. třídy • Zemědělství orientované na velkovýrobu • Existence environmentálních rizik (povodně, doprava) • Nízká retenční schopnost krajiny • Ohrožení ŽP vysokým tlakem cestovního ruchu • Ohrožení území invazivními druhy
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Omezení nedokonalého spalování v lokálních topeništích • Maximální využívání místních zdrojů • Zvyšování retence vody v krajině a rekultivace vodních toků • Obnovování zaniklých rybníčních ploch • Podpora dobudování protipovodňové ochrany obcí • Hospodaření s dešťovou vodou v obcích • Příspěvky na sběrné dvory a údržbu krajiny • Boj s invazivními druhy v území • Regenerace brownfields • Podpora ekodopravy • Regulace pohybu turistů a podpora turistického značení 	<ul style="list-style-type: none"> • Intenzifikace zemědělství • Zrychlený odtok vody z území • Znečištění povrchových a podpovrchových vod • Staré ekologické zátěže • Nevhodné využití krajiny (čtyřkolky, motorky, freeride)

3.8 SWOT analýza Sociální inkluze

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> Komunitní plánování sociálních služeb města Šumperka, webové stránky – informace o sociálních službách: <ul style="list-style-type: none"> E-adresář poskytovatelů sociálních a návazných služeb na území správního obvodu obce s rozšířenou působností Šumperk (http://katalog.sumperk.cz/) E-katalog poskytovatelů sociálních služeb v Olomouckém kraji (https://kissos.kr-olomoucky.cz/katalog/) Dobrá dostupnost a nabídka širokého spektra sociálních služeb pro všechny cílové skupiny pro občany na území MAS Šumperský venkov v Šumperku Existence sídla sociálních služeb na území MAS Šumperský venkov (domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem, odlehčovací služba, pečovatelská služba a pečovatelská služba v domech s pečovatelskou službou, denní a týdenní stacionář) Odbornost poskytovatelů služeb (kvalifikace, prohlubování a zvyšování odbornosti zaměstnanců) Dostupná ošetrovatelská péče v domácím prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> Finanční a časová dostupnost sociálních služeb (terén, večery, víkendy) Malá informovanost o poskytovatelích sociálních služeb Nedostatek pracovních příležitostí pro osoby se zdravotním postižením, pro sociálně slabé občany, mladé lidi, ... Nedostatečná podpora pro pečující osoby V některých obcích nízké množství možností k trávení volného času Absence nebo nedostatečná nabídka návazných a některých služeb pro specifické cílové skupiny (alkohol, psychické onemocnění, duální diagnózy, ...) Nedostatečná spolupráce mezi podnikateli a NNO v sociální oblasti Nedostatek sociálního bydlení
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> Efektivní využívání evropských podpůrných fondů – podpora rozvoje a zvyšování dostupnosti stávajících sociálních služeb Zvyšování povědomí o sociálních službách – zmapování dostupnosti sociálních služeb Zvyšování pracovního uplatnění pro rizikové skupiny obyvatel (sociální podnikání, pracovní poradenství, vzdělávací programy) Podpora pro pečující rodiny, rozvoj odlehčovacích služeb Podpora rozvoje a vzniku zázemí pro volnočasové aktivity (sociálně aktivizační služby, nízkoprahové služby pro děti a mládež, sportovní a kulturní aktivity) Podpora zřizování chybějících pobytových sociálních služeb v místní spádové oblasti Rozvoj sociálních podniků, podporovaného zaměstnávání- rozvoj spolupráce mezi poskytovateli sociálních služeb, obcemi a podnikatelskými subjekty Sociální bydlení pro rodiny s dětmi, startovací byty, prostupné sociální bydlení Rozvoj dobrovolnictví Rozvoj komunitních center a související infrastruktury Zabezpečení psychiatrické péče pro region Terénní služby 	<ul style="list-style-type: none"> Nedostatečné finanční a personální zabezpečení organizací Nárůst a nepřehlednost administrativy na úkor přímé péče s uživateli Odliv kvalifikovaných pracovníků Nezájem veřejnosti o sociální služby Demografické změny ve společnosti (nízká porodnost) Vysoká nezaměstnanost osob se zdravotním postižením Závislost na sociálních dávkách, na poskytovaných službách Finanční a sociální situace rodin, neochota uživatelů a jejich rodinných příslušníků spolupodílet se na financování nákladů na sociální služby Absence koordinace sociálních a zdravotních služeb

3.8 SWOT analýza CELKOVÁ

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> Podhorský až horský ráz krajiny s přítomností vysoce kvalitního území zachovalé přírody a vysokou lesnatostí Environmentální povědomí občanů, vysoká úroveň třídění odpadů a snižující se energetická náročnost budov ve správě místních samospráv Výhodné podmínky pro ekologické zemědělství, agroturistiku, hipoturistiku apod. Bohaté zásoby podzemní vody Příznivé podmínky pro živočišnou výrobu (chov jatečného skotu a ovcí) Tradice ve zpracování místních surovin Pro investory zajímavá relativně nízká cena pracovní síly - nacházející se pod celorepublikovým průměrem Dostatek volných lokalit a objektů k podnikatelskému či jinému využití Dostatečná kapacita nabídky ZŠ a MŠ Podpora aktivit lidí prostřednictvím organizací jako je TJ Sokol, Sokol, SDH, Junák, Skaut, myslivecké spolky, včelaři, zahrádkáři, holubáři, kluby žen apod. Stabilita počtu osob využívající veřejnou hromadnou dopravu v průběhu posledních let Rozsáhlá a kvalitní dopravní infrastruktura, dostatek turisticky atraktivních míst během celého roku, nabídka volnočasových aktivit a fungující ekologické středisko Švagrov Blízkost okresního města a CHKO Jeseníky Nabídka služeb cestovního ruchu pro více či méně náročnou klientelu Existence řady významných a atraktivních památek, historická přítomnost slavných osobností, presence regionálních značek, vyhlášených turistických destinací a sportovních center Vysoká úroveň portfolia podnikatelských aktivit v regionu (sektory cestovního ruchu a lázeňství, zejm. Velké Losiny a Bludov) Rozsáhlá a udržovaná síť turistických tras Existence řady sídel sociálních služeb (domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem, odlehčovací služba, pečovatelská služba, denní a noční stacionář) Dostupná ošetrovatelská péče pro zdravotně handicapované v domácím prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> Novodobý úpadek zemědělské a rostlinné výroby, zejm. kdysi velmi rozšířené živočišné výroby (přítomnost pastvin, chátrajících stájí...) Místy nevyhovující a zastaralá zemědělská a lesnická infrastruktura Rostoucí průměrná roční teplota, nerovnoměrnost srážek a přítomnost extrémních projevů počasí ohrožující zemědělskou a rostlinnou výrobu Šíření nových škůdců a chorob, rozvoj invazních druhů (zejm. křídlatky a bolševníku) Problematické hospodaření a těžba lesních porostů v problematicky lokalizovaných lesních porostech (horské svahy, neúnosné terény apod.) Existence environmentálních rizik (povodně, doprava) Nízká retenční schopnost zemědělské krajiny, nerevitalizovaná vodní koryta a ohrožení krajiny větrnou erozí Relativně vysoká nezaměstnanost Lokálně nedostatečná nabídka možností k trávení volného času Problematická spádovost občanů do zaměstnání a škol Lokální koncentrace vysoké dopravní zátěže, časté dopravní nehody se zvěří, nedostatečná cyklistická infrastruktura Lokálně nevyhovující stav a bezpečnost komunikací (chodníky, silnice), nadřazené postavení automobilové dopravy nad chodci, cyklisty Ohrožení cenných lokalit nadměrným tlakem cestovního ruchu Nedostatečná jazyková vybavenost občanů, pracovníků v cestovním ruchu a představitelů obcí, zájmových organizací a podniků Nízká úroveň spolupráce mezi poskytovateli služeb v oblasti cestovního ruchu a propagace regionu; velmi nízký podíl zahraničního kapitálu Malý počet zařízení s bezbariérovým přístupem Nedostatek pracovních příležitostí pro osoby se zdravotním postižením, pro sociálně slabé, mladé lidi apod. Nedostatek sociálního bydlení

SWOT analýza CELKOVÁ

Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> Rozvoj a podpora tvorby zemědělských a lesnických infrastruktur Budování a rozvoj zemědělských podniků, zemědělské a rostlinné výroby, pořízování a vybavení podniků stroji, včetně efektivního zpracování zemědělských produktů a jejich uvádění na trh Podpora ekologických a společenských funkcí lesa (mimo produkci dřevní hmoty) Efektivní využívání strojů a techniky v rámci spolupráce mezi podniky Ochrana biodiverzity prostřednictvím aktivního boje s invazními druhy organismů Zvýšení bezpečnosti v obcích (zejm. rozvojem fungování a vybavením sborů dobrovolných hasičů či fungováním spolehlivých komunikačních systémů) Podpora mimoškolních aktivit veřejnosti (školní družiny, kluby, družiny, dětské skupiny, individuální péče o děti...) Maximalizace spolupráce mezi obcemi, neziskovými organizacemi a malými podnikateli Výstavba nových a rekonstrukce stávajících přestupních terminálů a parkovišť, zvýšení bezpečnosti na silnicích (např. zklidňováním dopravy) Rozvoj školské infrastruktury a vybavení vzdělávacích zařízení, institucí a objektů mj. předškolního vzdělávání Investice do celoživotního, zájmového a neformálního vzdělávání Podpora, rozvoj a propagace nových a stávajících podniků směřujících na cestovní ruch Péče o kulturní památky, jejich zatraktivnění, revitalizace propagace, zpřístupnění a zabezpečení, včetně jejich plnohodnotného využití Podpora podnikání v obcích (investice do nových či stávajících malých podniků a venkovských živností) Podpora spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů Podpora sociálního začleňování a rozvoj uplatnitelnosti osob sociálně vyloučených a vyloučením ohrožených osob (vč. vzdělávání příslušných pracovníků) Podpora zdravotně sociálních služeb, dobrovolnických a mentoringových programů, zapojení se do strategického plánování (MAP, komunitní školství apod.) 	<ul style="list-style-type: none"> Globální klimatická změna a její projevy v podobě extrémů počasí, rozvoje nových a stávajících chorob a škůdců (např. lýkožrouta severského) Nedostatek vody v krajině či její znečištění Úpadek zájmu o práci v primárním sektoru Ekologické zátěže způsobené používáním zastaralých a nevhodných strojů v zemědělství a lesnictví Složitá administrativa spojená s čerpáním dotací Prohlubování negativních demografických trendů (nízká porodnost, úbytek dětí, odliv obyvatel z venkova do měst) Nestabilita v politice dotací Růst nákladů na život na venkově, snižující se životní úroveň obyvatelstva, pasivita, rezignace Zhoršení legislativního prostředí a nárůst daňového zatížení obyvatelstva a podnikatelů Odliv kvalifikovaných, vzdělaných a pracovitých lidí z regionu Nekvalitní budování dopravní infrastruktury Nárůst koncentrace individuální dopravy a pokles zájmu o veřejnou hromadnou dopravu Neschopnost spolupráce místních organizací a podnikatelských subjektů, včetně spolupráce regionu se sousedními regiony Nedostatek financí na investice do cestovního ruchu a dalších významných oblastí podnikání Finanční a sociální situace rodin, neochota uživatelů a jejich rodinných příslušníků spolupodílet se na financování nákladů na sociální služby Finanční a časová nedostupnost sociálních služeb Narůstající počet lidí závislých na sociálních dávkách a poskytovaných službách (včetně lidí zneužívajících sociální dávky)

<ul style="list-style-type: none"> • Podpora a rozvoj sociálního podnikání (začleňování osob, aktivity, vzdělávání...) • Podpora péče o duševní zdraví občanů, rozvoj a vznik nových sociálních podniků • Podpora aktivit a služeb vedoucích k sociální inkluzi 	
--	--

4 ANALÝZA PROBLÉMŮ A POTŘEB

Analýza mapuje problémy a potřeby území, které vyplynuly z komunitních projednávání, analytické části strategie, schůzek pracovních skupin a projektových záměrů aktérů v území MAS Šumperský venkov. Jejím cílem je pojmenovat problémy a potřeby území v jednotlivých oblastech a sladit je s dotačními příležitostmi.

ŠKOLSTVÍ		
Problémy	Potřeby	ESI Fond
Zastaralé budovy a infrastruktura škol a školských zařízení, nedostatek financí na jejich obnovu	Investice do rekonstrukce a modernizace budov a infrastruktury (hřiště, tělocvičny)	EFRR, ESF
Kapacita předškolních zařízení a jeslí	Vznik jeslí, dětských skupin, navýšení kapacity zařízení pro děti do 3 let, služby pro rodiny s dětmi, infrastruktura MŠ	EFRR
Nedostatečná nabídka celoživotního vzdělávání	Podpora celoživotního vzdělávání, neformálního vzdělávání	EFRR, ESF
Sociálně patologické jevy u sociálně vyloučených skupin obyvatel	Sociální pracovníci, investice do sociálních služeb, prevence	ESF
Bezbariérový přístup do škol a školských zařízení	Zpřístupnění škol handicapovaným žákům	EFRR, ESF

DOPRAVA		
Problémy	Potřeby	ESI Fond
Stav komunikací (chodníky, silnice)	Opravy místních komunikací a chodníků	EFRR
Nedostatek parkovacích míst (zj. v oblastech s vyšší frekvencí turistů, budov občanské vybavenosti...)	Rozšíření kapacity parkovacích míst	EFRR,EZFRV
Absence komplexního řešení bezbariérovosti a návaznost chodníků, neoznačené a neosvětlené přechody	Zvýšení bezpečnosti komunikací a doprava bez bariér	EFRR, ESF
Zanedbané zastávky a nádraží	Zatraktivnění a zkulturnění dopravy	EFRR
Absence cyklistické infrastruktury a zázemí pro cyklisty	Podpora cykloturistiky, návazných služeb a infrastruktury	EFRR,EZFRV

Neefektivní systém dopravy (spoje autobusů x vlaků, duplicity..)	Zvyšování efektivity a kvality pro cestující, podpora kombinované dopravy (vlak x kolo x autobus..)	EFRR, FS
Dopravní zátěž v obcích při silnicích 1. třídy	Obchvaty u zatížených obcí	EFRR

BEZPEČNOST

Problémy	Potřeby	ESI Fond
Špatný stav budov a zázemí JPO, nedostatečné vybavení JPO v obcích	Investice do vybavení a zázemí JPO, modernizace budov, zajištění podmínek pro fungování JPO v obcích	EFRR
Klesající zájem mládeže o hasičský sport v menších obcích	Motivace mladých k požárnímu sportu; podpora požárního sportu i v malých obcích	ESF, EFRR
Nedostatečná podpora obnovy a vzniku sportovišť a hřišť	Rekonstrukce a modernizace sportovišť a hřišť	EFRR
Nízká gramotnost v oblasti kybernetické bezpečnosti	Osvěta a vzdělávání obyvatel	ESF

ZAMĚSTNANOST

Problémy	Potřeby	ESI Fond
Nedostatečné podmínky pro rozvoj podnikání	Podpora malých a středních podnikatelů	EFRR, ESF
Nedostatečně rozvinutá technická infrastruktura pro podnikání, málo rozvinutá řemesla, živnosti	Podpora podnikání a investic do rozvoje podnikatelské infrastruktury, rozšiřování a diverzifikace podnikání	EFRR, ESF
Vysoká nezaměstnanost (mladí lidé, dlouhodobě nezaměstnaní, ženy, lidé s nízkým vzděláním, sociálně vyloučené osoby)	Příprava a pomoc se začleněním nezaměstnaných na trh práce, sociální inkluze, podpora podniků a provozoven s dopadem na lokální zaměstnanost, rekvalifikace, vzdělávání, podpora sociálního podnikání	ESF
Migrace za prací mimo region, odliv kvalifikované síly	Tvorba příznivějších podmínek pro život na venkově (dostatek prac. příležitostí, kulturního a sportovního vyžití, podmínky pro výchovu dětí...),	ESF, EFRR
Neochota podnikat, obavy z podnikání	Podpora začínajících podnikatelů, vytváření podmínek pro podnikání	ESF, EZFRV, EFRR
Obtížný návrat rodičů z rodičovské dovolené	Zkrácené úvazky, péče o děti v předškolním věku, vzdělávání (snaha pomoci rodičům s dřívějším nástupem do práce a kontaktem se společností)	ESF, EFRR
Nevyužité lokality a objekty, zemědělské budovy	Motivace k využívání těchto lokalit k podnikatelským účelům	EFRR, EZFRV
Nízká flexibilita a adaptabilita pracovní síly vůči ekonomické struktuře regionu	Rekvalifikace a podpůrné programy, koučing a mentoring	ESF
Nízká úroveň spolupráce (veřejný sektor x místní aktéři)	Posílení a rozvoj spolupráce	EFRR

CESTOVNÍ RUCH A LÁZEŇSTVÍ		
Problémy	Potřeby	ESI Fond
Nízká a rozdílná úroveň služeb a infrastruktury cestovního ruchu (ubytovací služby, stravovací zařízení)	Investice do zdokonalování, modernizace a sjednocení služeb	EFRR,EZFRV
Nízká zkušenost se zahraničními turisty, jazyková vybavenost	Vzdělávání pracovníků v cestovním ruchu, pracovníků IC, rozšiřování jejich služeb	ESF
Nedostatečná propagace regionu jako celku, památek a turistických zajímavostí	Podpora a propagace, zvýšení image regionu	ESF, EFRR
Nízká úroveň spolupráce	Motivace k vytváření společných produktů, záměrů s dopadem na zvýšení cestovního ruchu	EFRR,EZFRV
Efektivní využití přírodních zdrojů	Vzdělávání v přírodě, naučné stezky, atrakce v přírodě, geopark	EZFRV, ESF
Technický stav kulturních památek, přístup k nim (NKP, ale i drobné památky)	Investice do kulturních památek a dalších historických objektů, jejich zpřístupnění (rekonstrukce, modernizace)	EFRR,EZFRV
Technický stav sakrálních památek	Podpora náboženského a poutního cestovního ruchu, obnova staveb	EFRR,EZFRV
Zastaralé vybavení a služby IC	Zvýšení atraktivity IC a jejich nabídky a služeb	EFRR, ESF
Nedostatečná infrastruktura pro e-kola	Vytvoření páteřní sítě a souvisejících služeb	EFRR
Nízká informovanost o zavedených aktivitách, atrakcích, produktech, rozptýlenost informací	Podpora informovanosti, vytvoření jednotného informačního kanálu pro turisty i obyvatele regionu	ESF, EFRR
Úpadek a zapomínání místních tradic a zvyků	Podpora lokálních zvyklostí a tradic, kulturních událostí lokálního charakteru	EFRR, ESF
Nevyužitý potenciál regionálních produktů a gastronomie	Osvěta, produkce tradičních výrobků z místních zdrojů, tvorba gastronomických balíčků, rozvoj agroturistiky	EFRR,EZFRV
Omezený přístup handicapovaným (ubytovací zařízení, stravovací zařízení, atraktivity regionu)	bezbariérový přístup, rozvoj infrastruktury a služeb pro handicapované	EFRR, ESF
Nezacílená nabídka produktů CR	Podpora tvorby netradičních diferencovaných produktů, s cílem najít nové návštěvníky, přizpůsobování se potřebám zákazníků, prodloužit pobyt v regionu	EFRR,EZFRV
Vybavenost středisek zimních sportů a související infrastruktury	Modernizace středisek a jejich infrastruktury (parkoviště, vybavení, apod.)	EFRR,EZFRV
Technický stav budov lázeňské infrastruktury	Zatraktivnění lázeňské infrastruktury a budov	EFRR,EZFRV
Nízká úroveň nadregionální spolupráce	Prohloubení spolupráce uvnitř regionu i napříč sousedními regiony, česko-polská spolupráce	EFRR
Dopravní dostupnost	Zlepšení a rozšíření dostupnosti jak v cestovním ruchu, tak za prací (v případě turismu i směrem na Polsko)	EFRR, FS

ZEMĚDĚLSTVÍ A LESNICTVÍ		
Problémy	Potřeby	ESI Fond
Zastaralé strojní vybavení zemědělců i lesníků	Investice do zemědělství a lesnictví, vč. návazné infrastruktury	EZFRV, EFRR
Málo rozvinutý zpracovatelský průmysl	Podpora zpracovatelského průmyslu	EZFRV, EFRR
Obtížně dostupná část lesních porostů a zemědělské půdy	Zkvalitnění polní a lesní infrastruktury	EZFRV
Pokles živočišné výroby	Podpora živočišné produkce, podpora začínajících zemědělců, farem a biofarem	EZFRV
Malá biodiverzita pěstovaných plodin	Podpora biodiverzity v pěstování plodin	EZFRV
Zemědělství orientované na velkovýrobu	Diverzifikace zemědělských činností	EZFRV
Nízká míra uplatnění moderních přístupů, Klesající zájem pracovat v zemědělství, lesnictví	Vzdělávání v oblasti zemědělství, lesnictví, potravinářství, workshopy, motivace k návratu k zemědělství a lesnictví, osvěta, podpora využívání lokálních zdrojů	EZFRV
Nízká úroveň spolupráce (veřejný sektor x podnikatelé x turismus)	Podpora spolupráce mezi sektory, podpora projektů podporující cestovní ruch (agroturistika, venkovská turistika, hipoturistika..)	EZFRV, EFRR
Časté dopravní střety se zvěří	Opatření k zamezení střetů s dopravními prostředky, pro bezpečný přechod zvěře	EZFRV
Zanedbané komunikace, zj. ve vyšších polohách	Zkvalitnění komunikací	EZFRV

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ		
Problémy	Potřeby	ESI Fond
Invazivní druhy	Prevence a vymýcení invazivních druhů	FS
Ohrožení ŽP vlivem cestovního ruchu	Regulace pohybu turistů, podpora turistického značení	FS,EZFRV
Nízká retenční schopnost krajiny	Rekultivace vodních toků, zvyšování retence vody, obnova zaniklých rybníčních ploch	FS
Environmentální rizika (povodně, doprava)	Protipovodňová ochrana, podpora eko-dopravy, šíření povědomí v oblasti řízení rizik	FS
Znečištění vodních toků, neodkanalizování menších sídel	Systém kanalizace, sběrné dvory, údržba krajiny	FS,EZFRV

SOCIÁLNÍ INKLUZE		
Problémy	Potřeby	ESI Fond
Finanční a časová dostupnost sociálních služeb (terén, večery, víkendy)	Posílení terénních a pečovatelských služeb, přizpůsobování potřebám cílových skupin, zřizování chybějících služeb v místní spádové oblasti	ESF
Sociálně vyloučená oblast	Modernizace a budování infrastruktury pro ambulantní, zdravotní, návazné i preventivní služby, podpora soc. začleňování	ESF
Informovanost o poskytovatelích sociálních služeb	Mapování dostupnosti soc. služeb, zvyšování povědomí obyvatel a efektivní propagace služeb	ESF
Pracovní příležitosti pro handicapované, mladé, sociálně slabé	Zvyšování pracovního uplatnění rizikových skupin obyvatel (sociální podnikání, poradenství, vzdělávání)	ESF
Nedostatečná podpora pro pečující osoby	Podpora pro pečující rodiny, rozvoj odlehčovacích služeb	ESF
Nedostatek možností k trávení volného času, zj. v menších obcích	Rozvoj a vznik zázemí pro volnočasové aktivity	EFRR,ESF
Nedostatečná nabídka návazných a některých specifických služeb pro specifické CS (alkohol, psychické onemocnění, duální diagnózy..)	Zřízení potřebných chybějících služeb, podpora duševního zdraví	ESF
Spolupráce NNO a podnikatelů	Rozvoj a budování systematické a dlouhodobé spolupráce mezi poskytovateli služeb v oblasti soc. inkluze	EFRR,ESF
Kapacity sociálního bydlení	Rozšíření kapacity soc. bydlení (sociální domy, byty pro rodiny s dětmi, startovací byty, přístupné sociální bydlení apod.)	ESF
Nedostatečné pokrytí komunitními službami, nedostatek komunitního centra	Podpora komunitních center, investice do komunitních center a služeb v území	ESF,EFRR

**Strategie komunitně vedeného místního rozvoje
MAS Šumperský venkov, z. s. 2014–2020**

**„Z lázní do lesů a hor,
to je náš krásný region“**

**STRATEGICKÁ
a
IMPLEMENTAČNÍ
ČÁST**

Obsah

4	Strategická část.....	5
4.1	Vize strategie	5
4.2	Strategické cíle a oblasti podpory	6
4.2.1	Oblast: Podpora a rozvoj zemědělství, lesnictví a životního prostředí	7
	Strategický cíl 1: Region s čistou a udržitelnou krajinou, ve kterém se dobře dýchá.....	7
4.2.2	Oblast: Rozvoj cestovního ruchu a občanské vybavenosti.....	10
	Strategický cíl č. 2: Zatraktivnění regionu pro turisty.....	10
4.2.3	Oblast: Kultura a život v obcích, spolky, posílení regionální identity	12
	Strategický cíl č. 3: Zatraktivnění regionu pro místní a zvýšení aktivizace obyvatel regionu. 12	
4.2.4	Oblast: Podpora zaměstnanosti a podnikání v regionu.....	14
	Strategický cíl 4: Zvýšení zaměstnanosti a rozvoj podnikání v regionu	14
4.2.5	Oblast: Dopravní obslužnost.....	15
	Strategický cíl 5: Zkvalitnění dopravní dostupnosti v regionu	15
4.2.6	Oblast: Podpora vzdělávání	16
	Strategický cíl č. 6: Zvýšení kvality vzdělání - základ budoucnosti našeho regionu.....	16
4.2.7	Oblast: Sociální služby a dostupné bydlení	18
	Strategický cíl č. 7: Efektivní sociální inkluze jako předpoklad spokojenosti obyvatel našeho regionu.....	18
4.3	Integrační a inovativní rysy strategie	20
4.4	Vazba na strategické dokumenty	25
4.5	Akční plán a programové rámce	29
4.5.1	Akční plán PRV.....	29
4.5.1.1.	Fiche 1: Investice do zemědělských podniků	30
4.5.1.2.	Fiche 2: Zemědělská infrastruktura	32
4.5.1.3.	Fiche 3: Investice do nezemědělských činností.....	34
4.5.1.4.	Fiche 4: Neproduktivní investice v lesích	36
4.5.1.5.	Fiche 5: Lesní technologie, zpracování lesních produktů a jejich uvádění na trh.....	38
4.5.1.6.	Fiche 6: Sdílení zařízení a zdrojů	40
4.5.1.7.	Fiche 7: Spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů.....	42
4.5.1.8.	Fiche 8: Projekty spolupráce	44
4.5.2	Akční plán IROP	46

4.5.2.1.	IROP 1: Dopravní obslužnost.....	46
4.5.2.2.	IROP 2: Vzdělávání.....	49
4.5.2.3.	IROP 3: Cestovní ruch a národní kulturní památky	51
4.5.2.4.	IROP 4: Integrovaný záchranný systém	52
4.5.2.5.	IROP 5: Sociální služby a dostupné sociální bydlení	55
4.5.3	Akční plán OPZ.....	57
4.5.3.1.	OPZ 1: Zaměstnanost	57
4.5.3.2.	OPZ 2: Sociální služby	62
4.5.3.3.	OPZ 3: Prorodinná opatření.....	68
4.5.4	Akční plán OP ŽP	71
4.5.4.1.	OPŽP 1: Posílení biodiverzity	71
4.6	Vazba Opatření/Fichí Programových rámců na opatření mimo Programové rámce	74
4.7	Vazba na horizontální témata.....	75
4.1	Specifické cíle SCLLD dle priorit	76
4.2	Integrační přístup napříč opatřeními SCLLD	77
5	Implementační část.....	78
5.1	Charakteristika MAS Šumperský venkov, z. s.	78
5.1.1	Identifikace právnické osoby	78
5.1.2	Organizace a zdroje MAS	79
5.1.3	Partnerství	84
5.2	Popis administrativních postupů	88
5.2.1	Propagace integrované strategie CLLD v území MAS	88
5.2.2	Vyhlašování výzev MAS	90
5.2.3	Podpůrná opatření pro žadatele.....	91
5.2.4	Administrativní postup příjmu a registrace projektů.....	92
5.2.5	Administrativní kontrola projektů.....	93
5.2.6	Způsob výběru projektů	95
5.2.7	Opravné postupy	98
5.3	Realizační část	99
5.3.1	Administrace v průběhu realizace projektů.....	99
5.3.2	Vedení složek projektů.....	100
5.3.3	Administrace proplácení projektů	100
5.3.4	Metodika plánování a provádění kontrol projektů	101
5.4	Kontrola činnosti MAS	102

5.5	Archivace	103
5.6	Monitoring a evaluace.....	103
5.7	Vyhodnocení integrované strategie CLLD	104
5.7.1	Monitorovací kritéria	105
5.8	Animační aktivity.....	105

4 Strategická část

Strategická část tohoto dokumentu popisuje směry, kterými se bude území MAS Šumperský venkov v letech 2014 - 2020 ubírat. Zahrnuje nastavení cílů a cest, jak tyto cíle naplnit a měřit je. Obsahuje popis integrovaného přístupu a inovativní prvky.

4.1 Vize strategie

Vize strategie je dlouhodobým cílem MAS. Odpovídá na otázku, jak chceme, aby region vypadal po období 2014-2020, je tedy obrazem regionu, kterého chceme dosáhnout. Vize MAS Šumperský venkov vyplývá z názorů jednotlivých aktérů na jednáních pracovních skupin a veřejných projednání.

NAŠE VIZE:

Chceme být regionem:

- **kde je dobře turistům i obyvatelům regionu** – náš region je místem, kde lidé chtějí žít, bavit se i pracovat. Je vyhledávanou turistickou destinací s kvalitní nabídkou služeb a atraktivit, se zachovalou přírodou a upravenými obcemi a kulturním dědictvím. S pestrá nabídkou zájmových aktivit, akcí ať už se jedná o sportovní, společenské nebo kulturní oblast.
- **který je dobře dostupný jak pro místní i návštěvníky** – region s dostatečnou infrastrukturou a efektivní dopravou, která zajistí nejen lepší bezpečnost, ale i snazší dojíždění do škol, za prací, zajímavostmi regionu.
- **odkud děti, ale i dospělí za kvalitním vzděláním nemusejí dojíždět do měst**, se školami, které mají moderní vybavení a učební pomůcky, ale i proškolený personál a vyhovující zázemí.
- **kde obyvatelé najdou pracovní příležitosti** - hospodářsky zajímavou lokalitou s dostatkem pracovních příležitostí, který podporuje malé a střední podnikání. Je místem, kde se zavádějí nové služby a technologie.
- **s efektivní sociální inkluzí**, která zajistí všeobecnou spokojenost obyvatel napříč regionem.

MAS je přitom dobrým a spolehlivým pomocníkem místním aktérům, svým členům i partnerům napříč regiony, a to i za hranicemi České republiky.

4.2 Strategické cíle a oblasti podpory

SCLLD MAS je v duchu této vize rozdělena do sedmi oblastí - Podpora a rozvoj zemědělství, lesnictví a životního prostředí, Rozvoj cestovního ruchu a občanské vybavenosti, Kultura a život v obcích, spolky, posílení regionální identity, Podpora zaměstnanosti a podnikání v regionu, Dopravní obslužnost, Podpora vzdělávání a Sociální služby a dostupné bydlení.

Pro každou z těchto oblastí byl zvolen strategický cíl, kterého chce region dosáhnout.

Z analytické části strategie vyplývají 7 hlavních strategických cílů.

- **Strategický cíl 1: Region s čistou a udržitelnou krajinou, ve kterém se dobře dýchá**
- **Strategický cíl č. 2: Zatraktivnění regionu pro turisty**
- **Strategický cíl č. 3: Zatraktivnění regionu pro místní a zvýšení aktivizace obyvatel regionu**
- **Strategický cíl č. 4: Zvýšení zaměstnanosti a rozvoj podnikání**
- **Strategický cíl č. 5: Zkvalitnění dopravní dostupnosti v regionu**
- **Strategický cíl č. 6: Zvýšení kvality vzdělání - základ budoucnosti našeho regionu**
- **Strategický cíl č. 7: Efektivní sociální inkluze jako předpoklad spokojenosti obyvatel našeho regionu**

4.2.1 Oblast: Podpora a rozvoj zemědělství, lesnictví a životního prostředí

Strategický cíl 1: Region s čistou a udržitelnou krajinou, ve kterém se dobře dýchá

Cílem je funkční a zdravá krajina, kterou budou místní i návštěvníci regionu využívat k relaxaci. Zemědělství, podnikání, cestovní ruch i ochrana přírody jsou ve vzájemné harmonii. Člověk svými aktivitami nepoškozuje krajinu, je k ní šetrný a snaží se nacházet alternativní zdroje energií. V obcích se nachází upravovaná veřejná zeleň, která slouží široké veřejnosti. Napomáhá tak zatraktivnění obcí jak k rekreaci, tak bydlení. Nezbytná je v tomto směru vzdělání a osvěta obyvatel po environmentální stránce, a to jak od útlého věku, tak v dospělosti. Společně tak zajistit udržitelný rozvoj regionu pro budoucí generace.

1.1. Specifický cíl: Kvalitní životní prostředí

Opatření Životní prostředí:

- podpora participace veřejnosti, státní správy a správy CHKO na ochraně přírody, rozvoj geoparků.
- výstavba a oprava lesní dopravní sítě a související infrastruktury,
- péče o vzácné druhy
- péče o cenná stanoviště a jejich obnova
- prevence a zamezení šíření invazivních druhů
- usměrňování turistického ruchu v rámci trvale udržitelného rozvoje.
- péče o obecní zeleň, parky a příslušný inventář,
- podpora nezbytné kanalizační sítě s ČOV,
- sběr, skladování a spotřeba užitkové vody,
- šetření energií a maximalizace energeticky nenáročných technologií a stavebních prvků,
- podpora technického a technologického zajištění sběru a třídění odpadů,
- rekultivace černých skládek, budování poldrů a dalších protipovodňových zařízení
- podpora aktivit směřující k maximalizaci a optimalizaci procesů třídění odpadů, odstraňování nebezpečných odpadů a využívání bioodpadu ke kompostování,
- sanace černých skládek.
- budování skladů kejdy, kompostovišť, sběrných jímek, dopravních zařízení na odpady apod.,
- nákup kontrolních a zabezpečovacích zařízení k ochraně ŽP,
- výroba bioplynu a jeho využití v provozu.

1.2 Specifický cíl: Podpora a rozvoj lesnictví

Opatření Lesnictví:

- maximalizace přirozené obnovy lesa,
- přechody na přírodě blízké způsoby obhospodařování lesů,
- výsadba dřevin a péče o remízky, meze, břehové porosty, větrolamy, prvky ÚSES,
- podpora včelařství.
- hrazení lesních bystřin a potoků,
- rekultivace vodních toků a zpevněných antropogenních ploch,
- zakládání sadů a péče,
- stavby malých vodních nádrží,
- výsadba listnatých dřevin a jejich ochrana proti zvěři.
- redukce lokálně-vysokých stavů spárkaté zvěře (např. odchytová zařízení) a jimi způsobených škod,
- investice na rozvoj dřevozpracujícího průmyslu (lesní technologie, modernizace staveb, stroje, apod.)
- podpora ochrany zvěře a péče o její prostředí (klid, kryt a potrava),
- obnova mezí a volně rostoucích dřevin, vodních zdrojů a mokřadů, prvků ÚSES,
- budování oplocení a pachových ohradníků podél komunikací,
- zachování a obnova propojenosti a prostupnosti krajiny, posílení retenční schopnosti krajiny včetně ochrany před povodněmi, koordinace agroenvironmentálních opatření pro zlepšení vzhledu krajiny

1.3 Specifický cíl: Podpora a rozvoj zemědělství

Opatření Zemědělství:

- budování skladů kejdy, kompostovišť, sběrných jímek, dopravních zařízení na odpady apod.,
- výroba bioplynu a jeho využití v provozu
- podpora agroturistiky, venkovské turistiky, ekoturistiky a hippoturistiky.
- tvorba nových pracovních míst v zemědělství,
- podpora ekologického zemědělství a chovu hospodářských zvířat,
- finanční ohodnocení v primárním sektoru
- rozvoj ekologického zemědělství
- podpora regionálních trhů a regionálních výrobků
- rozvoj a rozšiřování zemědělské výroby,
- podpora živočišné i rostlinné výroby,
- podpora spolupráce s místními producenty a tvorba regionálních produktů,
- lokální trhy

1.4 Specifický cíl: Podpora spolků, osvěta a racionální přístup

Opatření Spolupráce subjektů:

- další vzdělávání, školení, semináře a pracovní setkávání pro zájemce a podnikatele v území MAS, zvyšování jejich odbornosti
- optimalizace výrobních procesů,
- podpora a spolupráce v rámci dobrovolných občanských aktivit a spolků.
- edukace vlastníků honebních pozemků o jejich právech a povinnostech,
- podpora zájmové, kulturní i spolkové činnosti myslivců, rybářů, včelařů a holubářů.

1.5 Specifický cíl: Neproduktivní investice v lesích

Opatření Podpora rekreačních funkcí lesa

- rozšiřování naučných stezek a podpora vzdělávání v přírodě, podpora geoparků
- regulace pohybu turistů v lesích
- zakomponování herních prvků, prvků k podpoře pohybu (fitness) v lesích a na veřejných prostranstvích
- podpora turistického značení, značení v lesích a budování stezek
- aktivity vedoucí ke zvýšení pořádku v lesích
- zvýšení bezpečnosti v lesích (přírodní schůdky, lávky přes potok, apod.)

1.6 Specifický cíl: Zemědělská infrastruktura

Opatření Infrastruktura:

- zpřístupnění zemědělských ploch a zkvalitnění polních cest
- investice do rozvoje zemědělství v území MAS (stroje, infrastruktura, modernizace technologií, zemědělských staveb)
- maximální využití železniční dopravní sítě,

4.2.2 Oblast: Rozvoj cestovního ruchu a občanské vybavenosti

Strategický cíl č. 2: Zatraktivnění regionu pro turisty

Cílem je rozvoj cestovního ruchu a využití potenciálů, které kulturní zajímavosti v regionu skýtají. Vytváření a rozvíjení produktů cestovního ruchu s důrazem na spolupráci mezi subjekty navzájem, to vše s důrazem na rozšiřování a zkvalitňování stávajících produktů, namísto vytváření nových, s podobnou vizí. V případě cestovního ruchu se soustředit na udržitelný rozvoj. A tedy nesnažit se nárazově zvýšit počet návštěvníků v regionu, čímž by mohlo dojít k negativním dopadům na krajinu a region, produkty cestovního ruchu by se měly soustředit spíše na to, jak udržet návštěvníka v regionu déle a získat tak větší ekonomický prospěch z jeho návštěvy.

2.1 Specifický cíl: Kvalita nabídky a služeb cestovního ruchu a lázeňství

Opatření Podpora podnikání a cestovní ruch:

- regionální značení
- rozšíření nabídky cestovního ruchu a současně podpora rozvíjení stávajících produktů namísto tvoření nových
- zvýšit kvalitu poskytovaných služeb v území, především ve stravování a ubytovacích zařízeních
- větší propagace regionu
- modernizace a sjednocení úrovně ubytovacích kapacit ve stejné kategorii
- rozvoj a sjednocení míry a kvality vybavenosti území infrastrukturou
- podpora rozvoje infrastruktury a služeb pro handicapované (trasy, okruhy, služby, bezbariérový přístup)
- podpora vytváření konkurenceschopných produktů cestovního ruchu, které budou region diferencovat v porovnání s jinými, podpora a rozvoj produktů, jež budou motivovat k delším pobytům
- modernizace a rekonstrukce rekreačních a relaxačních zón v lázeňských oblastech
- revitalizace zařízení v lázeňství a lázeňských budov
- podpora zavádění inovativních procedur a metod

2.2 Specifický cíl: Péče o památky a podpora tradic a zvyků

Opatření Kulturní památky:

- podpora záchrany ohrožených památek péče o historické památky
- rozvoj infrastruktury v okolí památek
- zaměření se na významné rodáky a osobnosti regionu
- podpora rozvoje stávajících a výstavba nových rozhleden a vyhlídek

- podpora a obnova místních tradic a zvyků
- podpora sudetských pamětihodností a odkazů historie
- revitalizace drobných památek
- revitalizace národních kulturních památek a jejich vybavení
- zajištění lepšího přístupu k památkám

2.3 Specifický cíl: Podpora IC a společné propagace regionu MAS

Opatření Konzultace a inspirace:

- podpora a rozvoj IC - zvýšení atraktivity IC pro turisty
- rozvoj spolupráce s IC – podpora seminářů a workshopů týkajících se využívání a poskytování informací, prezentace místních produktů a služeb a využívání reklamy,
- regionální cestovní kancelář (regionální balíčky a produkty)
- podpora tvorby propagačních materiálů – průvodce regionem, mapky, které by měli poskytovatelé služeb pro své návštěvníky k dispozici
- propagace regionu nebo skupiny blízkých obcí jako „lázeňské oblasti“
- podpora tematických workshopů a kurzů pro turisty i místní
- tvorba netradičních produktů pro nové segmenty návštěvníků (poutní cestovní ruch, gastroturistika, venkovský cestovní ruch, agroturistika, tematické workshopy...)

2.4 Specifický cíl: Spolupráce všech subjektů působících v cestovním ruchu (propagace, propojení nabídky...)

Opatření Spolupráce místních trhů:

- správné zacílení produktů, přizpůsobování nabídky potřebám cílových segmentů
- rozvoj spolupráce a motivace ke spolupráci mezi poskytovateli služeb mezi sebou, s obcemi a dalšími organizacemi regionu a vysvětlení přínosu, který ze spolupráce plyne pro celý region.
- rozvoj a systematická centralizace všech informací území do jednoho informačního kanálu
- podpora rozvoje motivačních programů, tak aby dokázaly přimět návštěvníky vracet se do destinace
- podpora spolupráce poskytovatelů služeb cestovního ruchu s obcemi, organizacemi, ale i mezi nimi samotnými (kombinované pobyty, rozšíření nabídky, přidaná hodnota k poskytovaným službám, diferencované balíčky a produkty v porovnání s jinými regiony, poskytnout návštěvníkovi zážitek, vzpomínku na to, co ještě před tím nezkusil/neokusil/neviděl)
- podpora a rozvoj příhraniční spolupráce (Polsko) – při vytváření předpokladů pro přilákání většího množství zahraničních turistů

- zdokonalení spolupráce destinačních managementů turistických center (především Velké Losiny, Kouty nad Desnou) s dalšími službami na území MAS Šumperský venkov, ale i mimo něj (Šumperk a dále) a podpořit podmínky pro řízení cestovního ruchu v destinaci

4.2.3 Oblast: Kultura a život v obcích, spolky, posílení regionální identity

Strategický cíl č. 3: Zatraktivnění regionu pro místní a zvýšení aktivizace obyvatel regionu

Cílem je vytvoření podmínek v regionu, díky kterým dojde k vyšší spokojenosti obyvatel, Vznik nových spolků jako jeden ze způsobů aktivizace obyvatel regionu.

3.1 Specifický cíl: Podpora spolků a komunity

Opatření Komunitní činnost:

- pořízení vybavení k provozování činnosti spolků, které se zabývají volnočasovými aktivitami, modernizace technického zázemí spolků v obcích
- zatraktivňování prostředí obcí, péče o obce
- zvýšení atraktivity regionu pro turisty a místní
- podpora kulturních společenských a sportovních událostí v regionu, zejména nadregionálního charakteru (závody, festivaly)
- podpora spolkové činnosti mládeže – např. Sněm mládeže apod.
- udržování tradic v regionu
- podpora a rozvoj regionálních divadel
- zapojování mladých lidí a “novousedlíků” do dění a rozvoje regionu

3.2. Specifický cíl: Zkvalitnění komunikace v regionu

Opatření Motivace ke vzdělávání:

- centralizace informací – jednotný kanál s informacemi o regionu, jak pro turisty, tak pro obyvatele regionu (činnosti spolků, knihoven, kulturní akce...)
- zkvalitnění informačních portálů (webové stránky, sociální sítě spolků, ...)
- vzdělávání a motivace obyvatel k vyšší aktivitě
- tematická setkávání obyvatel regionu
- rozvíjení a posílení spolupráce mezi představiteli veřejné správy a místními aktéry regionu,

3.3 Specifický cíl: Rozvoj volnočasových aktivit

Opatření Neformální vzdělávání:

- rozšířit a zvýšit úroveň stávající infrastruktury pro cykloturistiku, pěší, in-line a hipoturistiku v území mikroregionu s cílem propojit celé území mikroregionu, jak uvnitř, tak i s jeho okolím podpora rozvoje a modernizace středisek zimních sportů včetně podpory rozvoje doprovodné infrastruktury lyžařských středisek a areálů - parkoviště, toalety, rolby, případně jiného vybavení a techniky.
- podpora vzdělání v oblasti sportu pro školy, motivace dětí k pohybu (lyžařské výcviky pro školy, apod.). S propojením s IC při lákání turistů cílit na děti
- vzdělávání dětí – naučné stezky, atrakce spojené s poznáním přírody a regionu
- zacílení produktů na turisty z Polska a Rakouska
- rozvoj infrastruktury pro e-kola,
- vytvoření sítě e-kol – páteční trasa se službami pro e-kola (mapky, propagační materiály, výměna baterií, výměna e-kol mezi poskytovateli) tak, aby bylo možné vrátit e-kolo i v jiném místě, než si ho turista půjčil
- budování a rekonstrukce infrastruktury pro volnočasové aktivity (hřiště, atrakce pro děti, sportoviště, ...)

3.4 Specifický cíl: Prevence rizik a krizových situací ve venkovských oblastech

Opatření Integrovaný záchranný systém:

- rozšíření vozového parku hasičů a příslušenství k němu (lanový naviják, elektrocentrála, osvětlovací stožár sedadlo spolujezdce s držákem na dýchací přístroj, vnější clona proti slunci), zajištění garáží
- pořízení a modernizace vybavení k výcviku a činnosti požárního sportu (stříkačky, čerpadla, nádrže na vodu, svítilny, vysílačky a jejich příslušenství...)
- pořízení a modernizace vybavení k činnosti zásahových jednotek (zásahové oblečení, nástroje pro vyprošťování, zdravotnické vybavení, nafukovací krizové stany...)
- revitalizace areálu a zajištění důstojných podmínek v zázemí pro SDH (přívod pitné vody, plynu, soc. zařízení), vybavení těchto prostor (úložné prostory, nábytek, IT vybavení)
- pořízení vybavení na kulturní akce (Party stan a pivní sety, výčep, atrakce pro děti)
- vybudování a obnova sportovního areálu včetně potřebného zázemí, výstavba dráhy pro trénink a soutěže, revitalizace dráhy, bariéry a kladiny
- revitalizace a zatraktivnění budov složek IZS
- renovace historických hasičských vozidel
- podpora v pořádání akcí a volnočasových aktivit

4.2.4 Oblast: Podpora zaměstnanosti a podnikání v regionu

Strategický cíl 4: Zvýšení zaměstnanosti a rozvoj podnikání v regionu

Cílem je systematické řešení vysoké nezaměstnanosti na venkově s důrazem na zvyšování nových podnikatelských subjektů, a tím i navýšením počtu pracovních míst v regionu.

Průběžná motivace lidí k práci a snaha o zvýšení zaměstnanosti i u obtížně zaměstnatelných skupin obyvatelstva. Spolupráce napříč sektory a podpora regionálních producentů a výrobků.

4.1 Specifický cíl: Podpora zaměstnanosti

Opatření Zaměstnanost:

- podpora začleňování a zaměstnanosti obtížně zaměstnatelných skupin obyvatelstva (zdravotní postižení, sociální vyloučení, absolventi, dlouhodobě nezaměstnaní)
- zvýšení a udržení kvalifikace rodičů na rodičovské dovolené
- spolupráce soukromého a veřejného sektoru při vzniku nových pracovních míst
- zmírňování bariér začínajícího podnikání
- osvěta a motivace lidí k práci
- podpora tvorby pracovních míst v regionu
- rekvalifikace, kurzy a poradenství
- pracovní příležitosti pro osoby se zdravotním postižením, pro sociálně slabé občany, mladé lidi, a příprava těchto cílových skupin

4.2 Specifický cíl: Podpora místních podnikatelů a modernizace jejich infrastruktury

Opatření Modernizace v podnikatelské sféře:

- modernizace technologického vybavení malých a středních podnikatelů v regionu, rozvoj řemesel a živností
- rozšiřování provozoven malých a středních podnikatelů
- rozšiřování současné nabídky produktů a služeb malých a středních podnikatelů
- motivace a podpora vzniku nových podnikatelských subjektů v regionu
- podpora sociálně odpovědného podnikání (sociální podniky, družstva, ...)
- podpora místních výrobků a spotřeby (lokální prodej, farmářské trhy, prodej ze dvora...)
- podpora přílivu zahraničního kapitálu do regionu

4.3 Specifický cíl: Sdílení zařízení a zdrojů

Opatření Sdílení zařízení a zdrojů

- spolupráce při pořizování zařízení
- spolupráce v zemědělských činnostech
- podpora plánů společných zařízení
- optimalizace výroby a využívání zdrojů

4.2.5 Oblast: Dopravní obslužnost

Strategický cíl 5: Zkvalitnění dopravní dostupnosti v regionu

Cílem je region dobře dostupný jak po dopravních komunikacích, tak s využitím ostatních dopravních prostředků. Veřejná doprava je efektivní, hospodárná a vyhovuje požadavkům regionu. Region je propojený kvalitní infrastrukturou jak se spádovým městem Šumperk, tak i s vedlejšími regiony - až do Polska.

5.1 Specifický cíl: Efektivnější a provázaná doprava

Opatření Efektivita dopravy:

- optimalizace dopravního systému postupným prováděním návazných realizačních projektů.
- revize linkového vedení a četnosti spojů, zvyšování efektivity a kvality pro cestující - nutnost odstranění časových i prostorových souběhů a duplicit a zvýšení počtu spojů a linek v čase, kdy jsou nedostačující.
- svazková doprava - zřízení školního autobusu pro svazkové obce a svazkové školy, zřízení školního vlaku „vagonu“ na Železnici Desná.
- zvýšení cestovní rychlosti na páteřní železnici
- na Železnici Desná posílení kapacity míst pro cestující v období od června do září.
- podporování zdravé konkurence v dopravě a zvyšování efektivity a kvality pro cestující.
- rozšíření skibusů i do menších lyžařských areálů a zintenzivnění spojů v hlavních sezonách
- podpora soukromých dopravců ve směru propojení Polska s mikroregionem a jeho obcemi (zejména turistickými centry)

5.2 Specifický cíl: Dopravní obslužnost

Opatření Dopravní infrastruktura:

- zkulturnění a zatraktivnění dopravní infrastruktury (chodníky, silnice)
- zlepšení stavu silnic II. a III. tříd a obecních komunikací, zejména v okrajových částech regionu a menších obcích

- dostavba rychlostních komunikací páteřních tras a obchvatů obcí
- neutěšený stav autobusového nádraží a zejména autobusových zastávek
- elektrifikace železnice
- vybudování točny pro autobusy v příslušných obcích
- podpora cykloturistiky propojením a navazováním cyklotras - vybudování cyklistické infrastruktury v mikroregionu s přímou vazbou na spádové město Šumperk, umožnit budování i cenově méně nákladných cyklostezek (např.: mlatový povrch)
- podpora kombinované dopravy a udržení zdravého životního stylu (kolo – hromadná doprava)
- rozvoj hypotezek a jiných volnočasové aktivity (jezdectví)
- rekonstrukce a zastřešení zastávek.
- rekonstrukce a osvětlení chodníků.
- rozvoj doprovodné infrastruktury (vyžití pro děti, parkoviště a odstavné plochy pro automobily v blízkosti významné infrastruktury jednotlivých forem cestovního ruchu, zeleň)
- zmírnit nadřazené postavení automobilové dopravy na úkor chodců, cyklistů a zejména na úkor celkové bezpečnosti
- komplexní řešení bezbariérovost a návaznost chodníků
- vytvoření fyzických a psychologických bezpečnostních prvků zklidňujících dopravu, bezpečnostních prvků na ochranu chodců.
- zvyšování koncentrace individuální dopravy
- protihluková opatření v místech silného automobilového provozu. I do menších obcí
- vybudování kvalitního a bezpečného parkování pro jízdní kola.

4.2.6 Oblast: Podpora vzdělávání

Strategický cíl č. 6: Zvýšení kvality vzdělání - základ budoucnosti našeho regionu

Cílem je dostupné kvalitní školství na venkově, které se svou úrovní služeb i vybavení vyrovná školám ve městech a vytvoření vhodných podmínek pro spolupráci mezi předškolními zařízeními, školními zařízeními, ale i ostatními subjekty napříč regionem. Region by měl mimo jiné umět nabídnout možnost se vzdělávat i dalším generacím.

6.1 Specifický cíl: Modernizace škol a jejich vybavení

Opatření Zázemí pro vzdělání:

- rekonstrukce škol a školských zařízení a jejich infrastruktury (hřiště, tělocvičny, venkovní prostranství...)
- modernizace a rozšíření vybavení, výukových pomůcek, specializované učebny, vč. IT

- bezbariérový přístup do škol a školských zařízení
- vytváření nových prostor pro spolkové aktivity a obnova stávajících
- vybavení prostor pro spolkové aktivity
- podpora předškolních zařízení. vč. jeslí

6.2 Specifický cíl: Spolupráce mezi vzdělávacími zařízeními a ostatními subjekty regionu

Opatření Spolupráce:

- spolupráce subjektů při strategickém plánování
- prevence sociálně patologických jevů u sociálně vyloučených obyvatel (neplnění povinné školní docházky, spolupráce se zákonnými zástupci, plnění povinností)
- spolupráce mezi školami (svazkové školství, finanční ulehčení v řízení škol)
- vytváření spolupráce mezi základními školami na venkově se středními školami v Šumperku

6.3 Specifický cíl: Podpora celoživotního vzdělávání, rekvalifikace, semináře a kurzy

Opatření Celoživotní učení:

- tvorba vzdělávacích aktivit pro všechny generace,
- podpora neformálního vzdělávání
- podpora environmentální výchovy (nejen) mládeže a vzdělávání obyvatelstva k udržitelnému rozvoji
- podpora tradičních řemeslných odvětví (práce se dřevem, plasty, sklem – řemeslné dílny, komunitní školství)
- podpora dostupného vzdělávání pedagogů
- Stabilizace obyvatelstva zvyšováním a změnami jeho kvalifikace a zajištěním pracovních příležitostí ve venkovském prostoru
- vzdělávání v dopravě (např. Zřízení dětského dopravního hřiště apod.)
- vytváření příležitostí pro setkávání obyvatelstva a spolupráci
- podpora volnočasových aktivit žáků všech typů škol, spolupráce s místními spolky - tábory, kluby
- podpora individuální péče o děti
- podnikové školky, dětské skupiny
- aktivity vedoucí k rychlejšímu návratu rodičů z rodičovské dovolené a jejich zapojování do společnosti

4.2.7 Oblast: Sociální služby a dostupné bydlení

Strategický cíl č. 7: Efektivní sociální inkluze jako předpoklad spokojenosti obyvatel našeho regionu

Cílem je podpora rozvoje lokální ekonomiky (vč. sociálních podniků) ve venkovském prostoru, podpora rozvoje vzájemné spolupráce firem, firem a škol a dalších relevantních aktérů, podpora a rozvoj služeb v oblasti zavádění technických i netechnických inovací. Prostřednictvím těchto kroků potom podpora sociálního začleňování osob sociálně vyloučených či sociálním vyloučením ohrožených skrze aktivity zaměřené na prevenci sociálního vyloučení osob, dostupnější sociální služby poskytovanými např. terénní a ambulantní formou. Do tohoto cíle spadá také podpora komunitní sociální práce a komunitních center.

7.1 Specifický cíl: Efektivní sociální inkluze

Opatření Sociální inkluze:

- rozvoj komunitní plánování sociálních služeb města Šumperka,
- spolupráce mezi podnikateli a NNO v sociální oblasti
- efektivní využívání evropských podpůrných fondů
- podpora rozvoje a zvyšování dostupnosti stávajících sociálních služeb
- rozvoj spolupráce mezi poskytovateli sociálních služeb, obcemi a podnikatelskými subjekty
- zavedení koordinace sociálních a zdravotních služeb
- rozvoj dobrovolnictví
- prevence v oblasti sociálního vyloučení vůči cílovým skupinám
- zvýšit povědomí a informovanost o poskytovatelích sociálních služeb (zmapování)
- zvýšení odbornosti poskytovatelů služeb (kvalifikace, prohlubování a zvyšování odbornosti zaměstnanců), udržení kvalifikovaných pracovníků v regionu
- dostupná ošetrovatelská péče v domácím prostředí
- rozšíření nabídky návazných a některých služeb pro specifické cílové skupiny (alkohol, psychické onemocnění, duální diagnózy, ...)
- podpora pro pečující osoby a rodiny, rozvoj odlehčovacích služeb
- podpora služeb spojených se sociálním bydlením
- podpora komunitních center a komunitní práce

7.2. Podpora sociálních služeb a služeb, které na ně navazují

Opatření Sociální služby:

- podpora zdravotně sociálních služeb
- rozvoj komunitních center a jejich infrastruktury

- dostupné sociální služby (časově i finančně - terén, večery, víkendy)
- podpora vzniku zařízení pro sociální bydlení
- podpora zřizování chybějících pobytových sociálních služeb v místní spádové oblasti
- podpora sociálního bydlení napří. pro rodiny s dětmi, startovací byty, prostupné sociální bydlení
- podpora existujících zařízení sociálních služeb (domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem, odlehčovací služba, pečovatelská služba a pečovatelská služba v domech s pečovatelskou službou, denní a týdenní stacionář)
- podpora rozvoje, příp. vzniku zázemí pro volnočasové aktivity (sociálně aktivizační služby, nízkoprahové služby pro děti a mládež, sportovní a kulturní aktivity, kluby)
- rozvoj komunitní péče v regionu a zlepšení její dostupnosti

7.3 Specifický cíl: Podpora sociálního podnikání

Opatření Sociální podnikání:

- zvyšování pracovního uplatnění pro rizikové skupiny obyvatel (sociální podnikání, pracovní poradenství, vzdělávací programy)
- vznik nových sociálních podniků a podpora stávajících
- vybavení sociálních podniků
- přizpůsobení prostor sociálního podniku specifickým potřebám cílových skupin
- rozšíření služeb sociálních podniků
- vzdělávání a poradenství související s podporou vzniku, založením, provozem a marketingem sociálního podniku
- zvyšování povědomí a informovanosti o sociálním podnikání a spolupráce všech relevantních aktérů

4.3 Integrovaná a inovativní rysy strategie

Pro metodu LEADER a komunitně vedený místní rozvoj jsou inovační a integrační principy a jejich uvádění do praxe v území místních akčních skupin tak typickými. Jedná se o jeden z postupů, na kterém LEADER začínal fungovat a prolíná se se strategiemi a projekty po celé Evropské unii, a to po celou dobu fungování programů podporujících místní akční skupiny.

K inovacím se lze dostat především dvěma způsoby. První typ inovace - výzkum, vývoj a přenesení výsledků do praxe. Tento proces je většinou dlouhodobý, s nejistým výsledkem uplatnění. Druhým způsobem je přebrání postupů, výrobků, technologií, apod. odjinud, z jiných regionů Evropské unie i světa, kde se již osvědčily, promítly do praxe. Tyto inovace jsou mnohem jednodušší k zavedení, neboť postupy uplatněnými v praxi se již odstranila většina nedostatků.

Hlavním úkolem je přebrat inovaci dostatečně komplexně a detailně, aby nenastaly problémy. Lze ji případně přizpůsobit prostředí naší republiky, kraje či regionu MAS. Velkou výhodou místních akčních skupin je zažitý princip síťování, kde v kvalitně fungujících sítích probíhá přenos inovací velmi rychle. Přenosu informací je nápomocen především ELARD (Evropská Asociace Leader pro rozvoj venkova) svými setkáními, konferencemi, návrhy na spolupráci, brožurami, stážemi a programem výměny zaměstnanců. Strategie SCLLD zkrátka nechává inovacím dostatek prostoru.

Přehled inovačních postupů podle zájmových oblastí podpory:

1. Kvalita života

- multifunkčnost – propojení a sdílení infrastruktury v obcích (dopoledne škola, odpoledne komunitní centrum, dopoledne parkoviště, odpoledne hřiště)
- digitalizace a elektronizace úřadů, služeb; kamerové rozpoznávací systémy
- kamerové rozpoznávací systémy
- sdílení služeb – společné aukce (výběr dodavatele elektřiny, plynu)
- sdílení řešení sociálně patologických jevů

2. Občanská společnost

- propojování pracovního a rodinného života
- podpora multifunkčnosti (školy, kulturní centra, úřady)
- podpora sociálního podnikání, bydlení a sociální inkluze
- podpora environmentálních zdrojů energie, vč. Dopravy
- podpora místních produktů, tradic a obyčejů
- sdílení sportovních soutěží zaměřené zj. na mládež, senioři a další sociálně ohrožené skupiny obyvatel, kooperace zájmových organizací
- výměnné pobyty, stáže

3. Oblast vzdělávání

- propojení moderních technologií s již zaběhlými, historicky odzkoušenými
- důraz na oblast ICT, vysokorychlostní přístup k informacím bez omezení
- inovace ve vzdělávací soustavě, sdílení modernizovaných učeben
- sdílení zkušeností vedoucích pracovníků, výborných lektorů a učitelů, posilování inspirace

- důraz na vzdělávací soustavu před administrativními úkony
- podpora aktivizačních metod, vzdělávání na dálku, výměnné pobyty,
- zájmové a komunitní vzdělávání, univerzity třetího věku

4. Podnikání a trh práce

- přebírání a inspirace nejmodernějšími metodami a technikami z celého světa
- sharing (sdílení), osvěta a racionální přístup v nových metodách a technologiích, zavádění nových
- akcent na transformaci ICT v podnicích, rychlý přístup k informacím
- rychlé aplikace výzkumu a vývoje do regionálních podniků
- podpora kompetentních, zkušených a odborných zaměstnanců
- podpora tradičních řemeslných odvětví regionu MAS, jejich propagace a rozvoj za hranice regionu
- propojení pracovního a rodinného života
- efektivní využívání lidského kapitálu, finančních zdrojů, energetického provozu
- podpora regionálních produktů a jejich rozvoj a osvěta za hranicemi regionu
- spolupráce místních trhů

5. Krajina a její produkty

- přejímání inovativních a moderních metod v zemědělství a lesnictví
- podpora zavádění krátkých potravinářských řetězců, důraz na místní tradiční výrobu a kvalitu
- podpora kvality před kvantitou
- orientace na bioprodukcí, alternativní zemědělství, agroturistiku a specifické druhy terapií
- reprodukce přebytků potravin, zemědělských odpadů
- přístup veřejnosti blíž k přírodě

6. Přírodní a kulturní dědictví a cestovní ruch

- rekonstrukce a racionální přístup k památkám přírodního, kulturního i duchovního charakteru
- podpora rozvoje naučných stezek s využitím moderních informačních technologií, technických vymožeností a potřeb cestovního ruchu (lávky ve stromech, vzdálený přístup k informacím, pozorování pod vodou, QR kódy)
- ekologicky šetrné pozorování přírodních a kulturních krás
- moderní přístup k přírodě s pomocí moderních ICT aplikací
- nabízení nových atrakcí CR, podpora kvality služeb, důraz na kvalitu
- moderní formy propagace, rezervační systémy, slevové karty, nabídka sdílených služeb
- podpora řetězců výpůjček (jinde půjčím, jinde vrátím)
- spolupráce se zahraničními regiony, příklady dobré praxe a implementace kvalitních postupů v regionu

Tab.1: Matice vztahů a vazeb mezi opatřeními SCLLD

Opatření SCLLD	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
1. Životní prostředí																									
2. Lesnictví	xxx																								
3. Zemědělství	xxx	xxx																							
4. Spolupráce subjektů	x	x	x																						
5. Podpora rekreačních funkcí lesa	0	x	x	xx																					
6. Infrastruktura	x	x	x	xx	xx																				
7. Podpora podnikání a cestovní ruch	xx	xx	xx	xxx	x	x																			
8. Kulturní památky	x	x	x	xx	0	xx	xxx																		
9. Konzultace a inspirace	x	x	x	xx	xx	x	xx	xx																	
10. Spolupráce místních trhů	x	x	x	x	x	0	0	xx	xx																
11. Komunitní činnost	0	0	0	xx	x	x	xx	x	xx	xx															
12. Motivace ke vzdělávání	x	x	x	x	0	x	xx	xx	x	xx	xxx														
13. Neformální vzdělávání	0	x	x	x	x	0	x	xx	x	xx	xxx	xx													
14. Integrovaný záchranný systém	x	x	x	xxx	x	0	x	x	xx	xx	x	xx	x												
15. Zaměstnanost	xx	xx	xx	xx	0	x	xx	x	x	x	x	x	x	xx											
16. Modernizace v podnikatelské sféře	xx	xx	xx	xxx	x	x	xx	x	xx	xxx	xx	x	x	xx	xx										
17. Sdílení zařízení a zdrojů	x	xxx	xxx	xxx	x	xx	xx	x	xx	xxx	0	x	x	x	xx	xx									
18. Efektivita dopravy	x	x	x	x	x	xx	x	x	x	x	0	x	x	xx	x	x	x								

19. Dopravní infrastruktura	x	x	x	x	x	xxx	xx	x	xx	xx	xx	x	x	xx	x	x	x	x								
20. Zázemí pro vzdělání	x	x	x	xx	x	x	xx	x	xx	xx	xx	xx	xxx	xx	xxx	x	x	x	xx							
21. Spolupráce	x	x	x	x	xx	x	x	x	x	xx	xx	xx	x	xx	xx	0	0	0	xx	xx						
22. Celoživotní učení	0	0	0	x	x	0	0	x	x	x	x	x	xxx	xx	x	x	x	x	x	x	xx					
23. Sociální inkluze	0	0	0	x	x	0	0	x	x	x	x	x	xx	xx	x	xx	x	x	x	x	xx	xx				
24. Sociální služby	0	0	0	x	xx	0	0	x	0	x	x	x	0	xx	x	xx	x	x	0	x	xx	xx	xxx			
25. Sociální podnikání	0	0	0	0	x	x	x	x	x	x	xx	x	xx	x	xx	x	0	x	xx	x	x	x	xxx	xxx		

0 - žádná nebo slabá vazba; x - střední vazba; xx - silná vazba; xxx - nejsilnější vazba

Zdroj: vlastní zpracování

Popis nejsilnějších vazeb integračních prvků mezi opatřeními

Tab.2: Nejsilnější vazby integračních prvků mezi opatřeními SCLLD

Opatření	Opatření	Vazba na číslo strategického cíle	Popis silné vazby
Lesnictví	Životní prostředí	1	Kvalitní životní prostředí umožní dobrý rozvoj lesů
Zemědělství	Životní prostředí	1	Vhodný typ zemědělské techniky má pozitivní vliv na životní prostředí
Zemědělství	Lesnictví	1	Kooperace přinese rozvoj oběma specifickým cílům
Spolupráce subjektů	Podpora podnikání a cestovní ruch	1, 4	Netradičním přístupem dochází ke zvýšení atraktivity
Kulturní památky	Podpora podnikání a cestovní ruch	2, 4	Zajímavé a přístupné památky zvyšují zájem turistů v regionu
Motivace ke vzdělávání	Komunitní činnost	6, 7	Kvalitní nabídka vzdělávacích služeb vede k osobnostnímu rozvoji

Neformální vzdělávání	Komunitní činnost	6, 7	Celoživotní učení ve spolupráci s dalšími vzdělávacími organizacemi
Spolupráce subjektů	Integrovaný záchranný systém	3, 6	Efektivní využívání záchranných služeb ve spolupráci s dalšími složkami
Spolupráce subjektů	Modernizace v podnikatelské sféře	1, 4	Navázání spolupráce jako předpoklad pro rozvoj podnikání
Spolupráce místních trhů	Modernizace v podnikatelské sféře	1, 4	Navázání spolupráce jako předpoklad pro rozvoj podnikání
Lesnictví	Sdílení zařízení a zdrojů	1	Podpora lesnictví sdílením zkušeností, možností a vlastních prostředků
Zemědělství	Sdílení zařízení a zdrojů	1	Podpora zemědělství sdílením zkušeností, možností a vlastních prostředků
Spolupráce subjektů	Sdílení zařízení a zdrojů	1	Vzájemná kooperace vede ke zvýšení poptávky a zkvalitnění služeb
Spolupráce místních trhů	Sdílení zařízení a zdrojů	1	Vzájemná kooperace vede ke zvýšení poptávky a zkvalitnění služeb
Infrastruktura	Dopravní infrastruktura	1, 5	Propojení dopravní bezpečnosti a její efektivity
Zaměstnanost	Zázemí pro vzdělávání	4, 6	Kvalitní studenti mají předpoklad ke kvalitnímu zaměstnání
Neformální vzdělávání	Zázemí pro vzdělávání	6	Propojení klasického vzdělávání s dalšími formami vyučování
Celoživotní učení	Neformální vzdělávání	6	Využívání místních vazeb pro posílení vzdělanosti v regionu
Sociální inkluze	Sociální služby	7	Kvalitní nabídka soc. služeb je kvitována ze strany poskytovatelů i klientů
Sociální inkluze	Sociální podnikání	7	Kvalitní nabídka soc. služeb je kvitována ze strany poskytovatelů i klientů
Sociální služby	Sociální podnikání	7	Sociální citění a využívání místního prostředí povede ke spokojenosti společnosti

Zdroj: vlastní zpracování

4.4 Vazba na strategické dokumenty

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje (SCCLD) MAS Šumperský venkov akceptuje strategické dokumenty jednotlivých obcí a svazků, přičemž byla vytvořena v souladu s koncepcemi vyšších celků. Následující výčet shrnuje strategické a střednědobé koncepce a plány, ze kterých strategie čerpá a na které navazuje:

Tab. 3: Přehled využitých strategických dokumentů

Nadnárodní koncepce - Strategické dokumenty na úrovni EU	
Vytvořil	Strategický dokument
Evropská rada	Obnovitelná strategie EU pro udržitelný rozvoj (vydáno 2006 Evropskou radou)
Evropská komise	Evropa 2020 (vydáno 2010 Evropskou komisí)

Národní koncepce - strategické dokumenty a koncepce ČR	
Vytvořil	Strategický dokument
Ministerstvo životního prostředí	Střednědobá strategie (do roku 2020) zlepšení kvality ovzduší v ČR Státní program ochrany přírody a krajiny ČR 2009 - 2020 Strategický rámec udržitelného rozvoje ČR (vydáno 2010) Plán odpadového hospodářství ČR 2015 - 2024 Rámec programů udržitelné spotřeby a výroby ČR (2006)
AOPK	Strategie ochrany biologické rozmanitosti ČR (vydáno 2005)
Ministerstvo zemědělství	Zásady státní lesnické politiky (vydáno 2012) Národní strategický plán rozvoje venkova 2007 - 2013 Strategie pro růst - české zemědělství a potravinářství v rámci Společné zemědělské politiky EU po roce 2013) Koncepce řešení problematiky ochrany před povodněmi v České republice s využitím technických a přírodních blízkých opatření (vydáno 2010)
Ministerstvo dopravy	Národní strategie bezpečnosti silničního provozu 2011 - 2020 Dopravní politika ČR 2005 - 2013 Národní strategie rozvoje cyklistické dopravy (vydáno 2004)
Ministerstvo pro místní rozvoj	Strategie regionálního rozvoje 2014 - 2020
Ministerstvo kultury	Strategie podpory využití potenciálu kulturního dědictví 2014+
Czech Tourism	Marketingová strategie cestovního ruchu 2013 - 2020
Ministerstvo vnitra	Koncepce požární prevence v České republice do roku 2016 Zajištění odolnosti a vybavenosti základních složek integrovaného záchranného systému - Policie ČR a Hasičského záchranného sboru ČR (vč. SDH) v území, s důrazem na přizpůsobení se změnám klimatu a novým rizikům v období 2014-2020

Ministerstvo zdravotnictví	Zdraví 21 pro všechny v 21. století (vydáno 2002) Národní inovační strategie ČR 2012 - 2020
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	Strategie vzdělávání pro udržitelný rozvoj ČR 2008 - 2015 Strategie celoživotního učení ČR 2007 - 2013 Koncepte státní politiky pro oblast dětí a mládeže 2007 - 2013 Národní politika výzkumu, vývoje a inovací ČR na léta 2009 až 2015 s výhledem do roku 2020
Ministerstvo práce a sociálních věcí	Priority rozvoje sociálních služeb pro období 2009 - 2012 Národní koncepte podpory rodin s dětmi (vydáno 2008)
Ministerstvo průmyslu a obchodu	Koncepte podpory malých a středních podnikatelů 2014 - 2020

Krajské koncepte - strategické dokumenty a koncepte Olomouckého kraje

Vytvořil	Strategický dokument
Olomoucký kraj	Program rozvoje Olomouckého kraje 2012 - 2015
	Koncepte rozvoje venkova Olomouckého kraje (vydáno 2005)
	Koncepte zemědělské politiky a rozvoje venkova v Olomouckém kraji (vydáno 2005)
	Program rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje (2012 - 2015)
	Program rozvoje cestovního ruchu OK 2011-2013 - výhled 2016
	Marketingová studie cestovního ruchu Olomouckého kraje na období 2014 - 2016
	Koncepte rozvoje kultury a památkové péče Olomouckého kraje pro období 2014 - 2016
	Regionální inovační strategie a inovační potenciál OK (vydáno 2011)
	Územní studie rozvoje cyklistické dopravy Olomouckého kraje (vydáno 2009)
	Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Olomouckého kraje (vydáno 2012)
	Regionální inovační strategie a inovační potenciál OK (2011+)
	Územní energetická koncepte (vydáno 2004)
	Plán odpadového hospodářství Olomouckého kraje 2003 - 2012
	Zásady územního rozvoje Olomouckého kraje
	Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Olomouckém kraji pro roky 2011 – 2014

	Analýza potřeb rodin v Olomouckém kraji (vydáno 2009)
	Program ke zlepšení kvality ovzduší na úrovni zóny Olomouckého kraje (2012)

Regionální koncepce - strategické plány rozvoje obcí, strategie mikroregionu	
Vytvořil	Strategický dokument
Svazek údolí Desné 2008-2013	Rozvojová vize Svazku obcí údolí Desné: „Svazek obcí údolí Desné“ – vstupní brána Hrubého Jeseníku – kulturní, přírodní zajímavosti, cestovní ruch – zdravý životní styl – životní prostředí – hranice CHKO Jeseníky
MAS Šumperský venkov	Strategie LEADER 2007 – 2013 „Z lázní do lesů a hor, to je náš krásný region“
Město Šumperk (okresní město)	Strategie rozvoje města Šumperka 2014 - 2020
	Strategický plán města na léta 2006 – 2014
	Strategie území správního obvodu ORP Šumperk v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství, podpory podnikání a zaměstnanosti a infrastruktury pro veřejnou dopravu pro roky 2014 - 2023
	Energetická koncepce města Šumperka a okolí
	Strategie kriminality Šumperka pro léta 2012 až 2015
	Rozvoj kompetencí pro uplatnění na trhu práce zaměstnanců členských firem OHKŠ 2012 - 2013
Obec Bludov	Program rozvoje obce Bludov 2015 - 2020
Obec Dlouhomilov	Strategický plán rozvoje obce Dlouhomilov 2015 - 2020
Obec Dolní Studénky	Program obnovy venkova vesnice Dolní Studénky 2008 - 2016
Obec Hraběšice	Program obnovy obce Hraběšice
Obec Hrabšířin	Strategický plán rozvoje obce Hrabšířin na léta 2012 - 2016
Obec Libina	Program rozvoje obce Libina pro období 2008 - 2017 (2008)
Obec Loučná nad Desnou	Strategický plán obce Loučná nad Desnou 2011 - 2021
Obec Nový Malín	Program obnovy obce Nový Malín
Obec Oskava	Strategický plán rozvoje obce Oskava pro období 2008 – 2013
Obec Petrov nad Desnou	Program obnovy obce Petrov nad Desnou 2011 - 2015

Obec Rapotín	Strategický plán rozvoje obce Rapotín 2014 - 2020
Obec Rejchartice	Program obnovy obce Rejchartice
Obec Sobotín	Plán rozvoje obce Sobotín v letech 2010 - 2014
Obec Velké Losiny	Program rozvoje obce Velké Losiny 2015 - 2020
Obec Vernířovice	Strategie rozvoje obce Vernířovice 2013 - 2015
Obec Víkřovice	Strategický plán rozvoje obce Víkřovice 2011 - 2014

Zdroj: MAS Šumperský venkov, z. s.

Územně analytické podklady byly získány od obcí elektronicky nebo z jejich webových stránek. Dále byly vzaty v úvahu strategické plány okresního města Šumperk a strategické dokumenty a informace ze strategického dokumentu svazků obcí údolí Desné. Mimo to SCLLD MAS Šumperský venkov respektuje strategické dokumenty na krajské a národní úrovni, včetně znění Strategie regionálního rozvoje ČR 2007-2013 a 2014-2020. Byla vytvořena v souladu s evropskými dokumenty Obnovitelná strategie EU pro udržitelný rozvoj a Evropa 2020.

4.5 Akční plán a programové rámce

Oproti minulému programovému období bude mít MAS Šumperský venkov možnost čerpat z dalších tří operačních programů. Celkově tedy ze čtyř:

- PRV - Program rozvoje venkova
- IROP – Integrovaný regionální operační program
- OPZ – Operační program Zaměstnanost
- OPŽP – Operační program Životní prostředí.

4.5.1 Akční plán PRV

V rámci SCLLD MAS Šumperský venkov budou podporovány zejména sektory zemědělství, lesnictví a sektor hospodářského rozvoje území. Ze sektoru potravinářství nebyli identifikováni potenciální žadatelé, kteří by měli zájem o podporu v rámci výzev MAS (která by odpovídala vymezení čl. 17/1/b). Ani při tvorbě SCLLD nebyla při komunitních projednáváních MAS ze strany spolupracujících aktérů při analýze území identifikována konkrétní potřeba investic do rozvoje této oblasti. Pro potravinářský sektor je však prostor v rámci Fichí 6 a Fiche 7. Podporu producentů plánuje MAS realizovat také v rámci Projektů spolupráce v rámci iniciativy LEADER (Fiche 8).

Přehled Fichí:

Fiche	Název fiche PR	Specifický cíl SCLLD	Opatření SCLLD	Články PRV
PRV	1: Investice do zemědělských podniků	1.3	Zemědělství	17/1/a Investice do zemědělských podniků
	2: Zemědělská infrastruktura	1.6	Infrastruktura	17/1/c Zemědělská infrastruktura
	3: Investice do nezemědělských činností	4.2	Modernizace v podnikatelské sféře	19/1/b Podpora investic na založení nebo rozvoj nezemědělských činností
	4: Neproduktivní investice v lesích	1.5	Podpora rekreačních funkcí lesa	25 Neproduktivní investice v lesích
	5: Lesní technologie, zpracování lesních produktů a jejich uvádění na trh	1.2	Lesnictví	26 Investice do lesnických technologií a zpracování lesnických produktů, jejich mobilizace a uvádění na trh
	6: Sdílení zařízení a zdrojů	4.3	Sdílení zařízení a zdrojů	35 Sdílení zařízení a zdrojů
	7: Spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů	1.4	Spolupráce subjektů	35/2/d Horizontální a vertikální spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů
	8: Projekty spolupráce	3.1	Komunitní činnost	44 Činnosti spolupráce v rámci iniciativy LEADER

4.5.1.1.Fiche 1: Investice do zemědělských podniků

Název	Investice do zemědělských podniků
Vazba na článek Nařízení PRV	17/1/a Investice do zemědělských podniků

Vymezení Fiche	
Stručný popis	Podpora je zaměřena na zvýšení celkové výkonnosti a udržitelnosti zemědělského podniku. Podpořeny budou zemědělské podniky, které plánují modernizovat, zakládat a rozvíjet svou výrobu.
Vazba na cíle SCLLD	<p>Hlavní vazba Strategický cíl 1: Region s čistou a udržitelnou krajinou, ve kterém se dobře dýchá SC 1.3 Podpora a rozvoj zemědělství</p> <p>Doplňková vazba Strategický cíl 4: Zvýšení zaměstnanosti a rozvoj podnikání v regionu SC 4.2 Podpora místních podnikatelů a modernizace jejich infrastruktury</p>

Oblasti podpory	<ul style="list-style-type: none"> • hmotné a nehmotné investice v živočišné výrobě • hmotné a nehmotné investice v rostlinné výrobě, • investice do zemědělských staveb a technologií pro živočišnou a rostlinnou výrobu • školkařská produkce • investice na pořízení mobilních strojů pro zemědělskou výrobu • investice do pořízení peletovacích zařízení pro vlastní spotřebu v zemědělském podniku. <p>V rámci této Fiche nelze podpořit investice pro živočišnou výrobu týkající se včel a rybolovu. Investice pro rostlinnou výrobu se nesmí týkat obnovy nosných konstrukcí vinic, oplocení vinic a oplocení sadů. Podpora nemůže být poskytnuta na pořízení kotlů na biomasu.</p>
-----------------	---

Příjemce dotace	Zemědělský podnikatel
-----------------	-----------------------

Výše způsobilých výdajů	<ul style="list-style-type: none"> • Min. 50 000 Kč • Max. 5 000 000 Kč
-------------------------	---

Preferenční kritéria	<p>Spolupráce mezi více subjekty a sektory.</p> <p>Vytvoření pracovního místa.</p> <p>Efektivnost projektu (dle metodiky, kterou si MAS stanoví přílohou ve výzvě – např. přínos pro obec, stanovení harmonogramu projektu, rizik a jejich eliminace)</p> <p>Zvýhodnění budou mladí zemědělci a noví žadatelé.</p> <p>Zvýhodněny budou projekty se zrychlenou realizací.</p>
----------------------	--

	<p>Zvýhodněny budou projekty s nižší finanční náročností.</p> <p>Prémiově pak bude hodnoceno, zda je projekt přímo integrován s jiným podávaným projektem v rámci SCLLD.</p> <p>Preferenční kritéria budou upřesněna v konkrétní výzvě MAS.</p>
--	---

Indikátor výstupu				
Číslo	název	Výchozí stav	Mid-term (2018)	Cílový stav
9 37 01	Počet podpořených zemědělských podniků/příjemců	0	2	3

Indikátor výsledku				
Číslo	název	Výchozí stav	Mid-term (2018)	Cílový stav
9 48 00	Pracovní místa vytvořená v rámci podpořených projektů (Leader)	0	1	1

4.5.1.2. Fiche 2: Zemědělská infrastruktura

Název	Zemědělská infrastruktura
Vazba na článek Nařízení PRV	17/1/c Zemědělská infrastruktura

Vymezení Fiche	
Stručný popis	Podpora je zaměřena na investice, které se týkají infrastruktury související s rozvojem, modernizací nebo přizpůsobením se zemědělství, včetně přístupu k zemědělské půdě.
Vazba na cíle SCLLD	<p>Oblast: Podpora a rozvoj zemědělství, lesnictví a životního prostředí</p> <p>Hlavní vazba</p> <p>Strategický cíl 1: Region s čistou a udržitelnou krajinou, ve kterém se dobře dýchá</p> <p>SC 1.6 Zemědělská infrastruktura</p> <p>Doplňková vazba:</p> <p>Strategický cíl 1: Region s čistou a udržitelnou krajinou, ve kterém se dobře dýchá</p> <p>SC 1.3 Podpora a rozvoj zemědělství</p>

Oblasti podpory	<ul style="list-style-type: none"> • hmotné nebo nehmotné investice, které souvisejí s rekonstrukcí a budováním zemědělské infrastruktury vedoucí ke zlepšení kvality či zvýšení hustoty polních cest. • obnova či nová výstavba souvisejících objektů a technického vybavení. <p>Polní cesty musí být realizovány na území, kde byly dokončeny pozemkové úpravy, a mimo intravilán obce.</p>
------------------------	---

Příjemce dotace	<ul style="list-style-type: none"> • obec • zemědělský podnikatel
------------------------	---

Výše způsobilých výdajů	<ul style="list-style-type: none"> • Min. 50 000 Kč • Max. 5 000 000 Kč
--------------------------------	---

Preferenční kritéria	<p>Spolupráce mezi více subjekty a sektory.</p> <p>Návaznost na silniční síť.</p> <p>Efektivnost projektu (dle metodiky, kterou si MAS stanoví přílohou ve výzvě – např. přínos pro obec, stanovení harmonogramu projektu, rizik a jejich eliminace)</p> <p>Zvýhodnění budou mladí zemědělci a noví žadatelé.</p> <p>Zvýhodněny budou projekty se zrychlenou realizací.</p> <p>Zvýhodněny budou projekty s nižší finanční náročností.</p>
-----------------------------	---

	<p>Prémiově pak bude hodnoceno, zda je projekt přímo integrován s jiným podávaným projektem v rámci SCLLD.</p> <p>Preferenční kritéria budou upřesněna v konkrétní výzvě MAS.</p>
--	---

Indikátor výstupu				
Číslo	název	Výchozí stav	Mid-term (2018)	Cílový stav
9 37 01	Počet podpořených podniků/příjemců	0	2	3

4.5.1.3. Fiche 3: Investice do nezemědělských činností

Název	Investice do nezemědělských činností
Vazba na článek Nařízení PRV	19/1/b Podpora investic na založení nebo rozvoj nezemědělských činností

Vymezení Fiche	
Stručný popis	Podpora v rámci tohoto článku zahrnuje investice na založení a rozvoj nezemědělských činností.
Vazba na cíle SCLLD	<p>Hlavní vazba Strategický cíl 4: Zvýšení zaměstnanosti a podpora podnikání v regionu SC 4.2 Podpora místních podnikatelů a modernizace jejich infrastruktury</p> <p>Doplňková vazba SC 1.3 Podpora a rozvoj zemědělství SC 1.4 Podpora spolků, osvěta a racionální přístup SC 2.1 Kvalita nabídky a služeb cestovního ruchu a lázeňství SC 3.1 Podpora spolků a komunity SC 3.3 Rozvoj volnočasových aktivit SC 4.1 Podpora zaměstnanosti SC 5.1 Efektivnější a provázaná doprava SC 6.1 Modernizace škol a jejich vybavení</p>

Oblasti podpory	<p>Podporovány budou investice do vybraných nezemědělských činností dle Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE) 4:</p> <ul style="list-style-type: none"> • C (Zpracovatelský průmysl s výjimkou činností v odvětví oceli, v uhelném průmyslu, v odvětví stavby lodí, v odvětví výroby syntetických vláken dle čl. 13 písm. a) NK (EU) č. 651/2014, a dále s výjimkou tříd 12.00 Výroba tabákových výrobků a 25.40 Výroba zbraní a střeliva), • F (Stavebnictví s výjimkou skupiny 41.1 Developerská činnost), • G (Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel s výjimkou oddílu 46 a skupiny 47.3 Maloobchod s pohonnými hmotami ve specializovaných prodejnách), • I (Ubytování, stravování a pohostinství), • J (Informační a komunikační činnosti s výjimkou oddílů 60 a 61), • M (Profesní, vědecké a technické činnosti s výjimkou oddílu 70), • N 79 (Činnosti cestovních kanceláří a agentur a ostatní rezervační služby), • N 81 (Činnosti související se stavbami a úpravou krajiny s výjimkou skupiny 81.1), • N 82.1 (Administrativní a kancelářské činnosti), • N 82.3 (Pořádání konferencí a hospodářských výstav), • N 82.92 (Balicí činnosti), • P 85.59 (Ostatní vzdělávání j. n.), • R 93 (Sportovní, zábavní a rekreační činnosti),
------------------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> • S 95 (Opravy počítačů a výrobků pro osobní potřebu a převážně pro domácnost) • S 96 (Poskytování ostatních osobních služeb). <p>V případě uvádění produktů na trh jsou na trh uváděny produkty, které nejsou uvedeny v příloze I Smlouvy o fungování EU, případně v kombinaci s produkty uvedenými v příloze I Smlouvy o fungování EU (převažovat musí produkty neuvedené v příloze I Smlouvy o fungování EU).</p> <p>V případě zpracování produktů jsou výstupem procesu produkty, které nejsou uvedeny v příloze I Smlouvy o fungování EU. Činnosti R 93 (Sportovní, zábavní a rekreační činnosti) a I 56 (Stravování a pohostinství)</p>
--	--

Příjemce dotace	<ul style="list-style-type: none"> • podnikatelské subjekty (FO a PO) - mikropodniky a malé podniky ve venkovských oblastech, • zemědělci.
------------------------	--

Výše způsobilých výdajů	<ul style="list-style-type: none"> • Min. 50 000 Kč • Max. 5 000 000 Kč
--------------------------------	---

Preferenční kritéria	<p>Spolupráce mezi více subjekty a sektory.</p> <p>Vytvoření pracovního místa.</p> <p>Zlepšení služeb/základního vybavení v obci.</p> <p>Propojenost s venkovskou turistikou.</p> <p>Efektivnost projektu (dle metodiky, kterou si MAS stanoví přílohou ve výzvě – např. přínos pro obec, stanovení harmonogramu projektu, rizik a jejich eliminace)</p> <p>Zvýhodnění budou noví žadatelé a začínající podnikatelé.</p> <p>Zvýhodněny budou projekty se zrychlenou realizací.</p> <p>Zvýhodněny budou projekty s nižší finanční náročností.</p> <p>Prémiově pak bude hodnoceno, zda je projekt přímo integrován s jiným podávaným projektem v rámci SCLLD.</p> <p>Preferenční kritéria budou upřesněna v konkrétní výzvě MAS.</p>
-----------------------------	--

Indikátor výstupu				
Číslo	název	Výchozí stav	Mid-term (2018)	Cílový stav
9 37 01	Počet podpořených zemědělských podniků/příjemců (O.4)	0	2	5

Indikátor výsledku				
Číslo	název	Výchozí stav	Mid-term (2018)	Cílový stav
9 48 00	Pracovní místa vytvořená v rámci podpořených projektů (Leader)	0	2	4

4.5.1.4. Fiche 4: Neproduktivní investice v lesích

Název	Neproduktivní investice v lesích
Vazba na článek Nařízení PRV	25 Neproduktivní investice v lesích

Vymezení Fiche	
Stručný popis	Podpora v rámci tohoto článku zahrnuje investice ke zvyšování environmentálních a společenských funkcí lesa podporou činností využívajících společenského potenciálu lesů.
Vazba na cíle SCLLD	<p>Hlavní vazba Strategický cíl 1: Region s čistou a udržitelnou krajinou, ve kterém se dobře dýchá SC 1.5 Neproduktivní investice v lesích</p> <p>Doplňková vazba Oblast: Podpora a rozvoj zemědělství, lesnictví a životního prostředí SC 1.1. Kvalitní životní prostředí SC 1.2 Podpora a rozvoj lesnictví SC 1.3 Podpora a rozvoj zemědělství SC 1.4 Podpora spolků, osvěta a racionální přístup SC 3.3 Rozvoj volnočasových aktivit</p>

Oblasti podpory	<ul style="list-style-type: none"> projekty zaměřené na posílení rekreační funkce lesa (např. značení, výstavba a rekonstrukce stezek pro turisty (do šíře 2 m)), značení významných přírodních prvků, výstavba herních a naučných prvků, fitness prvků. aktivity vedoucí k usměrňování návštěvnosti území (např. zřizování odpočinkových stanovišť, přístřešků, informačních tabulí, závory). opatření k údržbě lesního prostředí (např. zařízení k odkládání odpadků) opatření k zajištění bezpečnosti návštěvníků lesa (např. mostky, lávky, zábradlí, stupně). <p>Projekty musí být realizovány na PUPFL s výjimkou zvláště chráněných území a oblastí Natura 2000. Žadatel na PUPFL, na které žádá o podporu, hospodaří podle platného lesního hospodářského plánu, nebo podle převzaté platné lesní hospodářské osnovy.</p>
------------------------	---

Příjemce dotace	<ul style="list-style-type: none"> soukromí a veřejní držitelé lesů jiné soukromoprávní a veřejnoprávní subjekty a jejich sdružení.
------------------------	---

Výše způsobilých výdajů	<ul style="list-style-type: none"> Min. 50 000 Kč Max. 5 000 000 Kč
--------------------------------	---

Preferenční kritéria	<p>Spolupráce mezi více subjekty a sektory.</p> <p>Efektivnost projektu (dle metodiky, kterou si MAS stanoví přílohou ve výzvě – např. přínos pro obec, stanovení harmonogramu projektu, rizik a jejich eliminace)</p> <p>Zvýhodnění budou noví žadatelé.</p> <p>Zvýhodněny budou projekty s dopadem na mládež.</p> <p>Zvýhodněny budou projekty se zrychlenou realizací.</p> <p>Zvýhodněny budou projekty s nižší finanční náročností.</p> <p>Zapojení cílové skupiny do příprav/realizace.</p> <p>Prémiově pak bude hodnoceno, zda je projekt přímo integrován s jiným podávaným projektem v rámci SCLLD. Výhodou bude, pokud projekt bude navazovat na jinou turistickou atraktivitu, službu cestovního ruchu v regionu nebo bude souviset s regionální tematikou.</p> <p>Preferenční kritéria budou upřesněna v konkrétní výzvě MAS.</p>
-----------------------------	--

Indikátor výstupu				
Číslo	název	Výchozí stav	Mid-term (2018)	Cílový stav
9 27 02	Počet podpořených operací (akcí)	0	2	4
9 30 01	Celková plocha (ha)	0	1	2

4.5.1.5. Fiche 5: Lesní technologie, zpracování lesních produktů a jejich uvádění na trh

Název	Lesní technologie, zpracování lesních produktů a jejich uvádění na trh
Vazba na článek Nařízení PRV	26 Investice do lesnických technologií a zpracování lesnických produktů, jejich mobilizace a uvádění na trh

Vymezení Fiche	
Stručný popis	Podpora je zaměřena na investice do lesnických technologií a do strojů a technologií vedoucích k efektivnímu zpracování dřeva.
Vazba na cíle SCLLD	Hlavní vazba Oblast: Podpora a rozvoj zemědělství, lesnictví a životního prostředí SC 1.2 Podpora a rozvoj lesnictví Doplňkově SC 1.1 Kvalitní životní prostředí

Oblasti podpory	<ul style="list-style-type: none"> pořízení strojů a technologií určených pro hospodaření na lesních pozemcích jako např. stroje a technologie pro obnovu, výchovu a těžbu lesních porostů včetně přibližování, stroje ke zpracování potěžebních zbytků, stroje pro přípravu půdy před zalesněním, stroje, technologie a zařízení pro lesní školkařskou činnost. výstavby či modernizace dřevozpracujících provozoven včetně technologického vybavení. <p>Investice související s používáním dřeva jako suroviny zdroje energie jsou omezeny na všechny pracovní operace před průmyslovým zpracováním; za průmyslové zpracování se nepovažuje mechanické zpracování dřeva na různé polotovary (např. výroba řeziva a jeho základní opracování).</p> <p>Investice související se zvyšováním ekonomické hodnoty lesů musejí být odůvodněné ve vztahu k očekávanému zlepšení lesů v jednom nebo více podnicích a mohou zahrnovat investice do strojů pro lesní těžební práce a postupů těžby, které jsou šetrné k půdě a zdrojům.</p> <p>Žadatel na lesních pozemcích hospodáří podle platného lesního hospodářského plánu, nebo podle převzaté platné lesní hospodářské osnovy - nevztahuje se na dřevozpracující provozovny.</p>
------------------------	---

Příjemce dotace	<ul style="list-style-type: none"> soukromí držitelé lesů, obce, svazky obcí malé a střední podniky zaměřené na investice, které zvyšují lesnický potenciál nebo souvisejí se zpracováním, mobilizací lesnických produktů a jejich uváděním na trh.
------------------------	---

Výše způsobilých výdajů	<ul style="list-style-type: none"> • Min. 50 000 Kč • Max. 5 000 000 Kč
--------------------------------	---

Preferenční kritéria	<p>Spolupráce mezi více subjekty a sektory.</p> <p>Efektivnost projektu (dle metodiky, kterou si MAS stanoví přílohou ve výzvě – např. přínos pro obec, stanovení harmonogramu projektu, rizik a jejich eliminace)</p> <p>Zvýhodnění budou noví žadatelé.</p> <p>Zvýhodněny budou projekty se zrychlenou realizací.</p> <p>Zvýhodněny budou projekty s nižší finanční náročností.</p> <p>Specificky bude definován požadavek na vytvoření pracovního místa.</p> <p>Prémiově pak bude hodnoceno, zda je projekt přímo integrován s jiným podávaným projektem v rámci SCLLD.</p> <p>Preferenční kritéria budou upřesněna v konkrétní výzvě MAS.</p>
-----------------------------	---

Indikátor výstupu				
Číslo	název	Výchozí stav	Mid-term (2018)	Cílový stav
9 37 01	Počet podpořených podniků/příjemců	0	2	3

Indikátor výsledku				
Číslo	název	Výchozí stav	Mid-term (2018)	Cílový stav
9 48 00	Pracovní místa vytvořená v rámci podpořených projektů (Leader)	0	0	2

4.5.1.6. Fiche 6: Sdílení zařízení a zdrojů

Název	Sdílení zařízení a zdrojů
Vazba na článek Nařízení PRV	35 Sdílení zařízení a zdrojů

Vymezení Fiche	
Stručný popis	Podpora je zaměřena na spolupráci minimálně dvou subjektů při společném sdílení zařízení a zdrojů. Cílem spolupráce je efektivní využití zdrojů a dosažení úspor, kterých by při individuálním postupu nemohlo být dosaženo.
Vazba na cíle SCLLD	<p>Hlavní vazba Strategický cíl 4: Zvýšení zaměstnanosti a rozvoj podnikání v regionu SC 4.3 Sdílení zařízení a zdrojů</p> <p>Doplňková vazba SC 1.1. Kvalitní životní prostředí SC 1.2 Podpora a rozvoj lesnictví SC 1.3 Podpora a rozvoj zemědělství SC 1.4 Podpora spolků, osvěta a racionální přístup SC 2.1 Kvalita nabídky a služeb cestovního ruchu a lázeňství SC 3.1 Podpora spolků a komunity SC 4.2 Podpora místních podnikatelů a modernizace jejich infrastruktury SC 6.2 Spolupráce mezi vzdělávacími zařízeními a ostatními subjekty v regionu</p>

Oblasti podpory	<p>Výsledky spolupráce jsou přínosem do odvětví zemědělství, potravinářství nebo lesnictví nebo směřují do venkovských oblastí.</p> <p>Podporovány budou společné investice, tzn. pořízení konkrétní technologie či stroje k výkonu činnosti spolupracujících subjektů. Modernizace nebo nová výstavba skladovacích a výrobních prostor nebo provedení stavebních prací potřebných k umožnění efektivního využití zdrojů (např. přírodních, energetických či genetických zdrojů). V souvislosti s realizovanou investicí může být podpora poskytnuta též na vznik a koordinaci spolupracujících subjektů, tzn. spolupráce na tvorbě studií a podnikatelského plánu. V případě spolupráce v odvětví zemědělství se projekt týká zemědělské prvovýroby nebo zpracování zemědělských produktů nebo uvádění zemědělských produktů na trh.</p> <p>V rámci této Fiche nelze podpořit investice týkající se zpracování produktů rybolovu a výroby medu a dále v případě zpracování vinných hroznů technologie, které obsahují: dřevěný sud nebo uzavřenou dřevěnou nádobu na výrobu vína o objemu nejméně 600 litrů, speciální kvasnou nádobu s aktivním potápěním matolinového klobouku pro výrobu červených vín nebo cross-flow</p>
-----------------	--

	filtr na víno, ve kterém je víno přiváděno na membránu tangenciálně a určitý objem vína prochází membránou jako filtrát a zbývající pokračuje podél membrány s odfiltrovanými nečistotami.
--	--

Příjemce dotace	<p>Uskupení minimálně dvou subjektů, přičemž minimálně jeden musí prokázat podnikatelskou činnost v odvětví zemědělství nebo potravinářství, v případě lesnictví se jedná o subjekt hospodařící v lesích. Každý subjekt musí splňovat kategorii mikropodniku. Může se jednat o následující subjekty:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zemědělský podnikatel, • výrobce potravin, • subjekt hospodařící v lesích.
Výše způsobilých výdajů	<ul style="list-style-type: none"> • Min. 50 000 Kč • Max. 5 000 000 Kč

Preferenční kritéria	<p>Spolupráce mezi více subjekty a sektory.</p> <p>Efektivnost projektu (dle metodiky, kterou si MAS stanoví přílohou ve výzvě – např. přínos pro obec, stanovení harmonogramu projektu, rizik a jejich eliminace)</p> <p>Zvýhodnění budou mladí zemědělci a noví žadatelé.</p> <p>Zvýhodněny budou projekty se zrychlenou realizací.</p> <p>Zvýhodněny budou projekty s nižší finanční náročností.</p> <p>Specificky bude definován požadavek na vytvoření pracovního místa.</p> <p>Prémiově pak bude hodnoceno, zda je projekt přímo integrován s jiným podávaným projektem v rámci SCLLD.</p> <p>Preferenční kritéria budou upřesněna v konkrétní výzvě MAS.</p>
-----------------------------	---

Indikátor výstupu				
Číslo	název	Výchozí stav	Mid-term (2018)	Cílový stav
9 37 01	Počet podpořených podniků/příjemců	0	2	2
9 31 02	Počet podpořených kooperačních činností	0	1	1

4.5.1.7. Fiche 7: Spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů

Název	Spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů
Vazba na článek Nařízení PRV	35/2/d Horizontální a vertikální spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů

Vymezení Fiche	
Stručný popis	Podpora je zaměřena na spolupráci minimálně dvou subjektů, která vede k vytváření a rozvoji krátkých dodavatelských řetězců (KDR) a místních trhů.
Vazba na cíle SCLLD	<p>Hlavní vazba Strategický cíl 1: Region s čistou a udržitelnou krajinou, ve kterém se dobře dýchá SC 1.4 Podpora spolků, osvěta a racionální přístup</p> <p>Doplňková vazba SC 1.3 Podpora a rozvoj zemědělství SC 2.1 Kvalita nabídky a služeb cestovního ruchu a lázeňství SC 2.4 Spolupráce všech subjektů působících v cestovním ruchu (propagace, propojení nabídky...) SC 4.1 Podpora zaměstnanosti SC 4.2 Podpora místních podnikatelů a modernizace jejich infrastruktury SC 4.3 Sdílení zařízení a zdrojů SC 6.2 Spolupráce mezi vzdělávacími zařízeními a ostatními subjekty regionu</p>

Oblasti podpory	<ul style="list-style-type: none"> • Účelem podpory je začlenění prvovýrobců do dodavatelských řetězců a posílení jejich konkurenceschopnosti. • Podpora je určena pro společné investice na vznik, rozvoj a společnou propagaci KDR nebo místního trhu. • Způsobilé jsou aktivity např. společné pořízení strojů, technologie a vybavení, stavební náklady na novou výstavbu nebo modernizaci nemovitého majetku, pořízení počítačového softwaru, propagační činnost, tvorba studií a podnikatelského plánu. Podpora se týká pouze dodavatelských řetězců, které zahrnují nejvýš jednoho zprostředkovatele mezi zemědělcem a spotřebitelem. • Podpora se týká trhů splňujících definici místního trhu (viz kapitola 1 Základní pojmy a zkratky).
------------------------	---

Příjemce dotace	<p>Uskupení minimálně dvou subjektů, přičemž minimálně jeden musí prokázat podnikatelskou činnost v odvětví zemědělství nebo potravinářství. Může se jednat o následující subjekty:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zemědělský podnikatel, • výrobce potravin,
------------------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> • nevládní neziskové organizace zastupující zemědělce nebo • zpracovatele potravin, • obce • svazky obcí.
--	--

Výše způsobilých výdajů	<ul style="list-style-type: none"> • Min. 50 000 Kč • Max. 5 000 000 Kč
--------------------------------	---

Preferenční kritéria	<p>Spolupráce mezi více subjekty a sektory.</p> <p>Efektivnost projektu (dle metodiky, kterou si MAS stanoví přílohou ve výzvě – např. přínos pro obec, stanovení harmonogramu projektu, rizik a jejich eliminace)</p> <p>Zvýhodnění budou mladí zemědělci a noví žadatelé.</p> <p>Zvýhodněny budou projekty se zrychlenou realizací.</p> <p>Zvýhodněny budou projekty s nižší finanční náročností.</p> <p>Specificky bude definován požadavek na vytvoření pracovního místa.</p> <p>Prémiově pak bude hodnoceno, zda je projekt přímo integrován s jiným podávaným projektem v rámci SCLLD.</p> <p>Preferenční kritéria budou upřesněna v konkrétní výzvě MAS.</p>
-----------------------------	---

Indikátor výstupu				
Číslo	název	Výchozí stav	Mid-term (2018)	Cílový stav
9 31 02	Počet podpořených kooperačních činností	0	1	1
9 37 01	Počet podpořených podniků/příjemců	0	1	1

4.5.1.8. Fiche 8: Projekty spolupráce

Název	Projekty spolupráce
Vazba na článek Nařízení PRV	Článek 44 Činnosti spolupráce v rámci iniciativy LEADER

Vymezení Fiche	
Stručný popis	Projekty realizované ve spolupráci MAS s dalšími partnerskými subjekty, zaměřené zejména na měkké projekty, které vycházejí z témat uvedených v SCLLD MAS. Jejich přidanou hodnotou je spolupráce; výstupy těchto projektů by bez spolupráce v takové podobě nevznikly.
Vazba na cíle SCLLD	<p>Hlavní vazba Strategický cíl 3: Zatraktivnění regionu pro místní a zvýšení aktivizace obyvatel regionu SC 3.1 Podpora spolků a komunity</p> <p>Doplňkově: SC 2.3. Podpora IC a společné propagace regionu MAS SC 2.4 Spolupráce všech subjektů působících v cestovním ruchu (propagace, propojení nabídky...)</p>

Oblasti podpory	<p>Témata spolupráce: práce s mládeží (SC 6: mimoškolní vzdělávání, poznávání jiných regionů, výměna zkušeností a inspirace); podpora místních podnikatelů (SC 2: např. regionální značení,...); podpora cestovního ruchu (SC 2); komunitní život a komunitní školy (SC 3: stimulace místních ve společných kulturních, sportovních a společenských akcích, propojování škol s veřejností); podpora amatérského regionálního divadla (SC 3); přírodní zdroje, biodiverzita a voda (SC 1).</p> <p>Témata budou v souladu s Pravidly pro operaci 19.3.1.</p> <p>V rámci projektu lze realizovat měkké akce (propagační, informační, vzdělávací a volnočasové) zaměřené na témata, která jsou řešena v SCLLD daných MAS.</p> <p>Jako hmotné a nehmotné investice včetně stavebních úprav je možné realizovat pouze následující výdaje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • investice týkající se zajištění odbytu místní produkce včetně zavedení značení místních výrobků a služeb, • investice související se vzdělávacími aktivitami, • investice do informačních a turistických center. <p>Výdaje do investic jsou způsobilé pouze za předpokladu, že jsou společně provozovány spolupracujícími subjekty.</p>
------------------------	---

	<p>Za měkké akce lze považovat především pořádání konferencí, festivalů, workshopů, exkurzí, výstav, přenosů příkladů správné praxe, vč. produktů s tím spojených (publikace, brožury, letáky apod.).</p> <p>Investice mohou být realizovány pouze takové, které budou provozovat po celou dobu lhůty vázanosti projektu na účel samy MAS.</p> <p>Způsobila pro podporu je i předběžná technická podpora projektů spolupráce, kdy MAS musí prokázat, že plánovala provedení konkrétního projektu. Na předběžnou technickou podporu projektů spolupráce může MAS využít maximálně 10 % z alokace přidělené MAS na realizaci projektů spolupráce.</p>
--	---

Příjemce dotace	<p>Příjemcem dotace může být pouze MAS, jejíž SCLLD byla schválena z PRV.</p> <p>Kromě jiných MAS (tzn. MAS, jejíž SCLLD nebyla schválena z PRV či zahraniční MAS) může MAS spolupracovat se:</p> <ul style="list-style-type: none"> skupinou místních veřejných a soukromých partnerů na venkovském území, která provádí strategii místního rozvoje v rámci EU či mimo ni; skupinou místních veřejných a soukromých partnerů na jiném než venkovském území, která provádí strategii místního rozvoje v rámci EU
------------------------	--

Výše způsobilých výdajů	<ul style="list-style-type: none"> Min. 50 000 Kč Max. 5 000 000 Kč
--------------------------------	---

Preferenční kritéria	<ul style="list-style-type: none"> Centrálně nastavena v Pravidlech pro operaci 19.3.1.
-----------------------------	--

Indikátor výstupu				
Číslo	název	Výchozí stav	Mid-term (2018)	Cílový stav
9 25 01	Celkové veřejné výdaje (EUR)	0	0	38672

4.5.2 Akční plán IROP

Přehled opatření IROP

Opatření	Název opatření IROP	Specifický cíl SCLLD	Opatření SCLLD	Specifický cíl IROP
IROP	IROP 1: Dopravní obslužnost	5.2	Dopravní infrastruktura	1.2 Zvýšení podílu udržitelných forem dopravy
	IROP 2: Vzdělávání	6.1	Zázemí pro vzdělání, Celoživotní učení	1.3 Zvýšení připravenosti k řešení a řízení rizik a katastrof
	IROP 3: Cestovní ruch a NKP	2.2	Kulturní památky	3.1 Zefektivnění prezentace, posílení ochrany a rozvoj kulturního dědictví
	IROP 4: Integrovaný záchranný systém	3.4	Integrovaný záchranný systém	2.4 Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení
	IROP 5: Sociální služby a dostupné bydlení	7.2	Sociální inkluze, Sociální služby	2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucích k sociální inkluzi

4.5.2.1. IROP 1: DOPRAVNÍ OBSLUŽNOST

Specifický cíl strategie:	5.2. Dopravní obslužnost
Název opatření:	Dopravní obslužnost
Vazba na specifický cíl IROP:	IROP SC 4.1, SC 1. 2 – zvýšený podíl udržitelných forem dopravy
Popis opatření (vč. popisu cíle opatření):	<p>Cílem je region dobře dostupný jak po dopravních komunikacích, tak s využitím ostatních dopravních prostředků. Realizovat systematická opatření, která povedou k větší bezpečnosti u chodců (vč. osob s omezenou schopností pohybu a orientace) a ostatních účastníků dopravy (železniční, silniční, cyklodopravy, ...).</p> <p>Budování infrastruktury ve vazbě na další systémy dopravy a urychlit tak dopravu do zaměstnání, za službami či do škol. V rámci plánovaných aktivit je zájem zaměřit se na projekty, které zvyšují bezpečnost v dopravě a vznik doprovodné infrastruktury s vazbou na další systémy dopravy.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analytická část – 2. 4 Doprava • Strategická část - Oblast: Dopravní obslužnost • SC 5.2 Dopravní obslužnost <p>Doplňkově:</p> <ul style="list-style-type: none"> • SC 3.3 Rozvoj volnočasových aktivit

<p>Typy projektů:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bezpečnost Podporovány budou projekty vedoucí k vyšší bezpečnosti všech typů dopravy (silniční, železniční, cyklodoprava, pěší): - rekonstrukce, modernizace a výstavba chodníků podél silnic I., II. a III. třídy a místních komunikací, přizpůsobených osobám s omezenou schopností pohybu a orientace - rekonstrukce, modernizace a výstavba bezbariérových komunikací pro pěší k zastávkám veřejné hromadné dopravy - rekonstrukce, modernizace a výstavba podchodů nebo lávek pro chodce přes silnice I., II. a III. třídy, místní komunikace, železniční a tramvajovou dráhu, přizpůsobených osobám s omezenou schopností pohybu a orientace a navazujících na bezbariérové komunikace pro pěší <p>Rekonstrukce a zastřešení zastávek může být podpořena při současné rekonstrukci, modernizaci nebo výstavbě komunikací pro pěší, přizpůsobených osobám s omezenou schopností pohybu a orientace.</p> <p>Vytváření fyzických a psychologických bezpečnostních prvků zklidňujících dopravu“ je možné podpořit pouze jako součást komplexního projektu vedoucího ke zvýšení bezpečnosti v dopravě, při současné výstavbě nebo modernizaci komunikací pro pěší, přizpůsobených osobám s omezenou schopností pohybu a orientace.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Výstavba parkovacích míst pro motorová vozidla Výstavba systémů P+R (parkoviště pro osobní vozy s možností přestupu na VHD), K+R (forma kombinované přepravy s návazností individuální automobilové dopravy na VHD), výstavba návazných systémů B+R (prostor pro bezpečné uschování kola s možností přestupu na VHD). V případě samostatných projektů na parkovací systémy (P+R, P+G, B+R) je nezbytné přizpůsobit velikost projektu očekávané vytíženosti a využitelnosti pro podporu multimodality a využití VHD
<p>Příjemci podpory:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • obce • DSO • organizace zřizované nebo zakládané obcemi • organizace zřizované nebo zakládané DSO • provozovatelé dráhy nebo drážní dopravy podle zákona č. 266/1994 Sb., o drahách <p>Typy příjemců mohou být v jednotlivých výzvách specifikováni dle jednotlivých aktivit</p>
<p>Minimální a maximální výše způsobilých výdajů:</p>	<p>Minimální a maximální výše způsobilých výdajů budou nastaveny až v konkrétní výzvě MAS.</p>
<p>Principy preferenčních kritérií:</p>	<p>Preferenční kritéria budou stanovena až v konkrétní výzvě MAS</p>

Indikátory výsledku	
Kód NČI2014+	název indikátoru
7 51 20	Podíl veřejné osobní dopravy na celkových výkonech v osobní dopravě
Indikátory výstupu	
Kód NČI2014+	název indikátoru
7 40 01	Počet vytvořených parkovacích míst
7 50 01	Počet realizací vedoucích ke zvýšení bezpečnosti v dopravě
7 64 01	Počet parkovacích míst pro jízdní kola

4.5.2.2. IROP 2: VZDĚLÁVÁNÍ

Specifický cíl strategie:	6.1 Modernizace škol a jejich vybavení
Název opatření:	Vzdělávání
Vazba na specifický cíl IROP:	IROP SC 4.1, SC 2.4 Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení
Popis opatření:	<p>Cílem opatření je dostupné kvalitní školství na venkově, které se svou úrovní služeb i vybavení vyrovná školám ve městech a vytvoření vhodných podmínek pro spolupráci mezi předškolními zařízeními, školními zařízeními, spolky, ale i ostatními subjekty napříč regionem. Region by měl mimo jiné umět nabídnout možnost se vzdělávat i dalším generacím formou neformálního a celoživotního vzdělávání. Zajistit bezbariérový přístup ke vzdělání tam, kde tomu tak ještě není.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analytická část – 2.3 Školství • Strategická část - Oblast: Podpora vzdělávání • SC 6.1 Modernizace škol a jejich vybavení <p>Doplňkově:</p> <ul style="list-style-type: none"> • SC 6.3 Podpora celoživotního vzdělávání, rekvalifikace, semináře a kurzy
Typy projektů:	<p>*Klíčové kompetence – technické, přírodovědné a řemeslné obory, jazykové vzdělávání a práce s digitálními technologiemi.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Předškolní vzdělávání (péče pro děti do 3 let, dětské skupiny, mateřské školy – stavba, stavební úpravy, vybavení, kompenzační pomůcky pro dostatečnou kapacitu kvalitní a cenově dostupné péče s prokazatelným územním nedostatkem těchto míst; venkovní prostranství a herní prvky; ohled k rovnému přístupu ke vzdělávání sociálně vyloučených osob, zapojení rodičů na trh práce; úpravy venkovních prostranství – herní prvky, zeleň). • ZŠ (stavba, stavební úpravy, vybavení v rámci klíčových kompetencí* – cizí jazyky, technické, řemeslné obory, přírodní vědy, digitální technologie; sociální inkluze – stavební úpravy budov a učeben, školních poradenských pracovišť, vybavení a pomůcky pro děti se SVP). • Celoživotní vzdělávání - podpora infrastruktury pro celoživotní vzdělávání v rámci klíčových kompetencí* (rekvalifikační kurzy a další aktivity v zájmu lepšího uplatnění na trhu práce; stavební úpravy učebny, pořízení vybavení pro vybudování a zkvalitnění kapacity pro účely dalšího vzdělávání ve vazbě na potřeby sladění nabídky a poptávky na regionálním trhu práce). • Zájmové a neformální vzdělávání mládeže (cizí jazyky, technické, řemeslné obory, přírodní vědy, digitální technologie; stavební úpravy, vybavení pro zajištění klíčových kompetencí* formou zájmového a neformálního vzdělávání mládeže). <p>Doplňkové aktivity (zeleň v okolí a na budovách – střechy, zahrady)</p>

	<p>Rekonstrukce škol a školských zařízení, stavba, stavební úpravy stávající infrastruktury, modernizace a rozšíření vybavení učeben, je možná pouze ve vazbě na klíčové kompetence.</p> <p>Rozšíření kapacit ZŠ mimo vazbu na klíčové kompetence* je možné jen na území ORP s vyloučenou lokalitou.</p> <p>Podpora předškolních zařízení, jejich stavba a stavební úpravy jsou možná jen při zvýšení kapacity těchto zařízení.</p>
Příjemci podpory:	<ul style="list-style-type: none"> zařízení péče o děti do 3 let; školy a školská zařízení v oblasti předškolního a základního vzdělávání další subjekty podílející se na realizaci vzdělávacích aktivit; organizace zřizované nebo zakládané kraji; obce; organizace zřizované nebo zakládané obcemi; nestátní neziskové organizace; církev; církevní organizace; organizační složky státu; příspěvkové organizace organizačních složek státu
Minimální a maximální výše způsobilých výdajů:	Minimální a maximální výše způsobilých výdajů budou nastaveny až v konkrétní výzvě MAS.
Principy preferenčních kritérií:	Preferenční kritéria budou stanovena až v konkrétní výzvě MAS
Indikátory výsledku	
Kód NČI2014+	název indikátoru
5 00 20	Podíl tříletých dětí umístěných v předškolním zařízení
5 01 20	Počet osob využívající zařízení péče o děti do 3 let
5 00 30	Podíl osob předčasně opouštějících vzdělávací systém
Indikátory výstupu	
Kód NČI2014+	název indikátoru
5 00 00	Počet podpořených vzdělávacích zařízení
5 00 01	Kapacita podporovaných zařízení péče o děti nebo vzdělávacích zařízení

4.5.2.3. IROP 3: CESTOVNÍ RUCH A NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKY

Specifický cíl strategie:	2.2 Péče o památky a podpora tradic a zvyků
Název opatření:	Cestovní ruch a národní kulturní památky
Vazba na specifický cíl IROP:	IROP SC 4.1, SC 3.1. Zefektivnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví
Popis opatření:	<p>Cílem je zatraktivnění a revitalizace památek na seznamu Národních kulturních památek a na indikativním seznamu, opatření, která povedou ke zpřístupnění, zabezpečení a plnohodnotnému využití těchto památek.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analytická část – 2.7 Cestovní ruch • Strategická část - Oblast: Rozvoj cestovního ruchu a občanské vybavenosti • SC 2.2 Péče o památky a podpora tradic a zvyků
Typy projektů:	<p>Revitalizace a zatraktivnění památek evidovaných v Indikativním seznamu národních kulturních památek. Součástí revitalizace budou opatření, nezbytná pro efektivní zpřístupnění, plnohodnotné využití, zatraktivnění a zabezpečení souboru památek (zajištění vyšší bezpečnosti návštěvníků, odstraňování přístupových bariér, zvýšení ochrany památky a jejího zabezpečení, restaurování památek, rekonstrukce stávajících expozic a depozitářů a budování nových expozic a depozitářů, digitalizace památek a mobiliářů, obnova parků u souborů památek, modernizace, popř. výstavba nezbytných objektů sociálního, technického a technologického zázemí).</p>
Příjemci podpory:	<ul style="list-style-type: none"> • vlastníci památek (dle zápisu v katastru nemovitostí), subjekty s právem hospodaření (dle zápisu v katastru nemovitostí) kromě fyzických osob nepodnikajících.
Minimální a maximální výše způsobilých výdajů:	Minimální a maximální výše způsobilých výdajů budou nastaveny až v konkrétní výzvě MAS.
Principy preferenčních kritérií:	Preferenční kritéria budou stanovena až v konkrétní výzvě MAS
Indikátory výsledku	
Kód NČI2014+	název indikátoru
9 10 10	Počet návštěv kulturních památek a pamět'ových institucí zpřístupněných za vstupné
Indikátory výstupu	
Kód NČI2014+	název indikátoru
9 10 05	Zvýšení očekávaného počtu návštěv podporovaných kulturních a přírodních památek a atrakcí
9 05 01	Počet revitalizovaných památkových objektů

4.5.2.4. IROP 4: INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM

Specifický cíl strategie:	3.4 Prevence rizik a krizových situací ve venkovských oblastech
Název opatření:	Integrovaný záchranný systém
Vazba na specifický cíl IROP:	IROP SC 4.1, SC 1.3 Zvýšení připravenosti k řešení a řízení rizik a katastrof
Popis opatření:	<p>Cílem je zvýšení připravenosti integrovaného záchranného systému v krizových situacích v regionu, zkvalitnění jejich zázemí a vybavení a zvýšení úrovně jejich služeb.</p> <p>Podpořeny budou pouze jednotky IZS v území vymezeném v příloze č. 5 Programového dokumentu IROP („Území vymezené pro spec. cíl 1.3 – Seznam obcí s rozšířenou působností (ORP), jejichž správní území je dotčené zvýšenými riziky z mimořádných událostí, způsobených změnou klimatu a haváriemi nebezpečných látek“).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analytická část – 2.9 Bezpečnost v regionu • Strategická část - Oblast: Kultura a život v obcích, spolky, posílení regionální identity • SC 3.4 Prevence rizik a krizových situací ve venkovských oblastech
Typy projektů	<p>1. Zajištění adekvátní odolnosti s důrazem na přizpůsobení se změnám klimatu a novým rizikům (stavební úpravy stanice základní složky ISZ ve stávající dislokaci, výstavba garáží – řádné uložení techniky, pořízení potřebného vybavení a techniky - elektrocentrála pro nouzový provoz stanice; vybudování stanice základní složky ISZ změnou její dislokace pro zajištění přijatelné reakční doby pro efektivní nasazení složky ISZ – stavba, vybavení, úprava vnějších prostor)</p> <p>2. Posílení vybavení základních složek IZS (pro potřeby odstraňování následků změn klimatu a novým rizikům, dle dokumentu „Zajištění odolnosti a vybavenosti základních složek integrovaného záchranného systému – Policie ČR a Hasičského záchranného sboru ČR (včetně JSDH) v území, s důrazem na přizpůsobení se změnám klimatu a novým rizikům v období 2014 – 2020; jedná se o speciální dopravní prostředky a vybavení pro nouzové přežití.</p> <p>Příklady aktivit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pořízení specializované techniky a věcných prostředků pro odstraňování důsledků nadprůměrných sněhových srážek a masivních námraz. Posílení vybavení složek IZS pro řešení mimořádných událostí, spojených s uvedenými jevy, které mají negativní dopad na krajinu, zemědělské plodiny a lesy, na infrastrukturu dopravy a průmyslu a na obytné a veřejné budovy.

	<ul style="list-style-type: none"> • Pořízení specializované techniky a věcných prostředků pro výkon činností spojených s orkány a větrnými smrštěmi. Posílení vybavení složek IZS pro řešení mimořádných událostí v důsledku větrných smrští, orkánů, které mají dopad na krajinu, zemědělské plodiny a lesy, na infrastrukturu zásobování a výrobu. • Pořízení specializované techniky a věcných prostředků pro výkon činností spojených s extrémním suchem. Posílení vybavení složek IZS pro řešení mimořádných událostí v důsledku sucha, které má dopad na vznik lesních požárů. • Stavební úpravy stanice základní složky IZS ve stávající dislokaci. Účelem je zvýšení odolnosti stanice vůči účinkům mimořádné události, aby složka IZS mohla plnit své úkoly v době mimořádné události. Realizovány budou stavební úpravy stávajícího objektu, v odůvodněných případech stavba nového objektu, a pořízení potřebného vybavení či technologií. • Vybudování stanice základní složky IZS změnou její dislokace na místo, kde budou vytvořeny podmínky pro rychlý výjezd složek IZS k mimořádné události. Dislokace stanice bude provedena z místa, kde např. není zajištěna odolnost proti opakujícím se výskytům mimořádných událostí, které ohrožují chod stanice, a ta v době mimořádné události není schopna poskytovat adekvátní pomoc, nebo není zajištěna přijatelná reakční doba pro nasazení složek z důvodu velkých vzdáleností na místo zásahu. Cílem je zajištění přijatelné reakční doby pro efektivní nasazení složky IZS. Bude realizována stavba, pořízeno její vybavení a bude provedena úprava vnějších prostor.
Příjemci podpory:	<p>Podle § 4 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů MV:</p> <ul style="list-style-type: none"> • HZS krajů; • obce, které zřizují jednotky požární ochrany (§ 29 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně) – jednotky sboru dobrovolných hasičů kategorie II a III (podle přílohy zákona o požární ochraně); • krajská ředitelství Policie ČR; • kraje (kromě hl. m. Prahy) jako zřizovatelé zdravotnické záchranné služby krajů; • organizační složky státu a jimi zřizované nebo zakládané organizace, které zajišťují vzdělávání a výcvik složek IZS; • státní organizace, která zřizuje jednotku HZS podniku s územní působností.
Minimální a maximální výše způsobilých výdajů:	Minimální a maximální výše způsobilých výdajů budou nastaveny až v konkrétní výzvě MAS.
Principy preferenčních kritérií:	Preferenční kritéria budou stanovena až v konkrétní výzvě MAS

Indikátory výsledku	
Kód NČI2014+	název indikátoru
5 75 20	Počet exponovaných území s nedostatečnou připraveností složek IZS
Indikátory výstupu	
Kód NČI2014+	název indikátoru
5 70 01	Počet nové techniky a věcných prostředků složek IZS
5 75 01	Počet nových a modernizovaných objektů sloužících složkám IZS

4.5.2.5. IROP 5: SOCIÁLNÍ SLUŽBY A DOSTUPNÉ SOCIÁLNÍ BYDLENÍ

Specifický cíl strategie:	7.2 Podpora sociálních služeb a služeb, které na ně navazují
Název opatření:	Sociální služby a dostupné sociální bydlení
Vazba na specifický cíl IROP:	IROP SC 4.1, SC 2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucí k sociální inkluzi
Popis opatření:	<p>Cílem opatření je podpořit oblast sociálního bydlení a vznik a rozvoj komunitních center pro potřeby sociálně vyloučených obyvatel, jejich začlenění se do běžného života v regionu, podpora volnočasových aktivit a neformálního vzdělávání.</p> <p>V rámci plánovaných aktivit je zájem zaměřit se zejména na rozvoj komunitních center a jejich infrastruktury a investice do zvýšení kapacity sociálního bydlení. Tyto potřeby vzešly z veřejných projednávání realizovaných MAS v letech 2013-2015.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analytická část – 2.8 Sociální inkluze • Strategická část - Oblast: Sociální služby a dostupné bydlení • SC 7.2 Podpora sociálních služeb a služeb, které na ně navazují <p>Doplňkově:</p> <ul style="list-style-type: none"> • SC 7.1 Efektivní sociální inkluze
Typy projektů:	<ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj infrastruktury komunitních center (stavba, stavební úpravy, vybavení, venkovní prostranství pro vytvoření prostoru pro setkávání členů komunit ohrožených sociálním vyloučením – ne pro masovou zábavu). V rámci komunitního centra budou poskytovány služby dle zákona č. 108/2006. • Sociální bydlení (pořízení bytů, domů 4–6 bytových jednotek a nebytových prostor pro přestavbu na sociální bydlení, nákup parcel pro stavbu; dlouhodobé, prostorově nesegregované bydlení; základní vybavení bez dalšího nábytku) <p>Doplňková aktivita (zeleň v okolí a na budovách, hřiště a parky do realizovaných projektů)</p> <p>Pozn. Zázemí pro volnočasové aktivity může být podpořeno jako součást komunitního centra, ve kterém bude mimo jiné poskytováno alespoň základní sociální poradenství.</p>

Příjemci podpory:	<ul style="list-style-type: none"> • Typy příjemců – sociální služby <ul style="list-style-type: none"> ▪ nestátní neziskové organizace; ▪ organizační složky státu; ▪ příspěvkové organizace organizačních složek státu; ▪ kraje; ▪ organizace zřizované nebo zakládané kraji; ▪ obce; ▪ organizace zřizované nebo zakládané obcemi; ▪ dobrovolné svazky obcí; organizace zřizované nebo zakládané dobrovolnými svazky obcí; ▪ církve; ▪ církevní organizace • Typy příjemců – sociální bydlení <ul style="list-style-type: none"> ▪ obce; ▪ nestátní neziskové organizace; ▪ církve; ▪ církevní organizace
Minimální a maximální výše způsobilých výdajů:	Minimální a maximální výše způsobilých výdajů budou nastaveny až v konkrétní výzvě MAS.
Principy preferenčních kritérií:	Preferenční kritéria budou stanovena až v konkrétní výzvě MAS
Indikátory výsledku	
Kód NČI2014+	název indikátoru
6 75 10	Kapacita služeb a sociální práce
5 53 10	Nárůst kapacity sociálních bytů
5 53 20	Průměrný počet osob využívajících sociální bydlení
Indikátory výstupu	
Kód NČI2014+	název indikátoru
5 53 01	Počet podpořených bytů pro sociální bydlení
5 54 02	Počet poskytovaných druhů sociálních služeb
5 54 01	Počet podpořených zázemí pros služby a sociální práci

4.5.3 Akční plán OPZ

Přehled opatření OPZ

Opatření	Název opatření OPZ	Specifický cíl SCLLD	Opatření SCLLD
OPZ	OPZ 1: Zaměstnanost	4.1 Podpora zaměstnanosti	Zaměstnanost
	OPZ 2: Sociální služby	7.1 Efektivní sociální inkluze	Efektivní sociální inkluze
	OPZ 3: Prorodinná opatření	6.3. Podpora celoživotního vzdělávání, rekvalifikace, semináře a kurzy	Celoživotní učení

4.5.3.1. OPZ 1: ZAMĚSTNANOST

Strategický cíl CLLD - 4. Zvýšení zaměstnanosti a rozvoj podnikání v regionu

Specifický cíl CLLD – 4.1 - Podpora zaměstnanosti

Opatření CLLD Zaměstnanost:

- podpora začleňování a zaměstnanosti obtížně zaměstnatelných skupin obyvatelstva (zdravotní postižení, sociální vyloučení, absolventi, dlouhodobě nezaměstnaní)
- spolupráce soukromého a veřejného sektoru při vzniku nových pracovních míst
- zmírňování bariér začínajícího podnikání
- osvěta a motivace lidí k práci
- podpora tvorby pracovních míst v regionu
- rekvalifikace, kurzy a poradenství

a) popis vazby opatření na specifický cíl 2.3.1 OPZ

Opatření 4.1. Zaměstnanost se přímo váže na následující aktivity OPZ:

- Vznik a rozvoj specifických nástrojů k prevenci a řešení problémů v sociálně vyloučených lokalitách (zohledňující rovněž kriminalitu a veřejný pořádek) s využitím znalosti lokálního prostředí
- Podpora vytváření nových pracovních míst na lokální úrovni
- Podpora spolupráce aktérů na místní úrovni při řešení lokální nezaměstnanosti, zjišťování potřeb lokálních zaměstnavatelů
- Podpora a vytváření podmínek pro vznik a rozvoj sociálních podniků

b) popis cíle opatření

Cílem je systematické řešení vysoké nezaměstnanosti na venkově s důrazem na zvyšování nových podnikatelských subjektů, navýšení počtu pracovních míst v regionu, podpora rekvalifikace, poradenství a průběžná motivace lidí k práci a snaha o zlepšení pozice na trhu práce i u obtížně zaměstnatelných skupin obyvatelstva.

c) popis provázanosti návrhových opatření, a to včetně provázanosti na ostatní operační programy

- **specifický cíl 2.3.1 OPZ**

- Analytická část – 2.2. Zaměstnanost
- Strategická část - Oblast: Podpora zaměstnanosti a rozvoj podnikání v regionu

Opatření jsou provázána také se SC Sociální služby a sociální podnikání. Váže se také na IROP, prioritní osa 4: Komunitně vedený místní rozvoj, SC 4.1 Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu, SC 2.1. a SC 2.2 (např. předpokládáme, že díky novým investicím v oblasti sociálního podnikání a sociálních služeb vzniknou nová pracovní místa, zaměřená na cílové skupiny a tím dojde ke zvýšení zaměstnanosti této skupiny obyvatelstva regionu)

Aktivita jsou dále provázány s oblastí Aktivní politiky zaměstnanosti na projekty Úřadu práce a projekty žadatelů OPZ. Dále navazuje na Strategickou část SCLLD – SC 3.1 a 3.2 (vzdělávání a motivace obyvatel k vyšší aktivitě).

d) priority navrhovaných opatření

Opatření bude financováno z alokované částky a z alokované částky v případně navýšení alokace.

e) časový harmonogram realizace opatření ve vazbě na finanční plán

- duben 2018 – duben 2022

První výzvy budou probíhat po úspěšném schválení SCLLD. Celkově budou v tomto opatření vyhlášeny dvě výzvy, předpokládáme v roce 2018 a v roce 2019. Pro první výzvu MAS plánuje alokaci 4 360 000,- Kč a realizátoři budou tuto částku čerpat postupně částečně v roce 2018, dále plně v letech 2019 a 2020 a dočerpání částky proběhne v roce 2021. Pro druhou výzvu MAS plánuje alokovat částku 2 000 000,- Kč. Čerpání této částky proběhne v letech 2019 – 2022. V první a posledním roce se bude čerpat vždy menší poměrná část z celkové alokace.

f) popis možných zaměření projektů

- Aktivita zaměřené na zvyšování zaměstnanosti cílových skupin (tvorba nových udržitelných pracovních míst, umístění na volná pracovní místa, zprostředkování zaměstnání, podpora zahájení podnikání, spolupráce lokálních partnerů na trhu práce) a jejich udržení na trhu práce (flexibilní formy zaměstnání, zprostředkování dočasného přidělení zaměstnance, vzdělávání, poradenství a rekvalifikace ve výpovědi)
- Podpora nástrojů a činností vedoucích k motivaci a aktivizaci cílové skupiny k nalezení zaměstnání a jeho udržení
- Příprava k práci osob se zdravotním postižením
- Podpora spolupráce lokálních partnerů na trhu práce
- Podpora vytváření nových pracovních míst
- Podpora umístění na uvolněná pracovní místa
- Podpora zahájení podnikatelské činnosti
- Profilace a targeting
- Rekvalifikace, Řízené poradenství ke změně kvalifikace

- Podpora získání či obnova pracovních návyků
- Podpora flexibilních forem zaměstnání (částečné úvazky, práce na dálku, sdílení pracovního místa...)
- Ambulantní i terénní forma pracovního a kariérového poradenství
- Prostupné zaměstnávání
- Doprovodné služby typu dluhové poradenství, pracovně psychologické poradenství
- Jako doprovodné aktivity: aktivity zaměřené na přípravu osob ke vstupu či návratu na trh práce
- Aktivity zaměřené na zvýšení orientace osob v požadavcích trhu práce a realizace poradenských činností a programů, jejichž cílem je zjišťování osobnostních a kvalifikačních předpokladů osob pro volbu povolání (kariérové poradenství), pro zprostředkování vhodného zaměstnání
- Rozvoj základních kompetencí za účelem snazšího uplatnění na trhu práce (jazykové vzdělávání, PC kurzy, rozvoj finanční gramotnosti, soft skills, podpora čtenářské a numerické gramotnosti apod.)

g) podporované cílové skupiny

- Osoby sociálně vyloučené a osoby sociálním vyloučením ohrožené
- Zaměstnanci
- Uchazeči o zaměstnání
- Zájemci o zaměstnání
- Neaktivní osoby
- Osoby vracející se na trh práce po návratu z mateřské / rodičovské dovolené (tj. nevykonávaly zaměstnání nebo samostatně výdělečnou činnost po dobu mateřské / rodičovské dovolené a v řádu měsíců se u nich očekává návrat na trh práce)
- Osoby s kumulací hendikepů na trhu práce splňující alespoň dvě z uvedených podmínek
 - uchazeči o zaměstnání v evidenci déle než pět měsíců
 - osoby mladší 25 let
 - osoby ve věku nad 54 let
 - osoby s nízkou úrovní kvalifikace
 - osoby pečující o dítě mladší 15 let či o osobu blízkou,
 - osoby z národnostních menšin či osoby z jiného sociokulturního prostředí

h) typy příjemců

- Nestátní neziskové organizace
- Příspěvkové organizace
- Profesní a podnikatelská sdružení
- Obce dle zákona 128/200 Sb., o obcích a organizace jimi zřízené
- Dobrovolné svazky obcí
- MAS
- Vzdělávací a poradenské instituce

- Školy a školská zařízení
- Poskytovatelé sociálních služeb registrovaní dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách
- Organizace zřizované krajem

Typy příjemců mohou být v jednotlivých výzvách specifikováni dle jednotlivých aktivit

i) absorpční kapacita

O úrovni zaměstnanosti pojednává kapitola 2.2 v Analytické části Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Šumperský venkov, z. s. 2014–2020. Obecně region MAS patří k regionům s největší nezaměstnaností v ČR, problematika zaměstnanosti je tedy důležitým tématem, které je třeba řešit a dlouhodobě na něj pracovat. Dobrou práci v tomto směru odvádí Úřad práce ČR - kontaktní pracoviště v partnerském městě Šumperk (mimo území MAS), který s MAS aktivně spolupracuje. Je tu však prostor pro projekty, které by jeho činnost doplňovaly a dále rozvíjely. Z komunitních jednání dále vzešla potřeba vyšší motivace k návratu na trh práce, vzdělávání, vytváření částečných úvazků, pracovní příležitosti pro občany v předdůchodovém věku apod. Nepříjemným bodem je také udržitelnost podpořených osob z ÚP, kdy po skončení podpory jejich místa zanikají nebo jsou nahrazeni jinými nezaměstnanými občany. Na veřejných jednáních v letech 2013-2015 MAS zaznamenala zájem o projekty zaměřené na zaměstnance (2) uchazeče a zájemce o práci (1) a neaktivní osoby (1).

j) vliv opatření na naplňování horizontálních témat OPZ

- Rovné příležitosti a nediskriminace – pozitivní vliv na horizontální princip
- Udržitelný rozvoj (environmentální indikátory) – neutrální vliv na horizontální princip
- Rovné příležitosti mužů a žen – pozitivní vliv na horizontální princip

Opatření směřují k sociální inkluzi, která umožní obyvatelům regionu vytvořit rovné příležitosti na trhu. Projekty, které by svými výstupy vedly k diskriminaci, podpořeny nebudou. Mnoho negativních sociálních jevů aktuálně dopadá na ženy, v rámci preferenčních kritérií budou zvýhodněny projekty zaměřené na ženy. Podpora těchto projektů pozitivně napomůže rovnosti mezi ženami a muži.

k) principy pro určení preferenčních kritérií

- Zvyšování pracovních míst
- Spolupráce mezi subjekty v regionu
- Rovný přístup k realizaci projektů
- Další preferenční kritéria si MAS stanoví v konkrétní výzvě.

l) indikátory

Indikátor výsledku			
Číslo	Název	Výchozí stav	Cílový stav
6 26 00	Účastníci, kteří získali kvalifikaci po ukončení své účasti (účastníci)	20	60
6 27 00	Účastníci zaměstnaní po ukončení své účasti včetně OSVČ (účastníci)	2	12
5 01 30	Počet osob pracujících v rámci flexibilních forem práce	38	40
6 28 00	Znevýhodnění účastníci, kteří po ukončení své účasti hledají zaměstnání, jsou v procesu vzdělávání/ odborné přípravy, rozšiřují si kvalifikaci nebo jsou zaměstnaní, a to i OSVČ**	0	5

Indikátor výstupu			
Číslo	Název	Výchozí stav	Cílový stav
6 00 00	Celkový počet účastníků (osoby)	0	80
5 01 05	Počet zaměstnavatelů, kteří podporují flexibilní formy práce	0	1

4.5.3.2. OPZ 2: SOCIÁLNÍ SLUŽBY

Strategický cíl CLLD - 7. Efektivní sociální inkluze jako předpoklad spokojenosti obyvatel našeho regionu

Specifický cíl CLLD – 7.1 Efektivní sociální inkluze

Opatření Sociální inkluze:

- rozvoj komunitní plánování sociálních služeb města Šumperka,
- spolupráce mezi podnikateli a NNO v sociální oblasti
- efektivní využívání evropských podpůrných fondů
- podpora rozvoje a zvyšování dostupnosti stávajících sociálních služeb
- rozvoj spolupráce mezi poskytovateli sociálních služeb, obcemi a podnikatelskými subjekty
- zavedení koordinace sociálních a zdravotních služeb
- rozvoj dobrovolnictví
- prevence v oblasti sociálního vyloučení vůči cílovým skupinám
- zvýšit povědomí a informovanost o poskytovatelích sociálních služeb (zmapování)
- zvýšení odbornosti poskytovatelů služeb (kvalifikace, prohlubování a zvyšování odbornosti zaměstnanců), udržení kvalifikovaných pracovníků v regionu
- dostupná ošetrovatelská péče v domácím prostředí
- rozšíření nabídky návazných a některých služeb pro specifické cílové skupiny (alkohol, psychické onemocnění, duální diagnózy, ...)
- podpora pro pečující osoby a rodiny, rozvoj odlehčovacích služeb
- podpora služeb spojených se sociálním bydlením
- podpora komunitních center a komunitní práce

a) popis vazby opatření na specifický cíl 2.3.1 OPZ – zvyšování uplatnitelnosti osob ohrožených sociálním vyloučením nebo osob sociálně vyloučených ve společnosti a na trhu práce

Opatření 7.1 se přímo váže na následující aktivity OPZ:

- Podpora systému sociálního bydlení a s ním spojených preventivních, následných a doprovodných služeb;
- Podpora sociálního začleňování osob sociálně vyloučených či sociálním vyloučením ohrožených prostřednictvím aktivit zaměřených na prevenci sociálního vyloučení osob, služeb poskytovaných terénní a ambulantní formou, podpora komunitní sociální práce
- Vznik a rozvoj specifických nástrojů k prevenci a řešení problémů v sociálně vyloučených lokalitách (zohledňující rovněž kriminalitu a veřejný pořádek) s využitím znalosti lokálního prostředí
- Podpora aktivit k rozvíjení a zkvalitnění výkonu činností sociální práce, zvyšování kompetencí sociálních pracovníků zejména formou vzdělávání sociálních pracovníků
- Rozvoj nových modelů služeb podporujících sociální začleňování, včetně přenosu dobré praxe a podpory pilotních projektů k posílení udržitelnosti a vyšší efektivnosti jednotlivých systémů

(zapojování i soukromého sektoru), opatření k zefektivňování procesů v sociálních službách a ve službách pro rodiny a děti a rozvoje strategického řízení a managementu s cílem podpořit prevenci a včasnou intervenci;

- osvětová opatření v oblasti sociálních služeb.

b) popis cíle opatření

Cílem je podpora sociálního začleňování osob sociálně vyloučených či sociálním vyloučením ohrožených prostřednictvím aktivit zaměřených na prevenci sociálního vyloučení osob, služeb poskytovaných terénní a ambulantní formou, podpora komunitní sociální práce a činnosti komunitních center.

c) popis provázanosti návrhových opatření, a to včetně provázanosti na ostatní operační programy

- **specifický cíl 2.3.1 OPZ**

- Analytická část – 2.8. Sociální inkluze
- Strategická část - Oblast: Sociální služby a dostupné bydlení

Strategický cíl č. 7: Efektivní sociální inkluze jako předpoklad spokojenosti obyvatel našeho regionu

Provázanost na investiční projekty, které budou realizované z IROP, prioritní osa 4: Komunitně vedený místní rozvoj, SC 4.1 Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu, SC 2.1, které podporuje komunitní centra, vybavení a zázemí pro sociální služby (např. se vznikem nebo rozšířením infrastruktury zaměřené na sociální služby by se měla zvýšit nabídka těchto služeb a jejich lepší dostupnost v regionu).

d) priority navrhovaných opatření

Opatření bude financováno z alokované částky a z alokované částky v případě navýšení alokace.

e) časový harmonogram realizace opatření ve vazbě na finanční plán

- duben 2018 – duben 2022

První výzvy budou probíhat po úspěšném schválení SCLLD. Celkově budou vypsány dvě výzvy, a to v roce 2018 a 2019. Pro první výzvu MAS plánuje alokaci 2 400 000,- Kč a realizátoři budou tuto částku čerpat postupně částečně v roce 2018, dále plně v letech 2019 a 2020 a dočerpání částky proběhne v roce 2021. Pro druhou výzvu MAS plánuje alokovat částku 2 000 000,- Kč. Čerpání této částky proběhne v letech 2019–2022. V první a posledním roce se bude čerpat vždy menší poměrná část z celkové alokace.

f) popis možných zaměření projektů

- **Sociální služby** (osobní asistence, odlehčovací služby, podpora samostatného bydlení, odborné sociální poradenství, terénní programy, sociální rehabilitace, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, kontaktní centra, raná péče, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, služby následné péče) dle zákona č. 108/2006

- **Komunitní sociální práce** s přímou vazbu na sociální začleňování nebo prevenci sociálního vyloučení osob
- **Podpora komunitních center**
- **Programy a činnosti v rámci sociálního začleňování nad rámec zákona č. 108/2006**
 - Programy prevence a řešení problémů v sociálně vyloučených lokalitách (sociálně patologické jevy, kriminalita apod.).
 - Aktivitu směřující k podpoře mladým lidem ze sociálně znevýhodněného prostředí při vstupu do samostatného života po ukončení nebo i v průběhu jejich vzdělávání (zj. ze sociálně znevýhodněného prostředí, náhradní rodinné péče, ústavní péče, popř. jiných zařízení pro péči o děti a mládež)
 - sekundární a terciární prevence pro osoby s chronickým duševním onemocněním a jejich rodinné příslušníky
 - sekundární a terciární prevence pro osoby ohrožené závislostmi nebo osoby závislé na návykových látkách
 - Probační a resocializační programy pro osoby s alternativními tresty a opouštějícími zařízení pro výkon trestu odnětí svobody
 - Aktivitu zaměřené na vzdělávání osob z cílových skupin (CS)
 - Aktivizační, asistenční a motivační programy přispívající k sociálnímu začlenění nebo k prevenci sociálního vyloučení
 - Aktivitu zaměřené na předcházení ekonomické nestability osob z cílových skupin
 - Aktivitu podporující mimosoudní způsob řešení konfliktů v oblasti bydlení, pracovních právních vztahů apod.
 - Aktivitu zaměřené na podporu neformální péče, sdílené a domácí péče
 - Aktivitu zaměřené na rozvoj sociálního/dostupného/podporovaného/prostupného bydlení jako prevence prostorového vyloučení vzniku sociálně vyloučených lokalit a bezdomovectví - preventivní, následné a doprovodné služby pro osoby ohrožené ztrátou bydlení (aktivitu zaměřené na CS)
 - Aktivitu místních samospráv při optimalizaci zajištění činností a výkonu sociální práce na svém území – s přímým dopadem na CS

Doplňkově také vzdělávání pracovníků organizací, kteří vykonávají přímou práci s klienty (nikoli zaměstnanci realizátora projektu) a také aktivity místních samospráv při pokrytí území sociálními službami a dalšími navazujícími službami a programy (koordinace sítě služeb, monitoring...)

g) podporované cílové skupiny

- **osoby sociálně vyloučené a osoby sociálním vyloučením ohrožené**
- osoby se zdravotním postižením (včetně osob s duševním onemocněním)
- osoby ohrožené specifickými zdravotními riziky
- osoby s kombinovanými diagnózami
- osoby ohrožené domácím násilím a závislostmi
- osoby v nebo po výkonu trestu
- osoby opouštějící institucionální zařízení

- oběti trestné činnosti
- imigranti, azylanti
- osoby dlouhodobě či opakovaně nezaměstnané
- osoby ohrožené předlužeností
- osoby ohrožené vícenásobnými riziky
- osoby žijící v sociálně vyloučených lokalitách
- bezdomovci a osoby žijící v nevyhovujícím nebo nejistém ubytování
- osoby pečující o děti a jiné závislé osoby
- rodiče samoživitelé
- sociální pracovníci a pracovníci v sociálních službách a další zaměstnanci*

*Cílovou skupinou mohou být také sociální pracovníci, neformální pečovatelé a pracovníci v sociálních a zdravotních službách, místní samospráva, poskytovatelé a zadavatelé soc. služeb, služeb pro rodiny s dětmi a jiných služeb na podporu sociálního začleňování, případně další pracovníci v přímé práci s klienty (cílovou skupinu Zaměstnanci si MAS blíže specifikuje ve výzvě MAS) pouze však ve vztahu k doplňkovým aktivitám projektu zaměřeného na přímou podporu cílové skupiny osob sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených.

h) typy příjemců

- Nestátní neziskové organizace
- Příspěvkové organizace
- Obce dle zákona 128/200 Sb., o obcích a organizace jimi zřízené
- Dobrovolné svazky obcí
- MAS
- Vzdělávací a poradenské instituce
- Školy a školská zařízení
- Profesní a podnikatelská sdružení
- Organizace zřizované krajem
- Poskytovatelé sociálních služeb registrovaní dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

U projektů zaměřených na poskytování sociálních služeb

- pouze poskytovatelé sociálních služeb registrovaní dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

Typy příjemců mohou být v jednotlivých výzvách specifikováni dle jednotlivých aktivit

i) absorpční kapacita MAS

Na území „MAS Šumperský venkov“ sociální služby poskytuje 15 zařízení, které poskytuje 15 sociálních služeb. Na území MAS má sídlo celkem šest různých poskytovatelů sociálních služeb (v obcích: Sobotín, Víkyně, Libina) a dále jsou zde celkem čtyři „Domy s pečovatelskou službou“ (v

celém regionu v obcích: Nový Malín, Sobotín, Rapotín, Loučná). Z projednávání vzešla největší potřeba vzniku a rozvoje komunitních center, současně také zpřístupnění sociálních služeb a sjednocením informací týkajících se sociálních služeb na jedno místo, poradenství apod. Na veřejných projednáváních v letech 2013-2015 MAS zaznamenala zájem o vznik 1 komunitního centra, které by bylo spádově dobře dostupné pro obyvatele regionu. Kvůli komplikovanosti zařazení nových sociálních služeb zájem o tuto oblast značně klesl a bude záležet, na kolik reálné by byl vznik takových služeb v příštích letech. Zájem ze strany existujících poskytovatelů je spíše o rozvoj jejich aktuálního portfolia a vzdělávání nebo o rozšiřování kapacity a služeb v oblasti sociálního bydlení (Dolní Studénky, Nový Malín).

j) vliv opatření na naplňování horizontálních témat OPZ

- Rovné příležitosti a nediskriminace – cílené zaměření na horizontální princip
- Udržitelný rozvoj (environmentální indikátory) – neutrální vliv na horizontální princip
- Rovné příležitosti mužů a žen – neutrální vliv na horizontální princip

Opatření směřují k sociální inkluzi, která umožní obyvatelům regionu vytvořit rovné podmínky sociálně vyloučeným a osobám vyloučením ohroženým, a zamezuje tak diskriminaci.

k) principy pro určení preferenčních kritérií

- Spolupráce mezi subjekty v regionu
- Rovný přístup k realizaci projektů
- Počet zapojených cílových skupin
- Kvalita projektu
- Další preferenční kritéria si MAS stanoví v konkrétní výzvě.

l) indikátory

Indikátor výsledku			
Číslo	Název	Výchozí stav	Cílový stav
6 28 00	Znevýhodnění účastníci, kteří po ukončení své účasti hledají zaměstnání, jsou v procesu vzdělávání/ odborné přípravy, rozšiřují si kvalifikaci nebo jsou zaměstnaní, a to i OSVČ**	0	20
6 70 10	Využívání podpořených služeb (služeb)	120	180

Indikátor výstupu			
Číslo	Název	Výchozí stav	Cílový stav

6 00 00	Celkový počet účastníků (osoby)	0	80
6 70 01	Kapacita podpořených služeb	0	45
5 51 02	Počet podpořených komunitních center (komunitních center)	0	2

4.5.3.3. OPZ 3: PRORODINNÁ OPATŘENÍ

Strategický cíl CLLD – 6. Zvýšení kvality vzdělání - základ budoucnosti našeho regionu

Specifický cíl CLLD – 6.3. Podpora celoživotního vzdělávání, rekvalifikace, semináře a kurzy

Opatření CLLD Celoživotní učení:

- podpora rozvoje, příp. vzniku zázemí pro mimoškolní aktivity (sociálně aktivizační služby, nízkoprahové služby pro děti a mládež, sportovní a kulturní aktivity),
- podpora mimoškolních aktivit žáků všech typů škol, spolupráce s místními spolky,
- zvýšení a udržení kvalifikace rodičů na rodičovské dovolené a jejich zapojování do společnosti.

a) popis vazby opatření na specifický cíl 2.3.1 OPZ

Opatření se přímo váže na následující aktivity OPZ:

- Podpora prorodinných opatření obcí a dalších aktérů na místní úrovni

b) popis cíle opatření

Cílem opatření je tvorba nových a zkvalitnění současných služeb, které pomáhají pracujícím rodičům s péčí o děti, usnadňují dřívější návrat do profesního života (ať už formou celého nebo částečného úvazku), a zabraňují sociálnímu vyloučení rodičů malých dětí.

c) popis provázanosti návrhových opatření, a to včetně provázanosti na ostatní operační programy

- specifický cíl 2.3.1 OPZ
- Analytická část – 2.8. Sociální inkluze
- Strategická část - Oblast: Podpora vzdělávání

Strategický cíl č. 6: Zvýšení kvality vzdělání - základ budoucnosti našeho regionu

Opatření se váže k IROP, prioritní osa 4: Komunitně vedený místní rozvoj, SC 4.1 Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu, SC 2.4, podobně jako v SCLLD – oblast Podpora vzdělávání, která se zabývá podporou mimoškolních aktivit (budovy škol se v době mimo školní výuku mohou konat mimoškolní aktivity, což umožňuje efektivnější využití budov; spojení kvalitní infrastruktury ve školách a návaznými aktivitami z OPZ, tj. doprovody, společná doprava dává příležitost zvýšit zájem o venkovské školy a jejich preferování před městem). Prorodinná opatření jsou také provázaná na vznik komunitních a nízkoprahových center v rámci IROP, SC 2.1 (aktivity pro děti i dospělé).

d) priority navrhovaných opatření

Opatření bude financováno z alokované částky a z alokované částky v případně navýšení alokace.

e) časový harmonogram realizace opatření ve vazbě na finanční plán

- duben 2018 – duben 2021

První výzvy budou probíhat po úspěšném schválení SCLLD, v tomto opatření se bude jednat o jednu výzvu v roce 2018. Pro jednu výzvu MAS plánuje alokaci 1 590 000,- Kč. Tato částka bude čerpána částečně v roce 2018, dále plně v letech 2019 a 2020 a na dočerpání žadatelům umožní také rok 2021.

f) popis možných zaměření projektů

- podpora zařízení, která doplní chybějící kapacitu stávajících institucionálních forem zařízení – v době mimo školního vyučování (typu školní družiny, kluby), s možností podpory příměstských táborů v době školních prázdnin
- doprovody na kroužky a zájmové aktivity
- společná doprava dětí do/ze školy a do/z příměstského tábora

g) podporované cílové skupiny

- osoby pečující o jiné závislé osoby
- osoby pečující o malé děti
- osoby vracející se na trh práce po návratu z mateřské/rodičovské dovolené

h) typy příjemců

- Nestátní neziskové organizace
- Příspěvkové organizace
- Obce dle zákona 128/200 Sb., o obcích a organizace jimi zřízené
- Dobrovolné svazky obcí
- Vzdělávací a poradenské instituce
- Školy a školská zařízení
- MAS
- Poskytovatelé sociálních služeb registrovaní dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

Typy příjemců mohou být v jednotlivých výzvách specifikováni dle jednotlivých aktivit

i) absorpční kapacita MAS

Na území MAS prozatím funguje jedno rodinné centrum (Vikýřovice), které se zabývá službami pro maminky, rodiče a jejich děti; v regionu se těší velké oblibě. Z veřejných projednávání v letech 2013-2015 vyplynulo, že by i v jiných částech regionu byl zájem o vznik podobných služeb (např. rodinné centrum apod.), neboť provozní doba mateřských a základních škol není v souladu s potřebami rodičů, kteří chodí do zaměstnání (zejména ráno a večer). V okrajových částech regionu tyto potřeby umocňuje horší dopravní spojení. Ze strany dvou poskytovatelů byl zájem o podporu příměstských táborů.

j) vliv opatření na naplňování horizontálních témat OPZ

- Rovné příležitosti a nediskriminace – neutrální vliv na horizontální princip
- Udržitelný rozvoj (environmentální indikátory) – neutrální vliv na horizontální princip
- Rovné příležitosti mužů a žen – pozitivní vliv na horizontální princip

Pozitivní vliv sledujeme u horizontálního principu rovné příležitosti mužů a žen proto, že opatření se zaměřuje na rodiče (zejména ženy) na mateřské dovolené. Napomáhá jim vrátit se dříve do zaměstnání a hledá cesty, jak pomoci od sociálního vyloučení.

k) principy pro určení preferenčních kritérií

- Spolupráce mezi subjekty v regionu
- Rovný přístup k realizaci projektů
- Nově vytvořená kapacita
- Další preferenční kritéria si MAS stanoví v konkrétní výzvě.

l) Indikátory:

Indikátor výsledku			
Číslo	název	Výchozí stav	Cílový stav
5 01 30	Počet osob pracujících v rámci flexibilních forem práce (osoby)	0	2

Indikátor výstupu			
Číslo	název	Výchozí stav	Cílový stav
5 01 05	Počet zaměstnavatelů, kteří podporují flexibilní formy práce (podniky)	0	2
5 00 01	Kapacita podporovaných zařízení péče o děti nebo vzdělávacích zařízení	0	25
6 00 00	Celkový počet účastníků	0	35

4.5.4 Akční plán OP ŽP

Přehled opatření OPŽP

Opatření	Název opatření OPŽP	Specifický cíl SCLLD	Opatření SCLLD	Specifický cíl OPŽP
OPŽP	OPŽP 1: Posílení biodiverzity	1.1	Životní prostředí	4.2 Posílit biodiverzitu

4.5.4.1. OPŽP 1: POSÍLENÍ BIODIVERZITY

Strategický cíl CLLD – 1. Region s čistou a udržitelnou krajinou, ve kterém se dobře dýchá

Specifický cíl CLLD – 1.1. Kvalitní životní prostředí

Opatření CLLD:

- prevence a zamezení šíření invazivních druhů
- další vzdělávání, školení, semináře a pracovní setkávání pro zájemce a podnikatele v rámci území Šumperského venkova i mimo něj – avšak vždy jako doprovodná činnost k likvidaci invazivních druhů

a) popis vazby opatření na SC 4.2 „Posílit biodiverzitu“:

Nekontrolované šíření invazivních druhů negativně ovlivňuje výskyt vzácných i běžných druhů, které jsou pro území regionu typické. Jejich monitoringem a regulací je možné posílit biodiverzitu v regionu. Opatření 1.1. Kvalitní životní prostředí se přímo váže na následující aktivity OP ŽP:

- prevence šíření a omezování výskytu invazivních druhů (včetně jejich sledování, hodnocení rizik a tvorby metodických a koncepčních podkladů a nástrojů),

b) popis cíle opatření

Cílem je funkční a zdravá krajina, kterou budou místní i návštěvníci regionu využívat k relaxaci. K tomu přispívá i systematického řešení boje s invazivními druhy a ochranou vzácných druhů, jež se na území regionu nachází. S účinnou a efektivní regulací a vymýcením těchto druhů nepochybně souvisí prevence a osvěta obyvatel území.

c) popis provázanosti návrhových opatření, a to včetně provázanosti na ostatní operační programy

- OP ŽP SC 4.2 „Posílit biodiverzitu“:
- Analytická část – Životní prostředí 2.6
- Strategická část – SC 1.1 Kvalitní životní prostředí, SC 1.4 Podpora spolků, osvěta, racionální přístup

d) časový harmonogram realizace opatření ve vazbě na finanční plán

2018 - 2019

e) popis možných zaměření projektů

- prevence šíření a omezování výskytu invazivních druhů
- likvidace invazních a expanzních druhů ohrožující populace vzácných druhů a stav cenných stanovišť,
- mapování a monitoring (včetně kontroly úspěšnosti na ošetřených plochách), příprava metodik a koncepčních dokumentů pro omezování invazních druhů, osvěta, informování veřejnosti a dotčených subjektů. – tyto aktivity však nelze podpořit samostatně bez likvidace invazivních druhů
- eradikace (vymýcení) popř. regulace invazních druhů (sečení, výřez, odchyt či odlov, aplikace biocidů apod., bezpečná likvidace biomasy aj.),
- obnova stanovišť po eradikaci (osev, výsadba dřevin) – pouze v odůvodněných případech, kdy je obnova nezbytná pro zamezení znovu uchycení invazních druhů,

f) podporované cílové skupiny

- vlastníci a správci pozemků,
- organizace podílející se na ochraně přírody a krajiny,
- správci povodí a správci vodních toků.

Cílové území:

- území celé České republiky, mimo území hl. města Prahy

g) typy příjemců

- kraje,
- obce, dobrovolné svazky obcí,
- organizační složky státu (s výjimkou pozemkových úřadů a AOPK ČR),
- státní podniky, státní organizace,
- veřejné výzkumné instituce,
- veřejnoprávní instituce,
- příspěvkové organizace,
- vysoké školy, školy a školská zařízení,
- nestátní neziskové organizace (obecné prospěšné společnosti, nadace, nadační fondy, ústavy, spolky),
- církve a náboženské společnosti a jejich svazy,
- podnikatelské subjekty,
- obchodní společnosti a družstva,
- OSVČ.

Typy příjemců mohou být v jednotlivých výzvách specifikováni dle jednotlivých aktivit

h) absorpční kapacita MAS

Největší ohrožení znamenají invazivní druhy pro CHKO, kam spadají území obcí Nový Malín, Oskava, Hraběšice, Sobotín, Vernířovice, Loučná nad Desnou a z části pak i Velké Losiny.

j) vliv opatření na naplňování horizontálních témat

- Rovné příležitosti a nediskriminace – pozitivní vliv na horizontální princip
- Udržitelný rozvoj (environmentální indikátory) – pozitivní vliv na horizontální princip
- Rovné příležitosti mužů a žen – neutrální vliv na horizontální princip

k) principy pro určení preferenčních kritérií

- Rovný přístup k realizaci projektů
- Ekologická šetrnost
- Kvalita projektu
- Míra přispění k vyřešení problému

i) indikátory

Indikátory výstupu			
Číslo	Název	Výchozí stav	Cílový stav
4 51 01	Počet opatření k omezení nepůvodních druhů (včetně mapování či monitoringu)	0	2
4 51 02	Plocha území, kde byla provedena opatření (včetně mapování či monitoringu) proti nepůvodním druhům	0	12

Indikátory výsledku			
Číslo	Název	Výchozí stav	Cílový stav
4 57 11	Počet lokalit se zvýšenou biodiverzitou	0	3

j) výše podpory:

Maximálně 85 % způsobilých výdajů.

4.6 Vazba Opatření/Fichí Programových rámců na opatření mimo Programové rámce

Následující tabulka uvádí přehled právě těch Opatření/Fichí Programových rámců, u kterých byla identifikována konkrétní integrační (synergická) vazba na některé z opatření mimo Programové rámce. U ostatních Opatření/Fichí nebyla identifikována významná vazba, proto nejsou v tabulce uváděna.

Opatření/Fiche Programového rámce	Opatření mimo Programové rámce	Síla integrace	Popis
OPZ 1: Zaměstnanost	Podpora podnikání a cestovní ruch	Silná – podmíněnost	V rámci afektivní podpory cestovní ruchu se bude zvyšovat zaměstnanost v území.
OPZ 3: Prorodinná opatření	Konzultace a inspirace	Slabá – synergie	Díky vzájemné inspiraci a sdílení námětů se neustále vzděláváme.
Fiche 8: Projekty spolupráce	Spolupráce místních trhů	Slabá – synergie	Spolupráce je předpokladem úspěšného komunitního života populace.
IROP 2: Vzdělávání	Motivace ke vzdělávání	Silná – podmíněnost	Kvalitní zázemí škol je předpoklad chuti ke vzdělávání.
	Neformální vzdělávání	Silná – podmíněnost	Kvalitní zázemí škol je předpoklad chuti ke vzdělávání všech generací.
IROP 1: Dopravní obslužnost	Efektivní doprava	Silná – podmíněnost	Kvalitní silnice jsou předpokladem pro rychlou a bezpečnou dopravu.
OPZ 3: Prorodinná opatření	Spolupráce	Slabá – synergie	Spolupráce je nezbytná pro úspěch. O tom se přesvědčujeme celý život.
OPZ 2: Sociální služby IROP 5: Sociální služby a dostupné bydlení	Sociální podnikání	Silná – podmíněnost	Podpora sociální inkluze napříč jednotlivými obory.

4.7 Vazba na horizontální témata

Rovné příležitosti a nediskriminace

Všechna opatření SCLLD mají neutrální nebo pozitivní vliv na toto uvedené horizontální téma. Jednotlivá opatření PRV mají spíše neutrální význam. Pozitivní význam pak mají zejména opatření operačního programu zaměstnanost a integrovaného operačního programu, neboť v sobě zahrnují aktivity podporující rovnost mezi lidmi a jejich nediskriminaci. Rovné příležitosti posilují konkrétně opatření sociální inkluze, sociálního podnikání, vzdělávání a učení.

Rovné příležitosti mužů a žen

Na uvedené horizontální téma má SCLLD pozitivní vliv. Nejvíce je to zřejmé v opatřeních operačního programu zaměstnanost a integrovaného operačního programu, konkrétně sociální inkluze, celoživotní učení a vzdělávání, ochrana zdraví a krizové situace. V PRV je pozitivní horizontální téma především v oblastech spolupráce mezi všemi subjekty a osvěty.

Udržitelný rozvoj (environmentální indikátory)

Všechna opatření všech operačních programů mají pozitivní vliv na uvedené horizontální téma. Doprava se zaměřuje na podporu alternativní dopravy, výstavu terminálů, vzdělání si klade za cíl být šetrné k přírodnímu prostředí. Důležitým aspektem mnoha opatření je obecná bezpečnost. Všechna opatření kladou důraz na vznik nových a udržitelných pracovních míst, podporují tradiční zvyky a obyčeje regionu, jsou šetrné k životnímu prostředí. V PRV, podpoře zemědělství a lesnictví se podporují taková opatření, která nezatěžují přírodu, jsou efektivní a moderní. OPZ a IROP upřednostňují brzký návrat do práce po rodičovské dovolené a kombinace úvazků na pracovním trhu, což má pozitivní vliv na udržitelný rozvoj.

4.1 Specifické cíle SCLLD dle priorit

Tab. 4: Specifické cíle SCLLD MAS Šumperský venkov dle priorit

Operační program	PRV	IROP	OPZ	OPŽP
priorita				
1	4.2 Podpora místních podnikatelů a modernizace jejich infrastruktury	6.1 Modernizace škol a jejich vybavení	4.1 Podpora zaměstnanosti	1.1 Kvalitní životní prostředí
2	1.5 Neproduktivní investice v lesích	5.2 Dopravní obslužnost	6.3 Podpora celoživotního vzdělávání, rekvalifikace, semináře a kurzy	
3	1.2 Podpora a rozvoj lesnictví	3.4 Prevence rizik a krizových situací ve venkovských oblastech	7.1 efektivní sociální inkluze	
4	1.6 Zemědělská infrastruktura	7.2 Podpora sociálních služeb a služeb, které na ně navazují		
5	3.1 Podpora spolků a komunity	2.2 Péče o památky a podpora tradic a zvyků		
6	1.3 Podpora a rozvoj zemědělství			
7	4.3 Sdílení zařízení a zdrojů			
8	1.4 Podpora spolků, osvěta a racionální přístup			

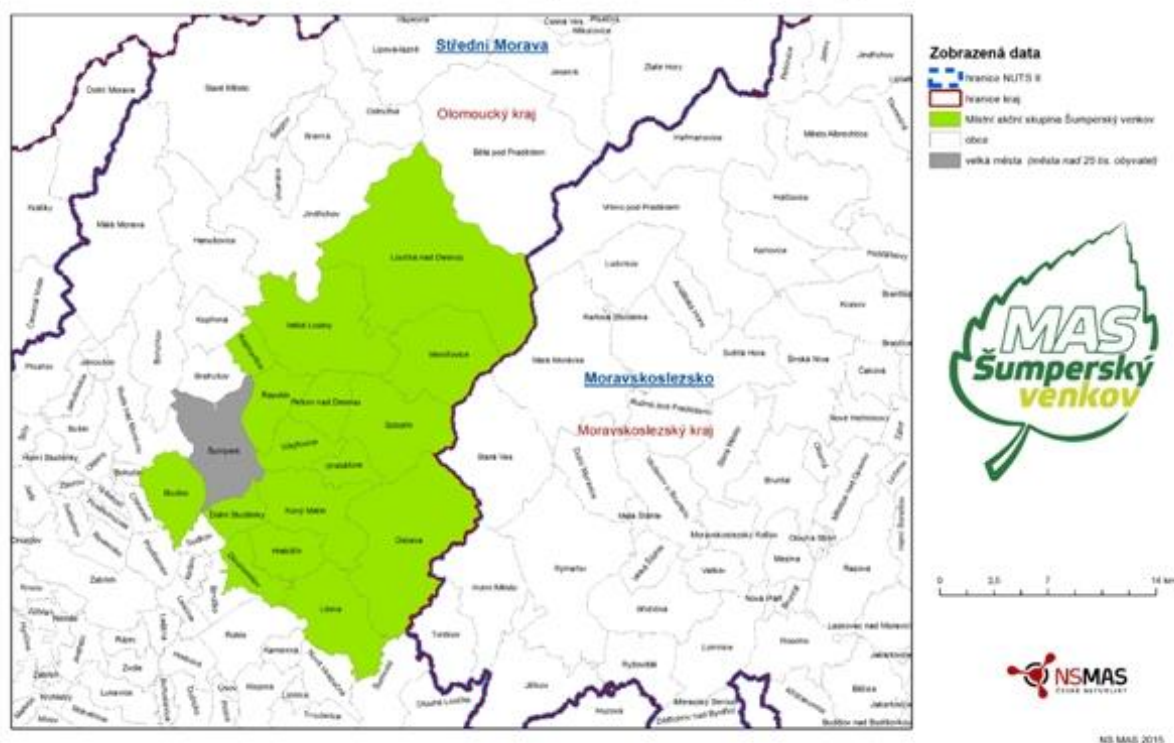
Zdroj: MAS Šumperský venkov, z. s.

4.2 Integrovaný přístup napříč opatřeními SCLLD

Opatření - bez provázanosti; x základní provázanost (integrace základní úrovně); xx vyšší provázanost (integrace vyšší úrovně)	Fiche1	Fiche2	Fiche3	Fiche4	Fiche5	Fiche6	Fiche7	Fiche8	IROP1	IROP2	IROP3	IROP4	IROP5	OPZ1	OPZ2	OPZ3	OPŽP1
Fiche 1: Investice do zemědělských podniků																	
Fiche 2: Zemědělská infrastruktura	xx																
Fiche 3: Investice do nezemědělských činností	x	x															
Fiche 4: Neproduktivní investice v lesích	x	x	x														
Fiche 5: Lesní technologie, zpracování lesních produktů a jejich uvádění na trh	x	x	x	xx													
Fiche 6: Sdílení zařízení a zdrojů	xx	xx	xx	xx	xx												
Fiche 7: Spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů	xx	xx	x	-	xx	xx											
Fiche 8: Projekty spolupráce	x	x	xx	x	x	x	xx										
IROP 1: Dopravní obslužnost	x	xx	xx	x	x	xx	x	x									
IROP 2: Vzdělávání	x	x	x	x	x	x	x	x	x								
IROP 3: Cestovní ruch a NKP	-	-	xx	x	x	x	xx	x	xx	x							
IROP 4: Integrovaný záchranný systém	-	-	-	-	-	-	x	-	xx	x	x						
IROP 5: Sociální služby a dostupné bydlení	-	-	-	-	-	-	-	-	xx	x	x	xx					
OPZ 1: Zaměstnanost	x	x	x	x	xx	xx	x	x	xx	xx	x	x	x				
OPZ 2: Sociální služby	-	-	-	-	-	-	-	-	xx	-	-	x	xx	x			
OPZ 3: Prorodinná opatření	-	-	-	-	-	-	x	-	x	xx	-	-	x	xx	x		
OPŽP1: Posílení biodiverzity	x	x	x	xx	xx	xx	x	x	x	x	xx	x	-	-	-	-	

5 Implementační část

Místní akční skupina Šumperský venkov

Obr. 1 Místní akční skupina šumperský venkov, z. s.

Zdroj: NS MAS ČR

5.1 Charakteristika MAS Šumperský venkov, z. s.

5.1.1 Identifikace právnické osoby

název místní akční skupiny:

MAS Šumperský venkov, z. s.

sídlo MAS:

Nový Malín čp. 240, PSČ 788 03

kraj:

Olomoucký

NUTS 2:

Střední Morava

právní forma:

spolek

bankovní spojení:

číslo účtu: 35-6662670297/0100

IČ:

270 25 675

statutární zástupce:

předseda MAS:

Obec Dolní Studénky (zastoupená Ing. Radimem Sršněm, Ph.D., starostou obce)

místopředseda MAS:

Spolek sportovců v areálu zdraví (zastoupená
předsedou spolku Josefem Mrnkou)

5.1.2 Organizace a zdroje MAS

Organizační struktura

V MAS Šumperský venkov, z. s. byly ustanoveny orgány s jasně vymezenými pravomocemi a odpovědností. Společnou prací všechny orgány usilují o dosažení stejných cílů, mezi něž patří především:

- působení jako „motor“ regionálního rozvoje
- poradenská činnost pro obyvatele (při sestavování projektů, vyhledávání vhodných dotačních titulů apod.)
- řádná administrace žádostí o dotaci a administrace konkrétních projektů
- efektivní práce s veřejností, vnitřní a vnější marketingová činnost
- budování sítě místních partnerství
- koordinace činnosti pracovních skupin a sněmu mládeže
- vyřizování stížností veřejnosti směřujících na MAS
- zpracování kvalitní a realizovatelné ISÚ komunitně vedeného rozvoje CLLD s pozitivním efektem pro region ve smyslu zvýšení kvality života v něm

Předseda MAS – zastupuje MAS navenek, svolává Valnou hromadu a řídí její jednání, je oprávněn jednat jménem MAS, má samostatné podpisové právo vedle místopředsedy MAS. V současnosti tuto funkci zastává obec Dolní Studénky zastoupená svým starostou, tj. Ing. Radim Sršeň, Ph.D.

Místopředseda MAS – v době nepřítomnosti předsedy řídí jednání Valné hromady MAS, je oprávněn jednat jménem MAS, rovněž disponuje samostatným podpisovým právem. Místopředsedou byl v roce 2016 zvolen Spolek sportovců v areálu zdraví, zastoupený předsedou panem Josefem Mrnkou.

Valná hromada

Postavení Valné hromady MAS je vymezeno v čl. 5.1 stanov MAS. Valná hromada je nejvyšším orgánem MAS a tvoří ji všichni členové MAS. Valná hromada se schází podle potřeby, nejméně však jednou za rok. Svolává ji předseda MAS, mimořádnou Valnou hromadu svolá předseda MAS na písemnou žádost minimálně jedné třetiny všech členů MAS, a to nejpozději do jednoho měsíce od obdržení takové žádosti. Do působnosti Valné hromady patří zejména schvalování stanov MAS, jejich doplňků a změn, volba a odvolávání členů orgánů spolku, rozhodování o vyloučení člena MAS, schvalování rozpočtu a plánu činnosti MAS, schvalování výše členských příspěvků aj.

Výběrová komise

Postavení komise je upraveno ve stanovách MAS Šumperský venkov, z. s. Výběrová komise je složena z 9 členů s ročním funkčním obdobím. Opakované zvolení do funkce je možné. Výběrová komise se schází podle potřeby a svolává ji předseda MAS. Do její působnosti patří zejména třídění, hodnocení a výběr projektů, předkládání výsledku procesu výběru projektů ke schválení programovému výboru a provádění dalších s tímto souvisejících činností.

Výběrová komise je složena z níže uvedených členů:

- Obec Bludov, zastoupena starostou Ing. Pavlem Stonem
- Obec Sobotín, zastoupena starostkou Ivetou Fojtíkovou
- Obec Velké Losiny, zastoupena starostkou Janou Starou
- Obec Vernířovice, zastoupena starostkou Bohumilou Hojgrovou
- Město Medlov, a.s., zastoupena Ing. Josefem Smyčkou
- SDH v Dolní Libině, zastoupen Mgr. Ing. Tomášem Kobzou
- Zdeněk Hubáček, OSVČ
- Ruční papírna Velké Losiny, a.s., zastoupena ředitelem Petrem Foučkem
- Klub osadníku Třemešek u Oskavy, zastoupený Annou Beránkovou

Dozorčí rada

Náplň členů dozorčí rady je ukotvena ve stanovách MAS Šumperský venkov, z. s., patří mezi ně zj. kontrola plnění cílů a úkolů jednotlivých výborů, předsedy, místopředsedy a zaměstnanců

MAS, a to v souladu s Integrovanou strategií MAS Šumperský venkov. Složení dozorčí rady je následující:

- Obec Libina, zastoupená Zdenou Zahradníkovou
- Obec Hraběšice, zastoupena starostkou Helenou Večeřovou
- Římskokatolická farnost Libina, zastoupena panem Karlem Janečkou
- Stanislav Motřka, osoba samostatně výdělečně činná
- Sbor dobrovolných hasičů Dolní Studénky, zastoupený panem Michalem Strnadem

Kancelář MAS

Kancelář MAS působící v sídle MAS pracuje ve složení manažer MAS, vedoucí zaměstnanec pro SCLLD, manažeri projektů, administrativní pracovníci a účetní MAS. Je odpovědná za řádný chod MAS. Organizuje sběr projektových záměrů, pořádání vzdělávacích akcí, koordinuje a připravuje podklady pro jednání orgánů MAS.

Vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD

Vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD je řídicí pracovník MAS, odpovědný za administrativní náležitosti spojené s udržováním a rozvojem místního partnerství a implementaci SCLLD. Je vedoucím Kanceláře MAS a nadřízeným příp. pracovníkům Kanceláře MAS.

Manažer MAS

Manažer MAS jedná jménem sdružení navenek na základě pověření statutárního orgánu, a to zejména v administrativních záležitostech. Manažer není členem MAS, účastní se však jednání jejích orgánů. Mezi jeho hlavní úlohy patří komunikace s veřejností ve smyslu konzultace a pomoci při zpracovávání projektových záměrů. Manažer zajišťuje organizaci vzdělávacích a jiných akcí pořádaných MAS, podílí se na zpracovávání strategických dokumentů a vykonává další související činnosti.

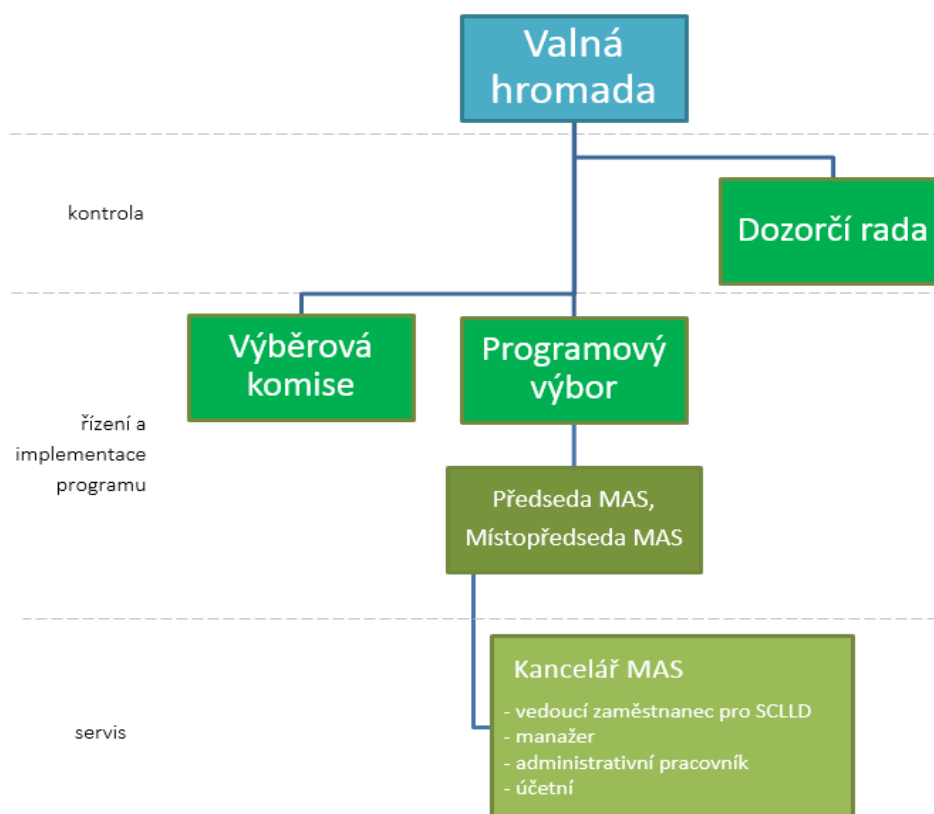
Programový výbor

Úloha Programového výboru je popsána ve stanovách MAS. Programový výbor je výkonným orgánem MAS a současně orgánem pro tvorbu integrované strategie komunitně vedeného

rozvoje CLLD MAS Šumperský venkov, z. s. Za svou činnost odpovídá Valné hromadě. Tvoří jej pět členů s dvouletým funkčním obdobím, přičemž opakované zvolení do funkce je možné. Programový výbor se schází podle potřeby, nejméně však jednou za tři měsíce. Svolává jej předseda MAS. Mezi hlavní úlohy Programového výboru patří zejména hodnocení a zpracování informací relevantních pro tvorbu integrované strategie, ustanovení pracovních skupin MAS a komunikace s nimi, konzultace výběru projektů s výběrovou komisí, schvalování vybraných projektů a jejich předložení Valné hromadě, kontrola hospodaření s majetkem MAS aj.

V současné době pracuje Programový výbor v tomto složení:

- Obec Hradišín, zastoupena starostkou Ladislavou Holoušovou
- Obec Loučná nad Desnou, zastoupena starostou Jaroslavem Sembdnerem
- společnost Hrado, a.s., zastoupena panem Jaroslavem Přibylem
- Mgr. Vlasta Sršňová, osoba samostatně výdělečně činná
- TJ Sokol Dolní Studénky, zastoupena Mgr. Taťánou Kašparovou

Obr. 2: Organizační struktura MAS Šumperský venkov

Zdroj: vlastní zpracování

Sněm mládeže MAS

Specifickým orgánem MAS je Sněm mládeže, který je složen z 10 zástupců jednotlivých obcí z řad dětí a mládeže ve věku 11 – 26 let. Tento víceméně poradní a iniciační orgán MAS je ustanoven hlavně z důvodu předání možnosti mladým lidem vyjádřit se k rozvojovým tendencím regionu a v určitém směru ovlivňovat strategické plánování celého regionu. Dále realizuje programy podporující povědomí o jednotlivých obcích, jejich možnostech dalšího rozvoje a spolupráce. Pochopitelně i výstupy z jednání Sněmu mládeže nacházejí svůj odraz v ISÚ.

Sněm mládeže se řídí svými stanovami, které byly schváleny při jeho druhém zasedání. V čele stojí předseda Sněmu mládeže, kterého zastupuje místopředseda. Všichni jsou voleni na dobu dvou let. V současné době je předsedkyní Klára Šulová zastupující obec Hrabišín. Sněm mládeže každoročně pořádá sportovní – florbalové a volejbalové turnaje pro děti i dospělé, vyhlašuje a realizuje soutěže mezi školami ve výtvarných aktivitách a podílí se na realizacích kulturních akcí spolupřátel MAS.

„Naše budoucnost a šance leží v našich dětech. Naslouchejme jim, respektujme jejich přání a hledejme v nich inspiraci, neboť nás mohou mnohému cennému naučit.

....náš region

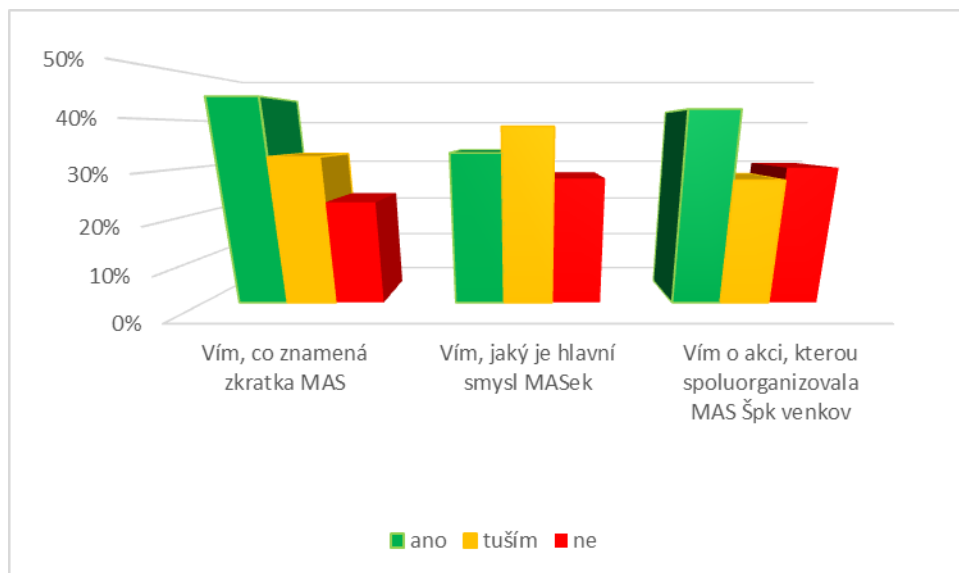
Plánované personální kapacity

Úkolem administrativního aparátu MAS je využívat ke spolupráci co nejkvalitnější partnery. Kromě standardního personálního složení kanceláře MAS bude využíváno externích pracovníků, kteří působí v různých společnostech a mohou být smysluplnými a prospěšnými partnery MAS a jejich žadatelům.

V rámci projektů, které MAS bude v budoucnu realizovat se obrátí na odbornou veřejnost, zapojí členy různorodých zájmových skupin do projednávání i participačních procesů, kterými se jednotlivé projekty stanou více odbornější a efektivněji zpracovávány.

Spolupráce na bázi využívání externích pracovníků je jedním z důležitých aspektů, jak udělat místní akční skupinu více kvalifikovanou a připravenou realizovat různorodé projekty správně a co nejlépe.

5.1.3 Partnerství

Obr. 3 Dotazníkové šetření

Z grafu (Obr. 3) můžeme vyčíst, že po sedmiletém působení MAS Šumperský venkov více než 75 % obyvatel jednotlivých obcí ví nebo tuší, co znamená zkratka „MAS“, a stejný počet respondentů dotazníkového šetření minimálně tuší, jaký hlavní cíl místní akční skupiny mají. Zároveň téměř 80 % obyvatel obcí MAS Šumperského venkova se setkala s tím, že spoluorganizátorem obecních akcí byla naše „MASka“.

Přehled členů MAS a jejich vývoj

Tab. 6: Přehled členů MAS Šumperský venkov, z. s.;

Použité zkratky: VH – valná hromada, VS – veřejný sektor, SS – soukromý sektor

#	Člen	Sídlo	Sektor	Přistoupení schváleno na základě Valné hromady
1.	Obec Bludov	Jana Žižky 195, 789 61 Bludov	VS	Zakládající členové – ustavující VH 28. 3. 2006
2.	Obec Dlouhomilov	Dlouhomilov 138, 789 76	VS	
3.	Obec Dolní Studénky	Dolní Studénky 99, 788 20	VS	
4.	Obec Hraběšice	Hraběšice 50, 788 15	VS	
5.	Obec Hrabíšín	Hrabíšín 65, 788 04	VS	
6.	Obec Libina	Libina 523, 788 05 Libina	VS	
7.	Obec Nový Malín	Nový Malín 240, 788 03	VS	
8.	Obec Oskava	Oskava 112, 788 01	VS	
9.	Obec Sobotín	Sobotín 89, 788 16	VS	
10.	Bludovská, a.s.	Špalkova 156, 789 61 Bludov	SS	
11.	Hrado, a.s.	Hrabíšín 283, 788 04	SS	Odstoupení na vlastní žádost VH 15. 12. 2015
	Ing. Radim Sršeň, Ph.D.	Dolní Studénky 155, 788 20	SS	
12.	Lesní statek Třemešek, v.o.s.	Oskava –Třemešek 50 788 01	SS	
13.	Mespol Medlov, a. s.	Medlov 238, 783 91 Uničov	SS	
14.	Na dobré cestě Nový Malín o.p.s.	Nový Malín 112, 788 03	SS	
15.	Okresní Agrární komora Šumperk	Nemocniční 53, Šumperk, 788 01	SS	
16.	TJ Sokol Dolní Studénky	Dolní Studénky 152, 788 20	SS	
17.	ZŠ a MŠ Oskava, příspěvková organizace	Oskava 66, 788 01	SS	
	Martin Kania	Nový Malín 212, 788 03	SS	
	KOM – FOREST CZ s.r.o.	Bořivojova 828/33, 130 00 Praha 3	SS	
				Odstoupení na vlastní žádost VH 22. 1. 2013

18.	Obec Loučná nad Desnou	Loučná nad Desnou 57, 788 11	VS	VH 21. 7. 2008
19.	Obec Rapotín	Družstevní 125, 788 14 Rapotín	VS	
20.	Obec Rejchartice	Rejchartice 47, 787 01	VS	
21.	Obec Velké Losiny	Rudé armády 321, 788 15 Velké Losiny	VS	
22.	TJ Sokol Lázně Velké Losiny	U hřiště 652, 788 15 Velké Losiny	SS	
23.	Zdeněk Hubáček	U Splavu 705, 788 13 Rapotín	SS	
24.	Sbor dobrovolných hasičů Dolní Studénky	Dolní Studénky	SS	
25.	Český svaz žen o.s.	Dolní Studénky 788 20	SS	
26.	Petr Strnad	Rejhotice 166, 788 11 Loučná nad Desnou	SS	
27.	Obec Petrov nad Desnou	Petrov nad Desnou 156, 788 16	VS	VH 16. 2. 2010
28.	Obec Vikýřovice	Petrovská 168, 788 13 Vikýřovice	VS	VH 16. 12. 2010
39.	Stanislav Motřka	Klepáčov 35, 788 16 Sobotín	SS	
30.	Sbor dobrovolných hasičů Dolní Libina	Dolní Libina 143, 788 05 Libina	SS	
31.	Obec Vernířovice	Vernířovice 53, 788 15	VS	VH 21. 6. 2011
32.	Klub osadníků Třemešek u Oskavy	Oskava 112, 788 01	SS	
33.	Ruční papírna Velké Losiny, a.s.	Velké Losiny 9, 788 15	SS	
34.	Spolek pěstitelů a chovatelů	Vernířovice 215, 788 15	SS	VH 22. 2. 2012
35.	RC Vikýřek, z. s.	Sportovní 273, 788 13 Vikýřovice	SS	
36.	Karla Mornstein-Zierotin	8. května 81, 789 61 Bludov	SS	VH 22. 1. 2013
	Miroslav Kolínek	Nový Malín 344, 788 03	SS	Odstoupení na vlastní žádost VH 15. 12. 2016
37.	Základní škola a Mateřská škola Údolí Desné	Družstevní 125, Rapotín, 788 14	SS	2013
38.	Římskokatolická farnost Libina	Libina 33, 788 05	SS	2014
39.	Junák – svaz skautů a skautek ČR, středisko Rudy Knotka Šumperk	Nám. Jana Zajíce 2832, 787 01	SS	2014

	Josef Mrnka	Rudé armády 18, Velké Losiny, 788 15	SS	Odstoupení na vlastní žádost VH 15. 12. 2016
40.	Mgr. Vlasta Sršňová	Dolní Studénky 155, 788 20	SS	VH 15. 12. 2015
41.	Spolek sportovců v areálu zdraví	Rudé armády 18, Velké Losiny, 788 15	SS	VH 15. 12. 2016
42.	Penzion OAZA, Leoš Klaban	Rejhotice 4, 788 11 Loučná nad Desnou	SS	VH 15. 12. 2016
43.	Jeseníky přes hranici, z.s.	tr. A. Kašpara 37, 789 61 Bludov	SS	VH 15. 12. 2016
44.	Akademie Jana Amose Komenského, z. s. - oblast Šumperk	nám. Míru 211/4, 787 01 Šumperk	SS	VH 15. 12. 2016
45.	SH ČMS - Okresní sdružení hasičů Šumperk	Dolní Libina 186, 788 05 Libina	SS	VH 15. 12. 2016

Zdroj: vlastní zpracování

Historie a zkušenosti MAS

Vznik Místní akční skupiny Šumperský venkov se datuje k 27. 3. 2006, kdy bylo toto občanské sdružení v souladu se zákonem č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, v platném znění zaregistrováno na Ministerstvu vnitra ČR.

Počáteční platformu zastřešující spolupráci a společné řešení problémů, byť z převážné části pouze v rámci veřejného sektoru, představoval mikroregion Šumperský venkov, jenž jako samostatný právní subjekt vznikl v roce 2001. Postupem času však vyšlo najevo, že komunikace a projednávání otázek týkajících se rozvoje venkovského prostoru pouze na úrovni představitelů obcí je zcela nedostačující, a aby se region skutečně smysluplně rozvíjel a v nejvyšší možné míře naplňoval představy jeho ať už stávajících, či potenciálních obyvatel, je nevyhnutelné k diskusi přizvat i je samotné. Prvotní impuls pro založení sdružení tedy vzešel především od představitelů obcí šumperského okresu, jejichž záměr se setkal s podporou i ze strany podnikatelů, zemědělců i neziskových organizací působících na našem území.

Založení MAS předcházela neformální jednání za účasti jak představitelů členských obcí mikroregionu, tak za účasti přímo oslovených zástupců z řad veřejnosti reprezentujících různé zájmové skupiny obyvatelstva. Poté, co byly dohodnuty základní organizační principy fungování vznikajícího uskupení a zabezpečení jeho chodu po personální a ekonomické

stránce, byly ze strany přípravného výboru předloženy na Ministerstvo vnitra ČR stanovy s návrhem na registraci občanského sdružení.

28. 3. 2006 proběhla v Libině ustavující Valná hromada MAS, kde proběhla volba členů základních orgánů MAS, tj. Valné hromady jako nejvyššího orgánu, programového výboru jako orgánu výkonného a výběrové komise. Rovněž byli zvoleni statutární zástupci MAS.

V dubnu 2006 MAS předložila záměr v rámci Operačního programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství, opatření 2.1 Posílení přizpůsobivosti a rozvoje venkovských oblastí, podopatření 2.1.4 Rozvoj venkova, investiční záměr c) 2. skupina Osvojování schopností. Na základě výběrového řízení byl tento záměr MAS nesoucí název „Nový směr pro Šumperský venkov“ podpořen a následně úspěšně zrealizován.

Pokud jde o počáteční způsob oslovování cílových subjektů a seznamování je s principy a cíli iniciativy Leader, dělo se tak jednak adresovaně konkrétním subjektům (tj. starostové, resp. jimi pověřenými zástupci, telefonicky anebo osobně k vybraným osobám, se kterými se předpokládalo, že by mohli projevit zájem o předmětnou problematiku a využít své zkušenosti a znalosti v této oblasti) a jednak byly informace předávány hromadně předem neurčenému okruhu zájemců, zejména prostřednictvím místních periodik, sdělováním informací na úředních deskách obcí, webových stránkách obcí apod.

Po osmiletém působení místní akční skupiny se její prezentace na veřejnosti velmi posunula. Obyvatelé regionu se mohou pravidelně dozvídat o činnosti MAS v rámci webu, na akcích, které MAS spolupořádá. Velkou vizitkou jsou realizované projekty, které místní akční skupina administrovala a koordinovala (jejich výčet viz. samostatná příloha). Díky projektům spolupráce se navíc podařilo naši organizaci zviditelnit i mezi jinými neziskovými organizacemi a navázat množství vzájemné spolupráce.

5.2 Popis administrativních postupů

5.2.1 Propagace integrované strategie CLLD v území MAS

Aktivity spojené s propagací strategie komunitně vedeného rozvoje je v zásadě možné rozčlenit na činnosti prováděné před započítáním tvorby ISÚ a v jejím průběhu a na činnosti, jež jsou naplánovány po jejím schválení. Jak je zdůrazněno již v předešlých statích, při její přípravě si MAS kladla za cíl zapojit co největší počet obyvatel celého našeho regionu, o jehož rozvoj

a vývoj jde. Bylo tak eliminováno možné riziko nedostatku žádoucích projektových záměrů a žadatelů. Propagace strategie v tomto smyslu pak spočívala v následujícím: pravidelné setkávání představitelů MAS, zástupců členských obcí a veřejnosti, prezentace hlavních principů iniciativy LEADER a představení hlavních rozvojových směrů, pilířů integrované strategie jako takové, sběr projektových záměrů, publikování informačních a motivačních článků v místních zpravodajích a na webových stránkách, proces tvorby strategie spolu s apelacemi na veřejnost k zapojení se byly průběžně zveřejňovány na webových stránkách MAS, osobní konzultace představitelů MAS s místními aktéry, přesvědčování o smysluplnosti filozofie LEADERu, koordinace tvorby dokumentu v pracovních skupinách (doprava, podnikání a konkurenceschopnost, věda, výzkum a vzdělání, turistický ruch, životní prostředí a zemědělství - lesnictví), školami (ve vztahu k sněmu mládeže).

V případě, že realizace integrované strategie bude příslušnými orgány podpořena, bude nevyhnutelné i nadále intenzivně provádět osvětu a seznamovat veřejnost se samotným obsahem strategického dokumentu, stanovenými prioritami rozvoje regionu (přes veškerou snahu pracovníků MAS existuje v území dost obyvatel, kteří o iniciativě Leader nic nevědí, v případě úspěchu MAS však logicky lze očekávat nárůst zainteresovanosti jednotlivců v této oblasti), tedy především s charakterem jednotlivých fichí a pravidly administrace. Naplánovány jsou následující prostředky propagace: vytvoření stručného, přehledného materiálu, v němž budou představeny jednotlivé fiche společně se základními pravidly pro žadatele. Informační materiál v rozsahu čtyř až pěti stran bude distribuován do všech obecních úřadů členských obcí a rovněž bude jmenovitě adresován konkrétním potenciálním žadatelům, jejichž adresová databáze byla vytvořena v rámci minulého programovacího období, organizovaná komunikace s veřejností formou seminářů, jejichž obsahem vedle stručného představení ISÚ a fichí bude především podání instrukcí, jak úspěšně sestavit realizovatelný projekt. Své uplatnění samozřejmě najdou opět místní zpravodaje, rozhlas, úřední desky, webové stránky a další sdělovací prostředky.

5.2.2 Vyhlašování výzev MAS

Postup a časový plán při vyhlášení a příjmu žádostí

Vyhlášení příjmu žádostí proběhne formou veřejné výzvy, a to bez zbytečného odkladu po vyřízení všech administrativních záležitostí souvisejících s podpisem dohody o realizaci ISÚ. Výzva bude vyhlášena Programovým výborem MAS a manažer MAS bude odpovídat za její zveřejnění.

Výzva se bude skládat ze dvou částí. První částí bude tisková zpráva o vyhlášení výzvy k předkládání projektů. Tato část bude mít podobu jednostránkového textu, který bude zveřejněn na úředních deskách všech obcí v území MAS, dále pak na internetových stránkách obcí, internetových stránkách MAS Šumperský venkov, z. s. a na dalších místech dle povahy výzvy. Výzva bude rovněž publikována v místních zpravodajích včetně užití direct mailing na adresy evidované v adresáři MAS. Doba od vyhlášení výzvy k termínu uzávěrky pro předkládání projektů se zaručuje v trvání minimálně 20 dnů. Výzva bude mít formu usnesení programového výboru, přičemž lhůta k podávání žádostí bude svou povahou prekluzivní, tedy bez možnosti jejího prodloužení.

Text výzvy (tiskové zprávy) bude obsahovat:

- fiche v rámci kterých bude lze v té které výzvě žádat o podporu, včetně cílů opatření fichí typy podporovaných aktivit okruh potenciálních možných příjemců podpory
- název operačního programu a číslo jeho osy, ze které budou projekty financovány
- uznatelné náklady (%)
- místo příjmu a způsob podání žádosti
- místo či www adresa, kde lze získat formulář žádosti
- maximální výši podpory na jeden projekt
- celkové alokované prostředky na výzvu dle jednotlivých fichí
- kontaktní adresy pro konzultace projektů a odkaz na relevantní webové stránky

Druhá část výzvy bude mít podobu podrobnějšího materiálu s názvem „Pokyny pro žadatele.“ V nich žadatel najde povinné osnovy pro zpracování projektu (v souladu s vydanými

pravidly os jednotlivých operačních programů), seznam povinných a nepovinných příloh, seznam uznatelných a neuznatelných nákladů, kritéria hodnocení přijatelnosti a bodovací tabulky a další důležité informace související se zpracováním projektů. Pokyny pro žadatele budou k dispozici v elektronické podobě na stránkách MAS.

Informování konečných příjemců o možnosti předkládání projektů v rámci dané výzvy

Prostředky, kterými budou koneční příjemci informováni o výzvě k předkládání projektů byly zmíněny v předchozím bodu. Pro přehlednost je lze uvést znovu: tisková zpráva v regionálních zpravodajích, zveřejnění na webových stránce MAS a jednotlivých obcí, direct mailing dle naší databáze cílových skupin a jejich zástupců, zaslání výzvy a dalších informací poštou všem potenciálním žadatelům (dle naší databáze), informační semináře o výzvě a tvorbě projektů, vylepení plakátů na veřejných plakátovacích plochách v jednotlivých obcích, vyvěšení výzvy na úředních deskách všech obcí v MAS.

5.2.3 Podpůrná opatření pro žadatele

Školení potenciálních předkladatelů projektů Vzdelávání potenciálních předkladatelů projektů je nezbytným předpokladem pro úspěšnou realizaci integrované strategie. Tuto skutečnost si velice dobře uvědomujeme, a proto zcela jistě počítáme se soustavným cíleným proškolením žadatelů o podporu. Hlavním úkolem v tomto směru je podat žadatelům úplné a relevantní informace v oblasti tvorby projektových záměrů ze všech možných hledisek, aby byli schopni v co největší možné míře tuto činnost obstarat vlastními silami.

Jak je uvedeno na jiném místě textu strategie, MAS disponuje vlastním kvalitním personálním obsazením schopným zabezpečit vzdělávací činnost, jistě by však byly využity i služby externích poradců. Samotná školení budou probíhat dvojím způsobem. První kolektivní způsob byl již nastíněn výše. MAS bude pravidelně organizovat semináře určené žadatelům a potenciálním konečným příjemcům podpory. Na těchto seminářích budou v první části

účastníci obecně seznámeni se zaměřením integrované strategie CLLD, se specifickými cíli a opatřeními a všemi dalšími důležitými pravidly pro zpracování a vlastní realizaci projektů.

Ve druhé, stěžejní části pak proběhne instruktáž věnovaná problematice vyplnění žádosti o dotaci, sestavení projektu dle předepsané osnovy, opatření povinných či nepovinných příloh, dále budou vysvětleny bodovací tabulky a význam a způsoby dosažení jednotlivých bodovacích kritérií. MAS zkrátka vyvine veškeré úsilí, aby budoucí předkladatelé projektů byli schopni své projekty v celém rozsahu zpracovat sami a aby se plně orientovali v administrativní problematice spojené s podáním žádosti o dotaci. Frekvence konání seminářů bude upřesněna podle potřeby samotných žadatelů, před první výzvou MAS plánuje uspořádání systém seminářů v různých částech regionu MAS. Jako školitelé budou sloužit manažer MAS a jeho asistenti, je možné využití služeb externích pracovníků, kteří se podíleli na tvorbách pravidel pro žadatele.

Druhý způsob předání informací předkladatelům projektů bude spočívat v předem dohodnutých individuálních konzultacích v úředních hodinách MAS s manažerem či jiným pracovníkem MAS. Vedle školení předkladatelů projektů se počítá rovněž s organizací školení určených pro členy výběrové komise a potažmo všech členů MAS, neboť v podstatě všichni členové budou určitým způsobem participovat na výběru, resp. řízení projektů. Tato školení budou zaměřena na proces výběru projektů konečných žadatelů, specifika této záležitosti atd.

5.2.4 Administrativní postup příjmu a registrace projektů

Po vyhlášení výzvy v souladu s příslušnými závaznými pokyny řídicích orgánů (dle žádaného operačního programu) bude následovat příjem žádostí o podporu. Kontrola prováděná pracovníky MAS v této fázi bude zaměřena na kontrolu:

- přijatelnosti žadatele (resp. způsobilosti příjemce podpory),
- souladu projektu s příslušnými opatřeními a specifickými cíli, přítomnosti veškerých povinných příloh (rozumějme kontrola fyzická, nikoli obsahová).

Předložení všech požadovaných povinných příloh je nutnou podmínkou pro zaregistrování žádosti. V případě absence některé z povinných příloh, bude žadatel vyzván, aby požadovaný dokument ve stanovené lhůtě doložil. Lhůta nesmí být kratší než čtyři dny a v případě nutnosti a na základě řádně odůvodněné písemné žádosti žadatele může (nikoli musí, tj. na prodloužení

není právní nárok) být lhůta k doplnění příloh prodloužena. To však pouze v tom případě, že neuplynula prekluzivní lhůta k samotnému zaregistrování žádostí, neboť po jejím uplynutí ztrácí žadatel nárok na zaregistrování žádosti bez další možnosti nápravy.

Předložení příloh nepovinných naproti tomu nebude mít vliv na zaregistrování žádosti, avšak k nepovinným přílohám bude přihlédnuto v rámci bodového hodnocení a mohou mít rozhodující váhu v případě rovnosti bodů konkrétních projektů. V rámci technického provádění registrace, bude v MAS zaveden speciální registr žádostí určený vždy pro konkrétní výzvu.

Kompletní žádosti budou v předepsaném počtu a podobě přijímány v sídle MAS k tomu oprávněnými pracovníky. Žádost včetně všech příloh bude žadatel povinen předložit buď osobně anebo prostřednictvím jím pověřené osoby. Pověření musí být provedeno písemnou plnou mocí s úředně ověřenými podpisy a konkrétním vymezením rozsahu zmocnění včetně jeho časové platnosti. Pracovník zkontroluje, zda má předložená žádost všechny požadované náležitosti (viz výše), o čemž bude pořízen protokol. Pakliže bude žádost prostá jakýchkoli formálních nedostatků, podepíše žadatel, resp. jím pověřený zástupce, protokol o registraci žádosti. Poté žadatel obdrží potvrzení o předání a převzetí žádosti MAS podepsané pracovníkem MAS i žadatelem. Potvrzení o předání a převzetí žádosti jakož i protokol o kontrole formálních náležitostí žádosti se stanou nedílnou součástí projektového spisu. V případě, že některá z povinných příloh, popř. jiný dokument, budou v den registrace žádosti v MAS absentovat a neuplyne lhůta k registraci žádosti, bude postupováno tak, jak je popsáno v odstavci 2 této podkapitoly.

5.2.5 Administrativní kontrola projektů

Kontrola v této fázi, jež bude dalším krokem následujícím po zaregistrování všech žádostí (tj. po uplynutí lhůty příjmu žádostí), bude zaměřena na obsahovou stránku žádostí a bude spočívat v následujícím:

- kontrola správnosti údajů v žádosti kontrola úplnosti projektu, tj. zda obsahuje všechny předepsané kapitoly podle závazné osnovy a jiné relevantní údaje
- obsahová kontrola všech, tj. povinných i nepovinných příloh
- kontrola přijatelnosti nákladů

Administrativní kontrola bude prováděna manažerem spolu s dalším pracovníkem MAS. Zjistí-li manažer, že žádost či projekt jsou neúplné nebo obsahují zjevně nesprávné údaje, oznámí tuto skutečnost neprodleně žadateli. Toto oznámení proběhne způsobem, který umožní prokázání jeho doručení žadateli, tj. osobním předáním oproti podpisu žadatele, doporučeným dopisem prostřednictvím držitele poštovní licence nebo datovou schránkou, pokud jí žadatel disponuje. Součástí oznámení bude výzva k odstranění zjištěné vady se stanovenou lhůtou, do kdy je možno tuto závadu odstranit. Tato lhůta bude stanovena na základě volné úvahy manažera, který přihlédne zejména k povaze a závažnosti zjištěných vad, nesmí však být kratší patnácti dnů ode dne doručení oznámení o vadách žadateli. Manažer v oznámení rovněž uvede způsob, jak postupovat při odstranění vad.

Opravenou a doplněnou žádost je žadatel povinen doručit do sídla MAS osobně nebo prostřednictvím pověřené osoby (pro pověřené osoby platí stejná pravidla jako u prvotního příjmu žádostí) a v případě, že manažer neshledá žádné další nedostatky, resp. dojde k závěru, že žádost byla opravena či doplněna v souladu s jejími pokyny, vydá žadateli potvrzení o této skutečnosti a o převzetí upravené žádosti. Nedojde-li k odstranění závad žádosti ve stanovené lhůtě a nepodá-li žadatel žádost o její prodloužení, považuje se žádost pro účely registrace za neúplnou a bude z registrace s konečnou platností vyřazena.

Prodloužení lhůty stanovené manažerem k doplnění či opravení žádosti je možné, a to na základě písemné a řádně odůvodněné žádosti. Důvody, jež žadatele vedou k podání žádosti o prodloužení lhůty, je žadatel povinen náležitě objasnit a relevantním způsobem doložit. Vyhovění či nevyhovění žádosti o prodloužení lhůty k opravě, resp. doplnění, je v kompetenci manažera, který při své úvaze přihlédne zejména k závažnosti důvodů a jejich doložení žadatelem. Prodloužení je přípustné nanejvýš o deset kalendářních dnů ode dne doručení žádosti o prodloužení lhůty do sídla MAS. Není přípustné dodatečné (tj. po uplynutí lhůty určené k registraci žádostí o podporu) předkládání nepovinných příloh (toto omezení se však nevztahuje na odstranění závad v nepovinných přílohách předložených při registraci žádosti). Rovněž nejsou možné dodatečné úpravy požadované výše podpory.

Každý žadatel obdrží zprávu o výsledcích administrativní kontroly jím předloženého projektu. Žadatel, jehož projekt bude z další registrace vyřazen, může proti tomuto závěru podat odůvodněné námitky, a to do 10 dnů od obdržení zprávy o proběhnuvší kontrole. Tyto námitky podléhají přezkumu manažera. Pokud námitkám nevyhoví a žádost i nadále uzná za

nezpůsobilou k další administraci, předloží žádost spolu s vlastní zprávou k posouzení příslušným řídicím orgánům daného operačního programu, kterého se žádost týká.

Manažer MAS předá nejpozději do pěti kalendářních dnů od skončení administrativní kontroly řídicího orgánu shrnující zprávu spolu s registrem všech došlých a přijatých žádostí. Pracovníci MAS pověřeni registrací a administrací žádostí nesou plnou odpovědnost za řádný, úplný a bezchybný průběh těchto úkonů.

5.2.6 Způsob výběru projektů

Postupy hodnocení přijatelnosti v návaznosti na kritéria přijatelnosti

K hodnocení se předkládají pouze projekty, jež prošly předešlými kontrolami a splňují všechna kritéria přijatelnosti. Platí, že konkrétní projekt je přijatelný pro další administraci pouze v případě, že jak MAS tak řídicí orgán daného operačního programu k němu zaujali z hlediska přijatelnosti kladné stanovisko. Projekty, jejichž celková přijatelnost vyzněla se záporným výsledkem, budou vyřazeny. Tuto skutečnost sdělí v tomto ohledu neúspěšným žadatelům manažer MAS dopisem, v němž vyličí všechny rozhodující skutečnosti, jež zapříčinily nepřijatelnost projektu. Toto sdělení bude žadatelům doručeno do vlastních rukou bez zbytečného odkladu po rozhodnutí o vyřazení žádosti z důvodu nepřijatelnosti, tedy nevyhovění kritériím nastaveným v jednotlivých opatřeních. Rozhodnutí o vyřazení žádosti v této fázi procesu je konečné a není proti němu přípustný žádný opravný prostředek. Nemožnost podání opravného prostředku lze zdůvodnit především tím, že žadatelé budou mít dostatečný prostor a možnosti seznámit se podrobně s obsahem pravidel příjmu projektů včetně jednotlivých opatření. Nadto jim budou v průběhu procesu tvorby projektu ke konzultaci k dispozici pracovníci MAS, čili z tohoto pohledu se zdá být téměř vyloučené, aby byly projekty vyřazeny z důvodu nevyhovění podmínkám obsaženým v opatřeních a celkového nesouladu s integrovanou strategií.

Způsob bodování v návaznosti na preferenční kritéria

Hodnotitelé, tedy valnou hromadou zvolení členové výběrové komise, budou jednotlivé projekty hodnotit a přidělovat body na základě předem stanovených bodovacích kritérií, jež jsou součástí každé výzvy a specifického cíle. Každý hodnotitel bude bodovat samostatně,

nezávisle a své závěry bude zapisovat do připravených bodovacích protokolů. Tyto protokoly budou kromě kritérií s kolonkami pro získané body obsahovat i kolonku poznámka - prostor pro zapsání otázek jako východiska pro 2. zasedání výběrové komise.

Před samotným zahájením procesu hodnocení konkrétních projektů manažer MAS svolá schůzku Výběrové komise za účelem prezentace jednotlivých projektů. Manažer, jakožto osoba nezáujatá a v důsledku její dosavadní činnosti podrobně obeznámená s předkládanými projekty, v rámci této předběžné schůzky přednese hodnotitelům ke každému projektu své stanovisko. Bude se jednat víceméně o jakési objektivní shrnutí toho kterého záměru, jeho souladu se strategií, avšak svou povahou pro hodnotitele zcela nezávazné. Proces rozhodování o výběru projektů pak bude probíhat následovně.

Výběrová komise se sejde celkem dvakrát. Na prvním zasedání rozdělí předseda výběrové komise (způsob volby předsedy a průběh jednání viz jednací řád) hodnotitele tak, aby všechny žádosti, které svým zaměřením spadají do určitého opatření, byly hodnoceny třemi hodnotiteli. Dále předseda výběrové komise bude zohledňovat při výběru hodnotitelů kritérium přísne nestrannosti, tedy bude povinen dbát o to, aby hodnotitel nehodnotil projekt svůj, svého zaměstnavatele či blízké osoby. Při prvním oficiálním zasedání výběrové komise tedy dojde k hodnocení projektů, každý hodnotitel bude přidělovat podle stanovených kritérií vztahujících se ke každému opatření body do připravených bodovacích protokolů. Hodnotitelé budou povinni posuzovat každé projekty zvlášť i v jejich vzájemné souvislosti z hlediska souladu se SCLLD, možnosti naplnění tam vytyčených cílů a zcela objektivně na základě příslušných hledisek přidělovat projektům bodové ohodnocení. Nutno podotknout, že každý hodnotitel bude samozřejmě mít dostatek prostoru podrobně se seznámit s obsahem toho kterého projektového záměru i mimo zasedání výběrové komise, k čemuž je ostatně zavázán.

Druhé zasedání výběrové komise se pak ponese zejména ve znamení veřejné obhajoby projektů. Každému žadateli bude vyhrazen časový prostor v trvání zhruba deseti minut určený k představení toho kterého projektu. Poté bude následovat blok upřesňujících dotazů kladených hodnotiteli. Veškeré dotazy jakož i odpovědi překladatelů projektů musejí být zaprotokolovány. Z důvodů přesného zapsání a jistoty bude tato kontradiktorní část nahrávána pomocí diktafonu.

Hodnotitelé na základě této projektové obhajoby upřesní bodové hodnocení u jednotlivých bodovacích kritérií. Tam, kde k tomuto upřesnění dojde, napíšou do protokolu

krátké zdůvodnění, na základě jakých informací došlo ke změně původního hodnocení. Hodnotitel ke každému projektu jím hodnocenému spočítá výsledný součet bodů, podepíše protokol a předá jej předsedovi výběrové komise. Tzv. strop podpořených projektů bude dán jednak dosažením stanoveného minimálního počtu bodů a jednak objemem finančních prostředků přidělených tomu kterému opatření. Předseda výběrové komise společně s manažerem a asistentem překontrolují výsledné součty, zapíší tyto součty do připraveného protokolu a dopočítají průměrnou výslednou bodovou hodnotu pro každý hodnocený projekt. Na základě těchto hodnot potom projekty seřadí v pořadí od nejlépe hodnoceného k nejhůře hodnocenému.

Tímto okamžikem je fáze rozhodovacího procesu ukončena. Toto druhé zasedání výběrové komise musí být ukončeno nejpozději do deseti pracovních dnů od konání prvního zasedání výběrové komise.

Omezení subjektivních hledisek při výběru projektů

MAS si je vědoma subjektivního faktoru hodnotitelů a z toho důvodu byla přijata opatření, která mají nežádoucí subjektivní hledisko co možná nejvíce eliminovat. Hodnotící kritéria jsou kongentně stanovena u každého opatření a specifického cíle, veřejná obhajoba projektu – odpovědi na dotazy hodnotitelů, protokolace této části procesu výběru bodování projektů: každý projekt budou hodnotit tři členové komise. Pro objektivnost žádný člen nebude hodnotit projekt, na kterém se podílel, projekty svých zaměstnavatelů, příbuzných nebo kamarádů. Bodové hodnocení projektu je průměr bodového hodnocení tří členů komise. K zajištění naprosté nestrannosti a transparentnosti celého výběrového procesu se každý člen výběrové komise svým podpisem zaváže k dodržování tzv. morálního kodexu člena výběrové komise. Způsob zajištění osob, které se budou podílet na hodnocení a výběru projektů Výběrová komise byla sestavena na základě návrhů členů místní akční skupiny. O každém navrhovaném členovi proběhlo na valné hromadě hlasování. V návrzích se zohledňovaly zkušenosti navržené osoby s řízením kolektivu, zkušenosti s řízením projektů a také její morální vlastnosti. Při sestavování výběrové byl respektován požadavek nadpoloviční většiny členů ze soukromého sektoru. Seznam členů viz webová stránka MAS Šumperský venkov, z. s.

5.2.7 Opravné postupy

Proti rozhodnutí výběrové komise MAS o nepřidělení dotace na realizaci toho, kterého projektu může jeho předkladatel podat odvolání. Odvolání je nutno podat ve lhůtě osmi dnů ode dne doručení rozhodnutí výběrové komise o nepřidělení podpory. Lhůta pro podání odvolání je prekluzivní a nelze ji prodloužit. Odvolání je oprávněn podat toliko předkladatel projektu, jehož realizace nebyla ze strany výběrové komise podpořena, a je jej třeba řádně odůvodnit. Odvolání je odvolatel povinen podat u orgánu, proti jehož rozhodnutí stížnost směřuje, tj. u výběrové komise. Opožděně podané či neodůvodněné odvolání, jakož i odvolání podané neoprávněnou osobou výběrová komise usnesením odmítne. Proti rozhodnutí o odmítnutí odvolání není žádný opravný prostředek přípustný. Prvotně odvolání po meritorní stránce posoudí výběrová komise. Zhodnotí odvolatelem uplatněné odvolací důvody. Pakliže výběrová komise dospěje k závěru, že odvolání bylo podáno po právu a přehodnotí své původní bodové ohodnocení a tedy i závěr o nepřidělení podpory, zruší své původní rozhodnutí a vyhoví odvolání tak, že vydá rozhodnutí nové s kladným stanoviskem ohledně poskytnutí podpory. V takovém případě je vydáním nového rozhodnutí odvolací řízení ukončeno (využití zásad tzv. autoremedury, neboli opětovného posouzení vlastního rozhodnutí).

Jestliže výběrová komise dojde k závěru, že odvolání je podáno neoprávněně a že odvolací důvody nemají oporu ve skutkovém stavu věci, postoupí odvolání spolu s celým projektovým spisem programovému výboru jako druhoinstančnímu orgánu. Programový výbor rozhodne o odvolání tak, že buď rozhodnutí výběrové komise jako věcně správné potvrdí, nebo rozhodnutí zruší a vrátí věc výběrové komisi k novému posouzení a rozhodnutí, anebo může rozhodnutí výběrové komise zrušit a ve věci rozhodnout sám. Svůj postup je programový výbor povinen podrobně odůvodnit, přičemž v případě zrušení rozhodnutí a vrácení věci výběrové komisi k novému projednání a rozhodnutí, je výběrová komise povinna respektovat stanovisko programového výboru. Odvolací řízení je pak definitivně ukončeno vydáním nového rozhodnutí programového výboru nebo výběrové komise.

5.3 Realizační část

5.3.1 Administrace v průběhu realizace projektů

Všechny vybrané projekty budou včetně veškeré související dokumentace předloženy řídicímu orgánu daného operačního programu. Po jejich posouzení bude s úspěšnými žadateli sepsána dohoda o poskytnutí podpory (dále jen dohoda). Od tohoto okamžiku nastane fáze realizační.

Každý konečný příjemce podpory bude mít vůči MAS povinnost podat v průběhu realizace projektu pravidelná hlášení, a to nejméně jednou za půl roku. Toto hlášení bude součástí projektové žádosti a bude obsahovat popis průběhu realizace projektu. V době udržitelnosti projektu se budou kontrolní hlášení podávat nejméně jednou za dva roky. Tato hlášení budou stejné povahy, tzn. budou informovat o případných změnách a hodnocení realizace a jejího vlivu na zlepšení podmínek. Tyto průběžné zprávy o projektu budou základem monitorovacího systému MAS. V průběžné zprávě bude uveden a zhodnocen zejména postup plnění jednotlivých aktivit projektu a zhodnocení vývoje naplňování indikátorů, dále finanční část projektu, tj. jakým způsobem dochází k proplácení nákladů včetně informací týkajících se spolufinancování. Příjemce ve zprávě dále doloží soupis účetních dokladů, resp. dokladů pro daňovou evidenci uhrazených v daných čtvrtletích, případně další potřebné dokumenty. Budou doloženy rovněž kopie výpisů z bankovních účtů konečného příjemce, které prokazují úhrady všech výdajů vykazovaných v daných čtvrtletích. Vedle těchto průběžných zpráv bude konečný příjemce při ukončení projektu povinen MAS předložit závěrečnou zprávu, v níž budou obsaženy informace týkající se identifikace projektu, stručná rekapitulace realizace projektu od počátku až do ukončení, zhodnocení, do jaké míry došlo k naplnění cílů projektu a v případě, že skutečnost zaostává za plánem, toto zdůvodnit. Dále příjemce popíše, s jakými problémy se v průběhu realizace projektu potýkal a jakým způsobem je řešil, jakým způsobem je zabezpečeno věcné pokračování projektu po ukončení podpory, včetně finančního zabezpečení projektu po ukončení podpory atd.

Ve vztahu ke všem uvedeným povinnostem budou příjemcům podpory nápomocni pracovníci MAS. Formuláře potřebné pro zpracování průběžných zpráv i závěrečné zprávy jakož i pokyny k jejich vyplnění budou zpracovány programovým výborem MAS a konečným

příjemcům podpory budou dány včas k dispozici. Posouzení a hodnocení zpráv bude v kompetenci manažera ve spolupráci s ostatními členy MAS (kontrolory jednotlivých projektů).

5.3.2 Vedení složek projektů

V případě úspěšné registrace projektu konkrétního žadatele bude ihned založen tzv. projektový spis (složka projektu), každému z nich bude přidělena vlastní spisová značka a kompletní spisy budou v sídle MAS. Odpovědnost za řádné uchovávání, vedení a archivaci jednotlivých projektových spisů (složek) ponese manažer MAS spolu s pracovníkem, jenž spis zakládal. Součástí projektových spisů bude veškerá dokumentace vztahující se k tomu kterému projektu. Na první stránce spisů bude průběžně evidován obsah spisu. Spis bude veden přehledně, srozumitelně, veškeré jeho obsahové změny budou řádně zaznamenávány a evidovány. Do projektového spisu budou moci nahlédnout vedle žadatele, jehož projektu se spis týká, a příslušných státních orgánů, resp. jejich organizačních složek, rovněž osoby, které prokáží odůvodněný zájem, jenž posoudí manažer.

O každém nahlédnutí do spisu bude pořízen úřední záznam. Záznam se pořídí rovněž v případě odmítnutí udělení souhlasu s nahlédnutím do spisu. Žadatel, jemuž bude nahlédnutí do spisu umožněno, má právo si z něj na vlastní náklady pořídit kopie, výpisy či opisy, vždy však v sídle MAS a za přítomnosti pracovníka MAS.

5.3.3 Administrace proplácení projektů

Administraci proplácení projektů bude průběžně provádět manažer MAS ve spolupráci s asistentem, přičemž budou plně respektovat podmínky stanovené jednotlivými specifickými pravidly. Administrace bude vycházet v první řadě z průběžných zpráv předkládaných konečnými příjemci podpory. Po ukončení realizace projektu budou konečným příjemcem předloženy veškeré relevantní účetní doklady dokládající čerpání přisouzených financí. Příslušné doklady musejí splňovat předepsané náležitosti účetního dokladu ve smyslu § 11 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, v platném znění.

Veškeré doklady musejí být správné, úplné, průkazné, srozumitelné a průběžně písemně chronologicky vedeny způsobem zaručujícím jejich trvalost. Při kontrole prováděné

ať již ze strany MAS nebo jiného k tomu příslušného kontrolního orgánu je konečný příjemce povinen poskytnout daňovou evidenci v plném rozsahu. Veškeré předložené dokumenty budou založeny do projektového spisu konkrétního příjemce a administrovány.

5.3.4 Metodika plánování a provádění kontrol projektů

Časově i věcně nejnáročnější je zcela jistě samotná kontrola realizace projektů. Především je nutné zabezpečit, aby stanovené aktivity byly prováděny v souladu s projektovým záměrem a v požadované kvalitě, případně je žádoucí včas odhalit odchylky od plánu, které by vedly k narušení realizace projektu. Kontroly budou prováděny po celou dobu od doby podání projektu, v průběhu jeho realizace a ukončení:

- **kontrola ex-ante** – před zahájením realizace projektu, zaměřena na seznámení se stavem projektu před jeho realizací a zjištění korektnosti údajů v popisu projektu kontrola
- **on going** - uskutečňována v průběhu realizace projektu, bude posuzována shoda skutečnosti s harmonogramem projektu, administrativní kontrola pak bude spočívat v kontrolování účetních dokladů a skutečností souvisejících s financováním projektu (podrobněji viz níže) kontrola
- **ex post** - posouzení, do jaké míry došlo k naplnění cílů projektu, jak projekt přispěl k dosažení monitorovacích indikátorů stanovených v SCLLD.

Kontrolou se rozumí zejména následující činnosti: ověření skutečného dodání produktů a služeb, ověření správnosti zaúčtování dokladů, ověření tzv. způsobilosti výdajů v souladu s podmínkami stanovenými v rámci specifických cílů daných operačních programů. Předmětem kontroly dále bude ověření:

- způsobilosti konečného příjemce (tj. zda jsou údaje uvedené o žadateli na faktuře správné a zda je tento subjekt oprávněn prostředky čerpat),
- způsobilost subjektu, jemuž má být plněno v návaznosti na případné výběrové řízení (dodavatelskou smlouvu, objednávku apod.),

- způsobilost výdajů (zda fakturované náklady spadají do kategorie způsobilých výdajů uvedených v podmínkách vztahujících se ke specifickým cílům operačních programů a zda jsou v souladu se schváleným rozpočtem projektu),
- správnost účetních dokladů (zda jsou splněny náležitosti podle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů),
- skutečné dodání produktů a služeb (dle dodacích listů, ukázek výstupů, prezenčních listin atd.)

Pokud jde o personální obsazení kontrolorů, bude se jednat o manažera MAS, účetní MAS a případně může být kontrole přítomen jiný člen MAS. Orgánem pověřeným prováděním kontrol a monitoringu je pak monitorovací výbor. Předmětem kontroly budou všechny způsobilé výdaje, tzn. výdaje hrazené z jednotlivých fondů, žadatelem samotným i státním rozpočtem. Termín kontroly bude s příjemci podpory dohodnut telefonicky týden předem. Možná je i kontrola nahodilá, tj. bez předchozího vyrozumění žadatele. O provedení kontroly se sepíše protokol, v němž budou obsaženy veškeré kontrolované záležitosti a výsledky kontroly. Protokol podepíší všechny osoby, které se kontroly účastnily.

V případě, že budou zjištěny nedostatky, budou v protokolu uvedeny lhůty a doporučená opatření k nápravě. Protokol o provedení kontroly bude založen do příslušného projektového spisu. Součástí týmu MAS jsou fundované osoby způsobilé zabezpečit řádný průběh kontroly. Příjemce podpory rovněž podléhá kontrolní činnosti ze strany řídicích orgánů jednotlivých operačních orgánů.

5.4 Kontrola činnosti MAS

MAS jako každý jiný subjekt podléhá doзору a kontrole ze strany ústředních orgánů státní správy, řídicích orgánů jednotlivých operačních programů, státních orgánů (finanční úřad) a samozřejmě také soudní moci ČR. Účetnictví MAS vede externí účetní s letitými praktickými zkušenostmi v oboru. Je majitelkou certifikátu na vedení podvojného účetnictví. MAS podléhá kontrole z vlastních řad v tom směru, že má vytvořený kontrolní orgán (dozorčí radu), který bude mj. hodnotit a monitorovat vlastní činnost MAS (počet podaných a zrealizovaných projektů, plnění stanovených indikátorů apod.)

5.5 Archivace

Veškerá dokumentace je uchovávána a řádně evidována v kanceláři v sídle MAS, ve speciální skříni. Je rovněž vedena archivační kniha. Usnesením valné hromady byla stanovena délka doby archivace písemností v trvání patnácti let od ukončení realizace projektu.

5.6 Monitoring a evaluace

Způsob provádění monitoringu, hodnocení a kontroly projektů i záměru jako celku ideově vychází ze zásad MAS, které jsou pro tyto účely definovány ve strategii. Monitorovací úlohu plní osoba/organizace stanovená programovým výborem, který poté monitorovací zprávu schvaluje a přijímá konkrétní opatření. Vnitřní předpis k monitoringu schvaluje valná hromada nadpoloviční většinou všech přítomných.

V každém opatření jsou stanoveny monitorovací indikátory. Jejich plnění se bude po celou dobu sledovat a hodnotit, a to ze strany pracovníků MAS (manažer, ekonomický poradce, účetní, případně další) a k tomu pověřených orgánů (programový a monitorovací výbor, statutární orgány). Jako podklady pro monitorovací činnost budou sloužit zejména průběžné a závěrečné zprávy příjemců podpory a přímý kontakt kontrolorů v rámci fyzické kontroly projektů. Jednotlivá monitorovací kritéria – viz opatření a specifické cíle. Vedle účetních dokladů a dokladů souvisejících s proplácením nákladů na projekt vynaložených bude příjemce podpory povinen předložit např. technickou dokumentaci projektu, stavební povolení, resp. doklad o ohlášení stavby, smlouvy s dodavateli, dokumentaci vztahující se k výběrovému řízení apod. Předmětem kontroly bude rovněž skutečnost, zda projekt splňuje požadavky řádné publicity, tj. zda je označen příslušným logem po celou dobu jeho realizace i po jejím skončení. MAS je dále z hlediska monitoringu a evaluace povinna zpracovat a podat pololetní a závěrečnou zprávu o plnění strategie, a to prostřednictvím systému MS2014+, a to vždy do 15. 1. (s využitím dat k 31. 12.) a do 15. 7. (s využitím dat k 30. 6.). Dále pak také zpracovat střednědobou (mid-term) evaluaci SCLLD s údaji k 31. 12.2017 (v roce 2018) a závěrečnou zprávu o pokroku do 30 dnů od proplacení poslední žádosti, viz MPIN (kap. 10 verze 2, 11/2015).

5.7 Vyhodnocení integrované strategie CLLD

Každý realizovaný projekt vybízí k bilancování, porovnání kladů a záporů, jichž bylo v důsledku realizace projektu dosaženo, a především pak posouzení jeho dopadu na region. K tomuto je určen monitoring projektů. Předložená strategie s jejími záměry a cíli je naplňována realizací projektů v jednotlivých výzvách MAS. Evaluační plán se odvíjí od ukončených výzev a jejich realizovaných projektů. Na základě těchto podkladů zpracovává programový výbor hodnocení a porovnává skutečný stav v území s cíli předsevzatými v integrované strategii. Vyhodnocení spočívající ve zhodnocení dopadů realizace projektů na region bude prováděno vždy po ukončení každé etapy výzvy. Podkladem pro evaluaci budou především výsledky kontrolní a monitorovací činnosti zpracované do celkové hodnotící zprávy. Evaluační postupy a jejich zajištění Monitoring a evaluaci projektů bude mít v pravomoci monitorovací výbor. Sledování projektů řešených v rámci ISÚ spočívá podobně jako kontrolní činnost ve třech fázích:

- **předběžné (ex-ante),**
- **průběžné (on-going),**
- **závěrečné (ex-post).**

V rámci ex-ante hodnocení projektu bude sledováno, zda počáteční stav odpovídá charakteristice popsané v předloženém projektu. Při on-going hodnocení projektu budou sledovány postupy a míry naplnění stanovených cílů, dosažených výstupů a spotřeba finančních a nefinančních vstupů vztažená k určitému časovému okamžiku a jejich soulad s harmonogramem realizace projektu. Ex-post hodnocení bude následovat po zrealizování daného projektu. Sleduje se míra a naplnění stanovených cílů, dosažených výstupů, spotřeba finančních a nefinančních vstupů po ukončení projektu. Hodnocení bude provedeno po každé zrealizované výzvě a porovnáno, jakým způsobem posunula skutečný stav na území k cílům vytyčeným v ISÚ. Tyto hodnotící zprávy budou přístupny v sídle MAS a v elektronické podobě na webových stránkách.

5. 7. 1 Monitorovací kritéria

Na základě monitorovací zprávy vycházející ze samostatných hodnocení jednotlivých projektů, kterou provádí osoba/organizace stanovená programovým výborem, bude zpracována celková hodnotící zpráva, v jaké míře bylo dosaženo stanovených cílů. Evaluaci plní osoba/organizace stanovená programovým výborem, který poté celkovou hodnotící zprávu schvaluje a přijímá konkrétní opatření. Konkrétní vnitřní předpis k evaluaci schvaluje valná hromada nadpoloviční většinou všech přítomných. Způsoby zveřejňování výsledků integrované strategie a evaluací Hodnotící zprávy o realizovaných projektech, čtvrtletní hodnocení a další výstupy budou přístupny v sekretariátu MAS, jejich vybrané části budou k nahlédnutí rovněž na webových stránkách MAS a počítá se s publikací výsledků v místních periodikách.

5.8 Animační aktivity

Animačními aktivitami rozumíme nastavení procesů výměny informací mezi zúčastněnými stranami, propagaci integrované strategie CLLD, usnadňování výměny informací a zkušeností mezi místními aktéry, koordinaci aktivity místních aktérů směřujících k naplňování integrované strategie komunitně vedeného místního rozvoje, podporu v komunikaci a osvětě potenciálním novým žadatelům v rozvíjení projektových záměrů a přípravě žádostí směřujících k naplňování integrované strategie.

Do animačních aktivit dále bude patřit zvyšování způsobilosti místních aktérů pro vypracování a provádění projektů, včetně jejich schopností v oblasti projektového řízení a konzultace v souvislosti s implementací integrované strategie CLLD.

Mezi úkoly svěřené zaměstnancům zodpovědným za animační aktivity, budou patřit zejména:

- konzultace s vedoucími pracovníky škol a pedagogickými pracovníky,
- konzultace agendy vyplývající z animace škol,
- administrativa fungování kanceláře MAS ve svěřené oblasti,
- komunitní plánování, školení, semináře v rámci animace škol,
- pomoc s přípravou projektů škol,
- podpora spolupráce partnerů, iniciování nových forem spolupráce, příprava projektů;

- monitoring projektových záměrů, šablon škol a jejich evidence;
- vedení aktuálního seznamu školských zařízení včetně kontaktů,
- příprava podkladů pro vypracovávání zpráv a hlášení o průběhu realizace SCLLD,
- spolupráce při realizaci monitoringu a evaluace SCLLD dle postupů daných ŘO a vnitřními směrnici,
- podpůrná činnost Vedoucímu pracovníkovi CLLD,
- práce s účetními doklady pro oddělenou účetní evidenci organizační složky MAS,
- zpracovávání podkladů pro jednání a zápisy z jednání,
- korespondence a komunikace se školami,
- tvorba pozvánek na jednání, organizace jednání, workshopů a setkání,
- vzdělávání v oblasti školství,
- zajišťuje úkoly delegované PV nebo vedoucím pracovníkem.

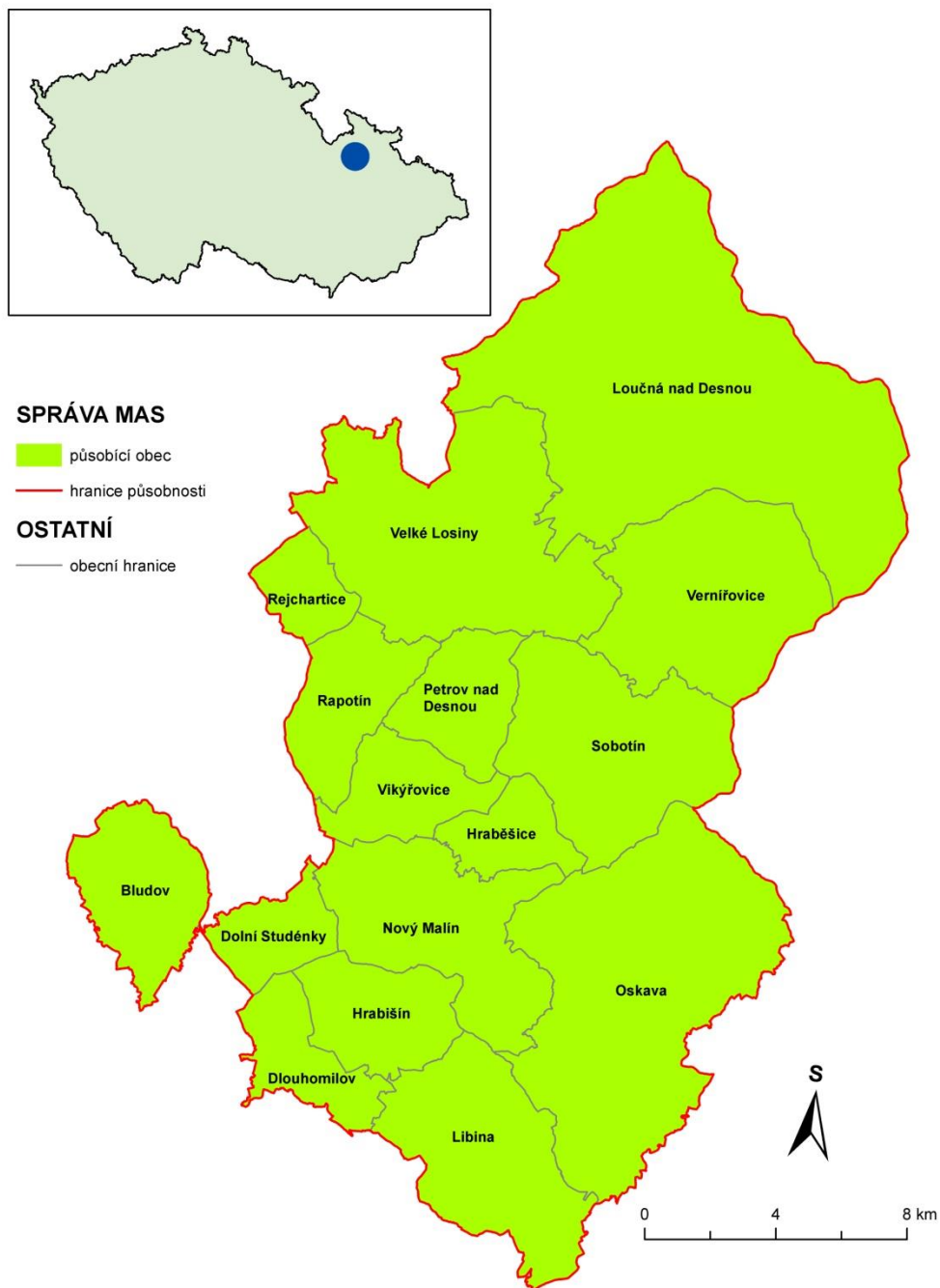
5 Přílohy

Obsah

5	Přílohy.....	1
5.1	Mapa území MAS Šumperský venkov.....	2
5.2	Historie a zajímavosti obcí MAS Šumperský venkov	4
5.3	Realizované projekty MAS Šumperský venkov	18
5.4	Popis zapojení komunity do tvorby strategie	29
5.5	Analýza rizik SCLLD	33
5.6	Financování podle jednotlivých specifických cílů a opatření (příp. podopatření) SCLLD v jednotlivých letech	37
5.7	Financování SCLLD v jednotlivých letech podle specifických cílů operačních programů/opatření EZFRV (PRV)	67
5.8	Financování podle programů a ESI fondů.....	77
5.9	Indikátory podle jednotlivých specifických cílů a opatření SCLLD (dle MPIN)	78
5.10	Rámcový harmonogram plánovaných výzev v letech 2016 - 2023 programového rámce OPZ.	99

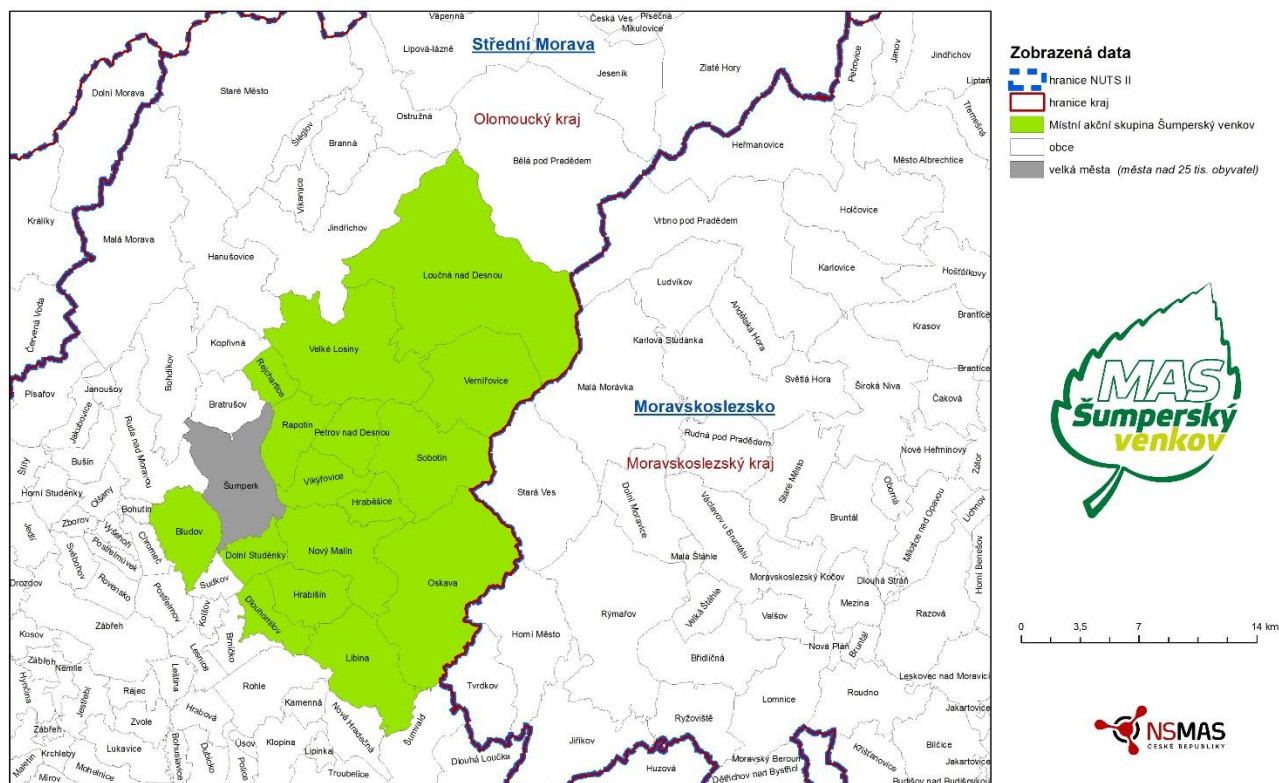
5.1 Mapa území MAS Šumperský venkov

PROSTOROVÉ VYMEZENÍ MAS ŠUMPERSKÝ VENKOV

Zdroj: MAS Šumperský venkov, z. s.

Místní akční skupina Šumperský venkov

Seznam obcí MAS Šumperský venkov:

Bludov	Oskava
Dlouhomilov	Petrov nad Desnou
Dolní Studénky	Rapotín
Hraběšice	Rejchartice
Hrabišín	Sobotín
Libina	Velké Losiny
Loučná nad Desnou	Vernířovice
Nový Malín	Vikýřovice

NUTS II: Střední Morava, NUTS III: Olomoucký kraj

5.2 Historie a zajímavosti obcí MAS Šumperský venkov

Bludov

Historie obce sahá k přelomu 12. a 13. století, kdy se poprvé setkáváme se jménem jejího zakladatele Bluda z Bludova. Nedlouho po jejím vzniku byl vystavěn bludovský hrad. Dnes je však rozebrán a zbyly z něj jen zlomky. Jeho sutě byly využity ke stavbě staré silnice do Šumperka. S historií obce jsou spjaty rody Tunklů, Žerotínů a Lichtenštejnů, které se střídaly v jeho vlastnictví. Původní osídlení se šířilo z horního konce obce, která je dnes památkovou zónou. V 19. století byl Bludov centrem českého národního života na Šumpersku. Byla zde postavena první česká měšťanská škola na Šumpersku. Rozvoj za první republiky přerušila především 2. světová válka, která si vyžádala mnoho obětí z řad bludovských občanů.

Obrázek 1 Bludov – zámecká lípa, zámek

Zajímavosti obce:

- **Bludovské hradisko** – reliéfní zbytky rozsáhlého hradu z poloviny 13. století, který je považován za kolébku rodu Bludovců.
- **Bludovské lázně** – založeny v roce 1929. Z hloubky 130 m zde vyvěrá pramen sírano-chlorido-sodné vody. V lázních se léčí nemoci ledvin, močových cest, kloubový revmatismus nebo např. dětská obezita.
- **Bludovské zvony** z let 1598 a 1599.
- **Bludovský zámek** – renesanční jádro zámku pochází z 16. století, původními vlastníky byli Žerotínové.
- **Kostel sv. Jiří** – postaven roku 1837 jako památka na starý dřevěný kostel z poloviny 4. století. Kostel se pyšní stropní malbou z roku 1895, která je na Moravě jedinečná.
- **Měšťanská škola** – v roce 1908 byla postavena jako první měšťanská škola na Šumpersku, kde se vyučoval český jazyk.
- **Rozhledna Brusná** – nově otevřená na konci roku 2015.
- **Rozhledna Háj** – nejvýraznější vrch okraje obce. Vznikla v meziválečném období a nabízí okouzlující výhled na celý region i jeho sousedství.

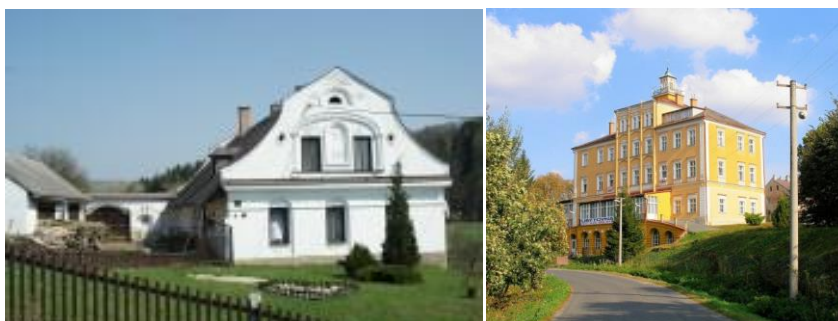
- **Staletá lípa** – uprostřed obce, v blízkosti zámku, již více jak 700 let roste unikátní lípa malolistá.
- **Stavby lidové architektury** – umístěny v pravděpodobně nejdříve osídlené horní části obce. Významné jsou statky a hospodářské usedlosti z 18. až 19. století.
- **Zámecký park** z 18. století nabízí ke zhlédnutí množství vzácných druhů dřevin a rostlin. Součástí parku je přírodní partie gryngle s vzrostlými stromy domácího původu. Součástí areálu parku je **muzeum místního rodáka Adolfa Kašpara**.
- **Žerotínská hrobka** – postavena v roce 1838 v dobách, kdy byl Bludov sídlem rodu Žerotínů. V roce 1842 sem byly přeneseny ostatky minimálně 13 Žerotínů tzv. „Brandýské“ větve.
- **Žerotínská hrobka** – postavena v roce 1838 v dobách, kdy byl Bludov sídlem rodu Žerotínů. V roce 1842 sem byly přeneseny ostatky minimálně 13 Žerotínů tzv. Brandýsské větve. Hrobka je součástí východní části kostela sv. Jiří.

Dlouhomilov

První zmínky o obci pocházejí z roku 1356. Její název je odvozen od jména Dlúhomil. V roce 1960 k ní byla připojena obec Benkov. Dlouhomilov byl od nepaměti typicky zemědělskou a ovocnářskou lokalitou, což vyjadřuje i symbolika na obecním znaku – dva zkřížené vztyčené rýče mezi dvěma pětistými jabloňovými květy.

Zajímavosti obce:

- **Barokní farní kostel Všech svatých** – dominanta obce z druhé poloviny 18. století. U kostela stojí kamenný kříž z 18. století, k němuž o století později přibyla empírová socha sv. Jana Nepomuckého.
- **Stavby lidové architektury** – stavení v horní části obce jsou vesnickou památkovou zónou. K nejvýznamnějším patří venkovské usedlosti č. p. 5, 24, 29.

Obrázek 2 Dlouhomilov - Lidová architektura, Dolní Studénky - Třemešek

Dolní Studénky

Obec Dolní Studénky se v písemných pramenech poprvé objevuje již v roce 1353, tehdy ještě pod názvem Studenka. V držení vsi se vystřídalo několik panských rodů, z nichž nejvýznamnější byli páni z Lipé, Tunklové, Žerotínové nebo Bukůvkovi. V roce 1871 zde byl založen moderní pivovar, kde se vařilo pivo s názvem Třemešský kozel. Mezi válkami došlo k elektrifikaci, vybudování vodovodu a zavedení pravidelné autobusové linky do Šumperka. V roce 1979 byla obec přičleněna k Šumperku a znovu se osamostatnila až v roce 1990.

Zajímavosti obce:

- **Zámek Třemešek** – památka renesanční architektury z roku 1587, tehdejší sídlo rodu Bukůvků z Bukůvky. Dodnes se kromě renesančního vzhledu zámku zachoval také unikátní portál s reliéfy majitelů manželů Bukůvkových.
- **Náhrobky Bukůvků z Bukůvky** – pocházejí z období renesance. Zachycují rodové znaky, zajímavé detaily a příběhy.
- **Třemešské rybníky** – poslední zachované rybníky velkého severomoravského komplexu, který patří k soustavě tunklovských rybníků z 15. století. Třemešské rybníky jsou výskytem mnoha živočišných a rostlinných druhů. Dřeviny na hrázích rybníků spolu se stromořadími v blízkosti zámků v Třemešku a v Bludově patří mezi nejstarší a nejmohutnější stromy na Šumpersku vůbec.

Hraběšice

Hraběšice vznikly jako osada dřevařů a horníků, v jejím okolí se dobývala železná ruda. V písemných pramenech jsou poprvé zmiňovány v roce 1569. Vesnice byla nazvána po Hrabišovi ze Švábenic a Úsova. Do němčiny bylo jméno obce přejato jako Rabenseifen, podle havrana (rabe). Částí Hraběšic byla osada a katastrální obec Krásné (do roku 1948 Šentál). Mezi Šumperkem a Krásným byla v osmdesátých letech vybudována vodní nádrž Krásné, která se spolu s okolím a samotnou osadou Krásné stala příměstskou rekreační oblastí. V roce 1976 byly Hraběšice připojeny k Šumperku a touto integrací ztratilo Krásné postavení relativně samostatné části. Od roku 1990 jsou Hraběšice opět samostatnou obcí.

Zajímavosti obce:

- **Kostel sv. Filipa a Jakuba** – z první poloviny 19. století. V blízkosti kostela se nachází chráněná památka socha **Jana Nepomuckého** – památkově chráněná, barokní rustikální plastika z druhé poloviny 18. století. Nachází se poblíž farního kostela Sv. Filipa a Jakuba.

- **Kamenolom** poblíž osady Krásné je významným nalezištěm mnoha nerostů.
- **Vodní přehrada Krásné** – vyhledávané místo ke koupání či rybolovu.

Obrázek 3 Hraběšice – kostel, Přehrada Hrabíšín

Hrabíšín

Hrabíšín vznikl v polovině 20. století, spojením čtyř historických obcí: Dolní Olešná, Horní Olešná, Loučky a Hrabíšín. Nejstarší z nich je Dolní Olešná, jejíž písemné dokumenty jsou dochovány z roku 1352, nejmladší jsou Loučky. O spojení obcí bylo usilováno již od dob před 2. světovou válkou. Definitivně byly slouženy až v roce 1949. Německý název Rabersdorf byl spojován s havranem (rabe), který byl zobrazen na obecní pečeti. Hrabíšín je typicky zemědělskou oblastí.

Zajímavosti obce:

- **Empírová boží muka** z roku 1820 – chráněná kulturní památka v osadě Dolní Olešná.
- **Přehrada Hrabíšín** – na přítoku říčky Loučky, slouží i jako přírodní koupaliště a je oblíbeným cílem procházek místních i turistů.

Libina

Vesnice je nejnižše položenou a zároveň největší venkovskou obcí na Šumperku. První zmínky o Libině (tehdy Villa Lubna) jsou doloženy z roku 1348. Název obce je odvozen od osobního jména Liba a znamená „Libovou ves, lhotu, stráň“. V 17. století byl používán přívlastek Německá reagující na německé osídlení této Libiny na rozdíl od sousední Moravské (od roku 1947 Dolní) Libiny. Po odsunu německého obyvatelstva byl změněn úřední název Německé Libiny na Horní Libinu. Ta byla pak v roce 1960 definitivně sloučena s obcemi Dolní Libina a Obědné, kdy získaly svůj dnešní název Libina.

Obrázek 4 Libina - Bradlo, Langerova vila

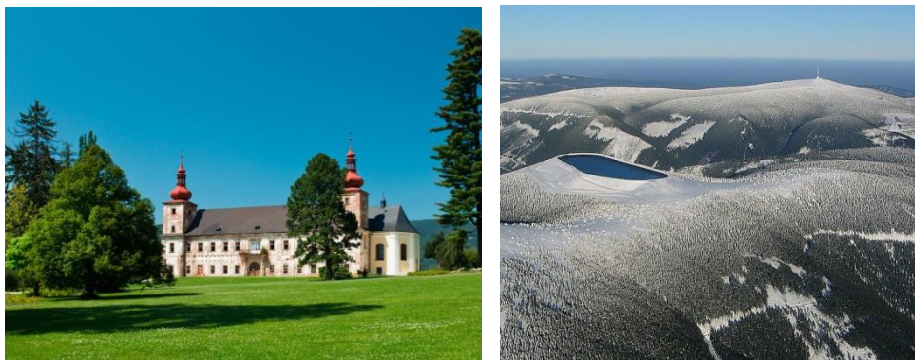
Zajímavosti obce:

- **Bradlo** – nejvyšší hora Úsovské vrchoviny a zároveň státní přírodní rezervace s mohutnou soustavou skal a skalek. Patří k nejkrásnějším svého druhu na Moravě. Na hřebetu Bradla je vyhlídka, která nabízí překrásný výhled do okolí.
- **Empírová architektura** z roku 1827 - dům č. p. 204.
- **Farní kostel sv. Jiří** - barokní architektura z roku 1721. Součástí areálu kostela je kamenná **socha Panny Marie** a kamenná **socha sv. Jana Nepomuckého** s atributem kříže a korpusem Krista v nadživotní velikosti.
- **Klasisistní Sloup se sousoším Nejsvětější trojice** z roku 1796.
- **Langerova vila a mauzoleum rodiny Langerů** – vila je postavena ve stylu novorenesanční architektury z přelomu 19. a 20. století. Mauzoleum naopak v novobarokním stylu z počátku 20. Století. Obojí nechala vystavět rodina Langerů, která byla majitelem zdejší továrny na lněné zboží.
- **Sousoší Kalvárie s kamennou balustrádou** – jedinečné ikonografické rokokové sousoší z roku 1767.
- **Tři kameny u Libiny** - malebné skalní uskupení tří kamenů ve smrkovém lese dosahující výšky 13 metrů. Skály jsou oblíbeným cílem horolezců. Významné jsou ale i z geomorfologického pohledu. Zajímavé jsou drobné ledvinité agregáty hnědého goethitu (křemenitá hornina odolná proti zvětrávání) na stěnách některých trhlin.

Loučná nad Desnou

Vesnice se až do roku 1948 nazývala Vízmberk. K obci bylo připojeno několik okolních osad a malých obcí – Filipová, Kociánov, Kouty nad Desnou, Přemyslov a Rejhotice, společně mají 1890 obyvatel. Obec Vízmberk byla založena v 18. století v podzámčí nově vybudovaného žerotínského zámku Vízmberk. V tomto období byly založeny i osady Kociánov a Filipová.

Nejstarší částí obce Loučná nad Desnou je osada Rejhotice, jež vznikla ve 14. století jako dřevorubecká a hornická obec.

Obrázek 5 Loučná nad Desnou - zámek, přečerpávací elektrárna Dlouhé stráně

Zajímavosti obce:

- **Přečerpávací elektrárna Dlouhé Stráně** – komplex tvoří horní (1348 m. n. m.) a dolní nádrž (822 m. n. m.), které jsou propojeny šachtou s podzemní elektrárnou. Přečerpávací elektrárna je označována jako největší technický div České republiky a pyšní se hned několika prvenstvími. Má největší reverzní vodní turbínu v Evropě, největší spád a instalovaný výkon ve vodní elektrárně. Hlavním úkolem elektrárny je vyrábět elektřinu z obnovitelných zdrojů energie. Princip elektrárny je založen na přečerpávání vody z dolní nádrže do horní v období přebytku a naopak.
- **Zámek Loučná nad Desnou** - v minulosti lovecký zámek s dochovanými renesančními klenbami, založený rodem Žerotínů v 15. století. Zámek je obklopen rozlehlým anglickým parkem se sochami a ohradní zdí. Kvůli špatnému technickému stavu nebyl léta veřejnosti přístupný, v současnosti se však pracuje na jeho rekonstrukci.
- **Vyhledávaný lyžařský areál Kouty** s 6sedačkovou lanovkou a s řadou běžeckých a sjezdových tratí.
- **Hrobka rodiny Kleinů** – nachází se na místním hřbitově. Vybudována byla v druhé polovině 19. století. Za zdobeným litinovým plotem, kolem centrální plastiky je umístěno 6 náhrobních desek, pod nimiž odpočívají členové významného podnikatelského rodu Kleinů.
- **Boží muka** – jinak zvaný také jako Čarodějnický sloup, z roku 1883.
- **Rybářská bašta u rybníku Kocián** - návštěvníci si zde mohou ryby nejen vlastnoručně chytit - mají možnost si je nechat i rovnou profesionálně připravit v Rybářské Baště. Její stavba získala bramborovou medaili v soutěži stavba roku Olomouckého kraje 2002.

Nový Malín

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1350. Po roce 1945 došlo k vysídlení místního německého obyvatelstva, jejich místo zaujalo české obyvatelstvo. Mezi nimi bylo mnoho i tzv. volyňských Čechů přicházejících z území obsazených Sovětským svazem. V roce 1947, při příležitosti čtvrtého výročí vypálení Českého Malína na Volyni nacisty, byl Frankštát přejmenován na dnešní Nový Malín. Vesnice je ideálním výchozím bodem pro cykloturistiku a turistiku s jen minimálně poškozeným životním prostředím.

Obrázek 6 Nový Malín – Letiště Aeroklubu Šumperk, brána venkovské usedlosti

Zajímavosti obce:

- **Brána venkovské usedlosti** domu č. p. 102 z roku 1863 je kulturní památkou
- **Galerie dřevěných soch** - kreativní řešení místních, jak naložit s nakaženými stromy lipové aleje. Stromy nebyly zcela pokáceny, byly zbaveny pouze větví. Z kmenů pak pod rukama místních i vzdálenějších dřevosochařů vznikly krásné dřevěné sochy. Od roku 2013 musely být díky přírodním vlivům pokáceny. Sochy však nezmizely, ale byly rozmístěny na různá místa v obci.
- **Hradisko** – archeologická oblast s nálezy z doby lužické a slovanské kultury.
- K dalším architektonickým zajímavostem obce patří **Sloup se sochou Panny Marie Immaculaty** s reliéfy svatých nebo například **Socha sv. Jana Nepomuckého**
- **Kostel Nanebevzetí Panny Marie** – stavba renesanční architektury s barokními prvky z roku 1705. V areálu kostela se nachází klasicistní kříž z konce 18. století.
- **Letiště Aeroklubu Šumperk** – nachází se na katastrálním území obce Nový Malín. Pro zájemce letiště pořádá vyhlídkové lety v různých strojích nebo zážitkový balíček „Jeden den pilotem“. Pro odvážnější je tu možnost tandemového seskoku padákem. Pravidelně se na letišti konají letecké závody nebo například mezinárodní mistrovství ČR v plachtění.
- **Malínská rokle** – opuštěná štola zvaná Walihloch (Vlašský důl), pozůstatek po dolování hledači drahých a barevných kovů.
- **Mohyla letního slunovratu** - mohyla ve tvaru hradní věže se nachází na krásném místě s výhledem na Nový Malín a šumperskou kotlinu.

- **Památník obětem 2. Světové války** - památník 374 obětí Českého Malína na Volyni v roce 1943.
- **Pomník Obětem 1. světové války**
- **Zajímavé skalní útvary** - na vrchu Volyně. Příjemné místo k procházkám a turistice jsou například skalní útvary U Dobré nálady, Kamenný vrch, Bílé kameny, Smrčník nebo Mrtvý muž z fylitu, křemenců a kvarcitů.

Oskava

Obec získala svůj název podle říčky Oskavy, jejíž jméno se pojí k starogermánským označením jasanového lesa. Obec vznikala postupně. První zmínka o ní pochází z roku 1358. V 13. století, možná i v letech před tím – v době keltské a velkomoravské, se zde rýžovalo zlato a rozvíjelo železářství. V roce 1960 byly k obci připojeny obce Mostkov, Nemrlov, Bedřichov a Třemešek.

Obrázek 7 Oskava - vodní nádrž, zřícenina hradu Rabštejn

Zajímavosti obce:

- **Vodní nádrž Oskava** – oblíbený regionální cíl k rekreaci a odpočinku.
- **Zřícenina hradu Rabštejn** – zmínky o hradu pocházejí z roku 13. století. Opuštěn byl v 17. až 18. století a dnes je oblíbeným turistickým místem s krásnou vyhlídkou do okolí. Zachovalé jsou části hradeb, brány a zdiva, bašty s příkopem. Romantickou zříceninu vyhledávají jak turisté, tak cyklisté. Rabštejn je vyhledávaný i horolezci, které láká skalami různých náročností.
- **Pozůstatky rýžování zlata** – v údolí místního potoka po levé straně silnice ve směru na Stříbrné Hory, přibližně 300 m od rozcestí k Bedřichovu jsou k vidění 4 m vysoké protáhlé sejpy podél prohlubenin. K novodobějším pozůstatkům patří rýžovnická pole s drobnými haldami po obvodu.

Petrov nad Desnou

Obec Petrov nad Desnou je v písemných pramenech poprvé připomínána již v roce 1354, tehdy ještě jako osada. Obec byla v minulosti součástí Rapotína, později Sobotína a osamostatnění se dočkala až v roce 2010. V roce 1519 zde byl vystavěn kostel, který však po úderu blesku v roce 1904 zcela vyhořel a již nebyl obnoven. Významným podnikem v obci se v minulosti stala firma Velamos na výrobu jízdních kol, založená v roce 1932. V obci se nacházela také cihelna, mlýny nebo pila.

Zajímavosti obce:

- **Kaple sv. Rocha** – Roch chrání obec proti moru a je patronem obce. Je postavena v klasicistním stylu.

Rapotín

Obec Rapotín byla založena již ve 13. století a v jejím držení se postupně vystřídal několik majitelů, například páni z Kunštátu, páni z Lipé, Tunklové a Žerotínové. Obce se v 17. století dotkly také známé čarodějnické procesy, kdy bylo obviněno a upáleno sedm rapotínských žen. Významnou událostí bylo také v roce 1829 založení skláren. Po II. světové válce byl Rapotín nakrátko připojen k Šumperku.

Obrázek 8 Pohled na obec Rapotín, Zoopark Rapotín

Zajímavosti obce:

- **Kostel Nanebevzetí Panny Marie** – kostel vystavěný v novogotickém stylu je dílem architekta E. Ettmaera z roku 1874. Na jižní vnější stěně kostela je umístěna pamětní deska připomínající oběti I. světové války.
- **Boží muka** - památkou byly vyhlášeny od roku 2007, v zahradě č. p. 56
- **Kaple svatého Michala** - památka menšího charakteru z období baroka - 18. století

- **Kostel Nanebevzetí Panny Marie** - novogotická stavba, jejíž zmínky se datují k roku 1873, kdy byl postaven jako náhrada tehdejšího stejnojmenného dřevěného kostelíku z 16. Století. Ve věži kostela jsou umístěny dva zvony o váze 900 a 450 kg z poválečného období. Chloubou místních jsou i velké mechanické varhany s elektrickým pohonem.
- **Sklárny** - založeny v roce 1820. Muzeum Rapotínských skláren dodnes vyrábí i ručně foukané sklo pro speciální účely.
- **Zemědělský skanzen** - součástí areálu skanzenu je Zoopark a muzeum veteránů. Zoopark se snaží zachovat ráz venkova, fauny a flory podhůří Jeseníků včetně bohatých kulturních tradic pro budoucí generace. Muzeum veteránů nabízí k vidění rukodělné výrobky, malotraktory či sovětský tank od konce 16. století až po období socializace. Všechny vystavené kousky jsou funkční a je možné si je zapůjčit.

Rejchartice

První písemná zmínka o Rejcharticích pochází z roku 1350 a souvisí se zbudováním místního, patrně původně dřevěného, kostela. Rejchartice po dlouhá léta náležely k bludovskému panství a jejich vznik je tedy spjat se zakladatelem slavného rodu Žerotínů Bluda z Bludova.

Zajímavosti obce:

- **Bývalé lomy** – opuštěné lomy na amfibolit a erlán, v nichž se vyskytují minerály jako granát, diopsid, skapolit a titanit.
- **Kostel sv. Michala** - vystavěný v pozdně barokním stylu s renesančním jádrem z roku 1643 s vnitřním empírovým vybavením. Součástí areálu kostela je ohradní zeď z lomového kamene se dvěma bránami z 1. poloviny 17. století.
- **Kamenný sloup** z r. 1678

Sobotín

Sobotín je v písemných pramenech poprvé připomínán v roce 1351. Z hlediska historie je obec často spojována se započatím známých čarodějnických procesů na Šumpersku v 17. století. Sobotín byl však významný zejména v oblasti průmyslu a těžby železné rudy, kterou zde poprvé těžili již Žerotínové. Obec pak proslavila zejména průmyslnická rodina Kleinů, která zde dlouhá léta vlastnila a provozovala železářny.

Zajímavosti obce:

- **Mauzoleum panského rodu Kleinů** – mauzoleum si nechala vystavit podnikatelská rodina Kleinů v roce 1881 v historizujícím stylu. Autorem mauzolea, stojícím v přírodním parku, je vídeňský architekt W. S. Baumheyer. Pozoruhodná stavba byla vybudovaná k uložení ostatků průmyslnické rodiny Kleinů, kteří měli v Sobotíně železářny.
- **Památník počátků čarodějnických procesů** – kostel Sv. Vavřince je symbolem započetí inkvizičních procesů v kraji. Právě zde žebračka Maryna z Vernířovic vyňala po přijímání z úst hostii a dala tak jasný podnět k zahájení čarodějnických procesů v losinském panství.
- **Kostel sv. Vavřince** - renesanční stavba z roku 1605, s ohradní zdí z konce 18 století, se třemi vestavěnými edikulami a klasicistní kostnicí a márnicí.
- **Socha skřítky** na Skřítku z roku 1966, jejímž autorem je sochař Jiří Jílek.
- **Zámek Sobotín** s přilehlým parkem a rybníkem - vznikl přestavbou bývalé zbrojovky v 19. století, je vystavěn v romantizujícím historickém pojetí. V současnosti slouží jak rekreační středisko a hotel. V zámeckém parku je k vidění řada exotických dřevin a rostlin. Zámecký rybník byl upraven jako koupaliště.

Obrázek 9 Obec Sobotín, Zámek Sobotín, Mauzoleum rodu Kleinů

Velké Losiny

Založení Velkých Losin se datuje do roku 1351. Historie obce je neodlučně spjata s rodem Žerotínů, za jehož vlastnictví se stala významným centrem oblasti a došlo k vybudování jejích největších dominant. Významným mezníkem byly pro Velké Losiny známé čarodějnické procesy, které si vyžádaly řadu obětí, z nichž nejvíce bylo upáleno právě ve Velkých Losinách. Dalším významným rodem v obci byli Lichtejnštejnové, kteří se taktéž zapsali do rozvoje obce, především v oblasti lesnictví. Velké Losiny jsou též známy díky jednomu z nejstarších lázní na Moravě.

Zajímavosti obce:

- **Zámek Velké Losiny** – renesanční třípatrový zámek s uzavřeným nádvořím je unikátní zejména arkádami, sgrafitovou výzdobou a původními žerotínskými sbírkami s cennými

obrazy. V zámku při čarodějnických procesech zasedal inkviziční tribunál. K zámku přiléhá krásný anglický park.

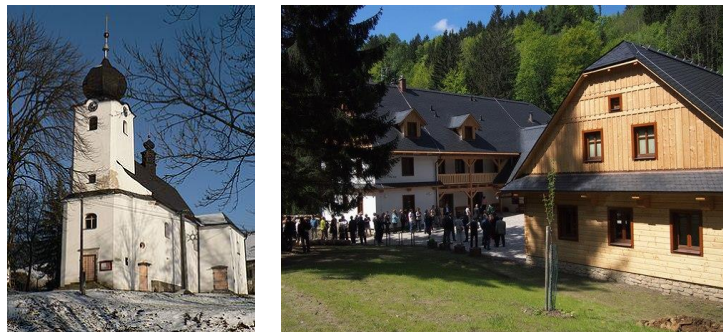
- **Ruční papírna a muzeum ručního papíru** - ruční papírnu nechal ve Velkých Losinách zbudovat rod Žerotínů. Budovy papírny jsou pozdně barokní až klasicistní. Papírna je jedním z posledních podniků na výrobu ručního papíru tohoto druhu v celé Evropě. Součástí areálu ruční papírny je i muzeum, papír se zde vyrábí ručně dodnes. Památka aspiruje na památku UNESCO. V minulých letech získala ocenění jako nejoblíbenější a nejnavštěvovanější památka od agentury CzechTourism, nebo třeba portálem Kudy z nudy.
- **Dřevěný kostel sv. Michaela v Maršíkově** – dřevěný kostelík ze 17. Století je pozoruhodný nejen dřevěnými částmi stavby, ale i krásnými obrazy, kazetovým stropem, klenbou i zdobením stěn. Zachoval se i původní zvon.
- **Termální lázně Velké Losiny** – lázně se sirnými prameny, jedny z nejstarších na Moravě. Koncem roku 2015 zde na místě dřívějšího venkovního termálního koupaliště s léčivou vodou vyrostl Termální park se spoustou procedur, zábavy a atrakcí (viz kapitola Lázeňský a léčebný cestovní ruch). V areálu lázní je umístěna kaple sv. Kříže z roku 1715.
- **Bývalá žerotínská sýpka** - monumentální barokní hospodářská stavba z poloviny 18. století s barokní sochou sv. Floriána, která sýpku chrání před požárem, dnes se zde prodává archivní víno a ovoce.
- **Dřevěný kříž u cesty na Žárovou** - připomínka čarodějnických procesů, které se na tomto území odehrávaly.
- **Farní kostel sv. Jana Křtitele** – z roku 1600-1603, pozdně renesanční stavba s pozdně gotickou věží. V roce 1725 k němu byla přistavěna barokní kaple Žerotínů. Uvnitř kostela je k vidění cenná křížová cesta od F. A. Sebastiho z období kolem roku 1784.
- **Světově známé naleziště chrysoberylu** – v polní trati Rasovna v místní části Maršíkov se nachází světově známé naleziště tohoto nerostu. V roce 1820 byl v těchto místech nalezen vůbec poprvé v rámci celé Evropy.
- **Dřevěný kostelík** z roku 1611 v části Žárová, zasvěcený sv. Martinovi.

Obrázek 10 Velké Losiny - ruční papírna a muzeum ručního papíru, Maršíkov, zámek

Vernířovice

První zmínky o obci Vernířovice jsou z konce 16. století. Také Vernířovic se dotkly čarodějnické procesy, kdy první z obětí byly právě obyvatelky Vernířovic. Obec byla zejména v 19. století významným centrem lesnictví, neboť zde sídlil lesní úřad pro celé panství.

Obrázek 11 Vernířovice – kostel sv. Matouše, osada Švagrov

Zajímavosti obce:

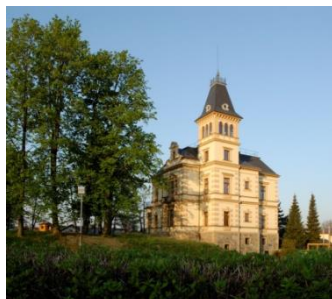
- **osada Švagrov** – středisko ekologické výchovy a volného času. V roce 2014 opět otevřena dětem a mládeži, pro které jsou zde pořádány akce s ekologickou a environmentální tematikou. Součástí osady je moderní informační centrum, lesní učebna nebo například art-dílna. V celém Olomouckém kraji je možné najít pouze 3 zařízení s podobným zaměřením. Osada Švagrov je výchozím bodem lesní ekostezky Švagrov.
- **Boží muka**
- **Kostel sv. Matouše** - postaven v roce 1776, u kostela stojí socha sv. Jana Nepomuckého - památka chráněná zákonem.
- **Dančí farma**
- **památná lípa u Ztraceného potoka** - lípa stará 400 - 500 let s obvodem kmene 843 cm.
- **Památník čarodějnických procesů** - na návsi před kostelem připomíná, že právě z Vernířovic pocházela první obviněná žena z čarodějnictví.
- **Přírodní rezervace Bučina** - pralesní porost buku, jedinečná lokalita mravenců.
- **Zadní Hutisko** - přírodní památka v těsné blízkosti obce v údolí říčky Merty. Nachází se zde druhé největší krupníkové těleso v ČR.

Vikýřovice

V písemných pramenech se obec vyskytuje poprvé v roce 1391. Obec drželi postupně Žerotínové i Lichtenštejnové. Vikýřovice byly také v minulosti připojeny nejprve k Rapotínu, později k Šumperku. Velký rozmach přineslo obci období 1. republiky, kdy se v obci nacházela tkalcovna lnu, výrobní likérů a továrna na výrobu cementářského zboží.

Zajímavosti obce:

- **Muzeum silnic** – jediné svého druhu v České republice v gesci Správy silnic Olomouckého kraje.
- **Renesanční tvrz** - obvodové zdi tvrze jsou více než metr silné a dle arkád s renesančními prvky je předpokládá, že vznikly v 16. století. Od počátku v objektu sídlili Lichtenštejnové, kteří zde měli správu vikýřovického revíru.
- **Zámek** - Viereckova vila ERNA - pojmenovaná po dceři majitele stavby je zajímavou novorenesanční architekturou s prvky francouzského stavitelství. Zámek je zasazen do parčíku, který umocňuje výraz stavby. Od roku 1953 v zámku sídlí obecní mateřská škola.
- v roce 2010 získala obec titul **Vesnice roku** v Olomouckém kraji.

Obrázek 12 Vikýřovice - Zámek, Muzeum silnic

5.3 Realizované projekty MAS Šumperský venkov

Tab. 1 Projekty realizované MAS Šumperský venkov, z. s

Název projektu	Žadatel	Kategorie žádosti	Proplacená dotace	Popis realizace
Rekonstrukce fasády věže kostela Narození P. Marie v Novém Malíně	Římskokatolická farnost Nový Malín	NNO	527 855	Došlo k otlučení omítek vně korunních říms. Bylo očištěno stávající zdivo tlakovou vodou od prachu a nečistot, bylo provedeno očištění a grafitový nátěr stávajících mříží a proběhly restaurátorské práce na 1 ks parapetu hlavní věže a 1 ks hlavního (vstupního) portálu a oplechování stříšky nad hlavním portálem. Byla provedena oprava 4 ks oken věže vč. nátěrů a podkladních parapetních desek. Byly pořízeny a osazeny ozdoby profilu nadokenní římsy v počtu 4 ks a nadpražní římsy (1 ks). Byla provedena obnova ciferníků věžních hodin v počtu 3ks. Následně byl nanesen sanační omítkový systém na hlavní věž kostela o výměře 784 m2.
Kulturní sál Dolní Studénky	Společenský život ve Studénkách, o. s.	NNO	463 101	Předmětem projektu byla rekonstrukce kulturního sálu v Dolních Studénkách, v rámci které byla vyměněna okna, zbroušena a napastována parketová podlaha, vyměněno osvětlení a elektroinstalace, natřeno zábradlí, instalovány plynové ohřivače vzduchu a v neposlední řadě pořízeny nové stoly a židle.
Stavební úpravy kostela sv. Jana Křtitele - bezbariérové sociální zařízení.	Římskokatolická farnost Velké Losiny	NNO	448 769	Náplní projektu jsou stavební úpravy nevyužitých prostor pod oratoří kostela. Současně zde byla vybudována úklidová místnost a bezbariérové sociální zařízení.
Úprava stávajících ostatních ploch pro výuku jízdy na koních a hipoterapii	TJ-Sdružení chovatelů a přátel koní Sobotín, o. s.	NNO	448 154	V rámci projektu byla provedena úprava stávající plochy pro výuku jízdy na koních v Sobotíně a vybudována se tak kvalitní venkovní jízdárna. Došlo k výsadbě zeleně pro estetičtější vzhled, osvětlení plochy pro využití i ve večerních hodinách. Pořízené pomůcky a materiály slouží ke kvalitnímu a bezpečnému výcviku a vození na koních.

Penzion na farmě	Jan Jančík	SS	444 000	Realizací projektu došlo ke změně užívání podkroví na ubytování. Byla provedena rekonstrukce: vestavba do podkroví 2.NP, bourací práce, stavební práce, oddělení podkroví od hospodářské budovy, konstrukce vikýřů z dřevěných hranolů osazena do stávající krokve, doplněno zateplení a zaklopeno SDK deskami, napojení nového pláště vikýřů a stávajícího pláště, nová střešní krytina, nová okna, nové dveře, nové příčky budou s SDK desek se zvukovou izolací, nové omítky, nátěry, nová hygienická zařízení s keramickým obkladem, nové venkovní schodiště, zastřešení nádvoří, vnější omítky, stavební úpravy 1.NP, vodoinstalace, elektroinstalace, vytápění. Dále byla položena krytina cca 130 m ² , podlaha 8m ² , obklady 45m ² , omítky 70m ² . Dále budou usazena nová okna 5 ks, dveře 8 ks a posuvné dveře 3 ks. Projekt umožní pořízení vybavení: postele, noční stolky, lampičky, komody, konferenční stolky, věšáky, matrace, sprchové kouty, WC, umyvadla, radiátory, bojler.
Autobusové zastávky a doprovodná infrastruktura v místní části Králec	Obec Dolní Studénky	VS	440 001	Byly vybudovány 2 autobusové zastávky včetně vydláždění plochy zastávek zámkovou dlažbou včetně podkladu, obrub. Dále vybudování dešťové kanalizace, vybudování dvou míst k přecházení a svislého dopravního značení.
V údolí se nenudíme	Spolek pro děti a mládež - SOL	NNO	439 804	Projekt řeší vnitřní vybavení víceúčelového sálu na faře v Sobotíně a pořízení vybavení k venkovním akcím, které bude sloužit nejen pro potřeby Spolek pro děti a mládež - SOL, ale také pro potřeby dalších subjektů v obcích údolí Desné. Došlo k vybavení víceúčelové místnosti na faře v Sobotíně a k zakoupení vybavení, které využívají všechny subjekty ležící na území MAS ke kulturním, církevním i sportovním aktivitám (zahradní altán, skákací hrad, florbalové mantinely).
Přístavba sociálního zařízení	Sbor dobrovolných hasičů Dolní Libina	NNO	425 945	V rámci projektu bude vybudováno nové sociálního zařízení v současné hospodářské budově. Tyto prostory budou sloužit jako zázemí pro pořádání různých akcí. Díky projektu bude vybudováno WC pro muže a ženy, včetně umyvadel, dále bude vystavěna spojovací chodba a WC pro invalidy.

Revitalizace veřejného prostranství Obce Dolní Studénky	Obec Dolní Studénky	VS	418 798	Realizace projektu umožnila vydláždění části veřejného prostranství zámkovou dlažbou, vybudování závlahového systému, zatravnění a výsadbu stromů, výstavbu dřevěné pergoly a nákup obslužných stánků.
Revitalizace veřejného prostranství a výsadba veřejné zeleně - park pro rodiče s dětmi	Obec Nový Malín	VS	416 815	Realizací tohoto projektu dojde k vybudování jednoho veřejného prostranství - upraveného parku pro rodiče s dětmi, i celou širokou veřejnost, slouží k trávení volného času a snížení patologických jevů v obci.
Zdravé učení - výukový altán a cvičební pomůcky pro ZŠ Nový Malín	Základní škola a Mateřská škola Nový Malín, příspěvková organizace	NNO	412 042	Realizace projektu umožnila postavit dřevěný altán v areálu ZŠ Nový Malín sloužící pro výuku dětí prvního i druhé stupně jako venkovní učebna. Zároveň byly pořízeny cvičební pomůcky pro správné držení těla.
"Krásné hřiště, zdravá mládež!"	Základní škola a Mateřská škola Dolní Studénky, okres Šumperk, příspěvková organizace	NNO	410 443	V rámci projektu bylo provedeno: stržení drnu v ploše 312 m2, úprava plochy včetně zemních prací, drenáže, šterkové podkladní vrstvy, osazení obrubníků do betonového lože včetně podsypu, položení umělého povrchu 20 mm trávnik s SI vsypem včetně lajnování. Dále byl zakoupen koš na streetball s konstrukcí, deska s obroučkou a sítí, byly vybudovány základy pro sloupky na volejbal, nohejbal a soft tenis a byly pořízeny sloupky na volejbal, nohejbal a soft tenis, branky 3 x 2 m, 2 x vestavěná kopaná.
Vikýřovice- hřiště na ul. Okružní	Obec Vikýřovice	VS	384 477	Díky realizaci projektu došlo k modernizaci stávajícího hřiště na míčové hry s pískovým povrchem ve Vikýřovicích. Hřiště je odvodněno drenážními šachtami a pokryto umělým povrchem.
KINO NA VSI - MOBILNÍ LETNÍ KINO PRO ŠUMPERSKÝ VENKOV	Film For People, o. s.	NNO	381 915	Díky projektu Kino na vsi bylo pořízeno mobilní nafukovací plátno 10 m x 5 m, které je možno naistalovat během pouhých 2 hodin, dále se pořídila zvuková aparatura, počítač s dataprojektorem doplněným o speciální optiku a plastové židličky, které jsou pro filmová představení dostatečně komfortní a zároveň mobilní a skladné.

Stavební úpravy chodníku k nádraží ČD Libina	Obec Libina	VS	370 821	V rámci projektu došlo k dokončení opravy stávající komunikace pro pěší - chodníku k nádraží ČD, který sloužení pro spojení obce Libina s odlehlým vlakovým nádražím a současně jako turisticky značená cesta. Chodník byl rozebrán a ve stejné trase byl položen ze stávajícího materiálu. Zábradlí bylo demontováno, narovnáno, natřeno a instalováno.
Bezdrátový systém - rozvod místního rozhlasu v Bludově	Obec Bludov	VS	369 472	Projekt zahrnuje dodávku a montáž bezdrátového místního rozhlasu ve středu obce a v západní a jižní části obce Bludov.
Obnova vnitřního oplocení a údržba "kuchyňské zahrady" v zámeckém parku v Loučné nad Desnou	Obec Loučná nad Desnou	VS	367 604	Realizace oplocení záhonů kolem dvou kašen a dvou branek a zakoupení techniky pro údržbu veřejné zeleně v části zámeckého parku „kuchyňská zahrada“, a to zahradního traktoru a plotostříhu.
Zkvalitnění hasičského areálu, kulturního centra obce	Sbor dobrovolných hasičů Hrabišín	NNO	340 000	Cílem projektu bylo zkvalitnit kulturně-sportovní areál v Hrabišíně a rozšířit jeho využití. Areál byl doplněn o zábavné prvky pro využití volného času rodičů s dětmi, včetně osazení laviček pro odpočinek a relaxaci. Dále bylo vybudováno oplocení pro zabezpečení areálu a byla zakoupena potřebná technika pro jeho údržbu. Také došlo k rekonstrukci zastaralého osvětlení včetně elektrické přípojky.
"Ať nám to lépe tancuje" - rekonstrukce podlahy v Kulturním domě v Bludově	Obec Bludov	VS	324 823	Projektem byla provedena rekonstrukce podlahy hlavního sálu, kdy stávající dožitě parkety byly zdemontovány, byla provedena izolace proti vodě a položeny nové dubové parkety. Nový povrch byl ošetřen konzervačním prostředkem.

Nová společenská místnost v budově OÚ Petrov nad Desnou	Obec Petrov nad Desnou	VS	321 054	Díky projektu byla v budově OÚ v Petrově nad Desnou vybudována nová společenská. Místnost je využívána pro aktivity Obce - např. konání veřejných zastupitelstev, vítání občánků, školní akce apod. Dále je nabízena neziskovým organizacím a spolkům pro jejich aktivity, setkávání, besedy; prostory je možno využít i pro příležitostné pořádání výstav nebo některé sportovní aktivity.
"POHÁDKA O ŠÍPKOVÉ RŮŽENCE" aneb rekonstrukce fary v Bludově.	Římskokatolická farnost Bludov	NNO	319 540	Díky projektu prošel objekt fary v Bludově rekonstrukcí. Úpravou části topení, výměnou oken a dveří a opravou podlah došlo k vytvoření nových prostor pro setkávání, vzdělávání a modlitbu. Současně zde vyrostla farní knihovna s náboženskou i běžnou literaturou.
Oprava dřevěného kostela sv. Michaela v Maršíkově	Obec Velké Losiny	VS	315 360	Kostel sv. Michaela v Maršíkově je cennou renesanční roubenou stavbou z roku 1609. V rámci projektu byla provedena demontáž a oprava poškozených podlah a lavic, vč. výměny podkladové vrstvy a montáže nových a opravených konstrukcí, dále došlo k impregnačnímu nátěru štítu, pořízení venkovního mobiliáře a údržbě zeleně. Součástí projektu byla také výměna konopného lana ke zvonu kostela.
Oprava místní komunikace v obci Dlouhomilov	Obec Dlouhomilov	VS	305 513	Byla opravena místní komunikace v katastrálním území obce Dlouhomilov, která byla před opravou ve velice nevyhovujícím stavu.
Rekonstrukce prostor kosmetiky a kadeřnictví	Helena Veselá	SS	297 472	Realizace projektu spočívala ve výměně tří výloh, vstupních dveří, dveří na rampu a sedmi oken v zadní části za plastová, vakuovaná okna a dveře, včetně zapravení. Dále v celém objektu bylo provedeno snížení stropu minerálními podhledy se zabudovaným osvětlením pro lepší prosvětlení prostor. Stropy byly zaizolovány 20cm izolace nad současnou konstrukci dřevotřískového stropu v kovovém rámu. Provozovna byla vybavena dvěma WC pro zákazníky a personál. Stávající vytápění objektu krbovými kamny s teplovodním rozvodem, bylo doplněno o akumulační nádrž 500l, se solárním ohřevem teplé vody, s dvěma kolektory umístěnými na střeše objektu.

Inovace provozu autoservisu Kašpar Rapotín	Jaromír Kašpar	SS	274 200	Předmětem projektu bylo pořízení nového čtyřsloupového elektrohydraulického zvedáku pro měření geometrie s hydraulickým přízdvihem. Druhou částí byla realizace úsporných opatření na budově servisu – jednalo se o výměnu garážových vrat a výměnu oken.
Stavební úpravy chodníku k nádraží ČD Libina	Obec Libina	VS	270 000	Rekonstrukce stávajícího dlážděného chodníku z drobných dlažebních žulových kostek do kamenných obrubníků v délce 195 m v k. ú. Horní Libina.
Vybudování 2 buněk veřejných WC s přístřeškem v centru lázeňské obce Velké Losiny a u Areálu zdraví	Obec Velké Losiny	VS	250 032	V rámci projektu byly pořízeny 2 nové buňky veřejného WC s dřevěným zastřešením s PVC krytinou. Každá buňka obsahuje 2 samostatné WC, které jsou napojeny na vodovod a splaškovou kanalizaci.
Dětské hřiště v Hraběšicích	Obec Hraběšice	VS	243 000	V rámci projektu bylo současné travnaté hřiště osazeno herními prvky (klouzačka, houpačky, pískoviště apod.), byly by vybudovány kůly na uchycení volejbalové sítě, lavičky, zakoupeny dvě fotbalové branky a vybudována síť proti padání balónů na silnici.
Rozšíření služeb zimní údržby komunikací a sklizňových prací prováděných externím odběratelům	Zdeněk Hubáček	SS	238 905	V rámci projektu byla pořízena čelní hydraulika, využitelná pro snadnější manipulaci s různými materiály a plošinový dvouosý přívěs, který slouží k přepravě nákladu např. balíků slámy. Dále byla pořízena šípová radlice, která bude využita v zimě při zimní údržbě komunikací.
Inovace části pekařství	Pekařství Šimbera, s.r.o.	SS	237 209	Projekt byl zaměřen na modernizaci Pekařství Šimbera v Libině. Byla zakoupena 3 etážová pec se zapařováním, která je vhodná i na jemné pečivo. Byla provedena estetizace exteriéru pekárny, interiér byl doplněn o skleněnou vitrínu, policové regály a prodejní pult.

Pořízení překážek pro požární sport a mobilního zázemí pro diváky, pořadatele a soutěžící	SH ČMS - Okresní sdružení hasičů Šumperk	NNO	227 472	V rámci projektu byly pořízeny překážky pro požární sport (bariéry, kladiny, tunely CTIF a žebříkové stěny) a mobilní zázemí pro diváky, pořadatele a soutěžící (stany a zahradní sety).
Pořízení lesnické techniky a turistického značení pro navigaci k pohádkovému lesu v Koutech nad Desnou	Obec Loučná nad Desnou	VS	217 000	Projekt obsahuje zakoupení 1 ks štěpkovače a 3 ks křovinořezu pro obnovu a výchovu lesních porostů a realizaci turistického značení k pohádkovému lesu, jež zahrnuje 4 turistická zastavení s infotabulí.
Autobusové zastávky - výměna poškozených	Obec Oskava	VS	215 219	Došlo k výměně 3 ks autobusových zastávek, umístění 3 ks vývěsních tabulí (š – 1 m, v - 0,5 m), 3ks odpadkových košů a 3 lavice v prostorách autobusových zastávek. Byla zpevněna plocha o výměře cca 15 m2 u každé autobusové zastávky. Nové autobusové zastávky byly vyrobeny ze dřeva.
Zvýšení výrobní kapacity rodinného pivovaru Bravůr	František Halaxa	SS	201 990	Smyslem projektu bylo rozšíření výrobní kapacity rodinného pivovaru Bravůr v Loučné nad Desnou, zejména kapacity technologického procesu ležení a zrání piva. K tomuto účelu byl pořízen 500 litrový ležácký tank, 8 ks 100 litrových ležáckých keglů, mačkadlo na slad, mladinové pumpy, 10 ks 30 l a 3 ks 10 l keglů.
Oprava fasády Kulturního domu v Rejcharticích u Šumperka, vybavení sálu a multifunkční klubovny.	Obec Rejchartice	VS	188 907	V rámci projektu byla opravena fasáda Kulturního domu v Rejcharticích a byla opravena část římsy. Došlo k dovybavením sálu Kulturního domu a nově zřízené multifunkční klubovny o nové stoly, židle, žaluzie, nábytek a digitální projektor.

Rozšíření služeb pěstitelské pálenice o nabídku sudových vín a jiných regionálně tradičních produktů	Radek Stloukal	SS	188 001	Realizace projektu umožnila vybudování parkoviště pro zákazníky, výměnu podlah 13,8m, opravu omítek 109 m, výměna elektroinstalace, provedení vedení a umístění radiátorů, odpady, dvoudřez 1 ks, umyvadlo 1 ks, výplně otvorů provozovny 6ks, pořízení počítače, výměna WC zařízení 2ks, průtokový ohřívač 1ks.
PETROVSKÉ STUDÁNKY	Obnova kulturního dědictví údolí Desné	NNO	182 700	Projekt je zaměřen na vybudování nové naučné stezky v dolní části obce Petrov nad Desnou, jež spojuje čtyři studánky a upozorňuje na výskyt vzácných druhů orchidejí a kapradin. Součástí projektu je rovněž pořízení nových laviček a tzv. piknikových sad. Na trase dlouhé přes 9 km tak vznikla i nová jednoduchá odpočívadla, na kterých si turisté mohou vychutnat nádherné výhledy na okolní hory.
Oprava střechy kostela sv. Mikuláše v osadě Mladoňov, obec Nový Malín	Římskokatolická farnost Libina	NNO	181 794	Realizací projektu byla provedena oprava a sanace krovu, včetně ošetření nátěrem proti hmyzu, dřevokazným houbám a plísním. Následně byla položena nová střešní krytina, a to břidlice, která lépe vyhovuje daným podmínkám i rázu krajiny.
Poskytování technických služeb	Zdeněk Hubáček	SS	181 100	Projekt umožnil pořídit velmi výkonný malotraktor, který je dovybaven sběracím košem, předním i zadním závěsem sloužícím pro využití přídatného nářadí jako např. rozmetadlo hnojiv a posypového materiálu. Kromě rozmetadla byl dále pořízen provzdušňovač trávníků, křovinořez, sněhová radlice a sklápěcí přívěs, který slouží pro převoz samotného malotraktoru a odvoz rostlinných zbytků, radlice na sníh apod.

Obnova fasády, zřízení archivu OÚ a zřízení zázemí JSDHO v budově Obecního úřadu Vernířovice	Obec Vernířovice	VS	151 859	Byla provedena obnova fasády, a to odstraněním stávající omítky a provedení nové nezateplené fasády 140 m ² s osazením 2 dřevěných oken. Při obnově fasády byla provedena demontáž stávající okapové dlažby, po dokončení obnovy fasády došlo ke zhutnění podkladu ze šterkodrti a zpětnému položení dlažby do pískového lože. Dále se uskutečnil nákup 6 regálů spisové služby archivu. Osazení 1 dřevěných uzamykatelných dveří a pořízení 4 šatních dvouskříňí do šatny JSDHO. Dále došlo k výměně 3 m odpadní trouby a pořízení litinového lapače střešních splavenin.
Obnova 3 ks autobusových zastávek v obci Sobotín	Obec Sobotín	VS	147 651	Došlo k výměně 3 ks stávajících plechových zastávek za zastávky ze dřeva, dále došlo k výměně cca 96 m ² starých betonových dlaždic za zámeckou dlažbu o ploše za cca 96 m ² .
Molo u zámeckého rybníka v zámeckém parku v Loučné nad Desnou	Obec Loučná nad Desnou	VS	140 713	Realizace projektu umožnila postavení mola na rybníce a vytvoření bezpečného vyhlídkového a odpočinkového místa pro návštěvníky v zámeckém parku v Loučné nad Desnou.
"Tvořivou práci ke komunikaci a sblížení občanů všech věkových skupin" - zařízení keramické dílny	ŽENY SOBOTÍNA, o. s.	NNO	125 279	Realizací projektu došlo vytvoření keramické dílny v Sobotíně. Součástí dílny je pec, odkalovač pod dřež, velký dvojdřez včetně příslušenství, pracovní stůl s židlemi, regály, plastové nádoby a dózy, formičky a další pomůcky nezbytné pro keramickou tvorbu.
Pořízení techniky pro zimní a letní služby v Loučné nad Desnou	PAR-INVEST, v.o.s.	SS	120 000	Nákup techniky s parametry profesionální techniky pro zimní a letní údržbu. 1 traktor kolový Mitsubishi MTX 28 (pořízen bez dotace) s čelním nakladačem, 1 dvoububnová rotační sekačka 135 + náhon.

Pořízení technologie na úklid komunikací a zařízení na drcení větví	David Tempír	SS	98 040	V rámci projektu byla pořízena technologie, která umožní odklizení sněhu ze silnic a na jaře zajistí úklid posypového materiálu ze silnic. Pořízen byl traktorový zametač, kartáče válcové, kartáče válcové kombinované a drtič větví za traktor s pravoúhlou převodovkou.
Rozšíření služeb kosmetického salónu	Vladimíra Ryšavková	SS	72 000	V rámci projektu bylo pořízeno elektrické kosmetické polohovací křeslo a kosmetická věž s příslušenstvím - kosmetický masážní přístroj včetně příslušenství.
Pořízení nářadí a vybavení pro stolařskou dílnu	Jan Klimeš	SS	63 471	V rámci projektu bylo pořízeno vybavení stolařské dílny: excentrická bruska 1ks, hoblík 1ks, pokosová pila 1ks, 4 dílná sada dlát, stolařské svěrky 14 ks, schůdky 4 ks, žebřík 1ks, akumulátorový šroubovák 1ks, motorová pila 1ks, bubnový naviják 1ks, vodní váha 3ks, ponorná pila 1ks včetně příslušenství (svěrky 2ks), pásová bruska 1 ks.
Modernizace vybavení kadeřnictví	Jana Řoutilová	SS	60 000	V rámci projektu bylo pořízeno 2x křesla, 1x konferenční stůl, 1x mycí box, 1x hydraulické křeslo, 1x stříhací obsluha, skříňka závěsná s policí, závěsná skříňka, 1x kadeřnická sušící helma na rameni, 1x vozík na nářadí, 1x prádelní skříňka, 1x police na zeď, 1x dvoumístná pohovka, 1x kadeřnické nůžky, 1x nůžky efilační, 1x žehlička na vlasy, 1x stříhací strojek, 1x kadeřnický fén
Rodinné centrum Vikýrek	Přátelé KOPRETIN o .s. Vikýřovice	NNO	44 880	Hlavním cílem projektu je rozšíření činnosti Mateřského centra na Rodinné centrum Vikýrek a zvýšení kvality jeho nabídky volnočasových aktivit pro rodiče s dětmi na území MAS Šumperský venkov. Bylo pořízeno vybavení herny a atrakce jako molitanové stavebnice, hračky, knížky a další pomůcky pro vedení kroužků v herně.

Pořízení nářadí a vybavení	Martin Fícek	SS	42 000	V rámci projektu bylo pořízeno, 1x presovací mašina včetně 4 lisovacích čelistí, 1x plnicí pumpa, 1x řezací kolečko na měď aku, 1x křížový laser, 1x sada akumulátorové vrtačky (vrtačka, 2x zdroj, nabíječka), 1x vysavač průmyslový, 1x refraktometr, 1x tablet včetně klávesnice a adaptéru pro nabíjení v autě (pro práci v terénu)
Pořízení lesnické techniky v obci Dlouhomilov	Obec Dlouhomilov	VS	29 941	V rámci dotace obec Dlouhomilov pořídila 3 křovinořezy a jednu řetězovou pilu.

Zdroj: MAS Šumperský venkov, z. s.

5.4 Popis zapojení komunity do tvorby strategie

Integrovaná strategie místního rozvoje (SCLLD) území MAS Šumperský venkov, z. s. je komplexní dokument, který vznikl na základě dlouhodobé koncentrace informací z celého regionu. Zapojit se měli možnost všichni obyvatelé bez rozdílu, zástupci odborné i laické veřejnosti z území regionu MAS Šumperský venkov.

„V našem regionu, otevřeném novým myšlenkám a podnětům, dostáváme my, jeho obyvatelé, prostor a jedinečnou příležitost pro vlastní seberealizaci. Jsme to my, kdo stojíme ve středu veškerého dění regionu. Vezměme do rukou štětec a barvy a malujeme vlastní obraz regionu, takový, který bude zcela odpovídat našim představám a snům...“

...žijeme otevřeně a upřímně

Kvalitní a realizovatelný strategický dokument pro region nelze zpracovat bez součinnosti jeho obyvatel, a tedy těch, kterých se problematika jednotlivých oblastí přímo dotýká. Cílem tedy bylo do procesu tvorby SCLLD zapojit co možná nejširší spektrum místních a vzbudit v nich zájem zapojit se do její tvorby, což mnohdy nebylo zrovna jednoduché.

Počátky přípravy na jejich zapojení a osvětě sahají do roku 2013. Nejprve bylo třeba rozšířit povědomí o tom, co je MAS, metoda LEADER a veřejnosti vysvětlit, proč by se měli do tvorby strategie zapojit. Dělo se tak prostřednictvím zpráv v místních periodikách, webových stránek MAS i členských obcí, propagace na regionálních akcích, informačních schůzek či osobních setkání zástupců MAS se zástupci z jednotlivých zájmových skupin.

Do samotné přípravy SCLLD byli zapojeni všichni významní aktéři z území MAS Šumperský venkov, ať už se zástupci obcí regionu, soukromým i neziskovým sektorem. Zapojení veřejnosti do tvorby strategie probíhalo formou anonymního i adresného (určeno obcím regionu) dotazníkového šetření, v němž se měli možnost vyjádřit všichni obyvatelé regionu. V tvorbě analytické a strategické části byly dále zjišťovány informace prostřednictvím organizovaných kulatých stolů, veřejných projednávání, pravidelných jednání se starosty obcí (Snídaně starostů), ale i osobními schůzkami s významnými subjekty z regionu a telefonickými rozhovory s vybranými aktéry. Právě osobní schůzky a veřejná projednávání se ukázaly jako nejefektivnější formy pro zjišťování potřeb regionu. V tomto směru nelze opomenout zajímavé náměty a nápady vzešlé z jednání Sněmu mládeže (orgánu MAS), který dává možnost náhledu na region očima mladých.

K zanalýzování jednotlivých oblastí venkova, určení potřeb, silných, slabých stránek, příležitostí a hrozeb regionu, na základě kterých byla strategie zpracována, byly vytvořeny pracovní skupiny (Věda, výzkum, vzdělání; Životní prostředí, Zaměstnanost; Zemědělství a lesnictví, Podnikání a doprava). S pracovními skupinami úzce spolupracuje pětičlenný tým programového výboru (výkonného orgánu MAS), který je zastoupený veřejným, soukromým i neziskovým sektorem, a je tak zárukou odbornosti a otevřenosti směrem vně regionu.

Všechna zjištěná data včetně projektových záměrů z území byla využita při jednáních během roku 2015, kdy byly tvořeny programové rámce, výstupové indikátory a finanční plán SCLLD, které byly postupně schvalovány na jednáních orgánů MAS.

Zapojené zájmové skupiny

Do tvorby SCLLD byly zapojeni zástupci z následujících zájmových skupin:

VS – veřejný sektor (obce, organizace zřizované obcemi); SS – soukromý sektor (podnikatelé, živnostníci, firmy); NNO – nestátní neziskové organizace (spolky, sdružení); mládež a veřejnost.

Tab. 2: Veřejná projednávání a zasedání „kulatých stolů“ SCLLD:

Datum	Místo	Jednání	Zapojené zájmové skupiny
18.12.2015	Dolní Studénky	Projednávání strategie a dotačních možností - Hasiči	NNO hasiči, VS
15.12.2015	Dolní Studénky	Závěrečné projednávání strategie komunitně vedeného místního rozvoje	Veřejnost, VS, SS, NNO
15.12.2015	Dolní Studénky	Jednání Valné hromady MAS – schvalování strategie	VS, SS, NNO
18.11.2015	Nový Malín	Jednání Valné hromady	VS, SS, NNO
18.11.2015	Nový Malín	Jednání Programového výboru k SCLLD	VS, SS, NNO
12.10.2015	Vikýřovice	Jednání se starosty – Snídaně starostů	VS
8.10.2015	Olomouc	Schůzka Evropské fondy a MAS po lopatě	VS, veřejnost
24.9.2015	Vikýřovice	MAS jako nástroj spolupráce obcí pro efektivní chod úřadů	VS
1.7.2015	Bludov	Společné jednání – nadregionální spolupráce – Dubicko	VS
25.5.2015	Nový Malín	Jednání Programového výboru	VS, SS, NNO
24.2.2015	Petrov nad Desnou	Kulatý stůl pro starosty	VS
6.2.2015	Rapotín	Jednání MAS se Sněmem mládeže	Mládež
22.12.2014	Šumperk	Jednání místního kulatého stolu - Zaměstnanost	NNO, veřejnost, SS, VS
12.12.2014	Sobotín	Jednání MPZ - Snižování nezaměstnanosti, sociální služby	VS, NNO, SS, veřejnost
4.12.2014	Dolní Studénky	Prioritní cíle Integrované strategie území MAS pro roky 2014 – 2020	NNO, SS, VS
25.11.2014	Petrov nad Desnou	Projednávání strategie území – priority a cíle strategie	NNO, SS, VS
25.11.2014	Petrov nad Desnou	Jednání Valné hromady	VS, SS, NNO
21.11.2014	Šumperk	Jednání kulatého stolu na téma Zaměstnanost	SS, VS, NNO, veřejnost

3.11.2014	Šumperk	Jednání MPZ – Zvyšování zaměstnanosti v regionu, sociální inkluze	VS, NNO, veřejnost
5.9.2014	Nový Malín	Jednání MPZ - Zaměstnanost v regionu	VS, SS, NNO
5.9.2014	Nový Malín	Jednání Valné hromady	VS, SS, NNO
5.8.2014	Nový Malín	Projednávání ISÚ – zaměstnanost, rozvoj regionu	VS, SS, NNO, veřejnost
10.7.2014	Šumperk	Jednání pracovní skupiny projektu Místního partnerství zaměstnanosti – Sociální začleňování	VS, NNO, veřejnost
26.6.2014	Rapotín	Jednání se starosty – Snídaně starostů	VS
3.6.2014	Velké Losiny	Veřejné projednávání strategie území MAS – Cestovní ruch	VS, SS
24.1.2014	Rapotín	Jednání MAS se Sněmem mládeže	mládež
19.12.2013	Nový Malín	Jednání Valné hromady	VS, SS, NNO
19.12.2013	Nový Malín	Jednání MPZ – zaměstnanost a rodiny s dětmi	VS, NNO, veřejnost
8.10.2013	Petrov nad Desnou	Zasedání Sněmu Mládeže, jednání MAS se Sněmem mládeže	mládež
13.9.2013	Dubicko	Jednání se starosty – Snídaně starostů	VS
10.9.2013	Nový Malín	Informační schůzka ke Strategickému plánu LEADER	SS, VS, NNO
19.6.2013	Nový Malín	Jednání pracovní skupiny Integrované strategie území Zemědělství a lesnictví	VS, SS, veřejnost
19.6.2013	Nový Malín	Jednání pracovní skupiny Integrované strategie území Podnikání, Doprava	VS, SS, veřejnost
29.5.2013	Nový Malín	Jednání pracovní skupiny Integrované strategie území Zaměstnanost	NNO, VS, veřejnost
21.5.2013	Nový Malín	Jednání pracovní skupiny Integrované strategie území Životní prostředí	NNO, VS, veřejnost
21.5.2013	Nový Malín	Jednání pracovní skupiny Integrované strategie území Věda, výzkum, vzdělání	VS, SS, NNO
19.4.2013	Bludov	Jednání se starosty – Snídaně starostů	VS
10.4.2013	Velké Losiny	Projednávání strategického plánu LEADER	VS, SS, NNO
3.4.2013	Dolní Studénky	II. projednávání Integrované strategie rozvoje území MAS Šumperský venkov	VS, SS, NNO
13.2.2013	Dolní Studénky	I. projednávání Integrované strategie rozvoje území MAS Šumperský venkov	VS, SS, NNO, veřejnost
12.2.2013	Rapotín	Jednání MAS se Sněmem mládeže	mládež
22.1.2013	Nový Malín	Komunitní projednávání ISÚ 2014 - 2020	VS, SS, NNO, veřejnost

22.1.2013	Nový Malín	Jednání Valné hromady	VS, SS, NNO
-----------	------------	-----------------------	-------------

Zdroj: vlastní zpracování, dostupné: <http://www.sumperskyvenkov.cz/strategie-2014-2020/projednani-strategie/>

Dotazníky MAS Šumperský venkov, z. s., které byly použity k tvorbě SCLLD jsou zveřejněny na webu www.sumperskyvenkov.cz v sekci Strategie 2014-2020. Skrze ně se do tvorby strategie do konce roku 2015 zapojilo 180 obyvatel.

Informace k SCLLD a jejím aktuálním stavu byly průběžně zveřejňovány na webu MAS, kde měla veřejnost možnost se vyjádřit prostřednictvím speciálního připomínkového formuláře (<http://www.sumperskyvenkov.cz/strategie-2014-2020/pripominky-line/>), informace byly podávány také na jednání orgánů MAS (valné hromady, jednání dozorčí rady, programového výboru) a jednání s partnery MAS Šumperský venkov. Projektové záměry MAS sbírala ať už v kanceláři MAS, nebo prostřednictvím formuláře k projektovým záměrům na webu MAS:

(<http://www.sumperskyvenkov.cz/strategie-2014-2020/vase-projektove-zamery/>).

.

5.5 Analýza rizik SCLLD

Tab. 3: Analýza rizik SCLLD

Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
	Pravděpodobnost (P)	Dopad (D)	V = P * D		
Finanční riziko					
Povinnost vlastního spolufinancování projektu žadatelem	3	5	15	Informovanost žadatele Zajištění zdrojů spolufinancování žadatele Doložení schváleného spolufinancování Zajištění úvěru žadatele	Žadatel
Předfinancování celého projektu žadatelem	3	5	15	Smlouva o úvěru žadatele Dostatečný kapitál žadatele před započítím realizace projektu Doložení vlastních zdrojů	Žadatel
Povinnost spolufinancování administrace MAS	2	5	10	Pravidelné členské příspěvky členů MAS Výdělečná činnost MAS mimo realizace SCLLD Úvěr MAS Jiné dotační zdroje MAS Dodržování vyrovnaného rozpočtu	MAS
Nezpůsobilé výdaje činnosti kanceláře a aparátu MAS	3	3	9	Pravidelné členské příspěvky členů MAS Výdělečná činnost MAS mimo realizace SCLLD Úvěr MAS	MAS

				Jiné dotační zdroje MAS Dodržování vyrovnaného rozpočtu	
Neobdržení dotace ze strany ŘO	2	5	10	Kvalitní a důsledné zpracování strategie Poskytování služeb MAS Jiné zdroje financování Vypořádání se s připomínkami ŘO a kontrol	MAS
Zvýšení výdajů původních plánovaných rozpočtů	4	2	9	Kontrola výdajů Vyrovnaný rozpočet	MAS
Organizační riziko					
Kvalita a erudovanost týmu MAS	1	4	4	Důsledné výběr manažerů a pracovníků Kvalitní příprava, vzdělávání a evaluace projektových týmů Získávání praxe při realizaci projektů Koordinace práce	MAS
Nedostatek kvalitní pracovní síly	2	3	6	Včasný výběr pracovníků MAS Kvalitní výběrové řízení Konzultace s jinými MAS Konzultace s partnery v regionu	MAS
Nezvládnutí řízení a realizace SCLLD	2	3	6	Pravidelné porady Autoevaluace MAS Důsledné dodržování harmonogramu stanovených úkolů Pravidelný dohled ze strany řídicích orgánů MAS	MAS
Nedostatečné zpracování žádostí o dotaci žadateli	2	3	6	Kvalitní a včasná konzultace se zaměstnanci MAS Včasné a dostatečné informace žadatelům	Žadatel, MAS

				školení	
Malé množství žádostí neumožňující vyčerpání alokovaných částek	2	4	8	Kvalitní a dostatečná propagace výzev, smysluplnost jednotlivých opatření v regionu a smysluplnost naplňování strategie Školení budoucích žadatelů, jejich motivace	MAS, žadatelé
Právní riziko					
Nedodržení monitorovacích indikátorů	2	5	10	Reální stanovení indikátorů Vytvoření zásobníku projektů	Žadatel, MAS
Nekvalitní výběr dodavatele při realizaci projektů	2	2	4	Odborná připravenost a školení před realizací projektů Znalost pravidel a podmínek pro realizaci projektů	MAS, žadatel
Nedodržení podmínek realizace projektů	2	3	6	Odborná připravenost a školení před realizací projektů Znalost pravidel a podmínek pro realizaci projektů Kontrola ze strany MAS	Žadatel, MAS
Věcné riziko					
Snižování počtu členů MAS	2	3	6	Kvalitní příprava na společná jednání Síťování, leadership, odměňování aktivních členů Zapojení členů do procesů MAS	MAS
Pasivita členů MAS	2	4	8	Kvalitní příprava na společná jednání Motivace zapojování do rozhodovacích a řídicích procesů Odměňování aktivních členů MAS Evaluační procesy ve struktuře MAS	MAS

Ukončení čerpání z evropských fondů	1	5	5	Orientace na jiné dotační programy Vlastní zdroje MAS Participace na vyjednávání	MAS
Ztráta dobrého jména MAS	1	5	5	Spolupráce s organizacemi v regionu Rozpočtová kázeň Řádné chování zaměstnanců MAS	MAS
Problémy uvnitř orgánů MAS	2	4	8	Pravidelná a otevřená jednání Dodržování jednacích řádů, stanov MAS Motivace členů orgánů Řešení konfliktů, udržování dobrých stavů	MAS

Analýza rizik (dopad: pravděpodobnost/dopad velmi malý = 1; pravděpodobnost/dopad vysoký = 5)

Zdroj: MAS Šumperský venkov, z. s.

5.6 Financování podle jednotlivých specifických cílů a opatření (příp. podopatření) SCLLD v jednotlivých letech (tabulka e) dle MPIN)

Tab. 4: Finanční plán dle SC a opatření v letech 2015 – 2023

Celkem												
Specifický cíl SCLLD	Opatření SCLLD	Podopatření SCLLD	IDENTIFIKACE programu				PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (v tis. Kč)
			Program	Prioritní osa OP / Priorita unie	Investiční priorita OP / Prioritní oblast	Specifický cíl OP / Operace PRV	Celkové způsobilé výdaje	Z toho podpora		Z toho vlastní zdroje příjemce		
								Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje SR, SF	Národní veřejné zdroje (kraj, obec, jiné)	Národní soukromé zdroje	
1. 1 Kvalitní životní prostředí	Posílení biodiverzity		ZP	Komunitně vedený místní rozvoj	Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu	1024,45	999,00	0,00	25,45	0,00	0,00
1. 2 Podpora a rozvoj lesnictví	Lesní technologie, zpracování lesních produktů a jejich uvádění na trh		PRV	6	6B	19.2	2077,90	1196,80	673,20	0,00	207,90	0,00
1. 3 Podpora a rozvoj zemědělství	Investice do zemědělských podniků		PRV	6	6B	19.2	1797,10	521,97	293,63	0,00	981,50	0,00

1. 4 Podpora spolků, osvěta a racionální přístup	Spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů		PRV	6	6B	19.2	318,01	111,94	62,97	0,00	143,10	0,00
1. 5 Neproduktivní investice v lesích	Neproduktivní investice v lesích		PRV	6	6B	19.2	5377,00	1422,07	799,93	0,00	3155,00	0,00
1. 6 Zemědělská infrastruktura	Zemědělská infrastruktura		PRV	6	6B	19.2	3801,50	960,37	540,23	0,00	2300,90	0,00
3. 1 Podpora spolků a komunity	Projekty spolupráce		PRV	6	6B	19.3	1376,00	669,44	376,56	0,00	330,00	0,00
4. 2 Podpora místních podnikatelů a modernizace jejich infrastruktury	Investice do nezemědělských činností		PRV	6	6B	19.2	40802,90	9395,84	5285,16	0,00	26121,90	0,00
4. 3 Sdílení zařízení a zdrojů	Sdílení zařízení a zdrojů		PRV	6	6B	19.2	2600,00	326,40	183,60	0,00	2090,00	0,00
2. 2 Péče o památky a podpora tradic a zvyků	Cestovní ruch a NKP		IROP	4	9d	4.1	1549,66	1472,18	0,00	0,00	77,48	0,00
3. 4 Prevence rizik a krizových situací ve venkovských oblastech	Integrovaný záchranný systém		IROP	4	9d	4.1	13809,37	13118,90	0,00	0,00	690,47	0,00
5. 2 Dopravní obslužnost	Dopravní obslužnost		IROP	4	9d	4.1	11187,69	10628,30	0,00	0,00	559,39	0,00

6. 1 Modernizace škol a jejich vybavení	Vzdělávání		IROP	4	9d	4.1	2780,42	2641,39	0,00	0,00	139,03	0,00
7. 2 Podpora sociálních služeb a služeb, které na ně navazují	Sociální služby a dostupné bydlení		IROP	4	9d	4.1	8241,90	7829,80	0,00	0,00	412,10	0,00
4. 1 Podpora zaměstnanosti	Zaměstnanost		OPZ	2	3	2.3	6360,00	5406,00	636,00	159,00	159,00	0,00
6. 3 Podpora celoživotního vzdělávání, rekvalifikace, semináře a kurzy	Prorodinná opatření		OPZ	2	3	2.3	1590,00	1351,50	159,00	39,75	39,75	0,00
7. 1 Efektivní sociální inkluze	Sociální služby		OPZ	2	3	2.3	4400,00	3740,00	440,00	110,00	110,00	0,00
Celkem							109093,90	61791,90	9450,28	334,20	37517,52	0,00

Zdroj: MAS Šumperský venkov, z. s.

2015

2015												
Specifický cíl SCLLD	Opatření SCLLD	Podopatření SCLLD	IDENTIFIKACE programu				PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (v tis. Kč)
			Program	Prioritní osa OP / Priorita unie	Investiční prioritní oblast	Specifický cíl OP / Operace PRV	Celkové způsobilé výdaje	Z toho podpora		Z toho vlastní zdroje příjemce		
								Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje SR, SF	Národní veřejné zdroje (kraj, obec, jiné)	Národní soukromé zdroje	
1. 1 Kvalitní životní prostředí	Posílení biodiverzity		ZP	Komunitně vedený místní rozvoj	Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1. 2 Podpora a rozvoj lesnictví	Lesní technologie, zpracování lesních produktů a jejich uvádění na trh		PRV	6	6B	19.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1. 3 Podpora a rozvoj zemědělství	Investice do zemědělských podniků		PRV	6	6B	19.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1. 4 Podpora spolků, osvěta a racionální přístup	Spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů		PRV	6	6B	19.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1. 5 Neproduktivní investice v lesích	Neproduktivní investice v lesích		PRV	6	6B	19.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

1. 6 Zemědělská infrastruktura	Zemědělská infrastruktura		PRV	6	6B	19.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3. 1 Podpora spolků a komunity	Projekty spolupráce		PRV	6	6B	19.3	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4. 2 Podpora místních podnikatelů a modernizace jejich infrastruktury	Investice do nezemědělských činností		PRV	6	6B	19.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4. 3 Sdílení zařízení a zdrojů	Sdílení zařízení a zdrojů		PRV	6	6B	19.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2. 2 Péče o památky a podpora tradic a zvyků	Cestovní ruch a NKP		IROP	4	9d	4.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3. 4 Prevence rizik a krizových situací ve venkovských oblastech	Integrovaný záchranný systém		IROP	4	9d	4.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5. 2 Dopravní obslužnost	Dopravní obslužnost		IROP	4	9d	4.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
6. 1 Modernizace škol a jejich vybavení	Vzdělávání		IROP	4	9d	4.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7. 2 Podpora sociálních služeb a služeb, které na ně navazují	Sociální služby a dostupné bydlení		IROP	4	9d	4.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

4. 1 Podpora zaměstnanosti	Zaměstnanost		OPZ	2	3	2.3	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
6. 3 Podpora celoživotního vzdělávání, rekvalifikace, semináře a kurzy	Prorodinná opatření		OPZ	2	3	2.3	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7. 1 Efektivní sociální inkluze	Sociální služby		OPZ	2	3	2.3	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Celkem							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Zdroj: MAS Šumperský venkov, z. s.

2016

2016												
Specifický cíl SCLLD	Opatření SCLLD	Podopatření SCLLD	IDENTIFIKACE programu				PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (v tis. Kč)
			Program	Prioritní osa OP / Priorita unie	Investiční prioritá OP / Prioritní oblast	Specifický cíl OP / Operace PRV	Celkové způsobilé výdaje	Z toho podpora		Z toho vlastní zdroje příjemce		
								Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje SR, SF	Národní veřejné zdroje (kraj, obec, jiné)	Národní soukromé zdroje	
1. 1 Kvalitní životní prostředí	Posílení biodiverzity		ZP	Komunitně vedený místní rozvoj	Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1. 2 Podpora a rozvoj lesnictví	Lesní technologie, zpracování lesních produktů a jejich uvádění na trh		PRV	6	6B	19.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1. 3 Podpora a rozvoj zemědělství	Investice do zemědělských podniků		PRV	6	6B	19.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1. 4 Podpora spolků, osvěta a racionální přístup	Spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů		PRV	6	6B	19.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1. 5 Neproduktivní investice v lesích	Neproduktivní investice v lesích		PRV	6	6B	19.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

1. 6 Zemědělská infrastruktura	Zemědělská infrastruktura		PRV	6	6B	19.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3. 1 Podpora spolků a komunity	Projekty spolupráce		PRV	6	6B	19.3	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4. 2 Podpora místních podnikatelů a modernizace jejich infrastruktury	Investice do nezemědělských činností		PRV	6	6B	19.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4. 3 Sdílení zařízení a zdrojů	Sdílení zařízení a zdrojů		PRV	6	6B	19.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2. 2 Péče o památky a podpora tradic a zvyků	Cestovní ruch a NKP		IROP	4	9d	4.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3. 4 Prevence rizik a krizových situací ve venkovských oblastech	Integrovaný záchranný systém		IROP	4	9d	4.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5. 2 Dopravní obslužnost	Dopravní obslužnost		IROP	4	9d	4.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
6. 1 Modernizace škol a jejich vybavení	Vzdělávání		IROP	4	9d	4.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7. 2 Podpora sociálních služeb a služeb, které na ně navazují	Sociální služby a dostupné bydlení		IROP	4	9d	4.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

4. 1 Podpora zaměstnanosti	Zaměstnanost		OPZ	2	3	2.3	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
6. 3 Podpora celoživotního vzdělávání, rekvalifikace, semináře a kurzy	Prorodinná opatření		OPZ	2	3	2.3	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7. 1 Efektivní sociální inkluze	Sociální služby		OPZ	2	3	2.3	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Celkem							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Zdroj: MAS Šumperský venkov, z. s.

2017

2017												
Specifický cíl SCLLD	Opatření SCLLD	Podopatření SCLLD	IDENTIFIKACE programu				PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (v tis. Kč)
			Program	Prioritní osa OP / Priorita unie	Investiční priorita OP / Prioritní oblast	Specifický cíl OP / Operace PRV	Celkové způsobilé výdaje	Z toho podpora		Z toho vlastní zdroje příjemce		
								Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje SR, SF	Národní veřejné zdroje (kraj, obec, jiné)	Národní soukromé zdroje	
1. 1 Kvalitní životní prostředí	Posílení biodiverzity		ZP	Komunitně vedený místní rozvoj	Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1. 2 Podpora a rozvoj lesnictví	Lesní technologie, zpracování lesních produktů a jejich uvádění na trh		PRV	6	6B	19.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1. 3 Podpora a rozvoj zemědělství	Investice do zemědělských podniků		PRV	6	6B	19.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1. 4 Podpora spolků, osvěta a racionální přístup	Spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů		PRV	6	6B	19.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1. 5 Neproduktivní investice v lesích	Neproduktivní investice v lesích		PRV	6	6B	19.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

1. 6 Zemědělská infrastruktura	Zemědělská infrastruktura		PRV	6	6B	19.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3. 1 Podpora spolků a komunity	Projekty spolupráce		PRV	6	6B	19.3	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4. 2 Podpora místních podnikatelů a modernizace jejich infrastruktury	Investice do nezemědělských činností		PRV	6	6B	19.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4. 3 Sdílení zařízení a zdrojů	Sdílení zařízení a zdrojů		PRV	6	6B	19.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2. 2 Péče o památky a podpora tradic a zvyků	Cestovní ruch a NKP		IROP	4	9d	4.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3. 4 Prevence rizik a krizových situací ve venkovských oblastech	Integrovaný záchranný systém		IROP	4	9d	4.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5. 2 Dopravní obslužnost	Dopravní obslužnost		IROP	4	9d	4.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
6. 1 Modernizace škol a jejich vybavení	Vzdělávání		IROP	4	9d	4.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

7. 2 Podpora sociálních služeb a služeb, které na ně navazují	Sociální služby a dostupné bydlení		IROP	4	9d	4.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4. 1 Podpora zaměstnanosti	Zaměstnanost		OPZ	2	3	2.3	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
6. 3 Podpora celoživotního vzdělávání, rekvalifikace, semináře a kurzy	Prorodinná opatření		OPZ	2	3	2.3	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7. 1 Efektivní sociální inkluze	Sociální služby		OPZ	2	3	2.3	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Celkem							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

2018

2018												
Specifický cíl SCLLD	Opatření SCLLD	Podopatření SCLLD	IDENTIFIKACE programu				PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (v tis. Kč)
			Program	Prioritní osa OP / Priorita unie	Investiční prioritní OP / Prioritní oblast	Specifický cíl OP / Operace PRV	Celkové způsobilé výdaje	Z toho podpora		Z toho vlastní zdroje příjemce		
								Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje SR, SF	Národní veřejné zdroje (kraj, obec, jiné)	Národní soukromé zdroje	
1. 1 Kvalitní životní prostředí	Posílení biodiverzity		ZP	Komunitně vedený místní rozvoj	Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu	512,20	499,50	0,00	12,70	0,00	0,00
1. 2 Podpora a rozvoj lesnictví	Lesní technologie, zpracování lesních produktů a jejich uvádění na trh		PRV	6	6B	19.2	977,80	563,20	316,80	0,00	97,80	0,00
1. 3 Podpora a rozvoj zemědělství	Investice do zemědělských podniků		PRV	6	6B	19.2	732,90	211,07	118,73	0,00	403,10	0,00
1. 4 Podpora spolků, osvěta a racionální přístup	Spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů		PRV	6	6B	19.2	318,01	111,94	62,97	0,00	143,10	0,00
1. 5 Neproduktivní investice v lesích	Neproduktivní investice v lesích		PRV	6	6B	19.2	2389,10	643,97	362,23	0,00	1382,90	0,00

1. 6 Zemědělská infrastruktura	Zemědělská infrastruktura		PRV	6	6B	19.2	2389,10	643,97	362,23	0,00	1382,90	0,00
3. 1 Podpora spolků a komunity	Projekty spolupráce		PRV	6	6B	19.3	1376,00	669,44	376,56	0,00	330,00	0,00
4. 2 Podpora místních podnikatelů a modernizace jejich infrastruktury	Investice do nezemědělských činností		PRV	6	6B	19.2	21002,90	4960,64	2790,36	0,00	13251,90	0,00
4. 3 Sdílení zařízení a zdrojů	Sdílení zařízení a zdrojů		PRV	6	6B	19.2	2600,00	326,40	183,60	0,00	2090,00	0,00
2. 2 Péče o památky a podpora tradic a zvyků	Cestovní ruch a NKP		IROP	4	9d	4.1	1549,66	1472,18	0,00	0,00	77,48	0,00
3. 4 Prevence rizik a krizových situací ve venkovských oblastech	Integrovaný záchranný systém		IROP	4	9d	4.1	8410,53	7990,00	0,00	0,00	420,53	0,00
5. 2 Dopravní obslužnost	Dopravní obslužnost		IROP	4	9d	4.1	3750,00	3562,50	0,00	0,00	187,50	0,00
6. 1 Modernizace škol a jejich vybavení	Vzdělávání		IROP	4	9d	4.1	1405,59	1335,31	0,00	0,00	70,28	0,00
7. 2 Podpora sociálních služeb a služeb, které na ně navazují	Sociální služby a dostupné bydlení		IROP	4	9d	4.1	3404,25	3234,04	0,00	0,00	170,21	0,00

4. 1 Podpora zaměstnanosti	Zaměstnanost		OPZ	2	3	2.3	860,00	731,00	86,00	21,50	21,50	0,00
6. 3 Podpora celoživotního vzdělávání, rekvalifikace, semináře a kurzy	Prorodinná opatření		OPZ	2	3	2.3	290,00	246,50	29,00	7,25	7,25	0,00
7. 1 Efektivní sociální inkluze	Sociální služby		OPZ	2	3	2.3	400,00	340,00	40,00	10,00	10,00	0,00
Celkem							52368,04	27541,66	4728,48	51,45	20046,45	0,00

Zdroj: MAS Šumperský venkov, z. s.

2019

2019												
Specifický cíl SCLLD	Opatření SCLLD	Podopatření SCLLD	IDENTIFIKACE programu				PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (v tis. Kč)
			Program	Prioritní osa OP / Priorita unie	Investiční prioritní OP / Prioritní oblast	Specifický cíl OP / Operace PRV	Celkové způsobilé výdaje	Z toho podpora		Z toho vlastní zdroje příjemce		
								Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje SR, SF	Národní veřejné zdroje (kraj, obec, jiné)	Národní soukromé zdroje	
1. 1 Kvalitní životní prostředí	Posílení biodiverzity		ZP	Komunitně vedený místní rozvoj	Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu	512,25	499,50	0,00	12,75	0,00	0,00
1. 2 Podpora a rozvoj lesnictví	Lesní technologie, zpracování lesních produktů a jejich uvádění na trh		PRV	6	6B	19.2	366,70	211,20	118,80	0,00	36,70	0,00
1. 3 Podpora a rozvoj zemědělství	Investice do zemědělských podniků		PRV	6	6B	19.2	274,70	79,10	44,50	0,00	151,10	0,00
1. 4 Podpora spolků, osvěta a racionální přístup	Spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů		PRV	6	6B	19.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1. 5 Neproduktivní investice v lesích	Neproduktivní investice v lesích		PRV	6	6B	19.2	1800,00	512,00	288,00	0,00	1000,00	0,00

1. 6 Zemědělská infrastruktura	Zemědělská infrastruktura		PRV	6	6B	19.2	353,10	79,10	44,50	0,00	229,50	0,00
3. 1 Podpora spolků a komunity	Projekty spolupráce		PRV	6	6B	19.3	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4. 2 Podpora místních podnikatelů a modernizace jejich infrastruktury	Investice do nezemědělských činností		PRV	6	6B	19.2	6600,00	1478,40	831,60	0,00	4290,00	0,00
4. 3 Sdílení zařízení a zdrojů	Sdílení zařízení a zdrojů		PRV	6	6B	19.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2. 2 Péče o památky a podpora tradic a zvyků	Cestovní ruch a NKP		IROP	4	9d	4.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3. 4 Prevence rizik a krizových situací ve venkovských oblastech	Integrovaný záchranný systém		IROP	4	9d	4.1	2670,53	2537,00	0,00	0,00	133,53	0,00
5. 2 Dopravní obslužnost	Dopravní obslužnost		IROP	4	9d	4.1	5303,47	5038,30	0,00	0,00	265,17	0,00
6. 1 Modernizace škol a jejich vybavení	Vzdělávání		IROP	4	9d	4.1	806,21	765,90	0,00	0,00	40,31	0,00

7. 2 Podpora sociálních služeb a služeb, které na ně navazují	Sociální služby a dostupné bydlení		IROP	4	9d	4.1	1247,16	1184,80	0,00	0,00	62,36	0,00
4. 1 Podpora zaměstnanosti	Zaměstnanost		OPZ	2	3	2.3	1900,00	1615,00	190,00	47,50	47,50	0,00
6. 3 Podpora celoživotního vzdělávání, rekvalifikace, semináře a kurzy	Prorodinná opatření		OPZ	2	3	2.3	500,00	425,00	50,00	12,50	12,50	0,00
7. 1 Efektivní sociální inkluze	Sociální služby		OPZ	2	3	2.3	1200,00	1020,00	120,00	30,00	30,00	0,00
Celkem							23534,12	15445,3	1687,4	102,75	6298,67	0,00

2020

2020												
Specifický cíl SCLLD	Opatření SCLLD	Podopatření SCLLD	IDENTIFIKACE programu				PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (v tis. Kč)
			Program	Prioritní osa OP / Priorita unie	Investiční prioritní OP / Prioritní oblast	Specifický cíl OP / Operace PRV	Celkové způsobilé výdaje	Z toho podpora		Z toho vlastní zdroje příjemce		
								Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje SR, SF	Národní veřejné zdroje (kraj, obec, jiné)	Národní soukromé zdroje	
1. 1 Kvalitní životní prostředí	Posílení biodiverzity		ZP	Komunitně vedený místní rozvoj	Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1. 2 Podpora a rozvoj lesnictví	Lesní technologie, zpracování lesních produktů a jejich uvádění na trh		PRV	6	6B	19.2	366,70	211,20	118,80	0,00	36,70	0,00
1. 3 Podpora a rozvoj zemědělství	Investice do zemědělských podniků		PRV	6	6B	19.2	274,70	79,10	44,50	0,00	151,10	0,00
1. 4 Podpora spolků, osvěta a racionální přístup	Spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů		PRV	6	6B	19.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1. 5 Neproduktivní investice v lesích	Neproduktivní investice v lesích		PRV	6	6B	19.2	353,10	79,10	44,50	0,00	229,50	0,00

1. 6 Zemědělská infrastruktura	Zemědělská infrastruktura		PRV	6	6B	19.2	353,10	79,10	44,50	0,00	229,50	0,00
3. 1 Podpora spolků a komunity	Projekty spolupráce		PRV	6	6B	19.3	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4. 2 Podpora místních podnikatelů a modernizace jejich infrastruktury	Investice do nezemědělských činností		PRV	6	6B	19.2	6600,00	1478,40	831,60	0,00	4290,00	0,00
4. 3 Sdílení zařízení a zdrojů	Sdílení zařízení a zdrojů		PRV	6	6B	19.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2. 2 Péče o památky a podpora tradic a zvyků	Cestovní ruch a NKP		IROP	4	9d	4.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3. 4 Prevence rizik a krizových situací ve venkovských oblastech	Integrovaný záchranný systém		IROP	4	9d	4.1	909,37	863,90	0,00	0,00	45,47	0,00
5. 2 Dopravní obslužnost	Dopravní obslužnost		IROP	4	9d	4.1	852,64	810,00	0,00	0,00	42,64	0,00
6. 1 Modernizace škol a jejich vybavení	Vzdělávání		IROP	4	9d	4.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

7. 2 Podpora sociálních služeb a služeb, které na ně navazují	Sociální služby a dostupné bydlení		IROP	4	9d	4.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4. 1 Podpora zaměstnanosti	Zaměstnanost		OPZ	2	3	2.3	2100,00	1785,00	210,00	52,50	52,50	0,00
6. 3 Podpora celoživotního vzdělávání, rekvalifikace, semináře a kurzy	Prorodinná opatření		OPZ	2	3	2.3	500,00	425,00	50,00	12,50	12,50	0,00
7. 1 Efektivní sociální inkluze	Sociální služby		OPZ	2	3	2.3	1400,00	1190,00	140,00	35,00	35,00	0,00
Celkem							13709,61	7000,80	1483,90	100,00	1024,91	0,00

Zdroj: MAS Šumperský venkov, z. s.

2021

2021												
Specifický cíl SCLLD	Opatření SCLLD	Podopatření SCLLD	IDENTIFIKACE programu				PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (v tis. Kč)
			Program	Prioritní osa OP / Priorita unie	Investiční prioritní OP / Prioritní oblast	Specifický cíl OP / Operace PRV	Celkové způsobilé výdaje	Z toho podpora		Z toho vlastní zdroje příjemce		
								Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje SR, SF	Národní veřejné zdroje (kraj, obec, jiné)	Národní soukromé zdroje	
1. 1 Kvalitní životní prostředí	Posílení biodiverzity		ZP	Komunitně vedený místní rozvoj	Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1. 2 Podpora a rozvoj lesnictví	Lesní technologie, zpracování lesních produktů a jejich uvádění na trh		PRV	6	6B	19.2	366,70	211,20	118,80	0,00	36,70	0,00
1. 3 Podpora a rozvoj zemědělství	Investice do zemědělských podniků		PRV	6	6B	19.2	254,80	79,10	44,50	0,00	131,20	0,00
1. 4 Podpora spolků, osvěta a racionální přístup	Spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů		PRV	6	6B	19.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1. 5 Neproduktivní investice v lesích	Neproduktivní investice v lesích		PRV	6	6B	19.2	481,70	107,90	60,70	0,00	313,10	0,00

1. 6 Zemědělská infrastruktura	Zemědělská infrastruktura		PRV	6	6B	19.2	353,10	79,10	44,50	0,00	229,50	0,00
3. 1 Podpora spolků a komunity	Projekty spolupráce		PRV	6	6B	19.3	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4. 2 Podpora místních podnikatelů a modernizace jejich infrastruktury	Investice do nezemědělských činností		PRV	6	6B	19.2	6600,00	1478,40	831,60	0,00	4290,00	0,00
4. 3 Sdílení zařízení a zdrojů	Sdílení zařízení a zdrojů		PRV	6	6B	19.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2. 2 Péče o památky a podpora tradic a zvyků	Cestovní ruch a NKP		IROP	4	9d	4.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3. 4 Prevence rizik a krizových situací ve venkovských oblastech	Integrovaný záchranný systém		IROP	4	9d	4.1	909,47	864,00	0,00	0,00	45,47	0,00
5. 2 Dopravní obslužnost	Dopravní obslužnost		IROP	4	9d	4.1	854,74	812,00	0,00	0,00	42,74	0,00
6. 1 Modernizace škol a jejich vybavení	Vzdělávání		IROP	4	9d	4.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7. 2 Podpora sociálních služeb a služeb, které na ně navazují	Sociální služby a dostupné bydlení		IROP	4	9d	4.1	1886,91	1792,56	0,00	0,00	94,35	0,00

4. 1 Podpora zaměstnanosti	Zaměstnanost		OPZ	2	3	2.3	1100,00	935,00	110,00	27,50	27,50	0,00
6. 3 Podpora celoživotního vzdělávání, rekvalifikace, semináře a kurzy	Prorodinná opatření		OPZ	2	3	2.3	300,00	255,00	30,00	7,50	7,50	0,00
7. 1 Efektivní sociální inkluze	Sociální služby		OPZ	2	3	2.3	1000,00	850,00	100,00	25,00	25,00	0,00
Celkem							14107,42	7464,26	1340,10	60,00	5243,06	0,00

Zdroj: MAS Šumperský venkov, z.s.

2022

2022												
Specifický cíl SCLLD	Opatření SCLLD	Podopatření SCLLD	IDENTIFIKACE programu				PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (v tis. Kč)
			Program	Prioritní osa OP / Priorita unie	Investiční priorita OP / Prioritní oblast	Specifický cíl OP / Operace PRV	Celkové způsobilé výdaje	Z toho podpora		Z toho vlastní zdroje příjemce		
								Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje SR, SF	Národní veřejné zdroje (kraj, obec, jiné)	Národní soukromé zdroje	
1. 1 Kvalitní životní prostředí	Posílení biodiverzity		ZP	Komunitně vedený místní rozvoj	Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1. 2 Podpora a rozvoj lesnictví	Lesní technologie, zpracování lesních produktů a jejich uvádění na trh		PRV	6	6B	19.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1. 3 Podpora a rozvoj zemědělství	Investice do zemědělských podniků		PRV	6	6B	19.2	260,00	73,60	41,40	0,00	145,00	0,00
1. 4 Podpora spolků, osvěta a racionální přístup	Spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů		PRV	6	6B	19.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1. 5 Neproduktivní investice v lesích	Neproduktivní investice v lesích		PRV	6	6B	19.2	353,10	79,10	44,50	0,00	229,50	0,00

1. 6 Zemědělská infrastruktura	Zemědělská infrastruktura		PRV	6	6B	19.2	353,10	79,10	44,50	0,00	229,50	0,00
3. 1 Podpora spolků a komunity	Projekty spolupráce		PRV	6	6B	19.3	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4. 2 Podpora místních podnikatelů a modernizace jejich infrastruktury	Investice do nezemědělských činností		PRV	6	6B	19.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4. 3 Sdílení zařízení a zdrojů	Sdílení zařízení a zdrojů		PRV	6	6B	19.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2. 2 Péče o památky a podpora tradic a zvyků	Cestovní ruch a NKP		IROP	4	9d	4.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3. 4 Prevence rizik a krizových situací ve venkovských oblastech	Integrovaný záchranný systém		IROP	4	9d	4.1	909,47	864,00	0,00	0,00	45,47	0,00
5. 2 Dopravní obslužnost	Dopravní obslužnost		IROP	4	9d	4.1	426,84	405,50	0,00	0,00	21,34	0,00
6. 1 Modernizace škol a jejich vybavení	Vzdělávání		IROP	4	9d	4.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

7. 2 Podpora sociálních služeb a služeb, které na ně navazují	Sociální služby a dostupné bydlení		IROP	4	9d	4.1	1703,58	1618,40	0,00	0,00	85,18	0,00
4. 1 Podpora zaměstnanosti	Zaměstnanost		OPZ	2	3	2.3	400,00	340,00	40,00	10,00	10,00	0,00
6. 3 Podpora celoživotního vzdělávání, rekvalifikace, semináře a kurzy	Prorodinná opatření		OPZ	2	3	2.3	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7. 1 Efektivní sociální inkluze	Sociální služby		OPZ	2	3	2.3	400,00	340,00	40,00	10,00	10,00	0,00
Celkem							4806,09	3799,70	210,40	20,00	775,99	0,00

Zdroj: MAS Šumperský venkov, z. s.

2023

2023												
Specifický cíl SCLLD	Opatření SCLLD	Podopatření SCLLD	IDENTIFIKACE programu				PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (v tis. Kč)
			Program	Prioritní osa OP / Priorita unie	Investiční prioritní OP / Prioritní oblast	Specifický cíl OP / Operace PRV	Celkové způsobilé výdaje	Z toho podpora		Z toho vlastní zdroje příjemce		
								Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje SR, SF	Národní veřejné zdroje (kraj, obec, jiné)	Národní soukromé zdroje	
1. 1 Kvalitní životní prostředí	Posílení biodiverzity		OPZP	Komunitně vedený místní rozvoj	Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1. 2 Podpora a rozvoj lesnictví	Lesní technologie, zpracování lesních produktů a jejich uvádění na trh		PRV	6	6B	19.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1. 3 Podpora a rozvoj zemědělství	Investice do zemědělských podniků		PRV	6	6B	19.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1. 4 Podpora spolků, osvěta a racionální přístup	Spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů		PRV	6	6B	19.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1. 5 Neproduktivní investice v lesích	Neproduktivní investice v lesích		PRV	6	6B	19.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

1. 6 Zemědělská infrastruktura	Zemědělská infrastruktura		PRV	6	6B	19.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3. 1 Podpora spolků a komunity	Projekty spolupráce		PRV	6	6B	19.3	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4. 2 Podpora místních podnikatelů a modernizace jejich infrastruktury	Investice do nezemědělských činností		PRV	6	6B	19.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4. 3 Sdílení zařízení a zdrojů	Sdílení zařízení a zdrojů		PRV	6	6B	19.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2. 2 Péče o památky a podpora tradic a zvyků	Cestovní ruch a NKP		IROP	4	9d	4.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3. 4 Prevence rizik a krizových situací ve venkovských oblastech	Integrovaný záchranný systém		IROP	4	9d	4.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5. 2 Dopravní obslužnost	Dopravní obslužnost		IROP	4	9d	4.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
6. 1 Modernizace škol a jejich vybavení	Vzdělávání		IROP	4	9d	4.1	568,62	540,18	0,00	0,00	28,44	0,00

7. 2 Podpora sociálních služeb a služeb, které na ně navazují	Sociální služby a dostupné bydlení		IROP	4	9d	4.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4. 1 Podpora zaměstnanosti	Zaměstnanost		OPZ	2	3	2.3	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
6. 3 Podpora celoživotního vzdělávání, rekvalifikace, semináře a kurzy	Prorodinná opatření		OPZ	2	3	2.3	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7. 1 Efektivní sociální inkluze	Sociální služby		OPZ	2	3	2.3	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Celkem							568,62	540,18	0,00	0,00	28,44	0,00

Zdroj: MAS Šumperský venkov, z. s.

5.7 Financování SCLLD v jednotlivých letech podle specifických cílů operačních programů/opatření EZFRV (PRV) (tabulka f) dle MPIN)

Tab. 5: Finanční plán dle SC a operačních programů v letech 2015 – 2023

Celkem									
Programový rámec	Prioritní osa OP / Priorita unie	Investiční prioritá OP / Prioritní oblast	Specifický cíl OP / operace PRV	PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (v tis. Kč)
				Celkové způsobilé výdaje	Z toho podpora		Z toho vlastní zdroje příjemce		
					Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje SR, SF	Národní veřejné zdroje (kraj, obec, jiné)	Národní soukromé zdroje	
PRV	6	6B	19.2.1	55874,41	13935,39	7838,72	0,00	34100,30	0,00
			19.3.1	1376,00	669,44	376,56	0,00	330,00	0,00
ŽP	Komunitně vedený místní rozvoj	Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu	1024,45	999,00	0,00	25,45	0,00	0,00
IROP	4	9d	4.1	37569,04	35690,57	0,00	0,00	1878,47	0,00
OPZ	2	3	2.3	12350,00	10497,50	1235,00	308,75	308,75	0,00

Zdroj: MAS Šumperský venkov, z. s.

2015

2015									
Programový rámec	Prioritní osa OP / Priorita unie	Investiční prioritní OP / Prioritní oblast	Specifický cíl OP / operace PRV	PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tisících Kč)					Nezpůsobilé výdaje (v tis. Kč)
				Celkové způsobilé výdaje	Z toho podpora		Z toho vlastní zdroje příjemce		
					Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje SR, SF	Národní veřejné zdroje (kraj, obec, jiné)	Národní soukromé zdroje	
PRV	6	6B	19.2.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
			19.3.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ŽP	Komunitně vedený místní rozvoj	Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
IROP	4	9d	4.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
OPZ	2	3	2.3	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Zdroj: MAS Šumperský venkov, z. s.

2016

Programový rámec	Prioritní osa OP / Priorita unie	Investiční priorita OP / Prioritní oblast	Specifický cíl OP / operace PRV	PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tisících Kč)					Nezpůsobilé výdaje (v tis. Kč)
				Celkové způsobilé výdaje	Z toho podpora		Z toho vlastní zdroje příjemce		
					Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje SR, SF	Národní veřejné zdroje (kraj, obec, jiné)	Národní soukromé zdroje	
PRV	6	6B	19.2.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
			19.3.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ŽP	Komunitně vedený místní rozvoj	Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
IROP	4	9d	4.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
OPZ	2	3	2.3	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Zdroj: MAS Šumperský venkov, z. s

2017

2017									
Programový rámec	Prioritní osa OP / Priorita unie	Investiční priorita OP / Prioritní oblast	Specifický cíl OP / operace PRV	PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tisících Kč)					Nezpůsobilé výdaje (v tis. Kč)
				Celkové způsobilé výdaje	Z toho podpora		Z toho vlastní zdroje příjemce		
					Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje SR, SF	Národní veřejné zdroje (kraj, obec, jiné)	Národní soukromé zdroje	
PRV	6	6B	19.2.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
			19.3.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ŽP	Komunitně vedený místní rozvoj	Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
IROP	4	9d	4.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
OPZ	2	3	2.3	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Zdroj: MAS Šumperský venkov, z. s

2018

2018									
Programový rámec	Prioritní osa OP / Priorita unie	Investiční priorita OP / Prioritní oblast	Specifický cíl OP / operace PRV	PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (v tis. Kč)
				Celkové způsobilé výdaje	Z toho podpora		Z toho vlastní zdroje příjemce		
					Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje SR, SF	Národní veřejné zdroje (kraj, obec, jiné)	Národní soukromé zdroje	
PRV	6	6B	19.2.1	30409,81	7461,19	4196,92	0,00	18751,7	0,00
			19.3.1	1376,00	669,44	376,56	0,00	330,00	0,00
ŽP	Komunitně vedený místní rozvoj	Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu	512,20	499,50	0,00	12,70	0,00	0,00
IROP	4	9d	4.1	18520,03	17594,03	0,00	0,00	926,00	0,00
OPZ	2	3	2.3	1550,00	1317,50	155,00	38,75	38,75	0,00

Zdroj: MAS Šumperský venkov, z. s

2019

2019									
Programový rámec	Prioritní osa OP / Priorita unie	Investiční priorita OP / Prioritní oblast	Specifický cíl OP / operace PRV	PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (v tis. Kč)
				Celkové způsobilé výdaje	Z toho podpora		Z toho vlastní zdroje příjemce		
					Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje SR, SF	Národní veřejné zdroje (kraj, obec, jiné)	Národní soukromé zdroje	
PRV	6	6B	19.2.1	9 394,50	2359,80	1327,40	0,00	5 707,30	0,00
			19.3.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ŽP	Komunitně vedený místní rozvoj	Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu	512,25	499,50	0,00	12,75	0,00	0,00
IROP	4	9d	4.1	10027,37	9526,00	0,00	0,00	501,37	0,00
OPZ	2	3	2.3	3600,00	3060,00	360,00	90,00	90,00	0,00

Zdroj: MAS Šumperský venkov, z. s

2020

2020									
Programový rámec	Prioritní osa OP / Priorita unie	Investiční priorita OP / Prioritní oblast	Specifický cíl OP / operace PRV	PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (v tis. Kč)
				Celkové způsobilé výdaje	Z toho podpora		Z toho vlastní zdroje příjemce		
					Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje SR, SF	Národní veřejné zdroje (kraj, obec, jiné)	Národní soukromé zdroje	
PRV	6	6B	19.2.1	7 947,60	1926,90	1083,90	0,00	4 936,80	0,00
			19.3.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ŽP	Komunitně vedený místní rozvoj	Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
IROP	4	9d	4.1	1762,01	1673,90	0,00	0,00	88,11	0,00
OPZ	2	3	2.3	4 000,00	3 400,00	400,00	100,00	100,00	0,00

Zdroj: MAS Šumperský venkov, z. s

2021

2021									
Programový rámec	Prioritní osa OP / Priorita unie	Investiční prioritá OP / Prioritní oblast	Specifický cíl OP / operace PRV	PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (v tis. Kč)
				Celkové způsobilé výdaje	Z toho podpora		Z toho vlastní zdroje příjemce		
					Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje SR, SF	Národní veřejné zdroje (kraj, obec, jiné)	Národní soukromé zdroje	
PRV	6	6B	19.2.1	8 056,30	1955,70	1100,10	0,00	5 000,50	0,00
			19.3.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ŽP	Komunitně vedený místní rozvoj	Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
IROP	4	9d	4.1	3 651,12	3 468,56	0,00	0,00	182,56	0,00
OPZ	2	3	2.3	2 400,00	2040,00	240,00	60,00	60,00	0,00

Zdroj: MAS Šumperský venkov, z. s

2022

2022									
Programový rámec	Prioritní osa OP / Priorita unie	Investiční priorit OP / Prioritní oblast	Specifický cíl OP / operace PRV	PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (v tis. Kč)
				Celkové způsobilé výdaje	Z toho podpora		Z toho vlastní zdroje příjemce		
					Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje SR, SF	Národní veřejné zdroje (kraj, obec, jiné)	Národní soukromé zdroje	
PRV	6	6B	19.2.1	966,20	231,80	130,40	0,00	604,00	0,00
			19.3.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ŽP	Komunitně vedený místní rozvoj	Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
IROP	4	9d	4.1	3 039,89	2 887,90	0,00	0,00	151,99	0,00
OPZ	2	3	2.3	800,00	680,00	80,00	20,00	20,00	0,00

Zdroj: MAS Šumperský venkov, z. s

2023

2023									
Programový rámec	Prioritní osa OP / Priorita unie	Investiční prioritá OP / Prioritní oblast	Specifický cíl OP / operace PRV	PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (v tis. Kč)
				Celkové způsobilé výdaje	Z toho podpora		Z toho vlastní zdroje příjemce		
					Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje SR, SF	Národní veřejné zdroje (kraj, obec, jiné)	Národní soukromé zdroje	
PRV	6	6B	19.2.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
			19.3.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ŽP	Komunitně vedený místní rozvoj	Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
IROP	4	9d	4.1	568,62	540,18	0,00	0,00	28,44	0,00
OPZ	2	3	2.3	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Zdroj: MAS Šumperský venkov, z. s

5.8 Financování podle programů a ESI fondů

Tab. 6: Tabulka s přehledem financování dle OP a ESI fondů

Fond	Program	Příspěvek Unie (tis. Kč)	Národní spolufinancování (tis. Kč)	Podpora (tis. Kč)
EFRR	IROP	35 690,57	0,00	35 690,57
	OPŽP	999,00	0,00	999,00
	celkem EFRR	36 689,57	0,00	36 689,57
ESF	OPZ	10 497,50	1 235,00	11 732,50
	celkem ESF	10 497,50	1 235,00	11 732,50
EZFRV	PRV	14 604,83	8 215,28	22 820,11
	celkem EZFRV	14 604,83	8 215,28	22 820,11
Celkem	Celkem	61 791,90	9 450,28	71 242,18

Zdroj: MAS Šumperský venkov, z. s.

5.9 Indikátory podle jednotlivých specifických cílů a opatření SCLLD (tabulka g) dle MPIN)

Tab. 7: Tabulka s přehledem indikátorů dle specifických cílů a opatření SCLLD

Období 2016 - 2023															
Specifický cíl SCLLD	Opatření SCLLD	Identifikace programu				Identifikace indikátorů				Hodnoty indikátorů					Odůvodnění, jakým způsobem byly hodnoty stanoveny
		Program	Prioritní osa OP / priorita Unie	Investiční prioritní OP / prioritní oblast	Specifický cíl OP / operace PRV	Kód NČI 2014+	název indikátoru	měrná jednotka	typ indikátoru (výstup / výsledek)	výchozí hodnota	datum výchozí hodnoty	cílová hodnota	datum cílové hodnoty	milník 31. 12. 2018	
1.1 Kvalitní životní prostředí	OPŽP 1: Posílení biodiverzity	OPŽP	komunitně vedený místní rozvoj	Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu	4 51 02	Plocha území, kde byla provedena opatření (včetně mapování či monitoringu) proti nepůvodním druhům	ha	Výstup	-	-	12	31.12.2023	-	Syntéza potřeb území a disponibilních zdrojů z ESI administrovaných přes MAS
						4 57 11	Počet lokalit se zvýšenou biodiverzitou	lokality	výsledek	0	31.12.2015	3	31.12.2023	-	Syntéza potřeb území a disponibilních zdrojů z ESI administrovaných přes MAS

						4 51 01	Počet opatření k omezení nepůvodních druhů (včetně mapování či monitoringu)	opatření	Výstup	-	-	2	31.12.2023	-	Syntéza potřeb území a disponibilních zdrojů z ESI administrovaných přes MAS
1. 2 Podpora a rozvoj lesnictví	Lesní technologie, zpracování lesních produktů a jejich uvádění na trh	PRV	6	6B	19.2	9 37 01	Počet podpořených zemědělských podniků/ příjemců	podniky	výstup	0	31.12.2015	3	31.12.2023	2	Syntéza potřeb území a disponibilních zdrojů z ESI administrovaných přes MAS
						9 48 00	Pracovní místa vytvořená v rámci podpořených projektů (Leader)	FTE	výsledek	0	31.12.2015	2	31.12.2023	0	Syntéza potřeb území a disponibilních zdrojů z ESI administrovaných přes MAS
1. 3 Podpora a rozvoj zemědělství	Investice do zemědělských podniků	PRV	6	6B	19.2	9 48 00	Pracovní místa vytvořená v rámci podpořených projektů (Leader)	FTE	výsledek	0	31.12.2015	1	31.12.2023	1	Syntéza potřeb území a disponibilních zdrojů z ESI administrovaných přes MAS
						9 37 01	Počet podpořených zemědělských podniků/ příjemců	podniky	výstup	0	31.12.2015	3	31.12.2023	2	Syntéza potřeb území a disponibilních zdrojů z ESI administrovaných přes MAS

1. 4 Podpora spolků, osvěta a racionální přístup	Spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů	PRV	6	6B	19.2	9 31 02	Počet podpořených kooperačních činností (jiných než EIP)	činnosti spolupráce	výstup	0	31.12.2015	1	31.12.2023	1	Syntéza potřeb území a disponibilních zdrojů z ESI administrovaných přes MAS
						9 37 01	Počet podpořených zemědělských podniků/příjemců	podniky	výstup	0	31.12.2015	1	31.12.2023	1	Syntéza potřeb území a disponibilních zdrojů z ESI administrovaných přes MAS
1. 5 Neproduktivní investice v lesích	Neproduktivní investice v lesích	PRV	6	6B	19.2	9 27 02	Počet podpořených akcí/operací (O.3)	akce/operace	výstup	0	31.12.2015	4	31.12.2023	2	Syntéza potřeb území a disponibilních zdrojů z ESI administrovaných přes MAS
						9 30 01	Celková (podpořená) plocha (O.5)	ha	výstup	0	31.12.2015	2	31.12.2023	1	Syntéza potřeb území a disponibilních zdrojů z ESI administrovaných přes MAS
1. 6 Zemědělská infrastruktura	Zemědělská infrastruktura	PRV	6	6B	19.2	9 37 01	Počet podpořených zemědělských podniků/příjemců	podniky	výstup	0	31.12.2015	3	31.12.2023	2	Syntéza potřeb území a disponibilních zdrojů z ESI administrovaných přes MAS
2. 2 Péče o památky a podpora tradic a zvyků	IROP 3: Cestovní ruch a NKP	IROP	4	9d	4.1	9 05 01	Počet revitalizovaných památkových objektů	objekty	výstup	0	31.12.2015	1	31.12.2023	1	Bude opravena jedna památka uvedená v seznamu národních kulturních památek; zpřístupnění památky veřejnosti

															bude stát 1 500 tis. Kč cena za kompletní zpřístupnění včetně doprovodné infrastruktury byla stanovena na základě vlastního průzkumu trhu. Hodnota milníku 1 je díky připravenosti žadatele o realizaci opravy této památky. Z toho důvodu bude tento indikátor naplněn již v době milníku
						9 10 10	Počet návštěv kulturních památek a paměťových institucí zpřístupněných za vstupné	návštěvy/rok	výsledek	26553793	31.12.2013	27500000	31.12.2023	-	MAS převzala hodnoty z Programového dokumentu IROP
						9 10 05	Zvýšení očekávaného počtu návštěv podporovaných kulturních památek a přírodních atrakcí	návštěvy/rok	výstup	0	31.12.2015	250	31.12.2023	-	Díky novému zpřístupnění památky bude navýšení počtu návštěvníků činit minimálně 250 navíc za rok. Hodnotu indikátoru MAS zjistila na základě průzkumu zájmu mezi současnými návštěvníky památek a jejich zájem o větší zpřístupnění

3. 1 Podpora spolků a komunity	Projekty spolupráce	PRV	6	6B	19.3	9 25 01	Celkové veřejné výdaje	EUR	výstup	0	31.12.2015	38672	31.12.2023	-	Syntéza potřeb území a disponibilních zdrojů z ESI administrovaných přes MAS
3. 4 Prevence rizik a krizových situací ve venkovských oblastech	IROP 4: Integrovaný záchranný systém	IROP	4	9d	4.1	5 75 20	Počet exponovaných území s nedostatečnou připraveností složek IZS	území	výsledek	108	31.12.2014	48	31.12.2023	-	MAS převzala hodnoty z Programového dokumentu IROP
						5 75 01	Počet nových a modernizovaných objektů sloužících složkám IZS	objekty	výstup	0	31.12.2015	3	31.12.2023	0	Budou podpořeny celkem 3 rekonstrukce objektů IZS, konkrétně JSDH v území MAS. Území MAS spadá do ORP Šumperk, které je dle Přílohy č. 5 Programového dokumentu IROP ohroženo jak suchem, sněhem i větrem. Zároveň se v současné době jedná o objekty, které energeticky ztrácejí a nejsou soběstačné. Každá rekonstrukce zajistí modernizaci garážového stání vozidel IZS JSDH s cílem řádného garážování techniky a uskladnění

															z jednotek IZS není v současné době připravena modernizaci stihnout provést do konce roku 2018, a proto je tato milníková hodnota stanovena na čísle 0.
						5 70 01	Počet nové techniky a věcných prostředků složek IZS	sety	výstup	0	31.12.2015	3	31.12.2023	-	Celkem budou pořízeny 3 sety. Každý set je tvořen právě jedním dopravním automobilem – pro evakuaci a nouzové zásobování obyvatel obcí. Na základě analýz MAS bylo zjištěno, že chybí tři evakuační vozidla ve třech různých JSDH. Cena jednoho vozidla je 1,7 mil. Kč. Cenu MAS stanovila na základě porovnání cen realizovaných a tematicky a rozsahem totožných projektů v regionu
4. 1 Podpora zaměstnanosti	OPZ 1: Zaměstnanost	OPZ	2	3	2.3	6 00 00	Celkový počet účastníků	osoby	výstup	-	-	80	31.12.2023	-	V rámci projektů na podporu zaměstnanosti bude podpořeno 80 osob, kteří se budou účastnit jednotlivých kurzů pořádaných organizacemi, které získají

															podporu, pracovní místo. Náklady na jednoho účastníka budou 80 000,- Kč. Počet osob MAS stanovila na základě vlastního šetření. Cenu na jednoho účastníka MAS stanovila na základě porovnání cen realizovaných a tematicky a rozsahem totožných projektů v regionu
						6 26 00	účastníci, kteří získali kvalifikaci po ukončení své účasti	osoby	výsledek	20	1.1.2016	60	31.12.2023	-	MAS na základě zkušeností obdobných projektů z minulost předpokládá, že polovina z celkového počtu osob získá kvalifikaci po ukončení své účasti v kurzech, tj. celkově 40 osob.
						6 27 00	účastníci zaměstnání po ukončení své účasti, včetně OSVČ	osoby	výsledek	2	1.1.2016	12	31.12.2023	-	Díky realizovaným kurzům se 10 osob dostane do pracovního procesu.
						6 28 00	Znevýhodnění účastníci, kteří po ukončení své účasti hledají zaměstnání, jsou v procesu vzdělávání/ odborné	osoby	výsledek	0	1.1.2016	5	31.12.2023	-	Celkově 5 osob, které budou navštěvovat kurzy budou nadále v procesu vzdělávání / odborné přípravy.

							přípravy, rozšiřují si kvalifikaci nebo jsou zaměstnání, a to i OSVČ**								
						5 01 30	Počet osob pracujících v rámci flexibilních forem práce	Osoby	výsledek	38	1.1.2016	40	31.12.2023	-	Dojde k navýšení o dvě osoby pracující v rámci flexibilních forem práce. Hodnotu MAS stanovila na základě vlastního šetření mezi zaměstnavateli v regionu.
						5 01 05	Počet zaměstnavatelů, kteří podporují flexibilní formy práce	podniky	výstup	0	1.1.2016	1	31.12.2023	-	Počet podpořených zaměstnavatelů (podniků), kteří podporují flexibilní formy práce bude 1. Tento výstup MAS zjistila na základě průzkumu trhu mezi zaměstnavateli v regionu.
4.2 Podpora místních podnikatelů a modernizace jejich infrastruktury	Investice do nezemědělských činností	PRV	6	6B	19.2	9 48 00	Pracovní místa vytvořená v rámci podpořených projektů (Leader)	FTE	výsledek	0	31.12.2015	4	31.12.2023	2	Syntéza potřeb území a disponibilních zdrojů z ESI administrovaných přes MAS.

						9 37 01	Počet podpořených zemědělských podniků/ ostatních příjemců	Podniky	výstup	0	31.12.2015	5	31.12.2023	2	Syntéza potřeb území a disponibilních zdrojů z ESI administrovaných přes MAS
4.3 Sdílení zařízení a zdrojů	Sdílení zařízení a zdrojů	PRV	6	6B	19.2	9 31 02	Počet podpořených kooperačních činností (jiných než EIP)	činnosti spolupráce	výstup	0	31.12.2015	1	31.12.2023	1	Syntéza potřeb území a disponibilních zdrojů z ESI administrovaných přes MAS
						9 37 01	Počet podpořených zemědělských podniků/ ostatních příjemců	Podniky	výstup	0	31.12.2015	2	31.12.2023	2	Syntéza potřeb území a disponibilních zdrojů z ESI administrovaných přes MAS
5.2 Dopravní obslužnost	IROP 1: Dopravní obslužnost	IROP	4	9d	4.1	7 51 20	Podíl veřejné osobní dopravy na celkových výkonech v osobní dopravě	%	výsledek	30	31.12.2011	35	31.12.2023	-	MAS převzala hodnoty z Programového dokumentu IROP
						7 64 01	Počet parkovacích míst pro jízdní kola	parkovací místa	výstup	0	31.12.2015	20	31.12.2023	-	Bude vytvořeno 20 parkovacích míst (venkovních, formou stojanu) pro jízdní kola, kdy jedno parkovací místo bude stát 5 000,- Kč. Cenu MAS stanovila na základě vlastního

															průzkumu trhu cen stojanů na kola.
						7 40 01	počet vytvořených parkovacích míst	parkovací místa	výstup	0	31.12.2015	43	31.12.2023	-	Bude vytvořeno 43 parkovacích míst pro osobní automobily, a to na základě vlastního šetření MAS v regionu v ceně 110 000,- Kč/1 parkovací místo. Cena za jedno parkovací místo je stanovena na základě porovnání cen v realizovaných a tematicky totožných projektech. Součástí této aktivity bude vždy úprava dostupnosti parkoviště v návaznosti na další druh dopravy.
						7 50 01	počet realizací vedoucí ke zvýšení bezpečnosti v dopravě	realizace	výstup	0	31.12.2015	8	31.12.2023	-	Konkrétně se bude jednat o 4x bezbariérové zpřístupnění zastávky (4 x 1,2 mil. Kč) a 4x zvukovou signalizaci (4 x 300 tis. Kč). Průměrná cena byla stanovena na základě srovnání cen obdobných projektů.

6.1 Modernizace škol a jejich vybavení	IROP 2: Vzdělávání	IROP	4	9d	4.1	5 00 01	Kapacita podporovaných zařízení péče o děti nebo vzdělávacích zařízení	osoby	výstup	0	31.12.2015	150	31.12.2023	-	Budou podpořeny 1 ZŠ (70 žáků), 1 MŠ (50 dětí) a jedno zařízení poskytující celoživotní, zájmové a neformální vzdělávání celoživotní, zájmové a neformální vzdělávání (30 osob).
						5 01 20	Počet osob využívající zařízení péče o děti do 3 let	osoby	výsledek	100	1.9.2015	110	31.12.2023	-	Bude se jednat o 10 nových osob využívající 1 MŠ v regionu MAS. Výchozí hodnotu MAS stanovila na základě vlastního průzkumu mezi školami v regionu. Cílovou hodnotu MAS stanovila na základě průzkumu zájmu ze strany rodičů v regionu MAS.
						5 00 20	Podíl tříletých dětí umístěných v předškolním zařízení	%	výsledek	77,3	31.12.2013	90,5	31.12.2023	-	MAS převzala hodnoty z Programového dokumentu IROP
						5 00 30	Podíl osob předčasně opouštějících vzdělávací systém	%	výsledek	5,4	31.12.2013	5	31.12.2023	-	MAS převzala hodnoty z Programového dokumentu IROP

						5 00 00	Počet podpořených vzdělávacích zařízení	zařízení	výstup	0	31.12.2015	3	31.12.2023	2	<p>Budou podpořeny 1 ZŠ, 1 MŠ a jedno zařízení poskytující celoživotní, zájmové a neformální vzdělávání. Konkrétně bude každé zařízení podpořeno částkou 0,9 mil (rekonstrukce vnitřních prostor, pořízení vybavení pro cílové skupiny - děti v MŠ, děti v ZŠ, studenti neformálního vzdělávání) a zpřístupnění pro osoby s omezenou hybností. Cenu 0,9 mil. Kč MAS stanovila na základě porovnání cen v realizovaných a tematicky a rozsahem totožných projektů minulosti v území. Hodnota milníku je stanovena na výši 2, protože jedna MŠ a jedna ZŠ již připravuje projektové dokumentace a tento termín dodrží. Objekt sloužící pro neformální a celoživotní učení bude podpořen až</p>
--	--	--	--	--	--	---------	--	----------	--------	---	------------	---	------------	---	--

															po časovém mílniku.
6. 3 Podpora celoživotního vzdělávání, rekvalifikace, semináře a kurzy	OPZ3: Prorodinná opatření	OPZ	4	9d	2.3	6 00 00	Celkový počet účastníků	osoby	výstup	-	-	35	31.12.2023	-	Bude podpořeno 35 osob, tj. 35 rodičů dětí, které navštěvují kluby nebo příměstský tábor. Hodnotu MAS stanovila s předpokladem dvou příměstských táborů. Každý příměstský tábor bude mít 4 opakování a kapacitu 20 dětí, tj. 80 dětí celkem. Z toho je předpoklad, že některé děti budou na táborech opakovaně a někteří rodiče na tyto akce umístí sourozence.
						5 01 30	Počet osob pracujících v rámci flexibilních forem práce	osoby	výsledek	0	1.1.2016	2	31.12.2023	-	V rámci prorodinných opatření budou podpořeny dvě osoby, které budou mít možnost flexibilní formy práce, tj. práce z domu.

						5 00 01	Kapacita podporovaných zařízení péče o děti nebo vzdělávacích zařízení	osoby	výstup	-	-	25	31.12.2023	-	Bude podpořeno 25 osob, konkrétně budou podpořeny 2 příměstské tábory s minimální kapacitou 10 osob a jeden školní klub s minimální kapacitou 5 osob. Hodnotu MAS stanovila na základě vlastního šetření v regionu MAS.
						5 01 05	Počet zaměstnavatelů, kteří podporují flexibilní formy práce	podniky	výstup	-	-	2	31.12.2023	-	Budou podpořeni dva zaměstnavatelé, kteří budou podporovat flexibilní formy práce, zj. dělené směny a práci z domova.
7.1 Efektivní sociální inkluze	OPZ 2: Sociální služby	OPZ	2	3	2.3	6 00 00	Celkový počet účastníků	osoby	výstup	-	-	80	31.12.2023	-	V rámci podpory bude podpořeno celkem 30 osob terénními sociálními pracovníky (na každého je počítáno 10 osob), dále potom celkem 25 osob v každém ze dvou podpořených komunitních center. Cenu na jednu podpořenou osobu MAS stanovila na základě vlastního šetření a je ve výši 35 000,- Kč na jednu osobu.

						5 51 02	Počet podpořených komunitních center	zařízení	výstup	-	-	2	31.12.2023	-	Budou podpořena dvě komunitní centra v různých obcích MAS; podpora se týká především měkkých aktivit a zároveň akcí, které naplňují hodnoty a principy komunitní (sociální) práce, ve kterých jsou uplatňovány aktivizace, participace a, je uschopňována kolektivní spolupráce. Hodnoty MAS stanovila vlastním šetřením v obcích MAS.
						6 70 10	Využívání podpořených služeb	osoby	výsledek	120	31.12.2015	180	31.12.2023	-	Podpořené služby bude využívat o 60 osob více, a to konkrétně 30 osob v každém ze dvou podpořených komunitních center. Počet osob MAS stanovila na základě propočtu osob, které se započítávají do bagatelní podpory (tj. pod 40 hodin za projekt) a také osoby anonymní, které se dohromady realizovaných projektů zúčastní. Cena na jednu osobu je 25 000,- Kč. Cenu MAS

															stanovila vlastním průzkumem trhu.
						6 28 00	Znevýhodnění účastníci, kteří po ukončení své účasti hledají zaměstnání, jsou v procesu vzdělávání/ odborné přípravy, rozšiřují si kvalifikaci nebo jsou zaměstnaní, a to i OSVČ**	osoby	výsledek	0	1.1.2016	20	31.12.2023	-	Znevýhodnění účastníci, kteří budou kurzy navštěvovat, si zvýší jejich absolvováním svou kvalifikaci.
						6 70 01	Kapacita podpořených služeb	Místa	výstup	-	-	45	31.12.2023	-	Celkem budou podpořena dvě komunitní centra o kapacitě 20 míst v každém. Dále budou podpořeny celkem tři terénní pracovníce (3 místa) a dva sociální pracovníci v místě (v každém komunitním centru jeden), tj. dohromady 45 míst. Hodnotu MAS stanovila na základě vlastního šetření v obcích MAS. Cenu indikátoru MAS zjistila na základě průzkumu trhu
7. 2 Podpora sociálních služeb a služeb, které na ně navazují	IROP 5: Sociální služby a dostupné bydlení	IROP	4	9d	4.1	6 75 10	Kapacita služeb a sociální práce	klienti	výsledek	225	30.6.2014	235	31.12.2023	-	MAS identifikovala výchozí a cílovou hodnotu indikátoru

															na základě vlastního šetření. V regionu MAS 15 zařízení poskytuje 15 sociálních služeb s celkovou maxim ální okamžitou kapacitou 225 klientů. MAS identifikovala potřebu vzniku dalšího zařízení, které bude poskytovat sociální služby podle zákona o sociálních službách s maximální okamžitou kapacitou 10 klientů. Cílová hodnota indikátoru vychází ze součtu existující kapacity na území MAS a jejího plánovaného navýšení. Tudiž. Dojde k navýšení počtu jednoho zařízení s kapacitou 10 klientu.
						5 53 10	Nárůst kapacity sociálních bytů	lůžka	výsledek	52	31.12.2015	62	31.12.2023	-	V rámci plnění opatření strategie budou v jednom sociálním bytě vytvořena dvě lůžka, celkově tedy o deset lůžek více (5 bytových

															jednotek). Výchozí hodnotu indikátoru MAS zjistila na základě vlastního šetření MAS v regionu, hodnota cílového indikátoru je tvořena na základě průzkumu v regionu MAS.
						5 54 01	Počet podpořených zázemí pro služby a sociální práci	zázemí	výstup	0	31.12.2015	1	31.12.2023	-	Bude podpořeno 1 komunitní centrum s plánovanou maximální okamžitou kapacitou 10 osob. V rámci komunitního centra budou poskytovány služby podle zákona č. 108/2006 Sb. Cena jednotky indikátoru je stanovena na 5 000 000,- Kč. Cenu MAS stanovila na základě průzkumu trhu.
						5 53 01	Počet podpořených bytů pro sociální bydlení	bytové jednotky	výstup	0	31.12.2015	5	31.12.2023	2	Pro naplnění strategie bude vytvořeno 5 sociálních bytů, každý byt bude mít dvě lůžka, tj. celkem 5 bytových jednotek, kdy každá bude stát 600 000,- Kč. Hodnota milníku je odvozena od předpokládané doby vypsání

															výzvy a realizace samotných projektů, tj. do konce roku 2018 se stihnou rekonstruovat 2 bytové jednotky. Hodnotu indikátoru MAS stanovila na základě vlastního šetření v území MAS. MAS hodnotu stanovila na základě porovnání cen v realizovaných a tematicky a rozsahem totožných projektů minulosti v území.
						5 54 02	Počet poskytovaných druhů sociálních služeb	služby	výstup	0	31.12.2015	1	31.12.2023	-	V rámci podpory bude zaregistrována celkem 1 nová sociální služba, a to v rámci vybudovaného komunitního centra vzniklého díky podpoře.
						5 53 20	Průměrný počet osob využívajících sociální bydlení	osoby/rok	výsledek	50,74	31.12.2015	60,74	31.12.2023	-	V rámci vlastního šetření MAS zjistila, že průměrná obsazenost lůžek v regionu ve výchozí hodnotě je 50,74 (45 lůžek je obsazeno celý rok = 45 a 7 lůžek je obsazeno průměrně 300 dní v roce = 0,82x7 = 5,74); tzn. hodnota

																výchozího indikátoru 45 + 5,74 = 50,74. Na základě vlastního šetření MAS zjistila, že očekávaná hodnot cílového indikátoru bude 50,74 původních - 10x obsazení nových lůžek po celý rok, tj. 10. Celková hodnota indikátoru tedy 60,74.
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

5.10 Rámcový harmonogram plánovaných výzev v letech 2017 - 2023 programového rámce OPZ

OPZ 1 Zaměstnanost

- duben 2018 – duben 2022

První výzvy budou probíhat po úspěšném schválení SCLLD. Celkově budou v tomto opatření vyhlášeny dvě výzvy, předpokládáme v roce 2018 a v roce 2019. Pro první výzvu MAS plánuje alokaci 4 360 000,- Kč a realizátoři budou tuto částku čerpat postupně částečně v roce 2018, dále plně v letech 2019 a 2020 a dočerpání částky proběhne v roce 2021. Pro druhou výzvu MAS plánuje alokovat částku 2 000 000,- Kč. Čerpání této částky proběhne v letech 2019 – 2022. V první a posledním roce se bude čerpat vždy menší poměrná část z celkové alokace.

Předpokládaný finanční harmonogram:

Rok	Podpora (Kč)	z toho příspěvek EU (Kč)	vlastní zdroje (Kč)
2015	0	0	0
2016	0	0	0
2017	0	0	0
2018	817 000,-	731 000,-	43 000,-
2019	1 805 000,-	1 615 000,-	95 000,-
2020	1 995 000,-	1 785 000,-	105 000,-
2021	1 045 000,-	935 000,-	55 000,-
2022	380 000,-	340 000,-	20 000,-
2023	0	0	0

OPZ 2 Sociální služby

- duben 2018 – duben 2022

První výzvy budou probíhat po úspěšném schválení SCLLD. Celkově budou vypsány dvě výzvy, a to v roce 2018 a 2019. Pro první výzvu MAS plánuje alokaci 2 400 000,- Kč a realizátoři budou tuto částku čerpat postupně částečně v roce 2018, dále plně v letech 2019 a 2020 a dočerpání částky proběhne v roce 2021. Pro druhou výzvu MAS plánuje alokovat částku 2 000 000,- Kč. Čerpání této částky proběhne v letech 2019 – 2022. V první a posledním roce se bude čerpat vždy menší poměrná část z celkové alokace.

Předpokládaný finanční harmonogram:

Rok	Podpora (Kč)	z toho příspěvek EU (Kč)	vlastní zdroje (Kč)
2015	0	0	0
2016	0	0	0
2017	0	0	0
2018	380 000,-	340 000,-	20 000,-
2019	1 140 000,-	1 020 000,-	60 000,-
2020	1 330 000,-	1 190 000,-	70 000,-
2021	950 000,-	850 000,-	50 000,-
2022	380 000,-	340 000,-	20 000,-
2023	0	0	0

OPZ 3 Prorodinná opatření

- duben 2018 – duben 2021

První výzvy budou probíhat po úspěšném schválení SCLLD, v tomto opatření se bude jednat o jednu výzvu v roce 2018. Pro jednu výzvu MAS plánuje alokaci 1 590 000,- Kč. Tato částka bude čerpána částečně v roce 2018, dále plně v letech 2019 a 2020 a na dočerpání žadatelům umožní také rok 2021.

Předpokládaný finanční harmonogram:

Rok	Podpora (Kč)	z toho příspěvek EU (Kč)	vlastní zdroje (Kč)
2015	0	0	0
2016	0	0	0
2017	0	0	0
2018	275 500,-	246 500,-	14 500,-
2019	475 000,-	425 000,-	25 000,-
2020	475 000,-	425 000,-	25 000,-
2021	285 000,-	255 000,-	15 000,-
2022	0	0	0
2023	0	0	0